

ОБЩИНА КНЕЖА

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА КНЕЖА

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: Община Кнежа

ПОДПИС:

ИЗПЪЛНИТЕЛ: Обединение “ПЛАН КОНСУЛТ КНЕЖА” ДЗЗД

ПОДПИС:

ГЛ. ПРОЕКТАНТ: проф. д-р арх. Стефчо Василиев Димитров

НОМЕР НА ПЪЛНА ПРОЕКТАНТСКА ПРАВОСПОСОБНОСТ: 00667

Ръководител проект:	<i>проф. д-р арх. Стефчо Димитров</i>
Членове и екип:	
Културно наследство	<i>проф. д-р арх. Стефчо Димитров</i>
Устройство на територията	<i>проф. д-р арх. Стефчо Димитров арх. Васка Христова Рачева</i>
Транспортна схема	<i>Александър Алексиев Витанов</i>
Водоснабдяване и канализация	<i>Руси Йорданов Желев</i>
Енергийна система	<i>Цветан Петров Добрев</i>
Геодезия, Картография и Фотограмметрия	<i>Янко Станчев Герджиков, Пламен Петков Лилянов</i>
Цифрова обработка, ГИС и пространствени анализи	<i>Пламен Петков Лилянов</i>
Правни въпроси	<i>Симеон Хараламбиев Николов</i>

I. ВЪВЕДЕНИЕ ОУПО	6
II. ОСНОВНА ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОУПО	9
III. ДИАГНОЗА/СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ	14
III. 1. НОРМАТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА	14
III. 2. РЕГИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА	16
III. 3. ИСТОРИКО-ГЕОГРАФСКО РАЗВИТИЕ – ОСОБЕНОСТИ В ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ	20
III. 3. 1. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ	20
III. 3. 2. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА	22
III. 3. 2. 1. Релеф	22
III. 3. 2. 2. Климат.....	22
III. 3. 2. 3. Геоложка характеристика	23
III. 3. 2. 4. Хидрографска мрежа	24
III. 3. 2. 5. Почви	25
III. 3. 2. 6. Гори.....	26
III. 3. 2. 7. Растителен и животински свят	27
III. 4. ДЕМОГРАФСКИ ПАРАМЕТРИ И ПОЛИТИКИ	28
III. 4. 1. Демографска характеристика на населението	28
III. 5. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ	39
III. 6. СОЦИАЛНА СФЕРА	51
III. 6. 1. Здравна инфраструктура.....	51
III. 6. 2. Образователна инфраструктура	52
III. 6. 3. Културна инфраструктура	54
III. 6. 4. Спортна инфраструктура	56
III. 6. 5. Социална инфраструктура	56
III. 7. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	58
III. 7. 1. Анализ на културното наследство в община Кнежа.....	58
III. 8. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА ОТДИХ И ТУРИЗЪМ	79
III. 8. 1. Потенциал	79
III. 8. 2. Места за настаняване, нощувки, туристи.....	79
III. 8. 3. Природни и културно-исторически ресурси.....	80
III. 8. 4. Зелена система	82
III. 9. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ	84
III. 9. 1. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА	84

III. 9. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ	87
III. 9. 4. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА	100
III. 10. ИНФРАСТРУКТУРНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОСТРАНСТВОТО	104
III. 10. 1. Транспортна инфраструктура	104
III. 10. 2. Инженерна инфраструктура	109
III. 10. 2. 1. Водоснабдяване и канализация	109
III. 10. 2. 2. Енергийна система. Електроразпределение. Газоснабдяване	128
III. 10. 3. Телекомуникационна инфраструктура	131
III. 11. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ	133
IV. SWOT АНАЛИЗ	180
IV. ПРОГНОЗА ЗА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО И ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ	187
V. 1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ	187
V. 1. 1. ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ /песимистичен, оптимистичен, реалистичен/	187
V. 1. 2. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ /промишленост, селско и горско стопанство, транспорт, строителство, туризъм и др./	191
V. 1. 3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА БАЗА /образование, здравеопазване, култура, комунални дейности/	193
V. 1. 4. ОБИТАВАНЕ	195
V. 1. 5. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	196
V. 1. 6. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА, ОТДИХ И ТУРИЗЪМ	199
V. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ	201
V. 2. 1. Урбанизирани и извънселищни територии	201
V. 2. 3. Транспортна инфраструктура	212
V. 2. 4. Инженерна инфраструктура	213
V. 3. ПРОГНОЗА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА	255
VI. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА	263
VII. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО КНЕЖА	264
VIII. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТ	287
ФИГУРИ	288
ТАБЛИЦИ	290

СЪКРАЩЕНИЯ

ОУПО	Общ устройствен план на общината
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ГИС	Географска информационна система
ОЕСУТ	Общински експертен съвет по устройство на територията
ЗИДЗУТ	Закон за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията
НСИ	Национален статистически институт
ЕС	Европейски съюз
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
ОДЗ	Обединено детско заведение
ЦДГ	Целодневна детска градина
ОУ	Образователно училище
МТБ	Материално техническа база
СОУ	Средно образователно училище
ПФК	Професионален футболен клуб
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
НКЦ	Недвижими културни ценности
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
КН	Културно наследство
ЗКН	Закон за културно наследство
НАИМ–БАН	Национален археологически институт с музей към Българска академия на науките
АИС-АКБ	Автоматизирана информационна система-Археологическа карта на България
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
ГКПП	Гранично контролен-пропускателен пункт
РИОСВ	Районна инспекция по околна среда и водите
РИОКОЗ	Регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУП	Подобен устройствен план
ПРЗ	План за регулация и застрояване
ТБО	Твърди битови отпадъци
ЗЗ	Защитени зони
ОВОС	Оценка за въздействие върху околната среда
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
РОУКАВ	районите /агломерациите/ за оценка и управление качеството на атмосферния въздух
ФПЧ	Фини прахови частици
ИАОС	Изпълнителна агенция околна среда
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
ГПСОВ	Главна пречиствателна станция за отпадни води
ПОРН	Потенциалната оценка на риска от наводнения
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
УПИ	Урегулиран поземлен имот

Настоящият Общ устройствен план на община Кнежа е разработен на основа изпълнение на Договор №34 от 24.02.2015г., с предмет: „Изработване на проект за общ устройствен план на община Кнежа“, сключен между ДЗЗД „План Консулт Кнежа“ и община Кнежа.

За територията на общината са влезли в сила и предстоят да бъдат актуализирани система от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие по смисъла на Закона за регионално развитие. Реализациите на предвижданията на тези стратегически документи, в т. ч. и тяхното евентуално финансиране по оперативни програми на ЕС, се нуждаят от актуална и адекватна устройствена планова основа. За осигуряване на такава основа, Законът за устройство на територията регламентира възможността за изработване на общ устройствен план на община /ОУПО/, който обхваща населените места в общината и техните землища. Предназначението на този планов документ е дефинирано по-подробно в чл. 106 от ЗУТ.

Ръководството на община Кнежа оценява потребността от изработване на ОУПО като основа на бъдещото управление на общинската територия. Настоящият проект е разработен в съответствие със стратегическата рамка за регионално развитие на Северозападна България, област Плевен, община Кнежа и законовата нормативната уредба в тази сфера като спазва изискванията, дефинирани в Техническото задание на Възложителя.

Информационно-техническа основа за изработване на ОУПО

От основно значение за разработването на ОУПО е осигуряването и използването на максимално актуална информация, отразяваща достатъчно точно текущата ситуация и тенденции. Дейността по информационното осигуряване има няколко основни аспекта:

- Анализират се различните заинтересовани страни към изготвянето на ОУП на община Кнежа и техните нужди.
- Намиране и организиране на необходимите изходни данни за анализа с цел създаване на система от териториални социално-икономически индикатори. Тъй като информационната обезпеченост на анализа е от критично значение за успешното изпълнение на договора, е необходимо да бъдат внимателно проучени и оценени изходните данни и да бъдат идентифицирани информационните дефицити и недостатъците в качеството на данните. За целта е създаден работен механизъм за анализ на информационната обезпеченост. С помощта на този инструмент се

създаде основата за събиране, оценка и обработка на източници на данни и информация и индикатори при осъществяването на дейностите по проекта.

- Фактическото събиране, обработка и интеграция на необходимите данни в централизираната географска база, част от специално разработеното за целите на проекта специализирано ГИС приложение. То служи също както като платформа за събиране и анализ на данни и генериране на информация, така и за осигуряване на широк достъп до информационните ресурси, разработения ОУП на община Кнежа и неговото управление.

Създаването на адекватна информационна платформа за събиране, интегриране, обработка и анализ на информацията е от основно значение за ефективното планиране и управление на територията. Именно информационната база се явява свързващото звено между очакванията, свързани с плана на различните категории заинтересовани страни и наличния потенциал и реалните сравнителни предимства на територията. Казано с други думи, информационната осигуреност е елементът, който осигурява задълбочен и реалистичен поглед върху територията и пространственото поведение на свързаните с нея природни и социални системи.

В тази връзка е разработено специализирано ГИС приложение, насочено към събиране, обработка, интеграция, анализ и визуализация на данни и информация, свързани с територията на община Кнежа. **Географските Информационни Системи /ГИС/ отдавна са се наложили като основен инструмент за подпомагане вземането на решения при планирането и управлението на териториалните системи.** ГИС технологията подпомага организирането на данните, свързани с територията и улеснява разбирането и пространственото асоцииране на съществуващите проблеми, като същевременно осигурява мощни инструменти за анализ и синтез на необходимата информация за тяхното разрешаване. Тази пространствено-реферирана информация е ресурс от критично значение в процеса на вземане на решения при управлението на регионалното развитие и устройство на територията.

В този смисъл ГИС и другите, свързани с тях геоинформационни технологии позволяват постигането на по-голяма обективност на информацията за реалния свят и значително подобряват информационното осигуряване на вземаните решения, засягащи управлението на територията като интегриран комплекс от отделни разнородни аспекти. ГИС технологията осигурява единна интеграционна среда за различните по характер и генезис данни и информация за територията, като по този начин позволява системно разглеждане, анализиране и решаване на проблемите, в това число интегриране на проблемите на околната среда в регионалното развитие и устройството на територията.

Концепцията, върху която се основава ГИС приложението за нуждите на настоящата поръчка, се базира върху следните основни моменти:

- Целева ГИС за територията на община Кнежа, която да съдържа необходимите пространствени и атрибутивни данни за анализа на територията;
- Специализирани аналитични протоколи, генериращи цифрови информационни слоеве, представящи определени фактори и условия, оказващи влияние върху развитието и потенциала на територията;
- Специализирано ГИС приложение, осигуряващо възможност за генериране на графичните материали към ОУП, съгласно нормативната уредба.

Така разработеното ГИС – приложение дообогати и разшири информационната основа на проекта, улесни разработването на аналитичните и диагностични материали и осигури възможност за генериране на графичните материали към ОУП, съгласно нормативната уредба.

II. 1. ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ОУПО

Подхода и методология за изпълнение на настоящата обществена поръчка, която е предложена, се основава от една страна на залегналите в Техническото задание изисквания на Възложителя, а от друга - на нормативните изисквания, които определят императивните атрибути на ОУПО като устройствен планов документ, неговата структура, обхват, цели и съдържание.

Екипът е предприел холистичен подход, при който на преден план се поставят целостта и интегрираността при изпълнението на дейностите. Подходът е възприет като инструмент за решаване на отделните задачи в тяхната цялост и взаимна обвързаност – времева, пространствено-функционална, системна и методична. Това позволява на всички участници в изпълнението на поръчката и различните аспекти на процеса, да функционират балансирано за постигане на оптимален ефект.

При оценъчните и прогнозните изследвания ще се използват два основни подхода – емпиричен и експертен. При емпиричния подход се извеждат закономерности на основата на анализирана емпирична информация с помощта на статистически и математически модели. При експертния подход се разчита на опита на експертите, като се допуска, че те имат нужния капацитет да разкриват закономерности и да правят синтезирани достоверни оценки, без да е необходимо да се разработват сложни математико-статистически модели.

Методи, които ще бъдат използвани при проучванията и разработването на ОУПО в обобщен вид са предимно аналитично-синтезни /анализ и синтез/, различни статистически методи, системен, теренни, графични и описателни методи и др. Особено актуален на фона на протичащите в региона процеси и използваният процесуално-адаптивен подход.

Екипът на ДЗЗД „План Консулт Кнежа“ предвижда настоящата обществена поръчка да се изпълнява като интегриран проект, обединяващ всички дейности, необходими за постигането на очакваните от Възложителя резултати. Проектът ще се управлява в строго съответствие със съвременната теория и добра практика за управление на проекти с адаптирано обхващане на всички проектни процеси. В съответствие с характера на работа по изпълнение на поръчката. Проектът се разделя на логически и хронологично свързани етапи, които се изпълняват последователно, като където е допустимо и необходимо, се прилага припокриване на етапи с цел постигане на целите,

свързани с времето като ресурс и изискванията /количествени и качествени/ към резултатите на всяка фаза /етап/.

Предлаганият изследователски подход и свързаната с него методология са разработени съгласно заложените в Техническото задание параметри относно обхвата на задачата за разработване на ОУП на община Кнежа, спецификата на целите на обществената поръчка и очакваните резултати и продукти от нейната успешна реализация. В тази връзка, методологията за разработване на ОУП на община Кнежа е разработена в съответствие с принципите и методите **както на интегрираното устройствено планиране, така и на индикативното **стратегическо планиране на териториалното развитие**.**

Най-общо, предлаганата от нас методологическа концепция за изработване на ОУП на община Кнежа е свързана с разработването на *ефективен инструмент за интегрирано устройствено планиране*, чрез който да се създадат необходимите *предпоставки и условия за:*

- *Динамично и комплексно развитие на общинската територия;*
- *Повишаване качеството на живот на местната общност;*
- *Подобряване условията за бизнес;*
- *Повишаване на инвестиционната атрактивност общината;*
- *Устойчиво ползване на поземлените ресурси;*
- *Опазване на биологичното разнообразие.*

Методологичната концепция за изработването на ОУП на община Кнежа има сложен композитен характер и включва в себе си елементи на интегрираното териториално планиране, на традиционното устройствено планиране и на класическата концепция на стратегическото планиране и управление на територията.

Съгласно нормативните изисквания, „технологията“ за разработване на ОУПО е ясно описана в ЗУТ. Съгласно нормативната уредба Общият устройствен план на общината се изработва въз основа на техническо задание по чл. 125 и 126 от ЗУТ и допълнителна информация от централните и териториални администрации и експлоатационни дружества. След изработването и съгласуването на Устройствената концепция се преминава към изработване на предварителен проект за ОУП на общината. Следва провеждане на обществено обсъждане преди внасяне на проекта за разглеждане на ОЕСУТ съгласно чл.127 ал. 1 от ЗУТ. Така изработеният предварителен проект придружен от протокола воден на общественото обсъждане се разглежда на сесия на Общински

експертен съвет по устройство на територията, на който следва да вземат участие представители на централните и териториални администрации, експлоатационните дружества представители на обществеността и браншовите организации. След разглеждането на проекта на ОЕСУТ, коригирането и отстраняването на евентуалните забележки след съгласуването с администрациите и експлоатационните дружества, проектът на предварителен ОУПО се внася за разглеждане и приемане на сесия на Общински съвет. Следва изработване на окончателен вариант на ОУП на общината, който след съгласуване с териториалните и централни администрации, провеждане на обществено обсъждане и разглеждане на Общински експертен съвет по устройство на територията се внася с докладна от кмета за окончателно приемане на проекта от Общински съвет. Следва обнародване на решението в държавен вестник и приключване на процедурата.

II. 2. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основната **стратегическа цел** на Общия устройствен план на община Кнежа /ОУПО/ е да се създаде териториална планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Кнежа природни, културно-исторически, икономически, туристически и други ресурси. Предвид анализа на състоянието на ресурсите и на отделните функционални системи и изведените проблеми следва заключението, че бъдещото управление на устройствените процеси на територията ще бъде ефективно и целесъобразно само ако се основава на устройствен план, обхващащ цялата територия на общината и на създадени въз основа на него цялостни подробни устройствени планове за урбанизираните територии.

Също така има за цел да създаде планова основа за дългосрочно, устойчиво устройствено развитие и хармонична жизнена среда на урбанизираните територии и териториите извън тях, обвързани с Общинския план за развитие и подходящи условия за обитаване и реализация на дейности за цялостно социално-икономическо развитие.

Въз основа на задълбочен анализ на текущото състояние на общинската територия ще се създаде добра териториална планова основа за устойчиво и балансирано развитие на територията в дългосрочен аспект. При тази постановка следва да бъдат отчетени съответните програмни документи на общинско, областно и национално ниво, съобразени със специфичния ресурсен потенциал на общината.

В контекста на описаните по-горе цели и задачи, на които Общият устройствен план трябва да даде отговор, *очакваните резултати от прилагането му са свързани с осигуряването на добра териториално-устройствена основа за балансирано управление на територията на база териториалните особености на района, социалните и демографските прогнози за развитие на общината, екологичните дадености и природните ресурси и др.*

За постигането целта на разработката следва да бъдат решени следните важни задачи:

Очертаване на точните граници на защитените територии и зони за природно и културно наследство и изготвяне на специфични режими и изисквания за поддържане на екологичното равновесие и за опазване на ландшафта от неблагоприятни антропогенни въздействия;

- Съставяне на демографска прогноза в рамките на времевия обхват на плана, с цел изчисляване на бъдещото натоварване на територията – необходимост от изграждане на нови мрежи на инженерната инфраструктура, нови обекти на социалната инфраструктура и т. н.;

- Дефиниране параметрите на устройствените зони и режими при два или три сценария /оптимистичен, песимистичен и реалистичен/ за развитието на територията на община Кнежа при отчитане на собствените ресурси и регионалните взаимовръзки;

- Организация на вътрешната структура на елементите на функционалните системи и определяне на допустими устройствени показатели;

- Развитие, оразмеряване и провеждане на елементите на инженерните мрежи;

- Определяне на йерархията, структурата, трасетата на елементите на главната транспортно-комуникационна мрежа; създаване на условия за оптимизиране функционирането на обществен междуселищен транспорт;

- Създаване на правила, режими и нормативи за опазване, експониране и адаптация на ценностите на природното и културно-историческото наследство;

- Изготвяне на правила и нормативи за приложение на ОУПО;

- Разработване на програма от мероприятия и системи за управление реализацията на ОУПО.

III. 3. ОБХВАТ И ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ НА ОУПО Кнежа

Съгласно изискванията на Възложителя, Общият устройствен план следва да бъде разработен за територията на цялата община. По своята същност, като планов документ и във връзка с императивите залегнали в нормативната уредба за териториално устройство

действаща в Република България, общият устройствен план е документ с дългосрочно действие. Дългосрочният времеви хоризонт на прогнозите за перспективата в демографското, социално-икономическото и инфраструктурно развитие на общината, както и вероятностния характер на самите прогнози изискват срокът на действие на изготвяния ОУП на общината да бъде във формат от-до, а не фиксиран като период. В нормативните изисквания съгласно чл. 17 ал. 3 от Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствени схеми и планове, ясно е регламентирано срокът на действие на ОУПО да бъде предвиден за 15-20 години. Посочените срокове на действие не са самоцелни. Те са резултат от спецификата на предвидените процеси протичащи на територията на общината, както и факта, че последствията от тях, оставящи трайни резултати върху териториалните среди, демографските и икономически показатели на общината, понякога надхвърлят предварително прогнозираните времеви хоризонти.

Важно методическо изискване към екипа, разработващ ОУПО е това за териториалната диференциация на времевите и функционални разчети. Следва да се акцентира и да се има предвид при разработването на ОУП на община Кнежа *прогнозният период на действие да бъде 2030 г., а урбанистичната хипотеза да се разработи с планов хоризонт 2050 г.*

В съответствие с разпоредбите на чл. 17, ал.3 от Наредба № 8, заданието изисква ОУПО да се разработи за времеви обхват /прогнозен период 15-20 години/ до 2030 г. Периодът е по-дългосрочен, тъй като е обвързан с инвестиционни намерения и реализиране на определени стратегически решения и политики.

III. ДИАГНОЗА/СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

III. 1. НОРМАТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Чрез измененията в Закона за устройство на територията /ЗУТ/, обнародвани в ДВ, бр. 82 от 26 Октомври 2012 г., бяха осъществени сериозни промени в системата на стратегическото планиране на територията. Въведена беше категорията „пространствено развитие“, която обхваща изготвянето и актуализацията на система от документи за пространствено развитие на национално, регионално и общинско ниво. Същите документи са пряко свързани със системата за регионално планиране и се разработват като отчитат обективните дадености и предимства на територията и съобразно принципите за балансирано устойчиво развитие, определят стратегическите цели, приоритети и мерки на политиката за интегрирано пространствено развитие.

Необходимостта от изготвяне на актуален Общ устройствен план на община Кнежа е продиктувана от няколко обстоятелства:

- С влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията – ЗИДЗУТ /обн. ДВ, бр.82, 26.10.2012г./ се поставят нови съществени изисквания към устройството на отделните видове територии и значително се ограничават инвестиционните намерения на физически и юридически лица при липса на действащ Общ устройствен план на общината;
- Наличието на актуален Общ устройствен план на община Кнежа е условие и предпоставка за кандидатстване и получаване на финансиране по линия на оперативните програми на европейските структурни фондове;
- Общият устройствен план на общината ще създаде благоприятни условия за инвестиционно проектиране и строителство в община Кнежа;
- Общият устройствен план на общината ще допринесе за по-ефективното планиране на общинската територия, при прилагането на интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива.
- Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО ще допринесат за неговото и на общината по-добро управление.

Съгласно нормативните изисквания, „технологията“ за разработване на ОУП е ясно описана в ЗУТ. Съгласно нормативната уредба Общият устройствен план на общината се изработва въз основа на техническо задание по чл. 125 и 126 от ЗУТ и допълнителна

информация от централните и териториални администрации и експлоатационни дружества. След изработването и съгласуването на Устройствената концепция се преминава към изработване на предварителен проект за ОУП на общината. Следва провеждане на обществено обсъждане преди внасяне на проекта за разглеждане на ОЕСУТ съгласно чл.127 ал. 1 от ЗУТ. Така изработеният предварителен проект придружен от протокола воден на общественото обсъждане се разглежда на сесия на Общински експертен съвет по устройство на територията, на който следва да вземат участие представители на централните и териториални администрации, експлоатационните дружества представители на обществеността и браншовите организации. След разглеждането на проекта на ОЕСУТ, коригирането и отстраняването на евентуалните забележки след съгласуването с администрациите и експлоатационните дружества, проектът на предварителен ОУПО се внася за разглеждане и приемане на сесия на Общински съвет. Следва изработване на окончателен вариант на ОУП на общината и съпътстващите правила и нормативи за прилагане на ОУПО, който след съгласуване с териториалните и централни администрации, провеждане на обществено обсъждане и разглеждане на Общински експертен съвет по устройство на територията се внася с докладна от кмета за окончателно приемане на проекта от Общински съвет. Следва обнародване на решението в държавен вестник и приключване на процедурата.

III. 2. 1. Обвързаност на ОУПО с общоевропейски и национални стратегически и програмни документи, с планове и програми на регионално, областно и общинско равнище

Планирането и управлението на територията представлява сложен, динамичен и пространствено обусловен процес, който се задвижва от нуждите и желанията на местната общност, съобразява се с наличните ресурси и потенциали за развитие, структурира се в политики и стратегии за развитие и се прилага чрез конкретни модели за устройство на територията.

Разглеждана в този контекст задачата е изготвяне на ОУП на община Кнежа като документ, заемащ междинно йерархическо ниво и изпълняващ ролята на редуктор, осигурявайки плавен преход и конкретизация при реализирането на насоки, дефинирани от планови документи на стратегическо ниво, като се започне от Национална стратегия за регионално развитие през регионалните планове за развитие и областните стратегии към местното планиране на ниво община с общински план за развитие при реалното им прилагане на територията на общината. Общият устройствен план съдържа в себе си ясно дефинирани устройствени зони в рамките на територията с конкретни граници, предназначение и устройствени режими, изпълняващи залегналото в плановите документи от по-високо ниво.

Фигура 1. Място на ОУП в системата от документи за стратегическото планиране на пространственото развитие.

III. 2. 2. Регионален контекст - пространствени, икономически, социални, културни, екологични, комуникационни и други проблеми

На основание на географско местоположение и отношението на общинската територия спрямо формираната през годините пространствена структура на националната икономика, община Кнежа може да се характеризира до голяма степен като териториална единица със силно изявиени периферни особености, които бележат нейното развитие през последните години. Град Кнежа е единствената урбанистична структура с градски характер в общината от категория „малки градове с микрорегионално значение за територията на група общини“.

В националната категоризация на населените места град Кнежа попада в „трета“ категория град, докато останалите населени места са от по-ниска категория /от 5-та – с. Бреница, от 6-та – с. Еница, от 7-ма – с. Лазарово/.

В териториалната структура на община Кнежа населените места са сравнително равномерно пространствено разпределени и връзките между тях са с линеарен характер, разположени по протежението на транспортно-комуникационните оси в общината. В

пространствената структура на общината се открояват няколко основни направления, по които са разположени повечето селищни структури.

От друга страна съвременното социално-икономическо състояние на община Кнежа се намира в пряка зависимост от наличните локални ресурси, историческо развитие, местоположение, транспортно-комуникационни връзки, макроикономически условия, активност на местното население и администрация и други. Икономиката на община Кнежа е силно съсредоточена в отрасъла на селското стопанство. Растениевъдството е традиционното доминиращо направление в селскостопанската продукция като най-голям дял има добива на царевица, следван от пшеницата и слънчогледа.

Специфична особеност на регионалния контекст, в който се развива територията на община Кнежа е свързана с моноцентричния модел на развитие - общински център като главна икономическа, социална и обслужваща сила и периферно разположени малки селища без ключови функции. Друга особеност е обстоятелството, че общината е обградена от идентични като профил, потенциал и облик общини. Това от своя страна предполага търсенето на общ модел за териториално развитие за цялата група, който би позволил постигането на кумулативен растеж, ефект на мултипликатора /синергичен ефект/, при ефективното ползване на ресурсите, потенциалите и сравнителните предимства както на община Кнежа, така и на съседните общини.

III. 2. 3. Местоположение на община Кнежа и връзки със съседни територии

Община Кнежа е включена в административно-териториалните граници на област Плевен и Северозападен район за планиране. Общината е разположена в равнината между р. Искър на изток, р. Скът на запад и Предбалкана на юг. Граничи с общините Оряхово, Бяла Слатина, Искър и Червен бряг.

Според закона за административно-териториално устройство на Република България община Кнежа е „четвърта“ категория община, в териториалната ѝ структура влизат 4 населени места, от които един град – Кнежа и селата Бреница, Еница и Лазарово. Територията на община Кнежа е 317, 812 кв. км., което представлява 7,3 % от общата площ на област Плевен и 3% от Територията на Северозападен район. Общинският център е разположен на площ от 7 кв. км.

Територията на община Кнежа се пресича от републикански пътища с обща дължина 8 км., второкласен път Кнежа -Долни Дъбник /Плевен/, и от 197 км. общинска пътна мрежа. Разположена е на около 50 км. от областния център Плевен, на 30 км. южно

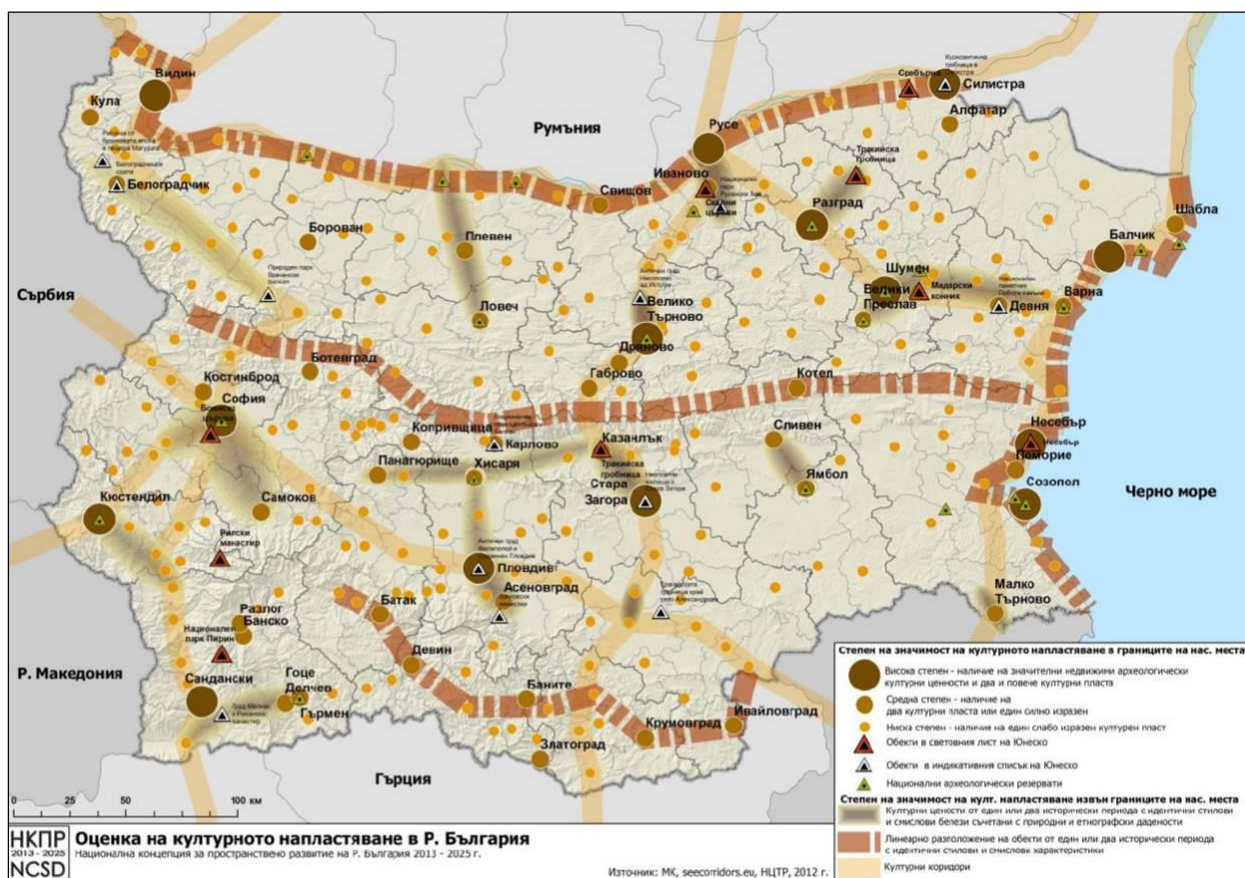
от р. Дунав. Връзките между населените места в общината се осъществяват единствено чрез автомобилен транспорт.

III. 3. ИСТОРИКО-ГЕОГРАФСКО РАЗВИТИЕ – ОСОБЕНОСТИ В ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ

III. 3. 1. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Историко-географските характеристики и пространственото развитие на селищната структура в община Кнежа, разположена в Дунавската равнина и по долината на река Гостиля, са предпоставката за заселване на различни цивилизации по територията ѝ още от Древността. Благоприятните природни условия са привличали заселници от различни части на Европа и Азия. Хилядолетното използване на природата на равнината е довело до нейното преобразуване от страна на човека. Културното наследство в района е резултат от дългогодишното напластяване на отминали цивилизации и епохи, които носят специфична памет и идентичност на мястото.

Националната концепция за пространствено развитие на Република България представя културните коридори и прави оценка за степента на значимост на културното напластяване, като община Кнежа е представена с ниска степен – наличие на един слабо изразен културен пласт.

Фигура 2. Национални културни коридори /Източник: Национална концепция за пространствено развитие/.

В близост до общината е проследено **дунавското културно пространство по оста Видин – Оряхово – Русе-Силистра** представено от линейно разположени обекти от един или два исторически периода с идентични стилови и смислови характеристики.

Културните направления и идентичността ѝ изразяват устойчивостта във времето на селищните взаимовръзки и трайно обособените урбанистични оси. Културните направления свързват важни елементи на културното наследство и традициите, които отразяват събития или периоди от българската и европейската историята. Те показват процесите на динамиката в пространственото развитие на селищната мрежа. Свидетелство за това са недвижимите културни ценности от Античността и Средновековието.

III. 3. 2. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

III. 3. 2. 1. Релеф

Община Кнежа се намира в най-ниската част на Дунавската равнина - западната. Характерна с равнинно платовиден релеф и лек наклон на североизток. По-голяма част от територията има надморска височина от 100 до 200 м., а в долината на р. Искър варира от 0 до 100 м. Средната надморска височина за общината е между 100-150 м. В близост до източната граница на общината протича р. Искър. Характерно за нея е силно изразените меандри. Силно проявена е ерозионната дейност.

От характеристиката на релефа на община Кнежа следва изводът, че равнинният и слабо хълмист релеф създава добри условия за развитие на земеделие и друг вид стопански дейности.

III. 3. 2. 2. Климат

Според подялбата на климатичните области и райони на страната, територията на община Кнежа попада в умереноконтиненталната област. В тази област най-добре е проявен континенталният характер на климата, като от запад на изток той се засилва. За него са характерни студена зима и топло лято, висока годишна температурна амплитуда, добре проявен пролетно-летен валежен максимум и зимен минимум на валежите. Ежегодно се образува сравнително устойчива снежна покривка, чиято продължителност зависи от надморската височина.

Средните януарски температури са около -2, -3 °C /за ст. Кнежа тя е -2,6 °C/, средно-юлските температури варират между +23, +24 °C. Годишните температурни амплитуди достигат 25-26 °C. Средната годишна температура на областта е около +11 °C. На територията на община Кнежа, в станция Кнежа, е измерена една от най-високите екстремно ниски температури /-35,5 °C/.

Валежите се характеризират с майско-юнски максимум и февруарски минимум, като на места те са по-ниски от средните за страната. В западната част на Дунавската равнина количеството на валежите, през отделните сезони, е равномерно.

Валежните количества са около 550-580 мм. Снежната покривка се задържа около 40-50 дни. През зимата североизточните ветрове често навяват преспи, високи няколко метра, което сериозно затруднява транспорта.

Преобладават западните, северозападните /през пролетта и есента/ и северните и североизточните ветрове /през лятото и зимата/. От неблагоприятните климатични явления характерни са сланите, поледиците, мъглите и градушките. Средната годишна стойност за мъгливи дни за ст. Кнежа е в рамките на средната за равнинно-хълмистите райони /между 40 и 70 дни/.

Таблица 1. Среден брой на дните с мъгли;

Метеорологична станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Кнежа	9,9	5,9	2,8	1,2	0,8	0,4	0,2	0,2	1,0	4,9	9,8	11,1	48,2

Източник: Климатичен справочник на НР България, 1959

Климатичните особености на областта позволяват отглеждането на редица земеделски култури - зърнени и зеленчуци, и технически - слънчоглед, захарно цвекло, коноп, овощия.

III. 3. 2. 3. Геоложка характеристика

Според геоморфоложкото райониране на България, община Кнежа попада в Провинция на активната Мизийска платформена покрайнина, Мизийската равнина област - подобласт на Ломската депресия. Общината се намира на територията на Мизийската плоча /платформа/, която представлява плосък свод, в пределите на който са се формирали по-малки морфоструктури: Севернобългарска и Добруджанска подутина, Ломска депресия. В основата си платформата е изградена от стари докамбрийски и палеозойски силно нагънати магмени и метаморфни скали, върху които хоризонтално са разположени мезозойски и неозойски седименти. През последния етап от палеогеографското развитие на българските земи - кватернера, се образува льосовата покривка, която заема най-горния слой на платформата.

Като част от Мизийската плоча Дунавската равнина представлява стабилна платформена област. Наличието на льос оказва голямо влияние върху характера на релефа, хидроложките условия и почвите. Дебелината му се колебае от 50-60 м. покрай р. Дунав на север до няколко метра на юг. В южна посока към Предбалкана льосът преминава постепенно в льосовидни глини. Долините на реките са запълнени с алувиални, глинести, пясъчливи и чакълести наслаги.

По степените на интензивност на сеизмичните райони на България /скалата на Медведев, Шпонхойнер и Карник/, Кнежа попада в район от степен пет. Като вертикалните

движения на земната кора на тази територия варират между 1 – 3 мм/год. /по Атлас на НРБ, 1973/.

Община Кнежа разполага със залежи на нерудни полезни изкопаеми – находище на природен газ край местността Мирчовец и находище „Искър-запад” на природен газ и кондензат. Площта на находището „Искър-запад” е 18 кв. км. Доказаните запаси на находището към февруари 2014 г. са 14,49 млн. куб. м природенгаз и 5176 куб. м. кондензат.

Вероятните находища на газ се оценяват на 165 млн. куб. м, а възможните – 764 млн. куб. м. Така общите запаси, които биха могли да бъдат извлечени от находище „Искър-запад“, се оценяват на 945 млн. куб. м газ и 393 хил. куб. м. кондензат.

Разпространени са и нерудните изкопаеми: строителни материали, баластра /с. Бреница/, пясъци, глини за тухли и керемиди /град Кнежа/. Всички имат промишлено значение. Кариерите и находищата са от местно значение и се стопанисват от общината и Държавния поземлен фонд.

При зонирването на територията и определянето на специфичните правила и нормативи към ОУП са съобразени съществуващите геоложки условия.

III. 3. 2. 4. Хидрографска мрежа

Община Кнежа се отнася към хидроложка област с умереноконтинентално климатично влияние върху оттока, като е с преобладаващо дъждовно подхранване на реките. Територията на община Кнежа се отнася към Черноморската отточна област. Изследваният район се отнася към Мизийския артезиански басейн, налице е минерален басейн с метанов газов състав и хлориден/натриев минерален състав /в района на град Кнежа/.

През територията на град Кнежа преминава река Гостиля. Река Гостиля води началото си от суходоліе, започващо на 1.4 км източно от село Враняк, община Бяла Слатина, на 194 м н. в. До град Кнежа тече на североизток, а след това до устието си на изток в асиметрична долина с по-стръмен десен склон. Влива се отляво в река Искър на 42 м н. в., на 1,1 км южно от село Ставерци. Река Гостиля се явява последният приток на река Искър преди вливането ѝ в Дунав. Площта на водосборния басейн на реката е сравнително малък – 320 км², което представлява 3,7% от водосборния басейн на река Искър. Средногодишният отток на реката при устието ѝ е 0,64 м³/с. Реката е

маловодна със снежно-дъждовно подхранване, като почти ежегодно в края на лятото пресъхва. Водите ѝ се използват за напояване, изградени са няколко микроязовира.

Водните ресурси на територията на общината са значителни:

1/ яз. Еница – собственост на напоителни системи ЕАД София – клон Враца с максимален завирен обем 40 179 000 куб. м вода, предназначението му е за напояване;

2/ яз. Еница - 3 със залята площ 165, 498 дка. и максимален завирен обем 1 250 000 куб. м, язовира е общинска собственост с акт за собственост № 147/ 98 г., предназначението му е за рибовъдство.

3/ яз. Върбица – със залята площ 243 дка. и максимален завирен обем 680 000 куб. м - общинска собственост с акт № 2/ 05.06.96 год. Язовира се намира в град Кнежа и се използва за рибовъдство и напояване.

За правилното и пълноценното усвояване на водните ресурси се изисква провеждането на редица мероприятия като усъвършенстване на водоснабдителната и мелиоративната мрежа.

III. 3. 2. 5. Почви

Община Кнежа спада към Севернобългарската лесостепна почвена зона, в границите е на Долнодунавската почвена подобласт /която е част от Карпатско-Дунавската област/ и по-точно Средна Долнодунавска област.

На територията на община Кнежа са разпространени следните зонални почвени типове:

- Карбонатни черноземи – тези почви са наситени с калций и високо съдържание на фосфор. За подобряване на хранителния режим на тези почви и увеличаване добивите от тях, е необходимо да бъдат горени както с органични, така и с минерални торове.

- Типични черноземи – те заемат голяма част от района и са разположени главно около село Бреница. Добре запасени са с азот и калий, а фосфорът е в по усвоена форма, отколкото в карбонатни черноземи. Благоприятно реагират на комбинирано органично-минерално торене.

- Излужени черноземи – те са по широко разпространени от карбонатните и типичните. Заемат западните части на общината, в районите на селата Еница, Лазарово и град Кнежа.

По речните долини и алувиалните дунавски низини от азоналните почвени типове са широко разпространени алувиално-ливадните почви. Те са образувани по речните тераси върху алувиалните наноси и в условията на постоянно овлажняване. Подходящи са за отглеждането на зеленчуци.

Предвид физико-механичните свойства на отделните скални видове, голяма част от територията на община Кнежа попада в глинесто скална група, типично льосова. Характеризира се със жълтеникав цвят, а в горните си хоризонти - с малко варовито вещество. Льосът е микропорест, лесно пропада при намокряне /водонасищане/. Характерно за него е, че увеличава глинестото си вещество от север на юг. Инженерно – геоложките материали не са подходящи за мелиоративно строителство.

Долината на р. Гостиля попада в скални, полускални, глинести и рохкави инженерно-геоложки комплекси. Речният терен на р. Искър се включва в глинести и рохкави скални комплекси. Те се представят от чакъли, пясъци и глини. Характерно при тях е, че при всякакъв вид фундиране в тези райони е необходимо отводняване на строителните изкопи. Инженерно-геоложките условия в тези скални комплекси са сравнително добри за жилищно и хидромелиоративно строителство.

Почвите са важен ресурс за развитието на земеделието и животновъдството. На територията на общината няма химически замърсени почви и районът е подходящ за производство на екологично чиста продукция. Няма замърсени земи с устойчиви органични замърсители - РАН, РСВ и пестициди.. Следователно със зонирането и устройствените режими на ОУП на землището на община Кнежа ще бъдат запазени качествените земеделски земи.

III. 3. 2. 6. Гори

Районите обхванати от горски масиви е 4 431 дка, което е около 1,39% от територията на общината. Общината се отнася към Европейската широколистна горска област, в Илирийската /Балканска/ провинция. Запазените широколистни гори са представени от цер, благун, летен и виргилиев дъб, мъждрян, клен, бряст, габър, липа и др. Според картата на растителността в България територията се отнася към земеделски площи на мястото на гори в дъбовия и дъбово-габървия пояс.

Относителният дял на горите от общата площ на общината е малък, но с неограничено значение за екологичния статус на общината във връзка с водорегулиращата и противоерозионната си функция.

III. 3. 2. 7. Растителен и животински свят

Основният тип растителност */по Велчев, 1997, 2002/* на територията на общината е широколистна листопадна, по-точно ксеротермна растителност. Естествената растителна покривка е почти изцяло унищожена и заменена с културна. Запазена е само на отделни петна и е представена от степни тревни видове, като коило, садина, белизма, сграбиче, теснолист божур, пъстър клин, гороцвет, пелин, перуника, дунавски зановец и др.

Дунавската равнина се обособява в самостоятелен зоогеографски район, отнасящ се към Северната зоогеографска подобласт на България. Животинският свят е представен от средноевропейски и степни видове - зайци, хомяк, степен пор, скачаща мишка, сива полевка, лалугер, степни пеперуди, скакалци и др. Намалели са обитателите на горите-лисица, вълк, дива свиня, сърна. От земноводните и влечугите се срещат няколко вида жаби, ивичест гущер, змия пясъчница и др. Характерни за птичия свят са диви патици, гъски, гмурци, яребици, пьдпъдъци.

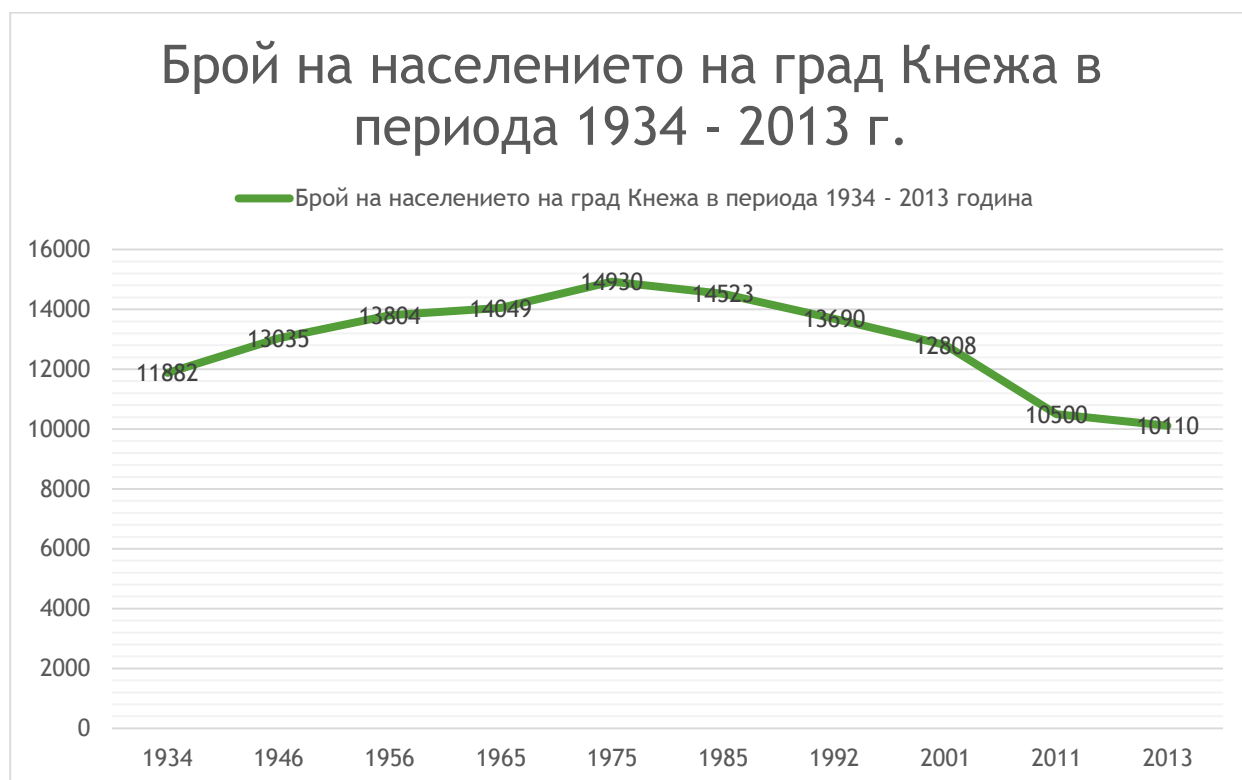
В община Кнежа се срещат някои защитени растителни видове – конски кестен и вековен дъб и някои редки видове птици: северен мишелов, голям гмурец, малък гмурец, голям воден бик, малък воден бик, черношипа ветрушка */керкенец/*, водна зеленонога кокошка, ливаден дърдавец, малка бекасица, пчелояд, земеродно рибарче, синявица */синя гарга/*, поен кос */черен дрозд/* и др.

Растителният и животинският свят на общината представлява важна част от биоресурсите ѝ. Стопанското значение е многостранно, което изисква детайлно проучване на техния количествен и качествен състав.

III. 4. 1. Демографска характеристика на населението

III. 4. 1. 1. Брой и гъстота на населението.

Община Кнежа е една от малките по територия и население общини в България. Тенденциите в демографското ѝ развитие могат да бъдат илюстрирани с промените в броя на населението на нейния център – град Кнежа. Данните от преброяванията показват ясно очертана тенденция на намаление след преброяването през 1975 г., когато е достигнат максималния брой население от 14 930 д. През 2013 година населението на община Кнежа е 13 238 д., спрямо 2001 година населението на общината е намаляло с 3575 д.

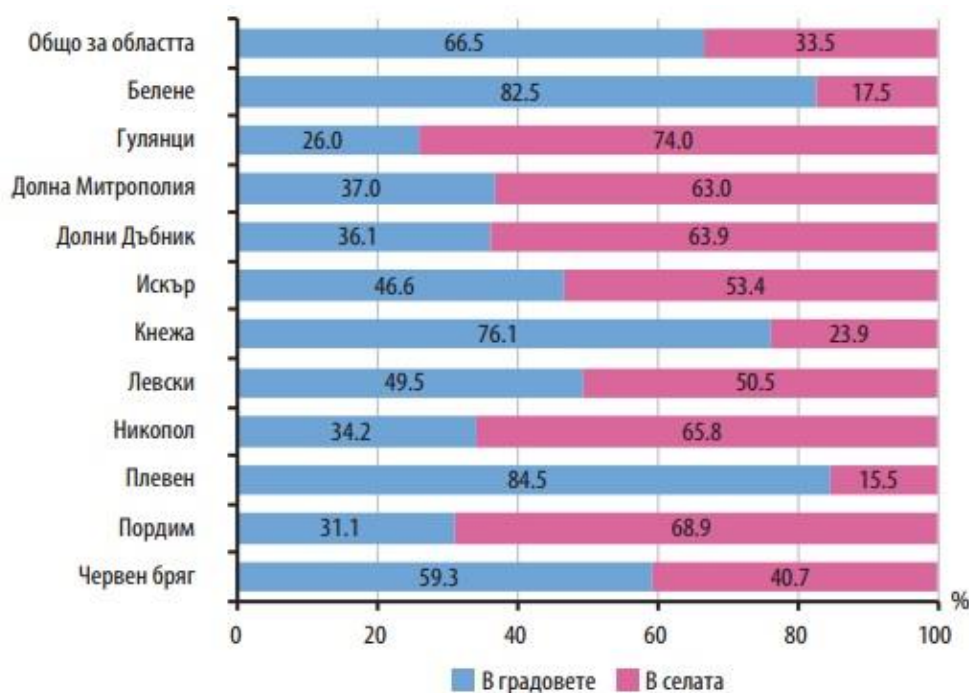
Фигура 3. Население на град Кнежа /1934 -2011 г./.

Таблица 2. Текуща демографска характеристика /2001 – 2013 г./;

Общински населени места	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Община Кнежа	16813	16730	16423	16189	15932	15612	15372	15107	14832	14613	13610	13424	13238
град Кнежа	12808	12577	12325	12122	11906	11726	11571	11399	11191	11063	10500	10244	10110
село Бреница	2383	2328	2283	2246	2239	2173	2122	2076	2039	1981	1886	1819	1791
село Еница	1235	1199	1208	1214	1201	1152	1133	1115	1098	1083	971	941	937
село Лазарово	653	626	607	607	586	561	546	517	511	486	446	420	400

Площта на територията на община Кнежа е 317.8 кв. км, този показател заедно с населението определят средната гъстота на населението на територията на общината – 41,7 д/кв. км, която е по-ниска от средната за страната – 66.01 д/кв. км, и средната гъстота на населението на област Плевен – 56.5 д/кв. км.

Фигура 4. Относителен дял на населението по местоживеење в област Плевен, по общини /измерено в %/, Източник: НСИ.

Населението в област Плевен живее в 14 града и 109 села. Община Кнежа е една от общините с най-висок дял на население живеещо в градовете /76.1%/.

III. 4. 1. 2. Полова структура

Различията и особеностите на мъжете и жените като страни в естественото възпроизводство, тяхното място и роля в семейството, участието им в трудовия процес, техния социален статус, определят половата структура на населението на дадена административно-териториална единица. Динамиката на раждаемостта и смъртността са главен фактор, който определя този демографски процес. Данните за 2013 г. показват, че разликата в съотношението между мъжете и жените в община Кнежа /49,5:50,5/ е минимална. Това определя дисбалансът между половете в общината като по-благоприятен спрямо този за страната. Преобладаването на жените е тенденция, която е характерна за страната. То е резултат от по-ниската смъртност на женското население и по-високата им продължителност на живот.

Таблица 3. Полова структура на населението 2012г. /%/.

	ОБЩО		
	ВСИЧКО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
Р България	100.0	48,7	51,3
Област Плевен	100.0	49,7	50,3
Община Кнежа	100.0	49,5	50.5

III. 4. 1. 3. Възрастова структура

Разпределението на населението по обхват на възрастовите групи изразява възрастовата структура на населението. Интервалите за изследване на възрастовата структура се определят в зависимост от целта на демографското проучване. Те могат да се разделят на 1 годишни, 5 годишни и 10 годишни. Поделянето на населението на възрастови групи има важно значение за участието в трудовия процес, естественото възпроизводство и дава ясна представа за репродуктивните възможности на населението.

Поколението на прародителите /население на 50 и повече навършени години/ превишава значително като брой и относителен дял поколението на децата /население от 0-14 навършени години/.

Таблица 4. Възрастови съотношения през 2012 г. – общо за страната, област Плевен и община Кнежа.

	0-14г.	15-49г.	50+г.
Р България	13,2	46,8	40,0
област Плевен	12,9	41,5	45,6
община Кнежа	13,7	40,8	45,5

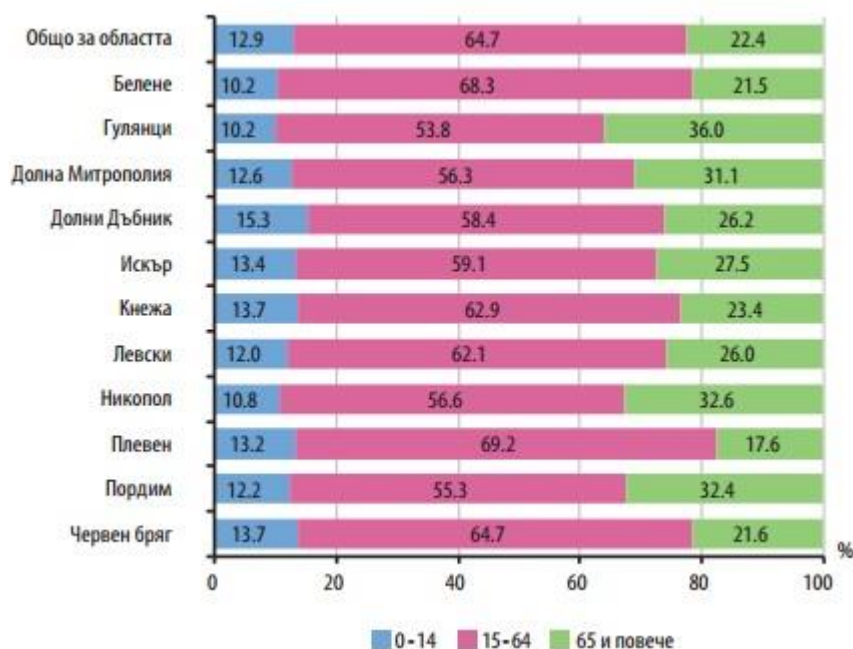
На настоящия етап относителният дял на поколението на децата е по-висок от този в страната и на територията на област Плевен. Съпоставянето на данните от предходни години показва, че населението на община Кнежа застарява. Процесът на застаряване ще продължава да има негативно отражение върху сегашното и бъдещото състояние на естественото възпроизводство. В тази насока община Кнежа не се различава от общите тенденции в демографското развитие на България.

III. 4. 1. 4. Трудоспособен контингент

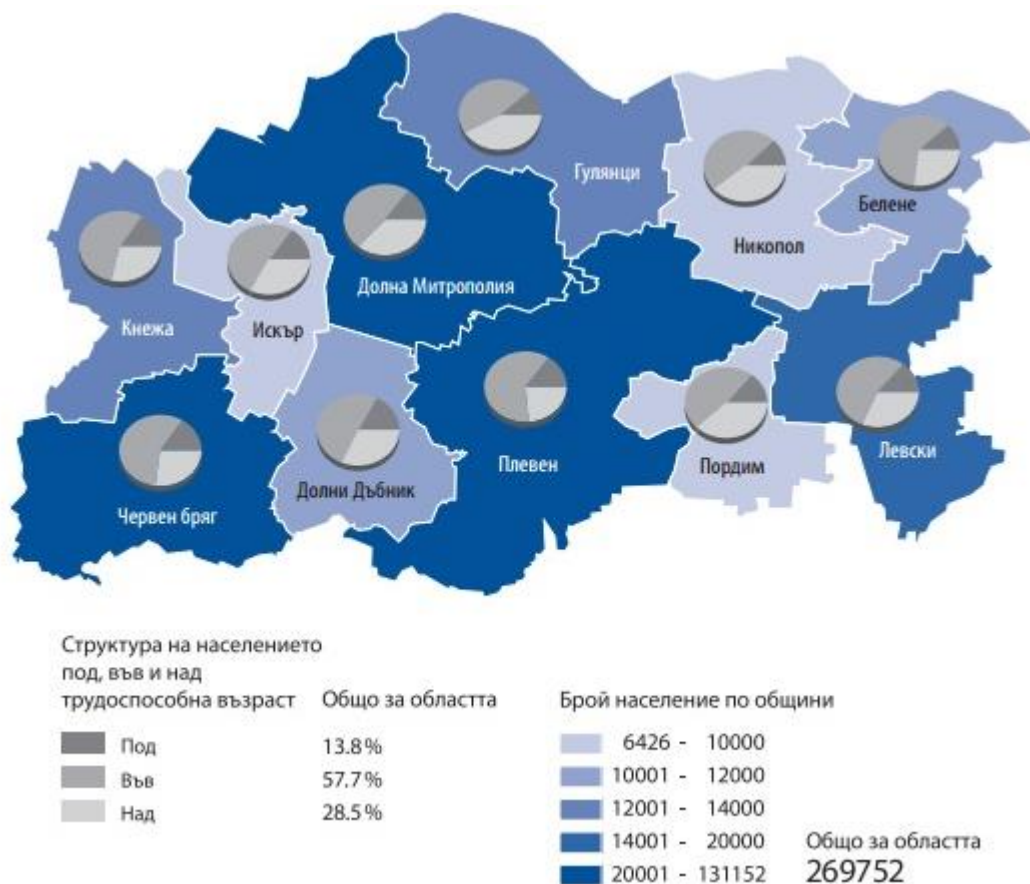
Формирането на трудоспособния контингент зависи пряко от възрастовата структура на населението. Той включва лицата от началната до пределната трудова възраст според българското законодателство.

Таблица 5. Население под, в и над трудоспособна възраст 2012 г. /%/.

	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
Р България	14,1	62,2	23,7
област Плевен	12,9	64,7	22,4
община Кнежа	13,7	62,9	23,4

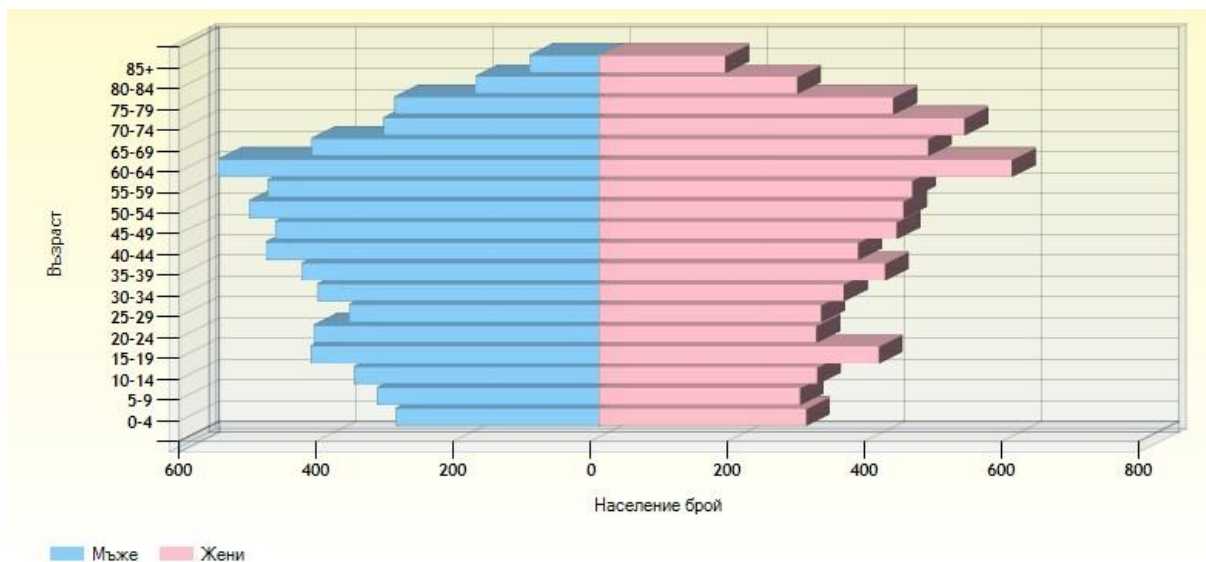
Фигура 5. Население под, в и над трудоспособна възраст в общините на област Плевен 2012г. /%/, Източник: НСИ.

Фигура 6. Структура на населението под, във и над трудоспособна възраст на общини в област Плевен, Източник: НСИ.

Община Кнежа се характеризира с влошен трудоспособен контингент. Стойностите на населението в над трудоспособна възраст са по-ниски от тези за страната, по-високи спрямо същите в област Плевен. Съществува тенденция за тяхното увеличаване, както и тенденция за намаляване на населението в под трудоспособна възраст, което бавно ще доведе до обезлюдяване на общината.

Полово-възрастовата пирамида на населението на община Кнежа е с неправилна форма. Деформациите в нейната форма показват наличие на застаряване както при мъжете, така и при жените. Чрез пирамидата се илюстрира и съотношението между представителите на двата пола при различните възрастови групи. След 60-64 годишна възраст започва преобладаване на женското население, което е най-силно изразено при високите възрастови групи. Добре изразеният дисбаланс между мъжете и жените във високите възрастови групи е резултат от съществуващата разлика в средната продължителност на живота в полза на жените.

Фигура 7. Полово-възрастова пирамида на населението на община Кнежа 2011 г.,
Източник: НСИ.

III. 4. 1. 5. Етническа структура

Етническата структура на населението има важно значение за начина на живот и поведение на населението. Добре изразена е връзката между етническата принадлежност и репродуктивната нагласа и поведение на населението.

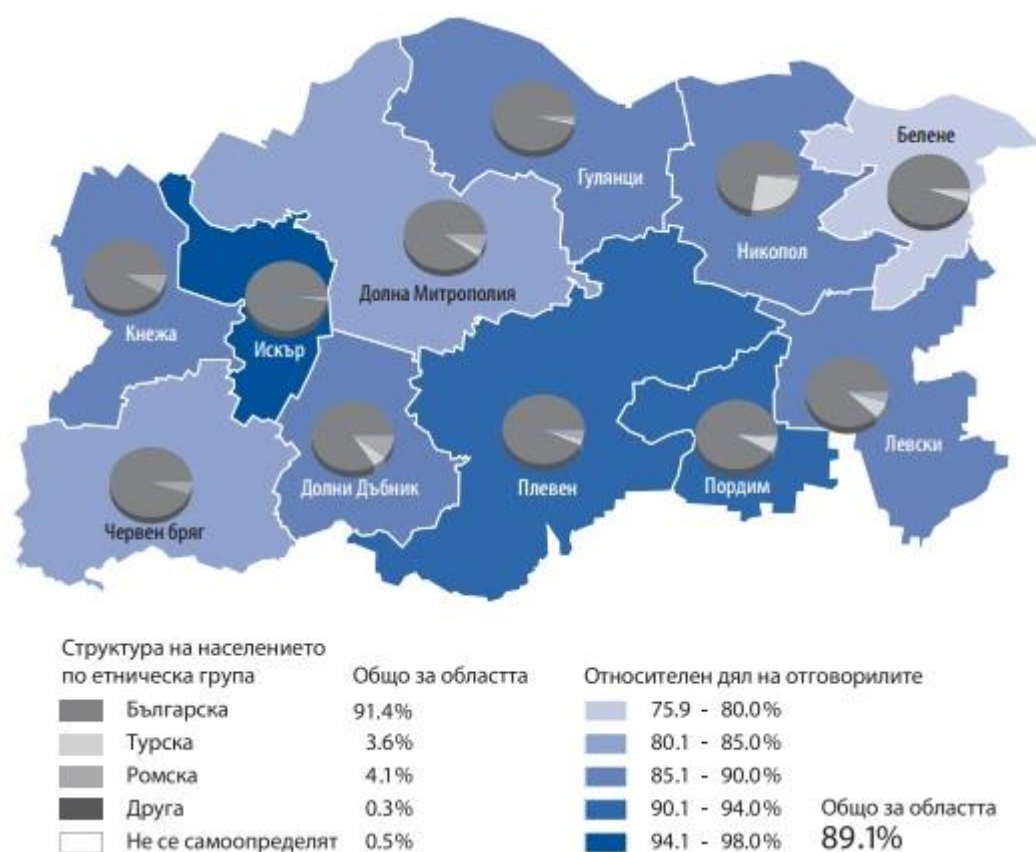
Най-многобройната етническа група на територията на област Плевен е българската. Към нея са се самоопределили 219 612 души, или 91,4% от лицата, отговорили на доброволния въпрос. Втората по численост етническа група е ромската, общо 4,1% от всички лица отговорили на доброволно на въпроса за етническата си принадлежност, се самоопределят като част от нея.

Община Кнежа следва тенденциите на област Плевен. Общината попада в групата на общини с най-висок дял на ромската етническа група. От лицата доброволно отговорили на въпроса за етническата си принадлежност – 7,8% се самоопределят като част ромската етническа група. Най-нисък е дялът на населението самоопределило се към турската етническа група – 0,5%. Общината попада сред общините с най-нисък дял на население самоопределило се към турската етническа група.

Тези особености в етническата структура на селищата в общината определят съществуващите вътрешнообщински различия в равнището на раждаемост и образование на населението, неговата трудова заетост, миграционна подвижност и др.

Таблица 6. Етническа структура на населението 2012г /%/;

	Лица, отговор. на в-са за етнич. принадлежност	Етническа група				Не се самоопределя
		Българска	турска	ромска	друга	
Р България	100,0	84,8	8,8	4,9	0,7	0,8
област Плевен	100,0	91,4	3,6	4,1	0,3	0,5
община Кнежа	100,0	91	0,5	7,8	0,1	0,6

Фигура 8. Лица отговорили на въпроса за етническа принадлежност, по общини в област Плевен.

III. 4. 1. 6. Образователна структура

Определящо значение за стойностната характеристика на човешките ресурси и образуването на техните професионални умения в трудовия процес, има образователното равнище на населението. Образователната структура има важно значение за репродуктивните нагласи и поведение на населението, неговата полава и възрастова структура и етническата му принадлежност.

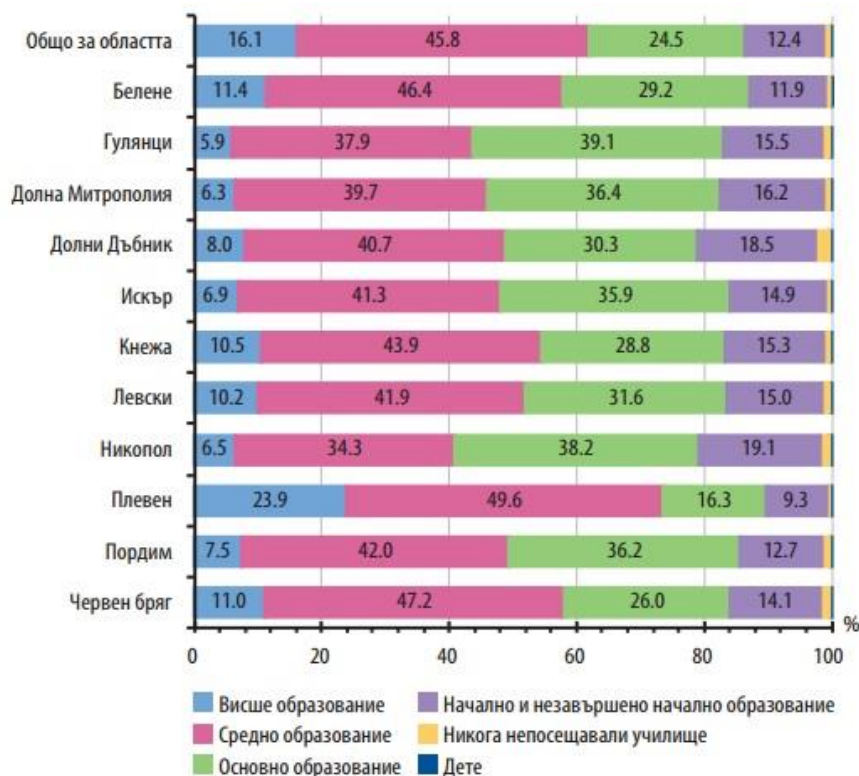
Данните от преброяването през 2011 г. показват влошено образователно равнище на населението в община Кнежа. По относителен дял на завършилите висше и средно

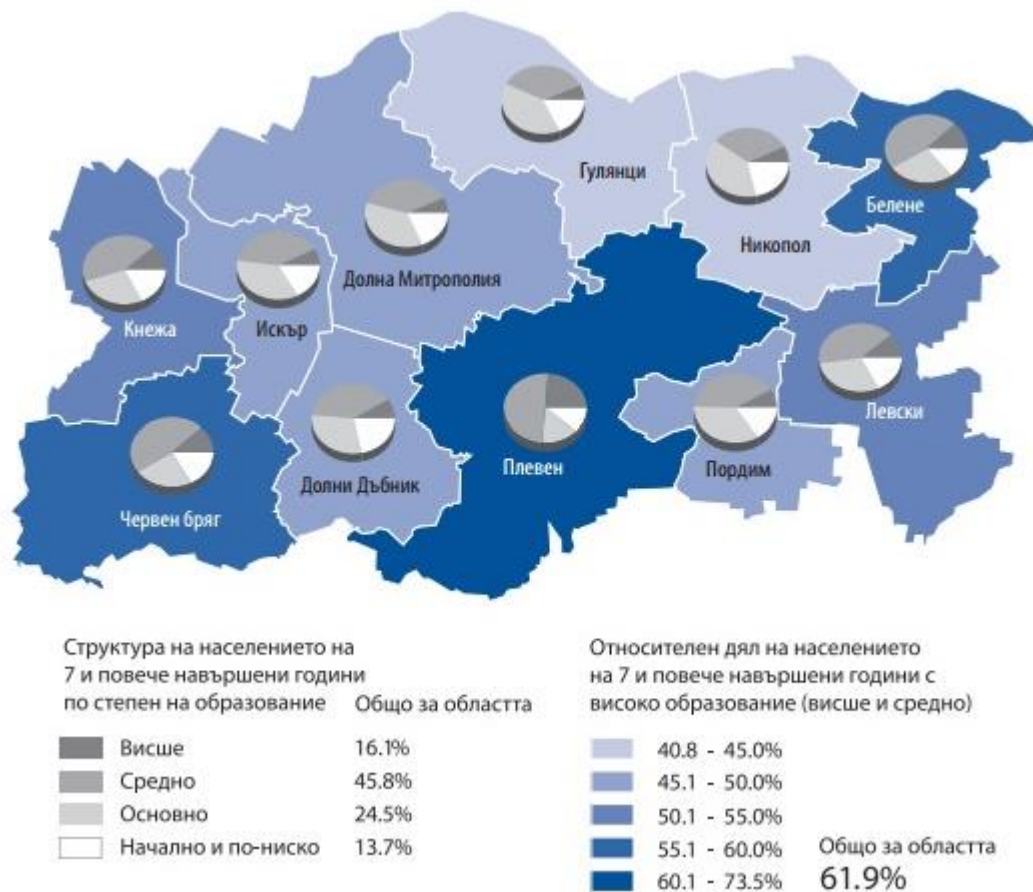
образование стойностите за общината са по-ниски от средните за страната и област . Най - голям дял от населението е със завършено средно образование. Стойностите на никога не посещавали и начално и незавършено начално са по - високи от стойностите за страната и за област Плевен. Един от факторите за влошената образователна структура на населението в общината е по-високият дял на населението от турската и ромската етническа група, което се характеризира с по-нисък образователен потенциал. По-голямото съсредоточаване на население от този етнос определя и наличието на по-голям дял лица с основно, начално и незавършено начално образование, както и тези, които никога не са посещавали училище. Вътрешно общинските различия налагат в перспектива усилията да бъдат насочени основно към повишаване на образоваността на селското население и населението от споменатите етнически групи.

Таблица 7. Население по степен на завършено образование 2012 г. /%/

	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално и незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете
Република България	100	19,6	43,4	23,1	12,6	1,2	0,2
Област Плевен	100	16,1	45,7	24,5	12,4	1,1	0,2
Община Кнежа	100	10,5	43,9	28,8	15,3	1,2	0,2

Фигура 10. Население по степен на завършено образование, по общини в област Плевен.

Фигура 9. Население на 7 и повече навършени години по степен на образование в област Плевен по общини, Източник: НСИ.

III.4.1.7. Възпроизводствен процес

По своята същност естественото възпроизводство на населението представлява смяна на поколенията на родителите с поколенията на децата. Количествените измерения на този процес се изразяват с помощта на показателите и коефициентите за раждаемост, смъртност, брачност, бракоразводимост и естествен прираст. Промените в стойностите на тези показатели са във взаимна зависимост. Така например, върху раждаемостта влияние оказва броят на браковете и разводите. В същото време върху броя на сключените бракове влияе раждаемостта през минали периоди, когато се формират контингентите, които в последствие сключват брак. Връзка съществува и между естественото възпроизводство и демографските структури на населението /полова, възрастова и семейно-брачна/. Влияние върху раждаемостта и естествения прираст оказват също традициите, свързани с етническа и религиозна принадлежност на населението.

През изследвания период не се наблюдава тенденция при показателя за коефициент на раждаемост, като най-високи стойности са измерени през 2012 г. /10,6‰/, а най-ниска стойност през 2001 г. /6,4‰/, през 2013 година се наблюдава понижаване на стойностите

на показателя до 8,6 ‰. Ясна тенденция не се изразява от показателят *коэффициент на смъртност*, най-ниски стойности са отбелязани през 2004 година – 16,8‰, а най-високи през 2012 година когато стойностите на този показател достигат до 22,6‰. Наблюдава се повишаване на стойностите на смъртността в общината, тази негативна тенденция е обхванала голям брой малки общини на територията на страната. Отрицателният естествен прираст е характерен за територията на страната и областта. Дължи се на процесът на демографско остаряване на населението и неговото отражение върху демографските структури. Механичното движение на населението, както и етническата структура също оказват влияние върху тези процеси.

Отрицателните стойности на показателя - коэффициент на естествения прираст, са характерни за малките общини в региона и страната.

Населението в репродуктивна възраст се насочва към по-големи икономически центрове на растеж, което води до намаляване на жените във фертилна възраст. През последните години съществува тенденция за увеличаване на емиграционната нагласа при младите жени. Това е фактор, който ще продължи да се отразява върху тоталния коэффициент на плодородие и цялостното развитие на естественото възпроизводство на населението на община Кнежа.

Таблица 8. Естествено движение на населението на община Кнежа/2001 – 2013 г./;

	Умрели	Живородени	Коэффициент на естествен прираст	Коэффициент на раждаемост	Коэффициент на смъртност
2001 г.	327	107	-13,1‰	6,4‰	19,4‰
2002 г.	312	144	-10,1‰	8,6‰	18,6‰
2003 г.	295	125	-10,3‰	7,6‰	17,9‰
2004 г.	273	133	-8,6‰	8,2‰	16,8‰
2005 г.	322	151	-10,7‰	9,5‰	20,2‰
2006 г.	315	150	-10,5‰	9,6‰	20,2‰
2007 г.	282	114	-10,9‰	7,4‰	18,3‰
2008 г.	281	130	-9,9‰	8,6‰	18,6‰
2009 г.	268	119	-10,1‰	8,1‰	18,1‰
2010 г.	287	150	-9,4‰	10,3‰	19,6‰
2011 г.	295	133	-11,9‰	9,8‰	21,7‰
2012 г.	303	142	-11,9‰	10,6‰	22,6‰
2013 г.	256	114	-10,7‰	8,6‰	19,3‰

III.4.1.8. Механично движение на населението

Миграциите или механичното движение на населението заедно с неговото естествено възпроизводство определят тенденциите в демографското развитие на определена територия. За тяхното изследване се използват редица показатели и коефициенти. Такива са коефициентите за миграционна подвижност, за интензивност на заселванията и изселванията, за миграционен или механичен прираст и др.

Данните за изследвания период /2001-2013г./ показват рязко влошаване на този показател. През 2001г. в община Кнежа се е наблюдавал положителен механичен прираст, в общината са се заселили 433 д., изселили са се 392. През следващите години се наблюдава тенденция на рязко влошаване на стойностите на механичния прираст. Само през 2001 година се отбелязват положителни стойности на този показател, като през 2006 година той достига максималните отрицателни стойности от /-155/ души. Интерес представлява фактът, че сред изселващите се преобладават жените, а сред заселващите се – мъжете.

Таблица 9. Механичен прираст на населението /2001-2013 г./.

	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2001 г.	433	392	41
2002 г.	255	267	-12
2003 г.	229	366	-137
2004 г.	257	351	-137
2005 г.	277	363	-86
2006 г.	145	300	-155
2007 г.	210	282	-72
2008 г.	161	275	-144
2009 г.	163	282	-119
2010 г.	199	288	-89
2011 г.	122	158	-36
2012 г.	138	163	-25
2013 г.	170	214	-44

Изселванията на част от по-младото женско население е неблагоприятен фактор за процеса на възпроизводство и бъдещото демографско развитие на общината.

Съществуващата демографска ситуация в община Кнежа може да бъде определена като неблагоприятна. В резултат на отрицателния естествен и механичен прираст нейното население ще продължава да намалява.

Регионални характеристики

Според административно-териториалното деление на страната община Кнежа попада в обхвата на област Плевен, която се характеризира с контрасти в социално-икономическото развитие. През 2012 и 2013 г. пазарът на труда в областта постепенно се възстановява, но заетостта остава ниска въпреки повишаващата се инвестиционна активност.

Образователната система е с добра материална и кадрова осигуреност, но качеството на образователния продукт, ако се съди от представянето на зрелостниците на матурите, е сред относително най-ниските в страната. Инфраструктурата постепенно се подобрява най-вече благодарение на увеличаващия се дял на пътищата с добро качество на пътната настилка и разширяващия се достъп и използваемост на интернет сред домакинствата. Възрастовата структура на населението в област Плевен продължава да се влошава с бързи темпове. Стойността на различните коефициенти на възрастова зависимост е по-неблагоприятна както от средните за страната, така и от тези на някои съседни области като Велико Търново и Враца.

Стопанство - община Кнежа

В структурата на промишленото производство преобладава дялът на малките и микропредприятията. В по-голямата си част, те се характеризират с много нисък размер на добавената стойност. Икономическата отраслова структура на общината претърпява съществени промени. От промишлено-аграрна територия се видоизменя до предимно аграрна, като хранително-вкусовата промишленост е най-добре развитият промишлен подотрасъл.

Като определящи за икономиката на общината основни предприятия и производители са:

- „Сортови семена Елит“ ЕАД клон Кнежа - ЗСКХЦ /гр. Кнежа/ - специализирана фирма за производство, заготовка и съхранение на посадъчен материал от всички семена на семепроизводствената схема /хибридна царевица, грах, фий, пшеница, ечемик, овес и др./ и от всички култури. Собствеността е държавна, броят на служителите е 29;

- Кооперация „Зора“ /гр. Кнежа/ – кооперация, специализирана в производство и преработка на селскостопанска продукция, производство и реализация на животинска продукция, извършване на селскостопански услуги. Частна собственост със 116 служители;

- ЗППК „Победа - Кнежа” се намира в гр. Кнежа, кооперацията развива своята дейност в областта на селското стопанство. Извършва производство, търговия и реализация със селскостопанска продукция /царевица, пшеница, ечемик, овес, грах и др./.

Броят на служителите е 39 души;

- Други важни стопански структури, развиващи селскостопанска дейност са: „Сиби-Илчовски” ЕООД, ЕТ „Светлин Илчовски”, „Колендро”- АД, ЕТ „Прис-Борислав Горанов”, Мелница „Надежда-Братя Гъркови” ООД;

- Институт по царевицата, гр. Кнежа - развива своята дейност в областта на създаването на нови хибриди царевица с висок потенциал за добив и качество. Научноизследователските програми на Института се изпълняват от 18 научни работници и 4 магистри с тематична насоченост: Селекция, Генетика, Фитопатология, Ентомология, Физиология, Биохимия, Агрохимия, Обработка на почвата, Хербология, Икономика и др. Общия брой на колектива е 124 човека;

- ТД “Кнезим” АД - фирмата е специализирана за производство на промишлена арматура, регулиращи и спирателни вентили за налягане, има собствена чугунолеярна и стоманолеярна цех. Към момента предприятието не работи с пълен капацитет;

- “Балканкар” АД – София – специализиран е за производство на правотокови ел.двигатели и микро ел.двигатели за карното производство; електромагнитни превключватели за карното производство. Дружеството работи с намален капацитет;

- “Стъклопластик” АД – работи в областта на химическата промишленост, изразена в преработката на пластмаса и стъклопластово производство. От стъклопласти се произвеждат тръби, предназначени за транспортиране на агресивни флуиди, за съхранение на нефтопродукти, течни торове, хранителни продукти и други;

- “Антикороза” АД – Дружеството е специализирано в производството на антикорозионни средства, смазочно-охлаждащи течности, фосфатиращи състави, обезмасляващи препарати, антифриз и миещи и почистващи препарати. “Олива” АД – произвежда рафинирано и натурално слънчогледово олио, експелер, лецитин и мастни киселини;

Таблица 10. Предприятия /без финансовите/ в община Кнежа по икономически дейности /брой/

Отраслови сектори	2008	2009	2010	2011
Селско, горско и рибно стопанство	427	366	250	280
Преработваща промишленост	2	2	2	3
Производство и разпределение на ел. и топлинна енергия	1	1	1	2
Строителство	4	6	7	7

Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки от домакинството	87	94	105	119
Транспорт, складиране и пощи	17	15	21	28
Хотелиерство и ресторантьорство	19	13	15	21
Професионални дейности и научни изследвания	1	1	1	1
Здравеопазване и социална работа	3	3	3	3
Култура, спорт и развлечения	8	8	9	11

Източник: План за развитие на община Кнежа 2014-2020. Данни: Териториално статистическо бюро- Плевен

От данните, представени в таблицата по-горе става ясно, че икономиката на община Кнежа е силно съсредоточена в отрасловия сектор на селското стопанство с 280 бр. предприятия. Наблюдава се голям спад в сравнение с 2008 г. когато предприятията са 427бр. Тази рязка промяна се дължи на икономическата криза, която обхваща страната в периода 2008-2009 г. Селското стопанство е важен отрасъл от икономиката на общината, тъй като създава заетост и осигурява препитание на голяма част от населението. Въпреки това в сектора се нуждае от реструктуриране и модернизиране, за да може да се постигнат по-високи и трайни нива на развитие.

Секторът „търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки от домакинството“ е вторият най-изразено представен отрасъл в общината със 119бр. предприятия и бележи ръст спрямо 2008г. /87бр./.

През последните 20 години община Кнежа се трансформира от промишлено-аграрна целева територия в приоритетно аграрен район, като хранително-вкусовата промишленост /ХВП/ остава най-развит промишлен подотрасъл. В годините на прехода голяма част от неговите дълготрайни материални активи /ДМА/ са изоставени, разграбени или унищожени и са необходими инвестиции за неговото пълноценно реабилитиране, така че да се създадат условия за затваряне на производствения цикъл в селското стопанство. Съгласно справка на Териториално статистическо бюро – Плевен за 2008 г., по дял на нетни приходи от продажби от общите, отрасълът „преработваща промишленост” се нарежда на трето място /с 19%/ след селско стопанство и търговия, а по размер на средна годишна заплата – на второ място след сектор „строителство”. Броят на действащите промишлени предприятия на територията към края на 2008 г. е 24 /16 от които са в сферата на ХВП по данни на община Кнежа/, а заетите лица в тях – 270, което прави средно по 11 души на предприятието.

Възможност за реабилитиране на потенциала на анализирания отрасъл се явява фактът, че голяма част от промишлената зона на общината е газифицирана. За последните три години газоразпределителното дружество „Кнежа газ” ООД построява около 20 км. нови разпределителни газопроводи и сградни отклонения за потребители. Към края на

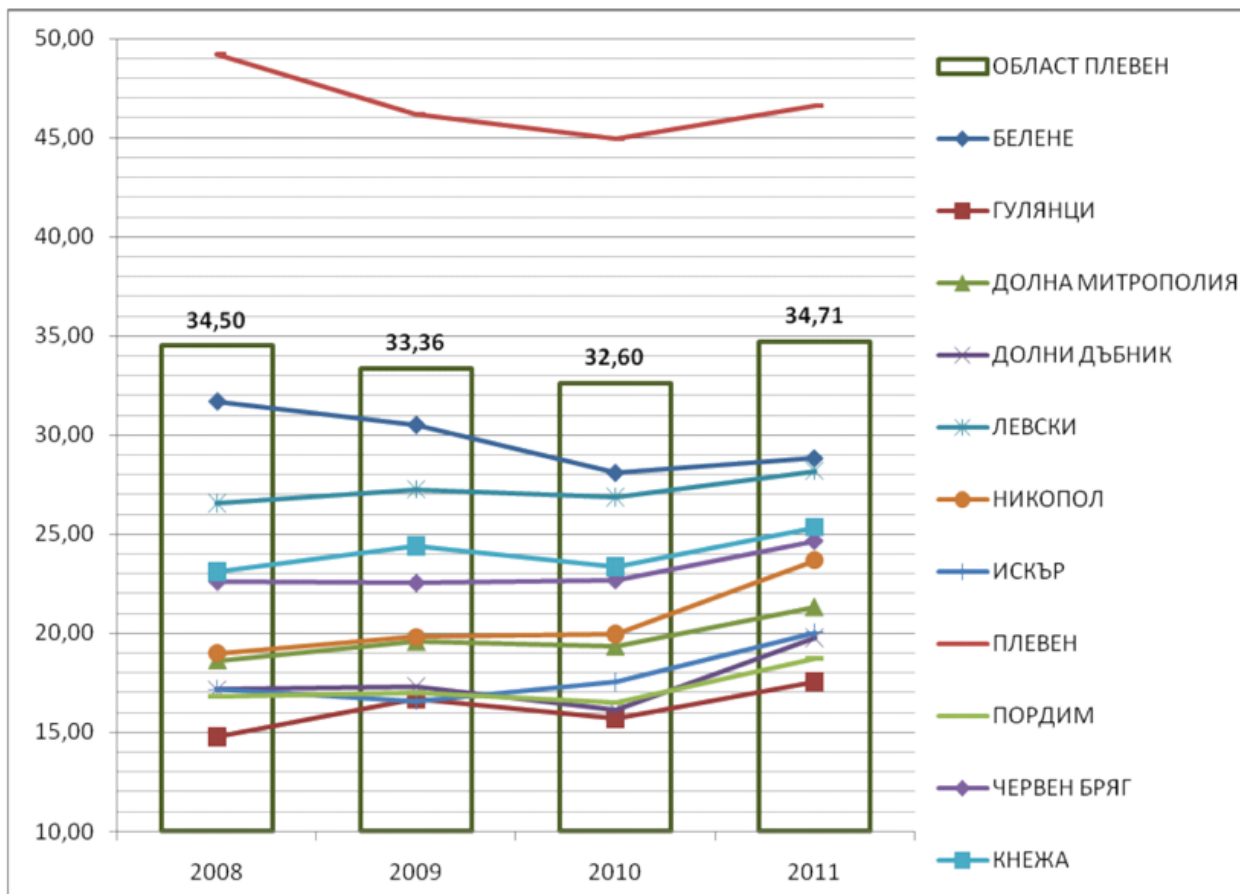
2009 г. ползвателите на природен газ са общо 100 на брой, от които 11 в промишления сектор, 22 са обществено-административните и търговски обекти и 67 домакинства.

Друго обстоятелство, което оказва благоприятно влияние за стимулиране на промишлени и други стопански инициативи на територията на общината произтича от самото ѝ географско положение. Освен близостта с река Дунав и ГКПП – Оряхово, територията се явява основен транспортен коридор за преминаващия от Турция за Западна Европа транспортен трафик, ползващ фериботната връзка Оряхово – Бекет. Въпреки това, този потенциал все още не е развит в пълна степен.

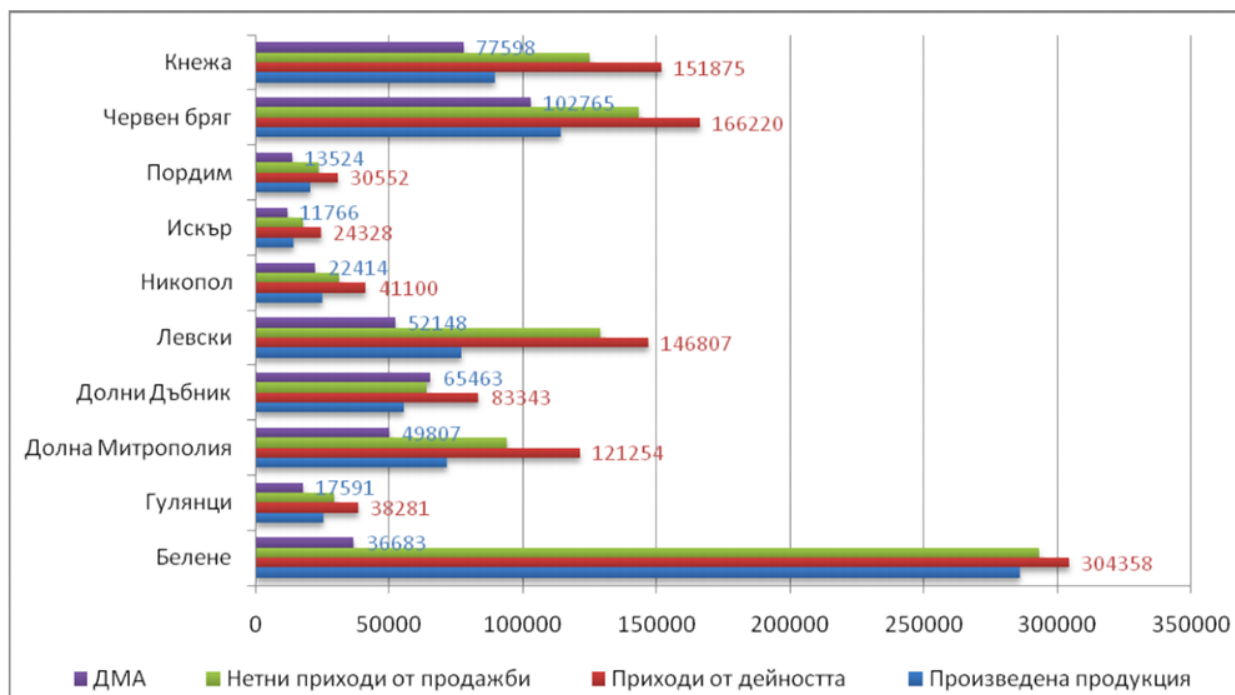
Променливостта на икономическите показатели отчасти се дължи на неравномерното териториалното разпределение на икономическите дейности. Те са съсредоточени предимно в град Кнежа. Въпреки че характерната промишлена структура е многоотраслова, икономическите показатели за община Кнежа я определят като община със слаби позиции в Северозападния район за планиране и страната. Нетните приходи от продажби в общината се формират главно от малките и средни предприятия, които трудно могат да предложат необходимото реструктуриране в конкурентноспособни и динамични производства, което да модернизира облика на общината.

Предприемаческата активност в областта е по-ниска от средната за страната. Тя се измерва с броя на фирмите на 1000 д. от населението /гъстота на фирмите/. Към 2011 г. тя е 34,6 на 1000 души при средно равнище за страната – 47,6 на 1000 д.

На 1000 души население в община Кнежа, броят на фирмите е около 25 за 2011 г., като тази стойност е по-голяма от регистрираната през 2008 г.

Фигура 10. Брой нефинансови предприятия на 1000 души население по общини в област Плевен, Източник: Областна стратегия за развитие на област Плевен 2014-2020, Данни: НСИ.

Фигура 11. Динамика на основните икономически показатели на предприятията по общини на територията на област Плевен /с изключение на община Плевен/ – 2011 г. /хил. лв./, Източник: Областна стратегия за развитие на област Плевен 2014-2020, Данни: НСИ

Развитието на социално-икономическия комплекс на област Плевен се реализира в отделните общини от областта. Някои от тях имат по-голям, а други по-малък принос за комплексното икономическо развитие. Това е в зависимост от потенциала на отделните общини и създадените възможности за неговото използване. Участието на отделните общини в икономическото развитие на областната икономика се измерва с параметрите на няколко основни икономически показателя - ДМА, нетни приходи от продажби, приходи от дейността, произведена продукция.

През 2011 г. от произведената продукция в областта /1959,1 млн. лв./, община Кнежа участва с 89 311 хил. лв. От реализирани през 2011 г. в област Плевен приходи от дейност в размер на 3 639,3 млн. лв. на община Кнежа се падат 151875 хил. лв.

Капитализацията на територията, изразена чрез размера на Дълготрайните материални активи /ДМА/ показва, че община Кнежа участва с 77 598 хил. лв., като заема водещо място за областта заедно с общините Плевен, Червен бряг, Долни Дъбник и Левски.

Фондове територия

В структурата на община Кнежа видовете територии са разпределени както следва:

- Урбанизирани територии- 17 903 дка;
- Земеделски територии- 288 131 дка- обработваеми 255 223 дка от тях;
- Горски територии- 4 431 дка;
- Заети от водни течения и площи- 4 192 дка;
- За добив на полезни изкопаеми- 1 881 дка;
- За транспорт и инфраструктура- 1 274 дка.

Споредначинанатрайнопозползванеитехнитеотносителни дялове териториалните фондове са подредени както следва:

- Земеделски- 90,66 %;
- Горски- 1,39 %;
- Урбанизирани територии- 5,63 %;
- Транспортна инфраструктура- 0,40 %;
- Води- 1,32 %;
- За добив на полезни изкопаеми- 0,59 %.

Таблица 11. Баланс на територията - според актуализиран опорен план;

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА	Опорен план	
	ХА	%
Територии с общо предназначение		
Жилищни функции	1293.42	4.07
Обществено-обслужващи функции	1.36	0.00
Производствени дейности	138.19	0.43
Складови дейности	42.57	0.13
Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	88.79	0.28
Озеленяване, паркове и градини	54.60	0.17
Спорт и атракции	27.85	0.09
Стопанско обслужване	162.38	0.51
Обработваеми земи-ниви	24214.28	76.16
Обработваеми земи-трайни насаждения	913.60	2.87
Необработваеми земи	3452.05	10.86
Гори	531.70	1.67
Водни площи	376.76	1.18
Транспорт и комуникации	158.97	0.50
Техническа инфраструктура	151.68	0.48
Гробищен парк	6.83	0.02
Недефениран НТП и функция	176.60	0.56
Защитени и нарушени територии		
Други нарушени територии	2.42	0.01
Територии за опазване на културното наследство	0.50	0.00
Обща площ:	31794.52	100

Източник: ДЗЗД, „ПЛАН КОНСУЛТ КНЕЖА“

Фигура 12. Баланс на територията на община Кнежа в %; Източник: НСИ.

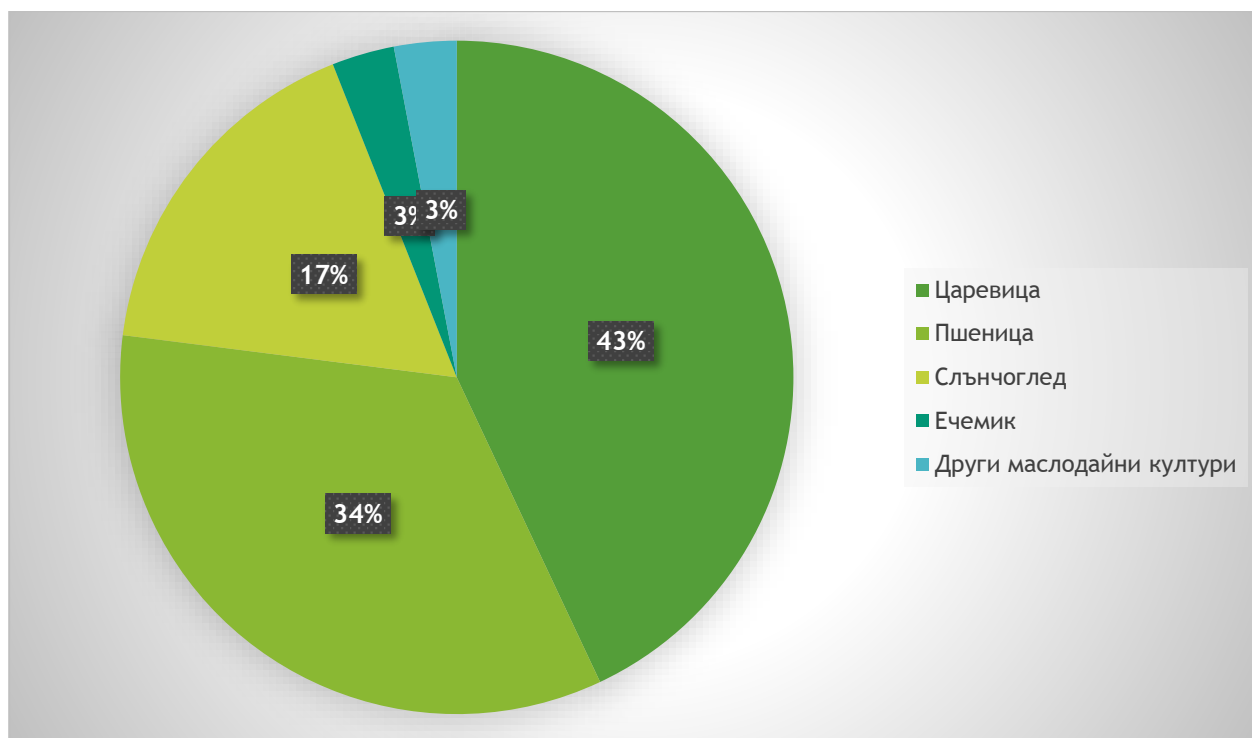
Растениевъдство

Растениевъдството, като основен подотрасъл на селското стопанство се развива много добре през последните години. То е специализирано основно в отглеждането на зърнени и технически /маслодайни/ култури – царевица, пшеница, слънчоглед, ечемик и др. маслодайни култури.

Около 283,2 хил. дка, или 89 % от всички земеделски земи на общината за 2012 г. са обработваеми. С възможности за поливане са 8,2 % от тях /21 315 дка/, заети основно от зеленчукови култури. Лозята и трайните насаждения заемат около 4,5 хил. дка.

Общият размер на посевната площ е около 225 хил. дка, от които годишно се заемат приблизително:

- 97,130 хил. дка – за царевица;
- 75,450 хил. дка – за пшеница;
- 37,320 хил. дка – за слънчоглед;
- 6,800 хил. дка – за ечемик;
- 7,980 хил. дка – за други маслодайни култури.

Фигура 13. Процентно отношение на основните култури отглеждани в община Кнежа.

Средните добиви от основните отглеждани култури – царевица и пшеница през 2007 г. са съответно – 120 и 200 кг/дка, а от слънчоглед и ечемик – 120 и 180 кг/дка. Данните за 2012 год. са следните: царевица и пшеница са съответно – 590 и 420 кг/дка, а от слънчоглед и ечемик – 300 и 340 кг/дка.

Нисък е процента на трайните насаждения в общината. Зеленчукопроизводството е трудоемка дейност, но в сравнение с минали години се увеличава броя на земеделските производители отглеждащи различни видове зеленчукови култури.

На територията на град Кнежа се намира единственият в страната Институт по царевица, в който се създават нови сортове царевица. Същият работи над 80 години в сферата на селекция на високопродуктивни царевични хибриди. В близост до него се намира и предприятието “Сортови семена-елит” ЕООД - град Кнежа, от който кооперациите и фирмите закупуват висококачествени семена за посев.

Във връзка с това ОУП на общината гарантира опазването на продуктивните земеделски земи в бъдеще и в унисон с разпоредбите на националното и наднационалното законодателство в областта на земеделието.

Добре е да се осигури необходимата съпътстваща инфраструктура /изграждане на ефективни напоителни системи, достъпност и др./, чрез която да се обслужват различните селскостопански дейности.

Животновъдство

Вторият подотрасъл на селското стопанство е животновъдството. Богатата фуражна база, традицията в поддържане на племенни стада и научно-производствените вериги са били предпоставка за добре развито животновъдство до началото на прехода. След срива през 90^{те}, пазарната инициатива започва да навакхва чрез създаването на нови и обновяването на малки стопанства в заварените говедовъдни, свиневъдни и птицевъдни ферми. Дребното животновъдство /в малки частни стопанства/ продължава да покрива преобладаващия дял на статистическите количества. Като основни направления на развитие могат да се посочат отглеждането на едър и дребен рогат добитък в личните стопанства, които осигуряват храна под форма на мляко, мазнина, и месо за населението, а наред с него и дребните пернати животни.

Таблица 12. Брой отглеждани животни в община Кнежа 2007-2012

Животни по видове	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Говеда	2 080	1 885	2 777	2 985	2 690	2 454
Овце	5 220	4546	8 196	5 514	6 176	6 200
Кози	734	942	2 497	1 414	1 216	1 189
Свине	5 611	2 312	992	735	223	337
Птици	16 460	11320	19 320	37 230	36 336	36 386
Зайци	2 380	965	1 010	1 147	1 152	1 052
Пчели	1 660	1 991	1 680	1 372	1 394	1 640

/Източник: План за развитие на община Кнежа 2014-2020. Данни: ОСЗ- Кнежа/

Таблица 13. Добита продукция от отглежданите животни в община Кнежа 2007-2012;

Видове продукция	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Краве мляко /хил. литра/	3 615,3	3 603,6	4 160,5	5 115,2	1 763,1	3 020,9
Овче мляко /хил. литра/	654,7	69,8	673,8	328,1	556,1	694,8
Козе мляко /хил. литра/	307,8	417,1	894,5	427,5	184,4	364,1
Яйца /хил. броя/	2 380	1 700	1 940	4 320	4 600	4 601
Вълна /тон/	21,5	16,1	25,2	15,5	19,2	18,6
Пчелен мед /тон/	32,6	29,0	34,0	43,0	46,0	34,4

Източник: План за развитие на община Кнежа 2014-2020. Данни: ОСЗ- Кнежа

Съществен проблем за развитието на подотрасъла остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи. Дори приетата през 2010 г. наредба за директна продажба на суровини от стопанствата не стимулира развитието на подотрасъла. Данни на Министерство на земеделието и храните показват, че до март 2011 г. има много малко регистрирани стопанства по наредбата. Съгласно нея, за да продават директно продукцията си, производителите трябва да направят значителни инвестиции, тъй като се налага да покрият изискванията и стандартите за хигиена и оборудване, което също е непосилно за голяма част от стопаните, които са натоварени с допълнителна данъчна тежест; не всички са получили субсидии за глава животно. Всички тези негативни тенденции и промени в животновъдния отрасъл се отразяват по сходен начин и върху броя на отглежданите животни на територията на община Кнежа.

Като цяло при развитие на селското стопанство в община Кнежа трябва да се спазват изискванията на общата земеделска политика на ЕС, според която заетите в селското стопанство трябва да използват екологично-устойчиви методи на земеделие. С други думи те трябва да се стремят да поддържат постоянни затревени площи /тревата абсорбира въглероден двуокис, което подпомага борбата с климатичните промени/, да отглеждат различни култури, а не моно култури, и да обработват определена част от тяхната орна територия по начин, който насърчава биоразнообразието. Този подход

включва и изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадни води към съществуващите и новите обекти, свързани с животновъдство, месо - производство с възможност за обслужване и на стопанства от съседни общини.

Горско стопанство

Горските територии заемат 1.39 % от общата площ на територията на община Кнежа. Тяхното значение е голямо от гледна точка на функциите, които имат - водорегулиране, противоерозия и рекреация.

На територията на общината няма гори със стопанско предназначение, техният териториален обхват в общата територия на общината е незначителен.

Задачите на ОУПО по отношение на горските територии са:

- *отразяване на актуалните граници на горите с различно предназначение, както и устройствения им статут, съгласно Закона за горите;*
- *регламентиране на подемния капацитет на горските паркове и обслужващите ги ядра, осигуряването им с транспортен достъп и водоснабдяване, както и свързването им със мрежите на електроснабдяването;*
- *режимът на устройство на горските територии да бъде без право на застрояване;*
- *да се предвиди залесяване на изоставени и ерозирани земи.*

Инвестиционна активност

В съответствие с техническото задание за ОУП на община Кнежа, в настоящия ОУП на територията на общината са взети предвид инвестиционните намерения, свързани с промяна на предназначението на земята от земеделска на неземеделска и се гарантира опазването на околната среда в максимална степен. С плана се определят земеделските територии, чието предназначение не може да се променя, което е съобразено с изискването на чл. 45, ал. 2, т. 4 от Наредба № 7 на МРРБ.

За всички групи територии, в зависимост от тяхното бъдещо предназначение, планът предвижда и съответното изграждане на довеждаща техническа, в т.ч. транспортна инфраструктура.

Преобладаващата икономическа специализация на общината в сферата на аграрните науки е предопределена от обстоятелството, че 90 % от нейната площ е земеделска. Справка на Общинската служба по земеделие показва, че 82 % от собствеността върху земеделската земя е частна, разпределена в общо 28 635 броя частни имоти, тоест на 1 жител се падат близо 2 земеделски имота /14 613 жители е населението

на община Кнежа за 2010 г. по данни на НСИ/. Предпочитаната форма за управление на земеделската земя е отдаването ѝ под аренда, чиято практика бележи двоен ръст през последните пет години. Съгласно същата справка през 2005 г. под аренда са се отдавали 36 880 дка земеделска земя, докато съответния размер през 2012 г. нараства приблизително три пъти. Важен факт е, че само малка част от наемните и арендни отношения са подкрепени с договори /Доклад от проведено проучване на социално-икономическия потенциал за развитие на община Кнежа/. Една от причините за това е продължаващото съществуване на раздробена и маломерна собственост, затруднени пазарни отношения поради наличието на съсобственост и доста често-неясни поземлени граници.

Основното предизвикателство пред развитието на икономиката на община Кнежа към момента е липсата на сериозни инвестиции в промишлеността, чрез които да се разкрият нови работни места, което от своя страна да намали миграционните процеси и да съхрани демографския потенциал на общината. Във връзка с това стратегията на общината за привличане на частни капитали трябва да се насочи към създаване на подходящите условия, като едно от тях е наличието на конкурентна и висококвалифицирана работна ръка и устройствено-териториалната основа.

III. 6. СОЦИАЛНА СФЕРА

III. 6. 1. Здравна инфраструктура

Към настоящия момент структурата на здравеопазването в община Кнежа се състои от едно здравно заведение - „ Многопрофилна болница за активно лечение – Кнежа“ ЕООД с 74 легла и две самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории за извънболнична помощ.

Таблица 14. Здравни заведения с община Кнежа за периода 2010 – 2012г.

Лечебни и здравни заведения	2010		2011		2012	
	бр.	легла	бр.	легла	бр.	легла
ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА ПОМОЩ	1	70	1	74	1	74
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ	2	-	2	-	2	-
ДРУГИ ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ	-	-	-	-	-	-

Източник: НСИ.

“МБАЛ - Кнежа” ЕООД е изградена от три функционално обособени блока съгласно изискванията на Наредба № 49/18.10.2010г. на МЗ, както следва:

- Консултативно-диагностичен блок;
- Стационарен блок;
- Административно-стопански блок.

Наблюдава се увеличение на броя на болничните легла, обслужващи населението на община Кнежа. От 2010 година медицинските кадри на територията на общината също намаляват, като се наблюдава увеличение само на специалисти по дентална медицина.

Таблица 15. Брой на медицински персонал на територията на община Кнежа за периода 2010-2012г.;

Медицински кадри към 31.12.			
	2010	2011	2012
Лекари - общо	42	38	39
в т.ч. Общопрактикуващи¹	9	9	9
Лекари по дентална медицина	3	3	4
Медицински специалисти по здравни грижи	61	59	60

Източник: НСИ.

По отношение на обезпечеността на населението с лекари, се падат по 1470 души на общопрактикуващ лекар и по 3309 души на лекар по дентална медицина.

На територията на цялата община функционира една аптека, разположени в общинския център.

През изследвания период броят на детските ясли в общината не се променя, като ОДЗ „Йордан Каменополски“ е локализирано в село Бреница. Броят на местата в тях надвишава броят на децата в общината като и двата показателя се характеризират с намаление спрямо 2010 година.

Таблица 16. Брой детски ясли, деца и места в тях за периода 2010 – 2012г.;

Детски ясли и деца в детските ясли			
Показател:	2010г.	2011г.	2012 г.
Детски ясли - общо	4	4	4
места	107	102	101
Децата - общо	78	71	77

Източник: НСИ.

Здравната инфраструктура на територията на община Кнежа е концентрирана в общинския център, който обслужва останалите населени места. Болничната помощ се осигурява от единствения медицински център, намиращ се в град Кнежа. Осигуреността на лекари на човек от населението е сравнително ниска. Необходимите интервенции в областта на здравеопазването са свързани с модернизиране на лечебните заведения, повишаване квалификацията на кадрите, както и провеждане на образователни кампании, особено сред младото население, за повишаване на здравната култура на населението и намаляване на заболяемостта му.

III. 6. 2. Образователна инфраструктура

В териториалната структура на общината функционират 13 учебни заведения.

От тях:

- Една професионална гимназия по земеделие - ПГЗ „Стефан Цанов“;
- Една професионална гимназия по механоелектротехника – ПГМЕТ „Христо Смирненски“;
- Едно средно общообразователно училище /СОУ „Неофит Рилски“/;
- Четири основни училища / ОУ „Отец Паисий“, ОУ „Васил Левски“ Кнежа, ОУ „Христо Ботев“ Бреница, ОУ „Васил Левски“ Еница/;
- Едно начално училище /НУ „Кнежица“ с филиал/;

- Шест учебно-възпитателни заведения:
  - 2 ЦДГ - ЦДГ „Гълъбин Боевски” и ЦДГ „Лиляна Димитрова” Еница;
  - 3 ОДЗ - ОДЗ „Йордан Каменополски” Бреница, ОДЗ №1 „Огнян Михайлов”, ОДЗ №2 „Дафинка Чергарска”;
- Детска ясла /Детска ясла №1/.

Сградният фонд, обслужващ училищата се характеризира с изключително влошено състояние. По-голямата част от сградите са стари, изградени преди повече от 70-80 години. Извършено е саниране и освежаване на повечето сгради, подмяна на дограма, боядисване и обезопасяване на откритите спортни площадки в детските заведения, закупени са и климатични инсталации. Необходимо е извършване на цялостен ремонт и обновяване на МТБ, която за момента е частично обновена.

По отношение на броя на учениците в общината, през последните години като цяло се увеличава. По отношение на отделните квалификационни степени, броят на учащите в начално образование расте, но в прогимназиалното и средно образование намалява.

Таблица 17. Брой на учащите в община Кнежа за периода 2010/2011 – 2012/2013г.;

Показатели	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Учащи			
По степени на Международната класификация на образованието /ISCED'97/			
Общо	1771	1825	1850
Начално образование /I - IV клас, ISCED - 1/ - общо	515	534	518
Общообразователни училища	515	515	518
Специални училища	-	-	-
Прогимназиално образование /V - VIII клас, ISCED - 2A/ - общо	602	582	596
Общообразователни училища	562	546	557
Специални училища	-	-	-
Професионални училища с прием след VI и VII клас /I степен професионална квалификация/	40	36	39
Средно образование /IX-XIII клас, ISCED - 3A, 3C/ - общо	654	709	736
Общообразователни училища	90	88	82
Специални училища	-	-	-
Училища по изкуствата	-	-	-
Професионални гимназии /III степен професионална квалификация/	289	358	419
Професионални гимназии и училища /II степен професионална квалификация/	275	258	230
Професионални училища с прием след VIII клас /I степен професионална квалификация/	-	5	5
Професионално обучение след средно образование /ISCED - 4C/ IV степен професионална квалификация/	-	-	-
Колежи /ISCED - 5B/	-	-	-
Университети и специализирани висши училища /ISCED - 5A/ ²	-	-	-

По видове учебни институции			
Общо	1771	1825	1850
Общообразователни училища	1167	1168	1157
Специални училища	-	-	-
Училища по изкуствата /II степен професионална квалификация/	-	-	-
Професионални гимназии /III степен професионална квалификация/	289	358	419
Професионални колежи с прием след средно образование	-	-	-
Професионални гимназии и професионални училища /II степен професионална квалификация/	275	258	230
Професионални училища след VI и VII клас /I степен професионална квалификация/	40	36	39
Професионални училища след VIII клас /I степен професионална квалификация/	-	5	5
Колежи	-	-	-
Университети и специализирани висши училища²	-	-	-

Източник: НСИ.

Таблица 18. Брой детски градини, учители и деца в община Кнежа за периода 2010/2011 – 2012/2013г.;

Показатели	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Детски градини	5	5	5
Детски учители	45	38	38
Деца	498	432	441

Източник: НСИ.

Като цяло може да се обобщи, че образователната инфраструктура на община Кнежа има нужда от основна реконструкция. Въпреки териториалния дисбаланс в разпределението ѝ, предвид негативната тенденция по отношение броя на учениците, образователните обекти отговарят на нуждите на общината. През изминалия планов период са извършени редица мерки за подобряване състоянието на училищата, МТБ на част от тях е ремонтирана, реализирани са проекти за осигуряване на целодневна форма на обучение. Следва да продължат да се извършват дейности в тази насока, да се модернизира инфраструктурата във всички училища, включително спортната и да се изпълняват проекти, свързани с извънкласните занимания на учениците.

III. 6. 3. Културна инфраструктура

Основните културни центрове в общината са читалищата. На територията на общината съществуват три:

- Читалище “Борба” – град Кнежа;
- Читалище “Народно съзнание” – с. Бреница;
- Читалище “Изгрев” – с. Еница.

Читалище „Борба“ съществува от 1986 година. С годините читалищната дейност се обогатява и развива. В него се провеждат редица мероприятия, както и се развиват дейности като музикални и танцови състави. Библиотечният фонд на читалището разполага с над 60 хил. тома художествена и научна литература и ежегодно се получават периодични издания - вестници и списания.

Читалище „Народно съзнание“ е създадено през 1897 година, идеята за неговото създаване възниква преди Освобождението. Библиотеката на читалището разполага с 14 240 тома литература, годишно обслужва от около 500 читатели. От 2007 година в него са сформирани певческа група и танцов състав.

Читалище „Изгрев“ е създадено през 1897 година. В него се осъществява театрална, певческа и вокално-инструментална дейност. В настоящият момент читалището поддържа библиотека с над 10 000 тома литература.

В община Кнежа функционира – Общински исторически музей – град Кнежа. Официално на 11 февруари 1971 година е открита първата музейна експозиция. В музея се съхраняват над 100 архивни фонда:

- Стари български и турски документи и вестници;
- Материали за видни личности от Кнежа и родословието на много фамилии;
- Сведения за предприятия, учреждения, организации и други;
- Материали за училища, просвета, култура;
- Сведения за участници във войните от 1885, 1912-1913, 1915, 1941 година;
- Оригинални снимки, негативи, репродукции;
- Важни материали за Аспарухов вал / едно от трите гранични и укрепителни съоръжения в северозападна България / и *кралската босненска фамилия Кнежевич*;

В музея се организират празници и се представят се гостуващи изложби. Участва активно в общинските и международни празници и чествания, театрални възстановки на български традиции и обичаи.

Общинският културен календар е сравнително разнообразен, предвидени са спортни, здравни и общински мероприятия. През годината се честват и национални празници, религиозни празници и обичаи и традиционни събори.

Общината има потенциал за развитие на по-разнообразен културен живот. Необходимо е да бъдат санирани и реставрирани обектите на културната инфраструктура както и подобряване и обновяване на материално – техническата база.

III. 6. 4. Спортна инфраструктура

Спортната инфраструктура е концентрирана изцяло в общинския център и включва спортна зала „Г. Боевски“, стадион и спортна площадка в града, спортен салон „Стара гимназия“, както и конна база и плувен басейн.

Традиционни за общината спортове са хандбал, лека атлетика, вдигане на тежести, футбол, конен спорт и други. Стимулират се нетрадиционни за общината спортове като аеробика, айкидо, карате и други. На територията на общината съществуват пет спортни клуба, целта на които е обхващане на по-голям брой млади хора в спортните дейности на общината както и стимулиране на развитието и разпространението на масовата физкултура.

Материално техническата база на всички спортни обекти е в незадоволително състояние и се нуждае от реконструкция и модернизация. Освен подобряване състояние на съществуващата инфраструктура, следва да се предприемат мерки за дообогатяването ѝ, изграждане на детски и спортни площадки на открито, разширяване на училищната спортна инфраструктура, както и организиране на масови спортни мероприятия и насърчаване на децата и младежите да практикуват активна спортна дейност.

III. 6. 5. Социална инфраструктура

Социалното подпомагане на територията на община Кнежа се осъществява от Дирекция социално подпомагане и Домашен социален патронаж.

Обществените отношения на територията на общината свързани със социалното подпомагане на населението се уреждат от Дирекция „Социално подпомагане“. Дейността на Дирекцията е свързана със изпълняване на основни жизнени потребности на население в затруднено социално положение.

На територията на община Кнежа се предоставя услугата „Домашен социален патронаж“ с капацитет от 130 души. В град Кнежа има създаден съвременен център за социални услуги към общината, който се използва и за публични събития, поради осигуреността си откъм технически средства за презентации, дискусии и климатизирана зала за 120 души.

През 2013 година стартира реализацията на проект - „Дневен център за възрастни хора - преустройство на училище „Кнежица“- целта на проекта е да се предоставят социални услуги на 50 самотно живеещи възрастни хора на територията на общината. Услугите, които ще предоставя центъра са свързани с осигуряване на достъп на трудно

подвижни възрастни хора с подходящ транспорт до центъра и обратно до домовете им; осигуряване на ежедневен обяд; предоставяне на медицински услуги; както и стриктно спазване на индивидуалните лекарски предписания за здравословното състояние на възрастните хора, пребиваващи в дневния център и други.

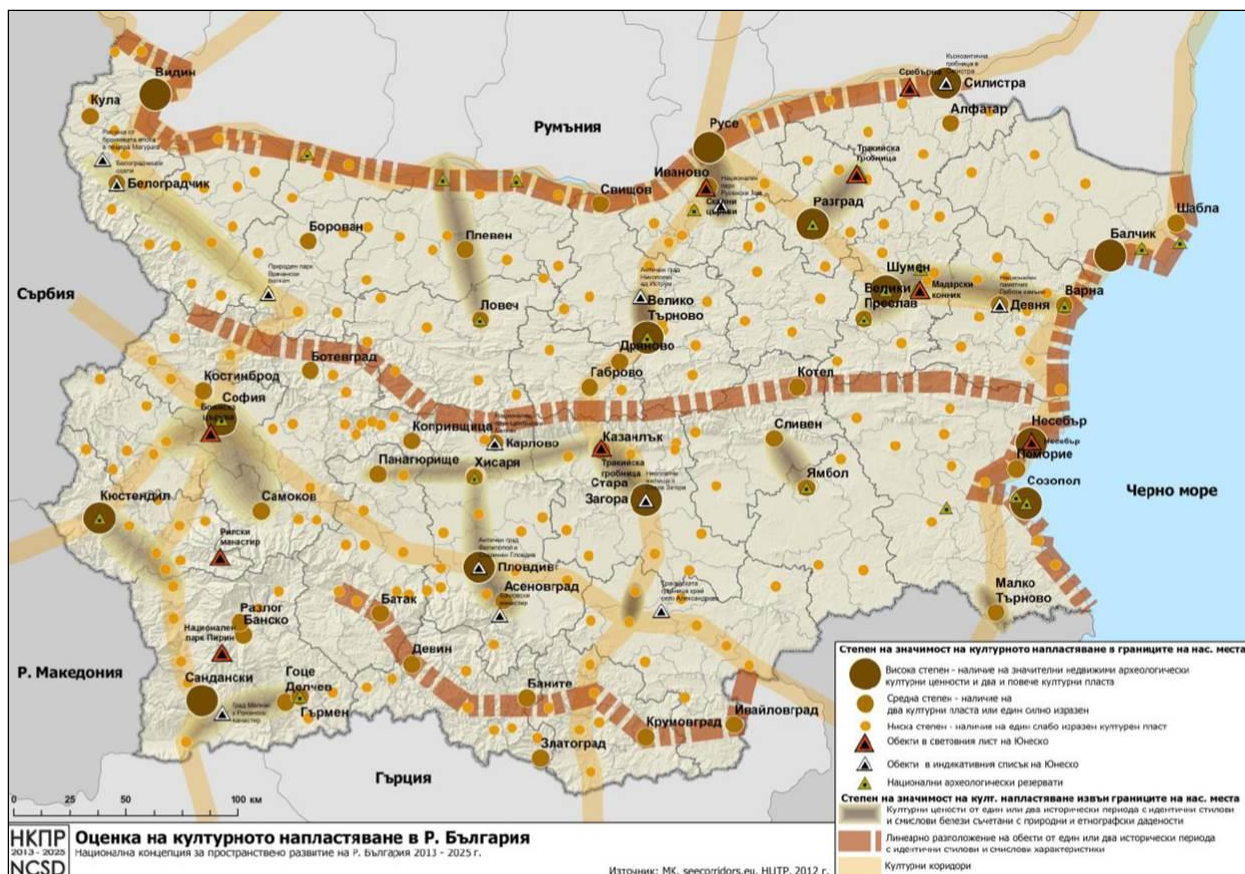
Състоянието на материално-техническата база, която се използва от службата за социално подпомагане е амортизирана. Необходимо е да се търсят възможности за нейното възстановяване и поддръжка. Към настоящия момент ДСП използва услугите на МБАЛ-Кнежа за приготвяне на храна за обслужваните лица, тъй като не разполага със собствена материално-техническа база, тези условия затрудняват предоставянето на тази услуга. Належащо е дейността да се оборудва със съвременни офис и кухненско оборудване.

III. 7. 1. Анализ на културното наследство в община Кнежа

Географската характеристика и пространственото развитие на селищната структура в Община Кнежа са предпоставката за заселване на различни цивилизации по територията ѝ още от Древността. В тази връзка, културното наследство в района е резултат от дългогодишното напластяване на отминали цивилизации и епохи, които носят специфична памет и идентичност на мястото.

В основата на формирането на пространствената структура в общината стоят културните коридори и културното напластяване, които изразяват устойчивостта във времето на културните и селищните взаимовръзки и трайно обособени направления.

В Националната концепция за пространствено развитие на Република България е направена оценка на културното напластяване като град Кнежа е представен като град с ниска степен – наличие на един слабо изразен културен пласт.

Фигура 14. Национални културни коридори /Източник: Национална концепция за пространствено развитие/.

Политиките върху които набляга ЕС, през последните години са насочени към *управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности* на регионите както и реализиране на месния потенциал за развитие на общините и регионите.

В този смисъл пространственото и социално-икономическо развитие на територията ще бъде ориентирано към културното наследство в общината и природните и културни ландшафти, които изразяват регионалната специфика. Това са факторите, които имат водеща роля в устройството на територията и регионалното развитие.

Този подход в пространственото развитие е отправна точка и при пространствените политики, свързани с материалното и нематериалното културно наследство на България, които се залагат в НСРР и НКПР и са в пряка връзка с качеството на живот. Отчита се и промененото отношение към културните ценности и разширяване на пространствения обхват на културното наследство – от единичната ценност до ансамбъл с неговото обкръжение и цялостната градска и/или природна среда, в която е ситуиран, от интериора на сградата и нейната конструкция до характерния пейзаж и културни коридори/маршрути.

Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със съхраняване на техните уникални характеристики, чрез консервация и активно опазване, публична загриженост и адаптация в най-широк смисъл, запазване и развиване на духа на мястото /genius loci/ и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж.

Взаимодействието на природата и човека е формирало многобройни **културни пейзажи** в общината. Най-общо казано културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които носят историческа памет и национална идентичност. На територията на общината са налични културни ценности - материални и нематериални свидетелства за човешко присъствие и дейност, които са с висока научна и културна стойност за индивида, общността и обществото в региона.

В пространствено развитие на община Кнежа историко-географското развитие е в основата на културното напластяване и именно то дава възможност за изграждане на сътрудничество със съседните общини и формиране на културни зони за туризъм и рекреация, които в съчетание с народните традиции и културните обичаи на местната общност изграждат атрактивна културна среда.

Историческо развитие

Историческото развитие на община Кнежа и съставните и селищни структури е проследена в три основни исторически периода – Античност, Средновековие и Османски период и Освобождение.

Античност

В пространствената структура на общината най-старите открити артефакти са от праисторическия период, датиращи от първата половина на бронзовата епоха и произлизат от местността “Кривуля”. От времето на траките датира и надгробната могила от м. „Кошутаняка“, където е разкрито погребение от средата на второто хилядолетие пр. н . е.

По време на желязната епоха траките продължават да обитават района на Кнежа, за което свидетелстват надгробните могили в периферията на града, в една от които е намерено тракийско въоръжение.

От периода на римското господство I – IV в. сл. Хр., в днешното землище на Кнежа са разкрити няколко селища.

Първото се намира северозападно от града, в м. „Сребрен“, където е открита керамика. Второто селище е открито в м. „Върбица“, откъдето произхожда част от мраморна колона. Трето тракийско и римско селище обхваща центъра на днешния град Кнежа – от читалището до сградата на общинската администрация, и част от кварталите на запад от тази линия. Четвъртото селище се намира в североизточната част на сегашния град, за което свидетелстват натрошени глинени съдове, покривен материал, натрошени римски тухли. Петото селище е в м. „Маринов геран“, където са намерени керамика и монети. Останки от шестото тракийско селище са в м. „Гостиля“, северно от шосето в края на землището, от където са открити глинени съдове и др. Последните две селища са на римския път от Улпия Ескус при с. Гиген за Плевен. В м. „Захлупен геран“ и южно от Пресолското кладенче в бранището са намерени още археологически артефакти.

Средновековие

От времето на Първата българска държава – VII – X в. са известни две селища, които са разположени върху културния пласт на тракийските селища от римската епоха в м. „Гостиля“ и в центъра на днешния град.

Още със създаването на Българската държава, землището на Кнежа влиза в нейните предели, доказателство за което са следите от едно от трите погранични укрепления - Аспарухови валове, и по-точно ***Островският земен вал***, наречен още Окопа.

Островският земен вал прегражда равнината между Дунава и предпланинските възвишения на Стара планина. Намира се на 25 км. източно от Хайрединския вал. Ровът му е изграден от западната страна. Започва от дунавския бряг от с. Остров, върви по вододела на реките Скът и Гостилица, минава западно от с. Враняк и достига до с. Габаре. Дължината му е 58 км. Земленият насип е широк 12 m и е висок 1.5- 2 m. Ровът е обърнат на запад, с широчина 8 m и дълбочина 1 m. В пространствената структура на община Кнежа земленият вал е с дължина от 12.8 км и преминава линейно в северозападната част. От трите вала само Островският пресича цялата равнина от Дунава до Стара планина. Останалите два преграждат само отделни участъци от нея. Освен това разстоянието между отделните валове не е много голямо, което изключва възможността те да са свързани с териториални промени. Поради всичко това логично е да се приеме, че в случая става дума за една „дълбоко ешелонирана тройна защитна линия, пригодена за отбрана срещу бързоподвижен конен противник” от запад.

Османски период и Освобождение

Известно е че през XVII в. Кнежа е било владение на османския феодал – Исмаил, поради което е носело името Исмаил Бунар. По време на борбите на българския народ за Освобождение, населението на Кнежа също взема участие.

С започването на Освободителната Руско – турска война на 15. 06. 1877 г. руските войски правят десант при Свищов. В бърз ход на 30 юни от Видин за Плевен през Кнежа преминава 40 хилядната армия на Осман паша. На 6 ноември 1877 г. 3 000 руски войници преминават през Кнежа и установяват българска власт. Наредено е общинско управление с кмет Цветко Вълчов Ролански и помощник кмет Вълчо Гърков. По същото време в опълченските дружини, които се сражават заедно с руските войски във войната, участват и двама души от Кнежа. Това са Дамян Петров Дамяновски /Ашлака/ и Христо Цветков Шарабански /Комитата/.

Историческо развитие на селищната мрежа

Град Кнежа

Името на селището е свързано със славянския произход на населението, което от XII век е започнало да се преселва по тези краища. Думата Кнаж, Кнежение срещахме в много документи от ранното и по-късно Средновековие: “Тракийските жители от Одринско, които Крум пленил и преселил в Отвъддунавска България, са отбелязани и от византийските хронисти”.

Към XVI век в официалната османска документация в името на селището се забелязва промяна или по-точно една двойственост. Населението го наричало Кненз, Кназ или Кнежа, а официалната власт – Исмаил бунар. Тази промяна се обуславя от икономически, социални и политически причини. Действително през по-ранните векове към средата на XVII век Кнежа е била владение на такъв османски феодал – Исмаил. В турски документ от 1548 година вместо Кнежа се явява и името Исмаил бунар. Във всички открити досега и с по-сетнешна дата османски документи за историята на Кнежа се появява все същото наименование – Исмаил бунар.

Съществува една втора теория за произход на името Кнежа свързана със стария босненско-български владетелски род Кнежевич. Родоначалник Стефан Дабиша-Кнежевич, придобил името "Кнежевич" по княжеската титла на баща си княз Нинослав Босненски, чрез рода на своята съпруга е бил в роднински връзки с унгарските и полските крале и от 1392 до 1396 г. и е крал на Босна. Тримата сина на Стефан Дабиша - Владислав, Вук и Парчия са хванати в заговора против първия крал на Босна Твърдко I. Владислав и Вук са наказани със затвор, докато Парчия успява да избяга и през 1367 г. емигрира в България, където получава от цар Иван Александър наследствени земи около реката Скът. Тук той изгражда замъка Кнеже и поставя началото на фамилията Парчевич от рода Кнежевич. Според Иречек въз основа на предоставените му архиви от граф Юлиан Пеячевич замъкът Кнеже е бил построен на мястото на съвременния Кнежа. Нещо повече - въпреки преименуването му от османската администрация в Исмаил бунар, в официалната западноевропейска картография селището запазва своето първоначално име "Knese", така то е отбелязано и върху фрагмент от картата "Regnum Bulgariae" от Йохан ван дер Бруген, отпечатана във Виена през 1737 г. Освен Кнеце върху нея е отбелязан и Чипровец /Chiprovatz/ като *Residentia Archiepisc.*

Според историческите източници и намерените артефакти се счита, че територията на град Кнежа се е обитавала от траки и римляни. По-късно от запад дошли илирите, а през трети век пр. н. е. - и келтите. След V–VI столетие на н. е. от Искър до Тимок са населявали пък Седемте славянски рода.

Долината, в която са разположени селата Бреница и град Кнежа, е била населена още през каменно-медната епоха – пето хилядолетие пр. н. е.

В района на Кнежа засега са известни две селища от времето на Първата българска държава /VII–X век/. По време на желязната епоха траките продължават да обитават района на град Кнежа. Сигурен свидетел за това селище обаче са тракийските надгробни могили и периферията на града. През 1936 год. в центъра на Кнежа са намерени много римски сребърни монети /денари/ от II–III век, но са запазени едва десет от Антоний, Пий–

Александър. В Кнежа е открита находка през 1934 год. от 56 сребърни и бронзови монети на римски императори от края на втори до средата на трети век. Те символизируют победите на римската армия, щастието на войниците и др. Монетите са сечени в различни краища на империята, което значи, че те не са изработвани за задоволяване на локалните нужди, а са били в обращение в почти цялата Римска империя. Последните монети са сечени по времето на Деций Траян /248–251 год./.

Монетните находки говорят също, че обществото в съответната епоха е било класово и само богатите, императорите и сановниците са имали възможност да притежават и трупат такива съкровища, които в чести случаи са от благородни метали. Те показват също развити търговски и стоково-парични връзки и отношения между късноантичните градове и местното население. Освен това, понеже някои от монетите са открити в раннославянски селища, те са доказателство, че и след заселването на славяните по тези места монетното обращение е продължавало, но е било в по-ограничени размери.

Село Бреница

Името Бреница произлиза от "бранница" - в селото не е стъпвал поробител, а прадедите ни са бранили себе си и селото, от там и бран - бранница. Долината, в която е разположено село Бреница е била населена още през каменно-медната епоха – пето хилядолетие пр. н. е. По поречието на р. Искър има разкопки от времето на траките.

В село Бреница и общината са запазени основните традиционни ястия – "Пиле на лютика", "Сиренява лютика", "Запържен боб", "Супа с пълнени чушки" и "Сиренява чорба".

Село Еница

За името на селото съществуват две хипотези: то, или носи името на млада жена, или, което е по-вероятно, названието на селото произлиза от турското име "*Еникъой*" /ново село/.

През XIII-XIX век селото се е разполагало в долината в района "*Ценов геран*".

По турско време е имало килийно училище, което се е помещавало в старата църква. Иконите в нея са били от XIII-XIX век, а иконописецът е бил представител на Чипровската школа. В миналото в селото са живели и мюсюлмани, които след Освобождението се изселват. Към 1893 година в селото са останали само 55 помаци.

През землището на селото е минавала границата между Източна България и Видинското царство, за което говорят стражевите могили на хълма. Наблизо е Аспаруховият *Островски земен вал*.

Над селото в дъбовите гори са били разположени два манастира. В долната част е имало крепостна кула.

Посещавано е от Васил Левски, където е основал революционен комитет.

При полагането на тръбите за нов водопровод, в края на 40-те години на миналия век, от местността "Каптажа" към селото, в долината на *Войнежеца*, са били открити водоводни тръби, които са остатъци от римски водопровод. Интересен е фактът, че тръбите на десетки метра са се движили паралелно с трасето, предвидено от съвременните хидроинженери.

Село Лазарово

Старото име на село Лазарово е Струпен - име обсипано с легенди. Има различни предположения и легенди за произхода и развитието на селището.

В книгата си "От Искър до Огоста" Богдан Николов пише: "В района на Струпен има няколко интересни стари селища. Техните останки са около големите извори над селото, наричани Горното езеро и Рачово езеро, и при Друма. При Рачовото езеро има следи от голямо тракийско селище, обитавано през първото хилядолетие пр. Хр. Некрополът на това селище е открит при изкопи за свинарник на ТКЗС.

През римската епоха на Балканите, около Горното езеро е имало трако-римско селище, а до самия извор - и светилище. Некрополът на това трако-римско селище е открит в южната част на стопанския двор при изкопи за складове и кантар. Открити зидани с тъхли римски гробници, но погребалния инвентар е разпръснат между намервачите /глинени еднофитилни лампи и римски бронзови и медни монети от II - IV век. Намерена е оброчна плочка, посветена на Херкулес. Това е един епиграфски паметник.

В същия този район около двата извора е било и средновековното село *Струпен*. От изворите пък започва и долът на Струпен. Средновековните гробове са открити североизточно от средновековното село Струпен и южно от днешното село Струпен в местността *Гръстелниците*.

През 1869 г. е построена днешната каменна църква "Свети Архангел Михаил" на мястото на стара църква.

Според "Юбилеен сборник", "Българско село" от 1931 г. "край селото е минавал стар опасен друм /път/, и много турци се струпвали да преспиват и от там и името му." Според "Сборник Република България" от 1947 г.: "Легендата разказва, че жителите му са преселници от различни места, дошли тук, гонени от турските зверства. Мястото е било гористо, обрасло с тръни. Въпреки това, обаче тук се събрали-струпали много хора от

където се предполага, че селото е получило името си, което и до днес /1947г. БА/ е останало не променено."

Старинността на поселищното име показва и старинността на селото. "То е от старобългарската дума *СТРОПЪ* и означава струмен дол, стръмнина. Чрез промяна на "О" в "У" е станал струп и като се прибави суфиксът - ен, като Брусен, Рогоз-ен и пр. става Струп. Тези старобългарски имена са голяма рядкост. Струпен е единствено, а от струп и - ец има само две селищни имена в България: с. Струпец, Врачанско и с. Струпец, Севлиево. *Те отразяват географските особености на местността и са запазили историческата география на страната ни.* Необяснимо и учудващо е това, че единственото старинно име в Българските земи, Струпен бе заменено с името Лазарово. /с Указ №45, обнародван на 8 II 1950 г./.

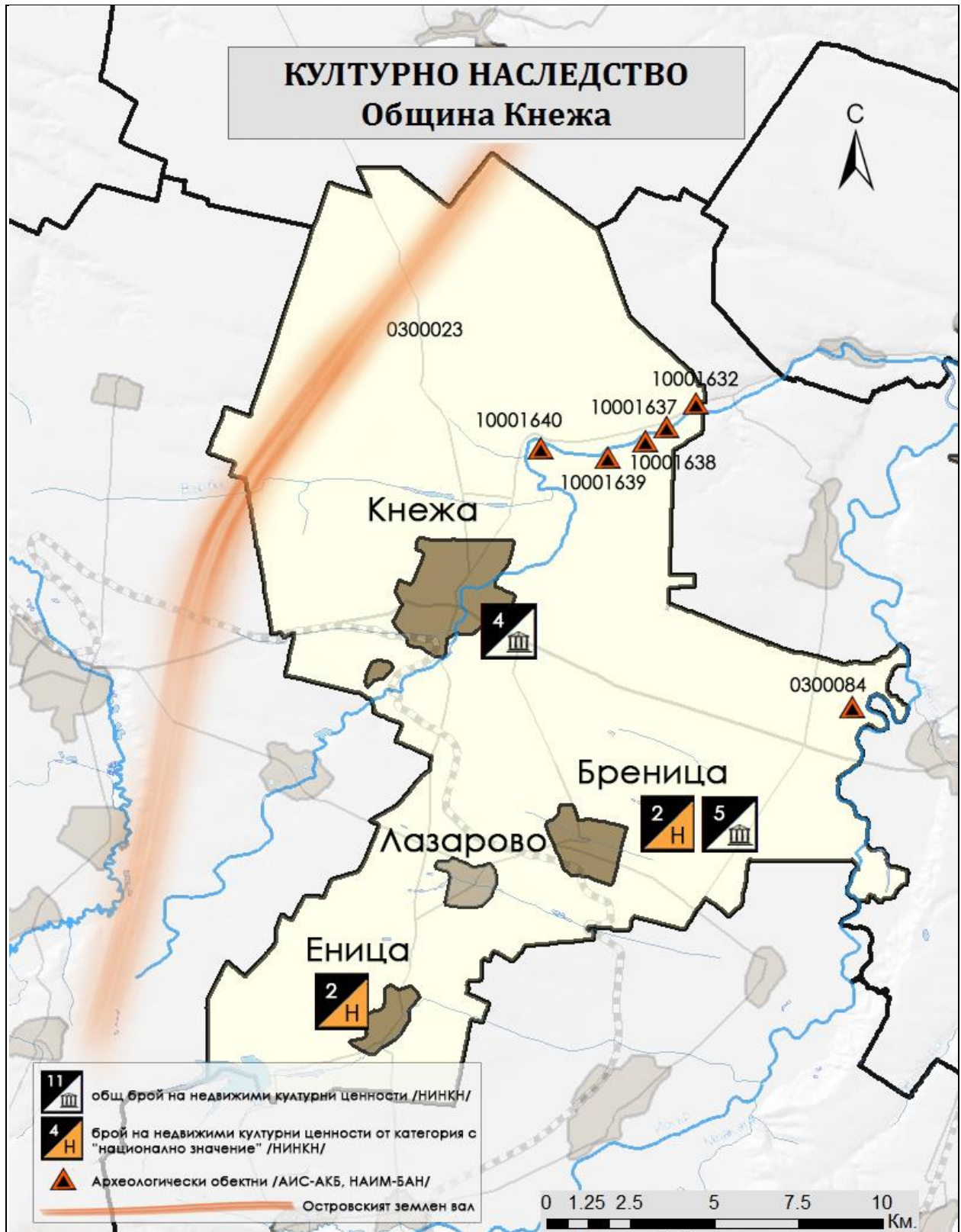
Пространствено разпределение на недвижимите културни ценности в териториалната структура на община Кнежа.

В община Кнежа са идентифицирани археологически, исторически и архитектурно-строителни от Античността и Средновековието обекти, обявени за недвижими културни ценности /НКЦ/. Също така са идентифицирани и съхранени народните традиции и културните обичаи.

Културното наследство в общината включва **11 обекта – недвижими културни ценности**, пространствено разпределени в землищата на град Кнежа /4 обекта/ и селата Бреница /5 обекта/ и Еница /2 обекта/.

Таблица 19. Недвижими културни ценности на територията на община Кнежа.

№ по ред	Населено място	Обект /адрес, локализация/	Кадастрални данни			Вид	Категория
1.	с. Бреница	Средновековно селище, м. селище, 4 км северно	кв.	парцел	пл. №	археологически	местно
2.	с. Бреница	Родна къща на Стефан Кратунски	65	I		исторически	национално
3.	с. Бреница	Антично и средновековно селище, м. Крайна Бреница, 4 км североизточно				археологически	местно
4.	с. Бреница	Праисторическо/раннохалк олитно/ селище, м. Лъката, 11 км североизточно				археологически	местно
5.	с. Бреница	Праисторическо селище-Кременитата могила, 7 км северно				архитектурно строителен от Античността и Средновековието	национално
6.	с. Еница	12 могили в старите лозя и смрадликите				археологически	национално
7.	с. Еница	Гробница с надгробен кръст	60	VIII	2542	археологически	национално
8.	гр. Кнежа	Родна къща на Димитър Иванов Бутански	66	XIII	1795	исторически	местно
	гр. Кнежа	Къщата на Марин Боев - СВАЛЕН	79	XXII	739	исторически	за сведение
	гр. Кнежа	Родната къща на Ангел Вихровски- СВАЛЕН				исторически	за сведение
9.	гр. Кнежа	Късноантично и ранносредновековно селище, м. Гостиля, 8км северно				археологически	местно
10.	гр. Кнежа	Късноантично селище, м. Маринов геран, 4 км северозападно				археологически	местно
11.	гр. Кнежа	Късноантично селище, м. Сребрен, 5 км западно				археологически	местно

Фигура 15. Пространствено разпределение на недвижимите културни ценности в териториалната структура на община Кнежа.

Културното наследство в общината, включва едни от най-значимите НКЦ в региона и България като от категория с „национално значение“ са идентифицирани **4 обекта**, които притежават изключителна научна и културна стойност за обществото:

- **Родна къща на Стефан Кратуснки**, разположена в с. Бреница, кв. 65, парцел I, обявена за НКЦ поради историческата ти стойност;
- **Праисторическо селище – Кременитата могила**, разположено на 7 км. северно от с. Бреница, архитектурно-строителен от Античността и Средновековието;
- **12 могили в старите лозя и смрадликите** – разположени в с. Еница, археологически НКЦ;
- **Гробница с надгробен кръст**, разположена в с. Еница, археологическа НКЦ.

От категория с „местно значение“ в пространствената структура на общината са **7 обекта**:

- **Средновековно селище**, разположено на 4 км. северно от с. Бреница, обявено за археологическа недвижима културна ценност;
- **Антично и средновековно селище**, разположено на 4 км, североизточно от с. Бреница в м. „Крайна Бреница“, археологическа НКЦ;
- **Праисторическо /раннохалколитно/ селище**, разположено на 11 км. североизточно от с. Бреница в м. „Лъката“, археологическа НКЦ;
- **Родната къща на Димитър Иванов Бутански**, разположена в град Кнежа, кв. 60, парцел VIII, пл. № 2542
- **Късноантично и ранносредновековно селище**, разположено на 8 км. северно от град Кнежа в м. „Гостиля“, археологическа НКЦ;
- **Късноантично селище**, разположено на 4 км. северозападно от град Кнежа в м. „Маринов геран“, археологическа НКЦ;
- **Късноантично селище**, разположено на 5 км. западно от град Кнежа, археологическа НКЦ;

На територията на община Кнежа са регистрирани *седем археологически обекта, част от Автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България“*:

1. Картон 0300023	
Местоположение	ГР.КНЕЖА, КНЕЖА, ПЛЕВЕН, България
Описание на местоположение	м. Окопа, м. Маринов геран и др.
Локализация	5 - 5.5км СЗ-З от града
Lat/Lon	43° 35' 8.6290" N, 24° 03' 35.2689" E 43° 33' 57.1113" N, 24° 02' 24.4690" E 43° 32' 9.6216" N, 24° 00' 35.8121" E 43° 31' 12.3768" N, 24° 00' 18.2256" E
Публикации	ББА, 1974, №3633; Р. Рашев. Старобългарски укрепления на Долния Дунав /VII-XIV./. Варна 1982, 65-68. Д. Димитрова. Археологически паметници във Врачански окръг. № 146. В. Григоров, А. Петрова. Разкопки на Островския /Аспарухов/ вал до гр. Кнежа. Археологически открития и разкопки прз 2011 г. София, 2012, 497-499.
Площ	7 дка Съоръжения Находки валове ровове
Вид и хронология	Вид Хронология Валове Първа българска държава Ровове Първа българска държава
Принадлежност към комплекс	Островски вал
Принадлежност към система	Западнобългарски валове
Културна принадлежност	Българска средновековна
История	
История на проучването	Теренни обхождания: К.Шкорпил в края на 19 век; Б.Николов и Спас Машов през 1980г.; П.Иванов през 1985г. Разкопки: В. Григоров, А. Петрова. Разкопки на Островския /Аспарухов/ вал до гр. Кнежа. Археологически открития и разкопки прз 2011 г. София, 2012, 497-499.
Опазване	Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН
Автор	ПЛАМЕН ИВАНОВ
Проверил	ГЕОРГИ ГАНЕЦОВСКИ

2. Картон 0300084

Местоположение	С.БРЕНИЦА, КНЕЖА, ПЛЕВЕН, България		
Описание на местоположение	м. Лъката		
Локализация	11 км СИ, 25 гр		
	Lat/Lon: 43° 27' 58.0516" N, 24° 13' 30.9829" E		
Информация от музейните фондове	ИМ - Враца, инв. №№ АІ 2374-2449, 2685-2692.		
Публикации	Д. Димитрова. Археологическите паметници във Врачански окръг С., 1985, с.21 № 18.		
Характеристики и особености			
Площ	4 дка		
	Съоръжения Находки		
	пещи	статуетки и скулптурни изображения	
	ями	съдове	
Вид и хронология			
	Вид	Хронология	
	С площ до 5 дка /махала/ Ранен енеолит		
История на проучването	Разкопки на Б. Николов през 1974 г.		
Опазване	Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН		
Друга информация и коментари	Сериозно засегнат от иманярска дейност.		
Автор	Н. ТОРБОВ		
Проверил	ГЕОРГИ ГАНЕЦОВСКИ		

3. Картон 10001640

Местоположение	ГР.КНЕЖА, КНЕЖА, ПЛЕВЕН, България		
Локализация	На 6.8 км, 27 град. от центъра на Кнежа		
	Latitude 43 32 08.3760 Longitude 24 06 22.2840		
Характеристики и особености			
Площ	32 дка		
	Съоръжения Находки		
	съдове		
Вид и хронология			
	Вид	Хронология	
	С площ над 5 дка /коме,пагус и др./ Първа българска държава		
Опазване	Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН		
Автор	Георги Йорданов Иванов		

---

4. Картон 10001637

Местоположение ГР.КНЕЖА, КНЕЖА, ПЛЕВЕН, България

Локализация На 11.3 км, 51 град. от центъра на Кнежа

Latitude 43 32 39.7320 Longitude 24 09 27.2880

Характеристики и особености

Площ 32 дка

Съоръжения Находки

съдове

Вид и хронология

Вид Хронология

С площ над 5 дка /коме,пагус и др./ Първа българска държава

Опазване Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН

Автор Георги Йорданов Иванов

---

5. Картон 10001638

Местоположение ГР.КНЕЖА, КНЕЖА, ПЛЕВЕН, България

Локализация На 9.6 км, 50 град. от центъра на Кнежа

Latitude 43 32 15.6480 Longitude 24 08 42.7200

Характеристики и особености

Площ 6 дка

Съоръжения Находки

съдове

Вид и хронология

Вид Хронология

С площ над 5 дка /коме,пагус и др./ Късно желязна епоха

С площ над 5 дка /коме,пагус и др./ Римска епоха

Опазване Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН

Друга информация и коментари

Вероятно обектът е нарушен от канал за водопровод и от канал за кабели.

Автор Георги Йорданов Иванов

---

6. Картон 10001639

Местоположение ГР.КНЕЖА, КНЕЖА, ПЛЕВЕН, България

Локализация На 10.3 км, 52 град. от центъра на Кнежа

Latitude 43 32 21.6240 Longitude 24 09 03.6720

Характеристики и особености

Площ 23 дка

Съоръжения Находки

съдове

Вид и хронология

Вид Хронология

С площ над 5 дка /коме,пагус и др./ Късно желязна епоха

С площ над 5 дка /коме,пагус и др./ Първа българска държава

Опазване	Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН
Автор	Георги Йорданов Иванов

7. Картон 10001632

Обект Конунски дол-Гостиля	
Местоположение	ГР.КНЕЖА, КНЕЖА, ПЛЕВЕН, България
Описание на местоположение	Обект Конунски дол - р. Гостиля.
Локализация	На 12.5 км, 50 град. от центъра на Кнежа. Обектът попада и в землище на с. Д. Луковит
Latitude 43 33 02.5560 Longitude 24 10 00.6960	
Характеристики и особености	
Площ	200 дка
	Съоръжения Находки
	керемиди
стени	съдове
	тухли

Вид и хронология

Вид	Хронология
С площ над 5 дка /коме,пагус и др./	Късна античност
С площ над 5 дка /коме,пагус и др./	Първа българска държава
С площ над 5 дка /коме,пагус и др./	Римска епоха

Опазване	Археологическа културна ценност с национално значение съгл. чл. 146, ал. 3 от ЗКН
-----------------	---

Друга информация и коментари

	Сериозно засегнат от иманярска дейност.
Автор	Георги Йорданов Иванов

Религиозните обекти в пространствения обхват на общината обхващат три църкви и два параклиса:

- Църква „Света Троица“, разположена в град Кнежа;
- Църква “Възнесение Господне” – разположена в с. Бреница;
- Църква “Свети Архангел Михаил, разположена в с. Лазарово;
- Параклис в двора на МБАЛ в град Кнежа;
- Параклис „Свети Пророк Илия“ в лесопарк „Гергана“, град Кнежа.

През 2000 г. в град Кнежа е построен **паметник на загиналите във войните наши съграждани**. Тази забележителност бе изградена с помощта на предоставените дарения от местното население и общинската администрация. Паметникът е разположен в един от парковете в центъра на града.

В село Бреница е издигнат **паметник на загиналите във войните**, със средства под формата на дарение. На паметника са вписани имена на 79 воители, участвали във

войните от 1912 -1918г. През есента на 1928 г. на Архангеловден освещаването на паметника се извършило от врачанския владика Паисий, при почести отдадени от гвардейска част, пристигнала за събитието от столицата.

Връзката между материалното и нематериално, недвижимото и движимото културно наследство се осъществява в най-пълна степен хората и функциониращите културните обектите, в които се съхранява и опазва нематериалното и материалното движимо наследство. Те са обектите, които съхраняват откритите артефакти в пространствената структура на общината и запазват народните традиции и културни обичаи. Също така водеща роля в съхраняването, опазването и адаптирането на културното наследство днес имат хората, които са носители на историческа памет, идентичност и древни традиции.

Обекти на културата:

- ***Общински исторически музей – Кнежа***

Общински исторически музей – Кнежа започва да функционира официално като музейна сбирка на 11 февруари 1971 г., когато в предоставената на Читалището „Кольовска“ къща е открита първата музейна експозиция. През следващите години историческото богатство, съхранявано в музея, се увеличава.

През 1985 г. общината откупува сградата и започва нейното реставриране. В новия си вид, музейната сбирка е открита на 23 май 1989 г. На 27 февруари Общински съвет – Кнежа взема решение музейната сбирка да бъде обособена като Общински исторически музей. Това решение е потвърдено от Министерството на културата с писмо от 16 август 2007 г.

Музеят издирва и изучава културното наследство; събира, регистрира, документира и опазва културни ценности; обработва научно постъпилите във фондовете му културни ценности; осигурява защита на културните ценности; осигурява използването на културните ценности за възпитателни, образователни и научни цели.

В музея се съхраняват над 100 архивни фонда: стари български, турски документи и вестници; материали за видни личности от Кнежа и родословието на много фамилии; сведения за предприятия, учреждения, организации и др.; материали за училища, просвета, култура; сведения за участниците във войните от 1885, 1912 – 1913, 1915, 1941 г.; оригинални снимки, негативи, репродукции и много други.

В архивния фонд на музея се съхраняват важни материали за:

- Аспарухов вал – едно от трите гранични и укрепителни съоръжения в

северозападна България;

- Кралската босненска фамилия Кнежевич, живяла през XIV век на територията на град Кнежа.

Експозицията е разположена в две основни зали:

▪ В художествената галерия са представени икони, картини и произведения на приложното изкуство на творци от Кнежа, книги и сборници на поети и писатели от Кнежа. Музеят в Кнежа организира постоянни и гостуващи изложби; участва в общинските, национални и международни празници, чествания и театрализирани възстанови на българските традиции и обичаи;

▪ Втората зала в Историческия музей е разделена на две части: ***Археология и Етнография:***

- В дял Археология са експонирани находки от землището на общината, свидетелстващи за това, че тези земи са обитавани от хилядолетия. ***Археологическата експозиция включва:*** Глинени съдове от XX– VI в. пр. Хр.; Предмети от камък, рог, кост и желязо от V – I в. пр. Хр.; Тракийски и келтски оръжия от V – I в. пр. Хр.; Железен меч, обкована щит, дръжка от железен нож и др., открити в местността „Кошутаняка“; Части от юзда, ножове, щипки за фитил, игли, амулети, връх от стрели, украшения от Римската епоха от I – III в. сл. Хр.; Огледала, камбанки, чук, върхове на стрели, ключове от III – IV в. сл. Хр.; Глинени съдове и лампи, противотежести за кантар, кантарос, абак, приложения и др. от късната Античност и ранното Средновековие – III – VII в. сл. Хр.; Глинени съдове, каменна колона, парчета от плочи, делва, керемиди, водопроводни тръби, хромели, воденичарски камъни, надгробни плочи – IV– VI в. сл. Хр.; Огнива, части от юзди, брадви, амулети, върхове на стрели, остриета за сгъваеми ножове, дамски украшения и др. от периода на Средновековието;

- ***Етнографската експозиция представя*** материалната и духовна култура на населението от нашия край, което включва: традиционното жилище и предмети от бита и основните поминъци, народното облекло и накити.

Проучените и съхранени в Историческия музей археологически артефакти, открити в землището на община Кнежа, са ценен и богат извор за бита на хората, населявали тези земи хилядолетия преди нас. Историко–археологическите проучвания сочат, че на територията на днешната община са разкрити няколко древни селища, датиращи от различни епохи.

▪ ***Читалище „Борба“ – град Кнежа***

Интерес представлява над 100 годишната история на Читалище “Борба” - град Кнежа. На 23.12.1896 г. е основано Народно образователно дружество “Борба”. Едва през 1929 г. е преименувано в Народно читалище “Борба”. Заедно с възникването му се поставя началото на театралната самодейност и е разкрита библиотека. През годините непрекъснато се увеличава книжния фонд, а заедно с него и броят на читателите. Днес библиотеката разполага с над 60 хил. тома научна и художествена литература и ежегодно се получават периодични издания – вестници и списания.

След 1923 г. към читалището е сформиран Народен хор. Важно място заема и танцовата самодейност. Читалището се опитва да поддържа детски танцов състав.

Читалищния салон и читалищната сцена са едно от местата в града, където хората се събират за срещи с културата и за други обществено-политически и стопански събития. Това са поводи, които поне веднъж са довели всеки от жителите на града в него. Може би затова хората го наричат “Нашето читалище”.

Вече 113 години представители на няколко поколения от град Кнежа отдават творческите си сили, за да пребъде вечната възрожденска идея – българското читалище.

Към момента към читалището функционират множество самодейни състави и формации- две театрални формации, два танцови състава, два мажоретни състава, три вокални групи, ансамбъл за народни песни и танци, рок група и клуб по приложни изкуства. Всеки от тях е утвърден с участия и награди от множество регионални и национални форуми. Към Школата по изкуства работят клас по пиано, клас по акордеон и клас по китара. Вече по традиция всяка година техните възпитаници се представят успешно в средните музикални училища.

Библиотеката в читалището е с богат книжен фонд – 67 000 тома и работи с автоматизирана програма за обработка на фондовете. Читалищният информационният център осигурява целодневен достъп до интернет и електронни услуги.

Формации към читалището и постиженията им:

- *Детска вокална Формация “Сребърни Камбанки”* съществува едно десетилетие. Носител е на голямата награда на Национален конкурс за детска песен “Сладкопойна чучулига”- Бургас 2008;

- *Детска танцова формация “Гергана”* е формирана към ТФ “Гергана”, танцова формация с утвърдени традиции. В групата танцуват деца от 6 до 12 години;

- *Мажоретен състав “Слънце”* и *МС “Слънце – джуниър”* към читалище “Борба”;

- *Дамска вокална група “Мелодия”* печели призови места в множество конкурси;

- *Танцова формация “Гергана”* се представя успешно на редица местни, регионални и национални конкурси. Носител е на престижни награди и отличия:

- *Вокална група "Черно и бяло"* със своя богат репертоар, момичетата от ВГ "Черно и бяло" достойно се представят във фестивали и конкурси;

- *Ученическа театрална студия е младежка театрална формация*, утвърдила се с десетките спектакли и множество програми за различни чествания и местни празници.

- *Театрална формация "Щрих"* е създадена през 2006г. като самодейна театрална група, и още с появата си, с дебютния спектакъл "Хитър Петър" направи заявка за сигурен успех. През 2008 г. на първото издание на ТФ "Звезден прах" формацията бе удостоена с наградата на БААТ и наградата за главна мъжка роля. На второто издание на фестивала, ТФ "Щрих" получава специално отличие от Министерство на културата, България, за постановката "Зех тъ, Радке, зех тъ".

- *Любителски градски театър "Пред канала"* е представила редица успешни постановки на театралната сцена. През 2008г. Театърът е отличен с престижната награда за цялостен спектакъл на Театрален фестивал "Звезден прах", град Кнежа 2008г.

▪ ***Читалище „Народно съзнание“ – с. Бреница;***

Читалище "Народно съзнание" е създадено през 1897г. Сред основателите на читалището били едни от най-будните жители на с. Бреница: Александър Косташки, Дочо Дочовски, Кънчо Струпенски, Гено Дреновски и др.

Първите изяви на местна самодейност в театъра датират от 1898 г. Учители, възпитаници на ломското педагогическо училище, заедно с ученици създали първата любителска театрална група.

Традициите в театралната самодейност в най-ново време продължили учениците от училище "Христо Ботев" с представянето на пиеси и сценки, подготвени от учителите и ръководителите на извънкласни форми.

Първият граждански хор към читалището бил създаден през 1942г. От Димитър Бързаков, евакуиран от София в Бреница. По-късно бил сформиран граждански хор, ръководен от Макавей Павлов, подпомаган от Марин Савчев.

През най-активния период читалищният хор имал 120 хористи.

На 15.02.2007г. по инициатива на читалищното ръководство бе формирана певческа група от 12 изпълнителки и две акордионистки с ръководител Константин Петков Марински от град Кнежа. Името на групата е "Хармония". Изпълнява стари градски песни и обработен фолклор.

Първия основател и ръководител на танцов състав бил Цветан Горанов. По късно ръководител на танцовия състав станал Христо Нанов Каменовски. През месец октомври 2007г. се създаде нов танцов състав, който се състои от 13 жени с ръководител Христофор

Цонков от град Червен бряг. Групата съществува и към настоящия момент с ръководител Асен Диновски.

- **Читалище „Изгрев“ – с. Еница;**

Читалищната дейност в с. Еница датира от 20.08.1897 г. Читалище “Изгрев - 1897” е известно с многогодишния си опит в различни направления на художествената самодейност: театрална, певческа и вокално-инструментална.

Богатата и разнообразна културна дейност винаги е била характерна черта на духовния живот на с. Еница за запазване на художественото творчество.

В настоящият момент читалището поддържа библиотека с над 10000 тома литература, която е призвана да играе образователна и възпитателна роля, а художествената самодейност е действено средство за естетичното възпитание.

Историческия музей и читалищата са важни културни обекти, които съхраняват, развиват и обогатяват културния живот, приобщава гражданите към ценностите на науката, изкуството и културата и съхранява духовния живот и местните традиции и културни обичаи.

Регионът притежава значителен културен и природен потенциал, който следва да бъде по-добре експониран за да допринесе за повишаване на социално-икономическото състояние на общината. Значим потенциал за развитие на специализирана туристическа дейност имат еко-туризъм, културно-исторически, археоложки и други специализирани видове туризъм.

Атрактивността на общината трябва да бъде представена като съвкупност от нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство. Народните традиции и културните обичаи са нематериалния ресурс, които може да задържи посетителите в общината и да повиши нейната атрактивност и качеството на културния туристически продукт. Основата на съвременния динамичен и развиващ се град са културните ценности заложили в селищните характеристики на общината. С времето те биват възстановени, адаптирани и допълвани, което допринася за развитието на общината като културен туристически център.

Интерпретацията и промотирането на културното наследство днес е основополагащ елемент в устойчивото и балансирано териториално и социално-икономическо развитие. Културното наследство е фактор изграждащ позитивни партньорства между местните общности и бизнеса. Процесите на урбанизация дават възможност за съчетаване на

традиционните дейности носещи идентичността на региона /културното и природно наследство, историческата памет/ и социално-икономически дейности в новите урбанизираните територии.

Водеща роля в съхраняването, опазването и адаптирането на културното наследство днес имат хората. Заедно с него те са носители на историческата памет и древни традиции. Представянето на културното наследство като дейност, интегрирана в селищната структура на общината придава ново значение и го представя като ресурс за социално-икономическо развитие. На културното наследство днес се гледа като на материален и духовен ресурс, който трябва да бъде съхранен, без изискване за рентабилност на вложените в него инвестиции. Необходимо е създаването на маркетингова стратегия, която да представя културното наследство на националния и международния пазар, също така създаване на информационна система на културно-историческите ресурси и иновативни форми за популяризирането му. Дейностите свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването и съхранението на културните ценности и полагане на необходимите грижи.

III. 8. 1. Потенциал

В рамките на община Кнежа има относително малки възможности за развитие на туризъм. Съществуват предпоставки за развитието на алтернативен туризъм – познавателен, селски, фото- и еко- туризъм, въз основа на културните забележителности на общината. Културно-историческият туризъм има потенциал за развитие, а при съчетание със съседни общини, може да се разработи цялостен туристически продукт. На територията на общината е разположено само едно средство за настаняване, което е крайно недостатъчно. Същевременно 99% от жилищата на територията са частна собственост, което е предпоставка за обособяване на къщи за гости и други съвременни форми за настаняване. Включвайки фактора наличие на богати ресурси за екологосъобразно и дребномащабно производство и реализация на селскостопанска продукция, това неминуемо ще привлече и задържи туристически поток към целевата територия.

Важна предпоставка за подобряване стопанската активност на територията на община Кнежа е развитието и поддържането на подходяща инфраструктура. В периода 2007-2010 общинската администрация е изпълнила редица проекти, които имат за цел подобряване на материалната и техническа инфраструктура за достъпност и подобро качество на живот.

Потенциалът на природните, културните и социално-икономическите условия и ресурси на община Кнежа ще се повиши чрез опазване и възстановяване на ландшафтното и биологично разнообразие, опазване и социализиране на недвижимото и движимото културно наследство и благоустрояване на селищните територии. Историческите останки следва да са обект на целенасочени археологически разкопки, реставрация, консервация и адаптация. Устойчивото развитие на туризма ще допринесе за разнообразяване и стабилизиране на местната икономика.

III. 8. 2. Места за настаняване, нощувки, туристи

По данни на НСИ за 2013 г. в община Кнежа е регистрирано 1 бр. средство за подслон - Хотел "VillagePark", град Кнежа. Туристическата дейност се осигурява посредством 24 бр. легла в 12 бр. стаи. Стойността за легла - денонощия е 8760 бр. Няма по-подробни данни за броят на пренощуващите лица и приходите от нощувки. По данни на

НСИ в селата от общината няма леглова база и съответно няма реализирани нощувки от туристи и посетители на града.

III. 8. 3. Природни и културно-исторически ресурси

Потенциалът на природните туристически ресурси в община Кнежа е крайно ограничен. Това се обяснява с предимно земеделските функции на територията.

На територията на Община Кнежа няма защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии. На територията на Община Кнежа има две защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие - Защитена зона за местообитанията р. „Искър” с идентификационен код BG0000613, землище с. Бреница – ЕКАТТЕ-6375 и Защитена зона за местообитанията с идентификационен код BG0000627 Конунски дол, която попада в землището на град Кнежа. В Община Кнежа се среща един защитен растителен вид – Унгарски карамафил /*Dianthus kladovanus*/ и защитено дърво – вековен дъб, обявен за защитен със Заповед № РД – 861/30.09.2010г. на МОСВ /ДВ бр.90/2010г./.

Културно-историческо наследство

В пространствената структура на общината най-старите открити артефакти са от праисторическия период, датиращи от първата половина на бронзовата епоха и произлизат от местността “Кривуля”. От времето на траките датира и надгробната могила от м. „Кошутаняка“, където е разкрито погребение от средата на второто хилядолетие пр. н . е.

От периода на римското господство I – IV в. сл. Хр., в днешното землище на Кнежа са разкрити няколко селища.

Първото се намира северозападно от града, в м. „Сребрен“, където е открита керамика. Второто селище е открито в м. „Върбица“, откъдето произхожда част от мраморна колона. Трето тракийско и римско селище обхваща центъра на днешния град Кнежа – от читалището до сградата на общинската администрация, и част от кварталите на запад от тази линия. Четвъртото селище се намира в североизточната част на сегашния град, за което свидетелстват натрошени глинени съдове, покривен материал, натрошени римски тухли. Петото селище е в м. „Маринов геран“, където са намерени керамика и монети. Останки от шестото тракийско селище са в м. „Гостиля“, северно от шосето в края на землището, от където са открити глинени съдове и др. Последните две селища са на римския път от Улпия Ескус при с.Гиген за Плевен. В м. „Захлупен геран“ и южно от Пресолското кладенче в бранището са намерени още археологически артефакти.

От времето на Първата българска държава – VII – X в. са известни две селища, които са разположени върху културния пласт на тракийските селища от римската епоха

в м. „Гостиля“ и в центъра на днешния град.

Още със създаването на Българската държава, землището на Кнежа влиза в нейните предели, доказателство за което са следите от едно от трите погранични укрепления - Аспарухови валове, и по-точно *Островският земен вал*, наречен още Окопа. Островският земен вал прегражда равнината между Дунава и предпланинските възвишения на Стара планина. Намира се на 25 км. източно от Хайрединския вал. Ровът му е изграден от западната страна. Започва от дунавския бряг от с. Остров, върви по вододела на реките Скът и Гостилица, минава западно от с. Враняк и достига до с. Габаре. Дължината му е 58 км. Землият насип е широк 12 m и е висок 1.5- 2 m. Ровът е обърнат на запад, с широчина 8 m и дълбочина 1 m. В пространствената структура на община Кнежа землият вал е с дължина от 12.8 км и преминава линейно в северозападната част. От трите вала само Островският пресича цялата равнина от Дунава до Стара планина. Останалите два преграждат само отделни участъци от нея. Освен това разстоянието между отделните валове не е много голямо, което изключва възможността те да са свързани с териториални промени. Поради всичко това логично е да се приеме, че в случая става дума за една „дълбоко ешелонирана тройна защитна линия, пригодена за отбрана срещу бързоподвижен конен противник“ от запад.

Според историческите източници и намерените артефакти се счита, че територията на град Кнежа се е обитавала от траки и римляни. По-късно от запад дошли илирите, а през трети век пр. н. е. - и келтите. След V–VI столетие на н. е. от Искър до Тимок са населявали пък Седемте славянски рода.

Долината, в която са разположени селата Бреница и град Кнежа, е била населена още през каменно-медната епоха – пето хилядолетие пр. н. е.

В района на Кнежа засега са известни две селища от времето на Първата българска държава /VII–X век/. По време на желязната епоха траките продължават да обитават района на град Кнежа. Сигурен свидетел за това селище обаче са тракийските надгробни могили и периферията на града. През 1936 год. в центъра на Кнежа са намерени много римски сребърни монети /денари/ от II–III век, но са запазени едва десет от Антоний, Пий–Александър.

В община Кнежа са идентифицирани археологически, исторически и архитектурно-строителни от Античността и Средновековието обекти, обявени за недвижими културни ценности /НКЦ/. Също така са идентифицирани и съхранени народните традиции и културните обичаи.

Културното наследство в общината включва 11 обекта – недвижими културни ценности, пространствено разпределени в землищата на град Кнежа /4 обекта/ и селата Бреница /5 обекта/ и Еница /2 обекта/.

Туристически обекти в съседни общини

Основни видове туризъм, които са представени в широкия ареал на съседните области /Плевенска, Врачанска, Ловешка/ са предимно маршрутно-познавателен, планински и културен туризъм.

В съседство на община Кнежа са разположени туристическите градове Плевен и Враца, които са с традиции в маршрутно-познавателния туризъм и курортно селище Вършец, което е привлекателна дестинация за балнеолечебен туризъм, отдих и спорт. На североизток от общината се намира природен парк „Персина”, единствен по българското поречие на р. Дунав заради съхранението на крайдунавските влажни зони, цели също така запазване естественото състояние на многобройните острови, влизащи в границите на парка. Тук се намира и най-големият български и четвърти по големина в Европа дунавски остров - о. Персин, дал името на природния парк.

В близост до общината се намират обектите:

- Културно-исторически паметник със световно значение-Панорама „Плевенска епопея 1877 г”;
- Пещера Леденика, гр. Враца;
- Водопад Скакля.

Други активни центрове на тематичен туризъм са местност „Беклемето”, с възможности за практикуване на планински/ски туризъм и „Геопарк Искър-Панега”, предоставящ възможност за еко, планински и маршруто- познавателен туризъм. Това е първият по рода си геопарк, създаден на територията на страната ни. „Геопарк”, това е място, където са събрани множество обекти, които са от геоложки, геоморфоложки и палеонтоложки тип и притежават културно–историческа или природна стойност. Към него се причисляват всички природни и исторически забележителности, разположени на територията му, като целта е да се засили интереса на туристите към тях.

Алтернативният туризъм в региона е слабо развит, което е възможност за община Кнежа да развие туристически продукти в този пазарен сегмент. Целта е да се привлекат туристическата база и потоци от туристи, които традиционно посещават съседните области и общини.

III. 8. 4. Зелена система

Лесопарк “Тергана”, с обща площ 546 дка е едно от малкото живописни места в района. В него се намира единственият зоокът на територията на Общината. Съществува от 1980 год., обхваща 28 броя масивни сгради, обитавани от мечки, елени, пони, кози и др. Към него се включва и зона за отдих, обогатена с детска площадка и люлки, места за пикник. Има добри показатели за ловен и екотуризъм. Често посещаван е не само от местното население, но и от гости на града. Използван е за честване на много празници, за провеждане на спортни мероприятия, лов, почивка и пр.

В общинския център е разположен централен парк, докато малки зелени площи и квартални градини има в селата на общината.

Популяризирането и утвърждаването на гореописаните обекти би допринесло в голяма степен за развитието на туризма в община Кнежа, макар и очакванията да не са за прекалена мащабност. За тази цел следва да се подобри инфраструктурата, обслужваща туризма. Развитието на туристическите дадености и изграждане на съвременна и надеждна техническата инфраструктура в общината, нейното непрекъснато модернизиране са от ключово значение за привличане на поток от туристи, които да останат доволни от престоя си в общината и да желаят да се върнат там отново.

За по-качествен и пълен туристически продукт следва да се мисли в посока съвместна работа със съседните общини и посещение на други близки забележителности.

От гледна точка на интегрираното социално-икономическо развитие е важно да се постигне състояние, при което туризмът се развива устойчиво, като има икономическа ефективност, екологична съвместимост и социална търпимост.

III. 9. ТЕРИТОРИАЛНО-УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ

III. 9. 1. ТЕРИТОРИАЛНО-УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА

Община Кнежа се намира в границите на „Северна и Югоизточна България” от ниво NUTS 1, Северозападен район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Плевен ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионално развитие /ЗРР/ на Република България.

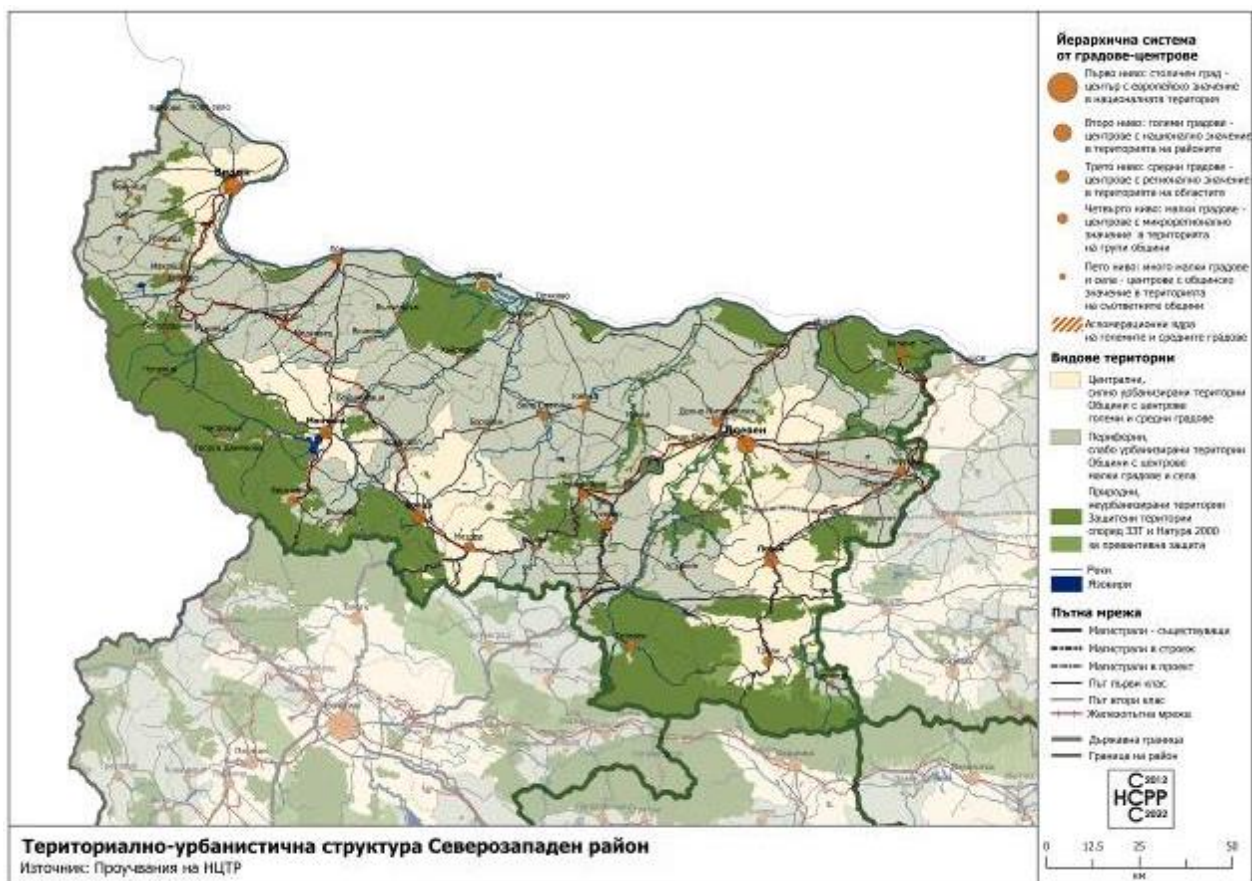
Община Кнежа заема 7,3% от общата площ на област Плевен и според Закона за административно-териториалното устройство на Република България се отнася към трета категория община.

Община Кнежа граничи със следните общини, както следва: на изток – община Искър, на запад – община Бяла Слатина, на север – община Оряхово и на юг – община Червен бряг.

Фигура 16. Статистически райони според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България / NUTS 2/.

Фигура 17. Териториално-урбанистична структура на Северозападен район, Източник: Национална стратегия за регионално развитие на Република България.

Община Кнежа е с площ 317,8 км² и в нейната териториална структура влизат 4 населени места, 3 от които села и един град, който се явява и общински център – град Кнежа.

Населението на община Кнежа към 2013 г. наброява 13 238 души, като съотношението между градско и селско население е 76,1%:23,9%. Средната гъстота на населението е 41.7 души/км² и е по-ниска от средната за страната.

Таблица 20. Площ, гъстота на населението и населени места към 31.12.201г.;

NUTS	EKATTE	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Площ ^{1,2} - кв. км	Гъстота на населението на кв. км	Населени места - бр.	Градове - бр.	Села ³ - бр.	Кметства - бр.
BG	BG	Общо за страната	111001,9	65,6	5278	257	5021	2008
BG3	BG3	Северна и Югоизточна България	68330,4	54,1	3026	155	2871	1199
BG31	BG31	Северозападен	19070,3	43,2	628	45	583	278
BG314	PVN	Плевен	4653,3	56,5	123	14	109	91

PVN03	Белене	285,0	34,7	6	1	5	3
PVN08	Гулянци	459,2	25,8	12	1	11	9
PVN10	Долна Митрополия	674,9	29,0	16	2	14	14
PVN11	Долни Дъбник	307,6	37,2	7	1	6	6
PVN23	Искър	243,9	27,5	4	1	3	3
PVN39	Кнежа	317,8	42,2	4	1	3	3
PVN16	Левски	414,7	46,8	13	1	12	10
PVN21	Никопол	416,6	21,6	14	1	13	8
PVN24	Плевен	809,7	158,5	25	2	23	17
PVN27	Пордим	238,1	26,1	8	1	7	5
PVN37	Червен бряг	485,8	55,8	14	2	12	13

Източник: НСИ.

В националната категоризация на населените места град Кнежа попада в „трета“ категория град, докато останалите населени места са от по-ниска категория /от 5^{та} – 1бр., от 6^{та} – 1 бр., от 7^{ма} – 1бр.

Таблица 21. Категоризация на община Кнежа съставните ѝ населените места.

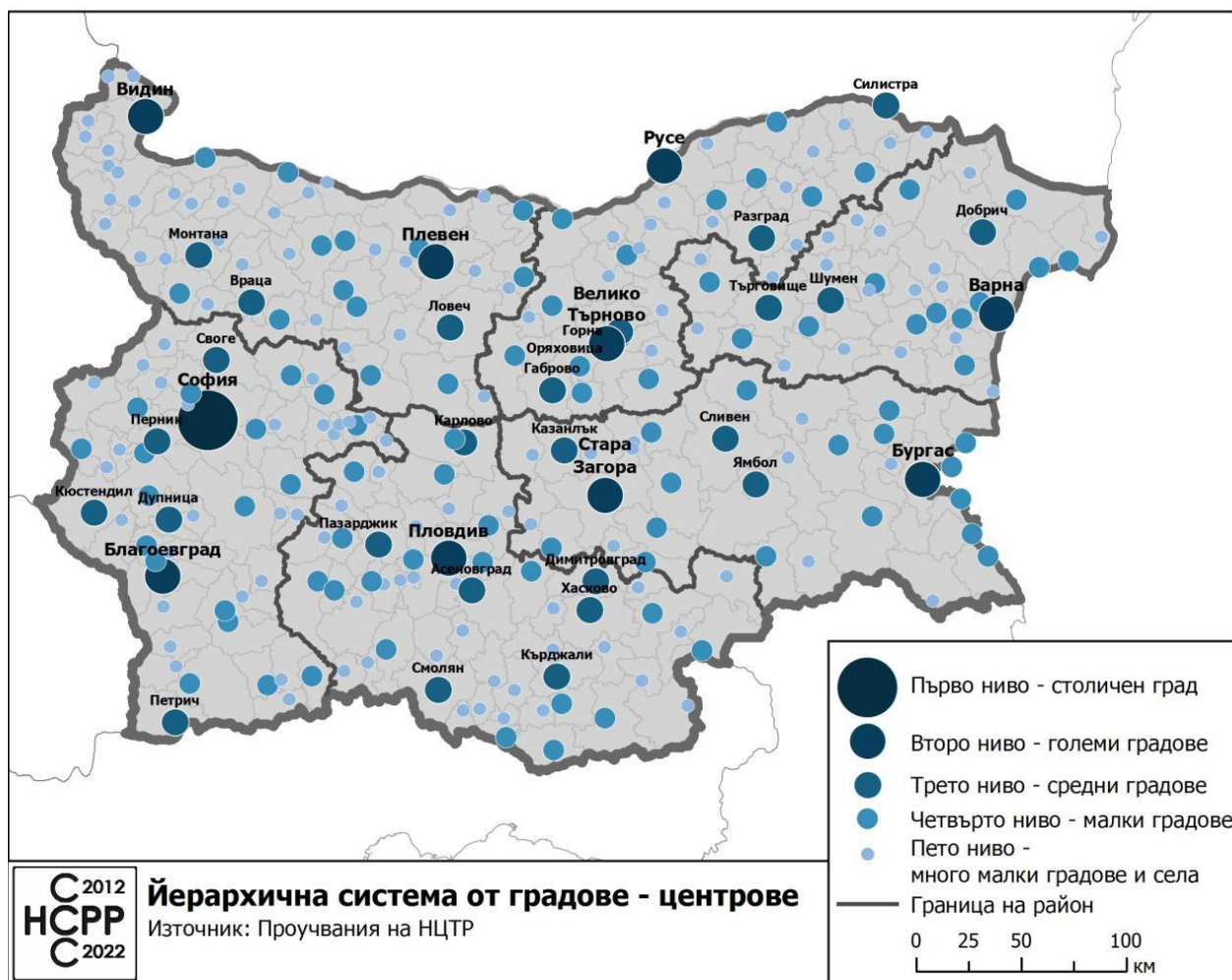
№	ЕККАТЕ	Наименование на административно-териториалната единица	Категория	Площ /км ²
1	PVN39	общ. Кнежа, област Плевен	4	317,8
№	КОД	Наименования на кметствата		
1	PVN39-01	кметство Бреница, община Кнежа		
2	PVN39-02	кметство Еница, община Кнежа		
3	PVN39-03	Кметство Лазарово, община Кнежа		
№	ЕККАТЕ	Наименование на населеното място	Категория	Площ/км ²
1	37376	град Кнежа, община Кнежа, област Плевен	3	178,162
2	06402	с. Бреница, община Кнежа, област Плевен	5	83,176
3	27509	с. Еница, община Кнежа, област Плевен	6	33,43
4	43044	с. Лазарово, община Кнежа, област Плевен	7	23,044

Източник: Национален регистър на населените места, 2014 г. и Заповед № РД-02-14-2021 от 14 август 2012 г. /обн. ДВ, бр. 66, 28.08.2012 г., неофициален раздел/ на МРРБ за категоризацията на населените места.

III. 9. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ

Йерархична система от населени места

Общината е представена от град Кнежа, който е общински център попадащ в 4^{то} ниво на йерархичната система от градове-центрове / малки градове с микрорегионално значение за територията на общината /.

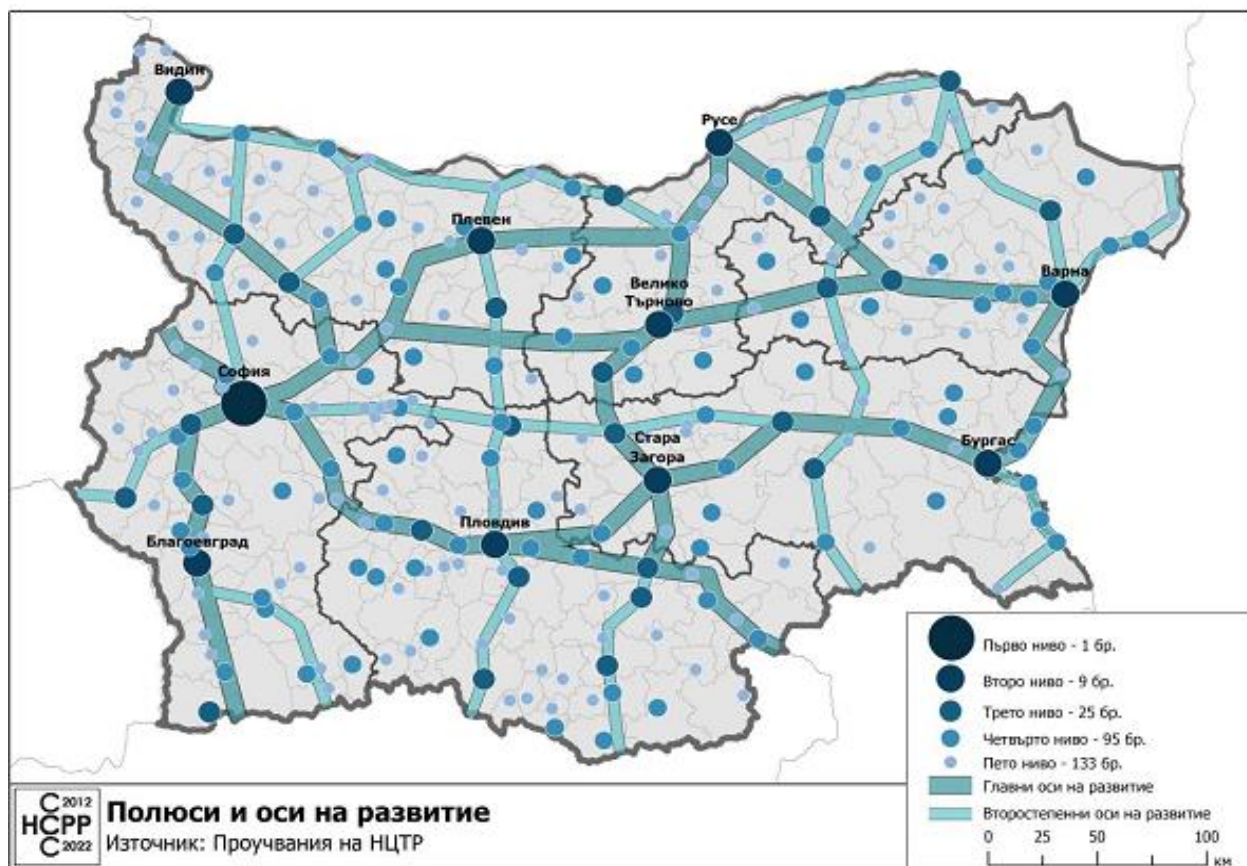
Фигура 18. Йерархична система от градове-центрове, Източник: Национална стратегия за регионално развитие на Република България.

В градоустройствената класификация на населените места по брой жители град Кнежа попада в категорията „малки градове“. Демографската ситуация на територията на града, определя тенденцията за трайно намаляване на населението поради което се очаква в бъдеще град Кнежа да попада в категория от пето ниво „много малки градове и села“.

Оси на урбанистично развитие

Осите на урбанистично развитие следват Националната концепция за пространствено развитие, Националната стратегия за регионално развитие и Регионалният план за развитие на югозападен регион. Заложените оси следват и схемата за пространствено развитие от Съвместния документ на страните от Вишеградската четворка плюс България и Румъния /V4+2/ и доразвиват идеите от НСРР 2012-2022 г.

Фигура 21. Полюси и оси на развитие, Източник: Национална Стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Пътната мрежа на територията на община Кнежа е изградена от републикански пътища с обща дължина 8 км., второкласен път Кнежа-Плевен, и от 198 км. четвъртокласна пътна мрежа. Състоянието на настилките не е добро, но ежегодно се извършват ремонтни дейности.

Относно транспортната инфраструктура връзките между населените места се осъществяват единствено чрез автомобилен транспорт. Транспортното обслужване на населението се осъществява от четири местни фирми.

През територията на община Кнежа преминават следните пътища от републиканската пътна мрежа:

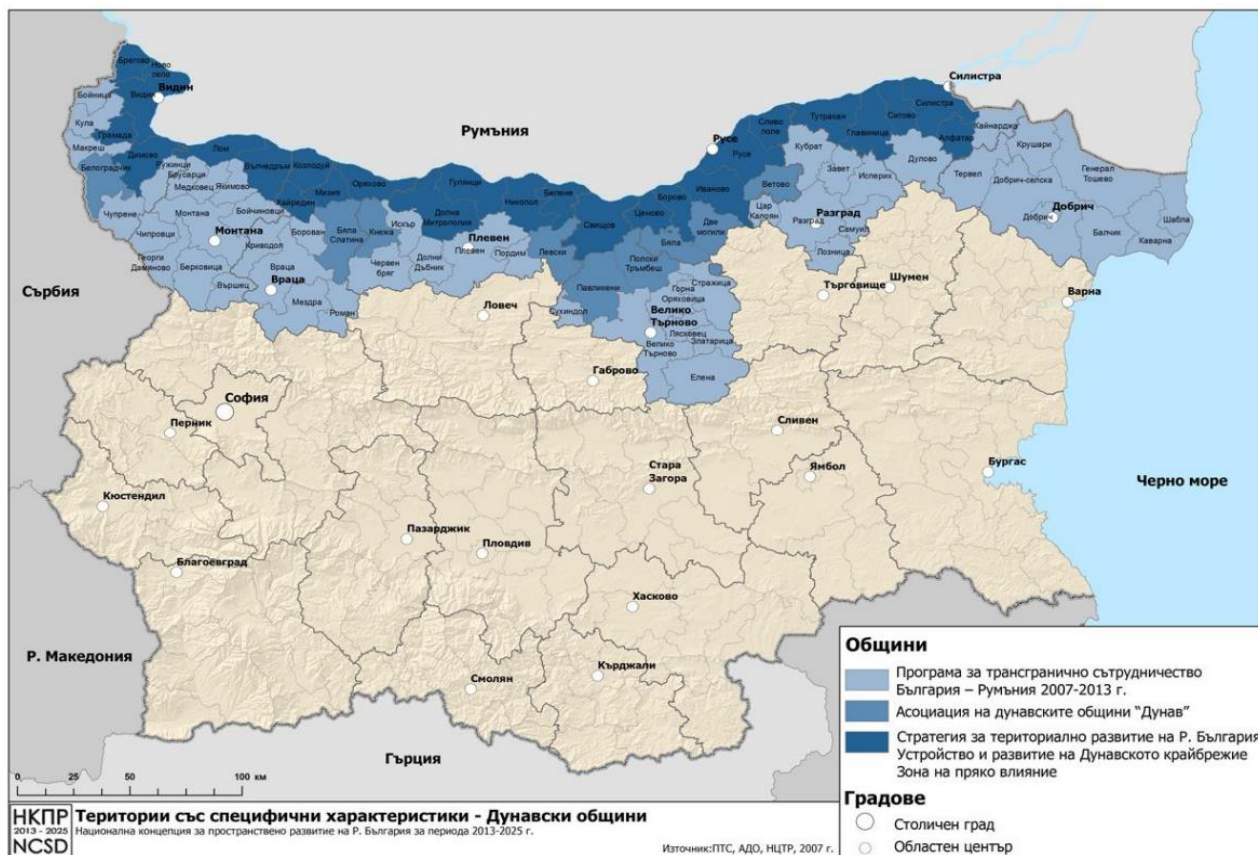
- път II -13 Бяла Слатина- Кнежа- Искър- Д. Дъбник- 3030м в регулация;
- път III 306 Оряхово – Кнежа – Червен Бряг – 3 750 м – в регулация;
- път III 137 Кнежа – Гостиля – Крушовене – 1300м – в регулация;

Общински пътища:

- път IV – 1304 /Кнежа-Еница/ - Лазарово - /Търнак – Бреница/- 2,3 км.;
- път IV 1306 /Кнежа- Искър/- Бреница- 2,6 км;
- местен III -116 /Кнежа- Оряхово/- III – 137 /Кнежа-Гостиля/ - 1,5км;
- местен III – 137 /Кнежа-Гостиля/ - м. Гергана – 1,9 км;
- местен II – 13 /Кнежа-Бяла Слатина/ - ул. Г. Михайлов – ЗПИ – 0,9 км;
- местен III – 116 /Кнежа – Еница/ - Институт по царевица – 3,6 км.

Територията на община Кнежа попада в територии със специфични характеристики под обхвата на Дунавското крайбрежие. Общината е член на Асоциацията на дунавските общини. В НКПР е възприето като дунавски общини да бъдат възприети 23 общини, като община Кнежа попада в категорията периферни.

В категорията централни попадат общините на Видин, Свищов, Русе и Силистра. При това систематизиране са взети под внимание социално-икономическите показатели, функционалните връзки, традициите, разположението спрямо транспортните коридори и значението, което им се отрежда както в Дунавската стратегия 28, така и в други международни документи.

Фигура 19. Територии със специфични характеристики - Дунавски общини, Източник: Национална концепция за пространствено развитие.

Пространственото разпределение на населените места в териториалната структурата на общината.

В териториалната структура на община Кнежа населените места са сравнително равномерно пространствено разпределени и връзките между тях са с линеарен характер, разположени по протежението на транспортно-комуникационните оси в общината. В пространствената структура на общината се открояват няколко основни направления, по които са разположени повечето селищни структури.

Основната транспортно-комуникационна ос, преминаваща в рамките на общината, е републиканският път „II-13“ по направление изток-запад, свързващо близко разположените общински центрове Бяла Слатина и Долни Дъбник. Оста преминава в северната част на общината като посредством общинската пътна мрежа обвързва близко разположеното населено място – с. Бреница. Общинският път IV – 11607 /Кнежа-Еница/ - Лазарово - /Търнак – Бреница/- формира връзките между населените места в общината, създава обвързаността между селата Бреница, Еница и Лазарово и общинския център град Кнежа.

Общинският център град Кнежа се намира в равнинен терен и значителна част от прилежащата земя се използва за земеделие.

На територията на общината не съществуват други основни урбанистични оси. Основната ос е допълнена от една вътрешно-второстепенна ос, обвързваща пространствено-комуникационно и функционално селата Бреница, Еница и Лазарово. Така структурирана основната и второстепенна транспортно-комуникационна ос свързва всички населени места в общината като предоставя добра транспортна достъпност и обвързаност до общинските центрове Бяла Слатина, Койнаре, Долни Дъбник и областния център Плевен.

Устройство и изграденост на градската структура

Град Кнежа се намира в централната част на общината и изпълнява функциите на административен, културен и социално-икономически център. Той е единствената урбанистична структура с градски характер в общината от категория „малки градове с микрорегионално значение за територията на група общини“.

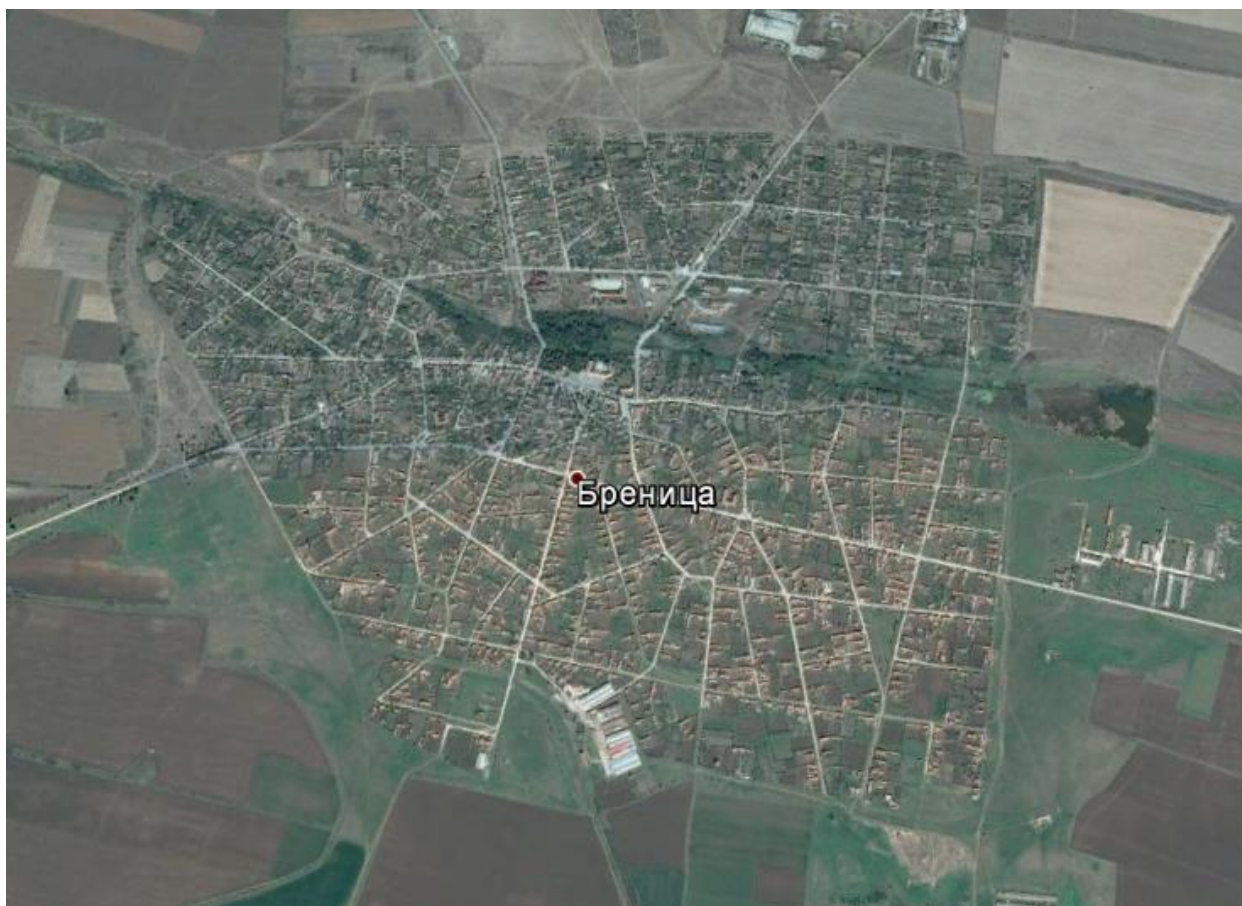
Фигура 20. Сателитно изображение на град Кнежа.

В териториалната му структура са обособени кварталите „Н. Вапцаров”, „Младост” и „Г. Михайлов. По-голяма част от къщите са двуетажни, но не са свързани със системата за канализация на града. Община Кнежа има одобрен проект „Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водопроводна и канализационна мрежа”, които има III - етапа, като на II - етап е заложена канализация на главната улица в кв. „Вапцаров”- ул. „Назъм Хикмет“. И в двата квартала улиците са с лоша инфраструктура и без асфалтова настилка. Има изградена система за сметопочистване, която работи ефективно.

В югозападната част на града е разположена промишлената зона - Институт по царевичата и прилежащите терени, зърнобазата, Завод „Кнежа”, Олива АД и др.

В югоизточната част се намират два стадиона и многопрофилна болница за активно лечение.

Село Бреница е разположено на 40 км. южно от р. Дунав, на 7 км. западно от р. Искър и на 8 км. югоизточно от град Кнежа. Съседни селища на Бреница с общи граници са селата Лазарово, Глава, Писарово и град Койнаре. Землището на Бреница е 86 840 дка с надморска височина 120-160 м. Бреница има компактна структура с прилежащи земеделски терени. Къщите са свободни с ниска височина. Прилежащите терени се използват за отглеждане на зеленчукови култури, останалата площ е заета от ниви.

Фигура 21. Сателитно изображение на село Бреница.

Село Еница е разположено на 14 км. южно от град Кнежа. Граничи със землищата на следните села: Враняк, Лазарово, Лепица, Попица, Търнак, Чомаковци и град Койнаре. В съседство със селото се намира язовир „Еница“. Териториалната му структурата е компактно изградена като застрояването е представено от малки свободно - стоящи къщи с прилежащи дворни пространства. На югоизток селището е ограничено от горски масив, докато на север и на запад има налични терени подходящи за развитие на земеделие.

Фигура 22. Сателитно изображение на село Еница.

Село Лазарово отстои на 10 км. южно от град Кнежа. Граничи със землищата на с. Бреница, с. Еница, град Кнежа и град Койнаре. Териториалната му структурата е компактно изградена като застрояването е представено от малки свободно - стоящи къщи с прилежащи дворни пространства. Прилежащите земи се използват за земеделие, част от тях се използват за отглеждане на трайни насаждения.

Фигура 23. Сателитно изображение на село Лазарово.

Жилищна осигуреност

В община Кнежа има изградени 7 244 жилища, което я нарежда на седмо място в областта по количество на сградния фонд. По количество на панелни жилищни сгради Кнежа попада на шесто място с 17 панелни блока. Най-много са тухлените сгради в общината – 7102 бр.

Таблица 22. Жилищни сгради към 31.12.2012 г. по материал на външните стени на сградата, статистически зони, статистически райони и по области и общини.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата				
			общо	панелни	стоманобетонни	тухлени	други
BG	BG	Общо за страната	2065911	21669	52684	1649358	342200
BG31	BG31	Северозападен	397405	1697	3872	345397	46439
BG314	PVN	Плевен	100672	482	948	92358	6884
	PVN03	Белене	3890	34	21	3366	469
	PVN08	Гулянци	8672	9	53	8357	253
	PVN10	Долна Митрополия	12275	27	86	11284	878
	PVN11	Долни Дъбник	7418	11	22	7295	90
	PVN23	Искър	4299	3	4	4209	83
	PVN39	Кнежа	7244	17	34	7102	91
	PVN16	Левски	9570	26	67	7958	1519
	PVN21	Никопол	6547	13	14	5544	976
	PVN24	Плевен	22559	286	582	20476	1215
	PVN27	Пордим	4209	11	9	3328	861
	PVN37	Червен бряг	13989	45	56	13439	449

Източник: НСИ.

Община Кнежа се нарежда на шесто място в областта по полезната площ на жилищата с 539 263 м². Жилищната площ възлиза на 402 605 м², а на второ място е спомагателната площ – 75 756 м².

Таблица 23. Полезна площ на жилищата на 31.12.2012 г. по статистически зони, статистически райони и по области и общини.

NUTS	EKATTE	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Полезна площ			
			общо	жилищна	спомагателна	площ на кухни
BG	BG	Общо за страната	285660119	216980005	41827481	26852633
BG31	BG31	Северозападен	36855585	27665638	5139299	4050648
BG314	PVN	Плевен	10769523	7946610	1532923	1289990
	PVN03	Белене	423119	314206	56625	52288
	PVN08	Гулянци	612469	463149	82190	67130
	PVN10	Долна Митрополия	873233	642021	113854	117358
	PVN11	Долни Дъбник	538924	419783	71100	48041
	PVN23	Искър	303314	221925	41854	39535
	PVN39	Кнежа	539263	402605	75756	60902
	PVN16	Левски	805883	604895	106488	94500
	PVN21	Никопол	462871	332682	67406	62783
	PVN24	Плевен	4722965	3411032	720975	590958
	PVN27	Пордим	304810	231366	39055	34389
	PVN37	Червен бряг	1182672	902946	157620	122106

Източник: НСИ.

Показателят жилищна задоволеност се измерва в брой жилища на 1 000 човека от населението. По данни на НСИ за 2012 г. в община Кнежа на 1 000 човека се падат по 545.74 жилища, като с тази стойност тя се нарежда на второ място в областта. По следващия показател /среден брой лица на едно жилище/ община Кнежа е със стойност 1.83, която е по-висока от тази на областта.

Таблица 24. Жилища към 31.12.2012 г. по брой на стаите, статистически зони, статистически райони и по области и общини.

Статистически зони Статистически райони Области Общини	Общо	Жилища по брой на стаите						Жилища на 1000 човека от населението	Среден брой лица на едно жилище
		едно-стайни	дву-стайни	три-стайни	четири-стайни	пет-стайни	с шест и повече стаи		
Общо за страната	3909348	349490	1276117	1303285	614735	193298	172423	536,33	1,86
Северозападен	509077	37848	144983	175312	94452	33328	23154	618,22	1,62
Плевен	145892	10119	42562	51336	26944	9161	5770	554,68	1,80
Белене	5744	301	1938	1745	1006	410	344	579,32	1,73
Гулянци	7202	87	638	2695	2275	918	589	608,69	1,64
Долна Митрополия	11306	359	1810	4394	2890	1198	655	577,51	1,73
Долни Дъбник	6797	148	1062	2451	1871	798	467	594,46	1,68
Искър	4010	39	430	1848	1094	387	212	597,35	1,67
Кнежа	7326	406	1697	2737	1473	604	409	545,74	1,83
Левски	10707	361	2123	4417	2517	811	478	551,23	1,81
Никопол	6237	290	1278	2567	1348	485	269	691,23	1,45
Плевен	66027	7152	26056	21291	8241	1981	1306	514,46	1,94
Пордим	4141	43	807	1663	1033	386	209	665,76	1,50
Червен бряг	16395	933	4723	5528	3196	1183	832	604,65	1,65

Източник: НСИ.

Броят на жилищата в общината е 7 242 и около 30% от тях са необитавани. Най-голяма концентрация на жилища и население се наблюдава в общинския център град Кнежа, съответно там има и най-много обитавани жилища, които възлизат на 72 % от всички жилища. Броят на жилища за временно обитаване не е голям – 84.

Таблица 25. Жилища по вид на сградата в община Кнежа.

Общини Населени места	Общо	Вид на сградата				Непоказано
		жилищна обитавана	жилищна необитавана	жилищна за временно обитаване	жилищна за колективно домакинство	
2011						
Общо за страната	2060745	1365228	554229	140577	694	17
Област Плевен	100578	65444	31666	3447	21	-
Община Кнежа	7242	4918	2241	84	-	-
град Кнежа	4678	3255	1339	84	-	-
с. Бреница	1397	904	493	-	-	-
с. Еница	679	500	179	-	-	-
с. Лазарово	489	259	230	-	-	-

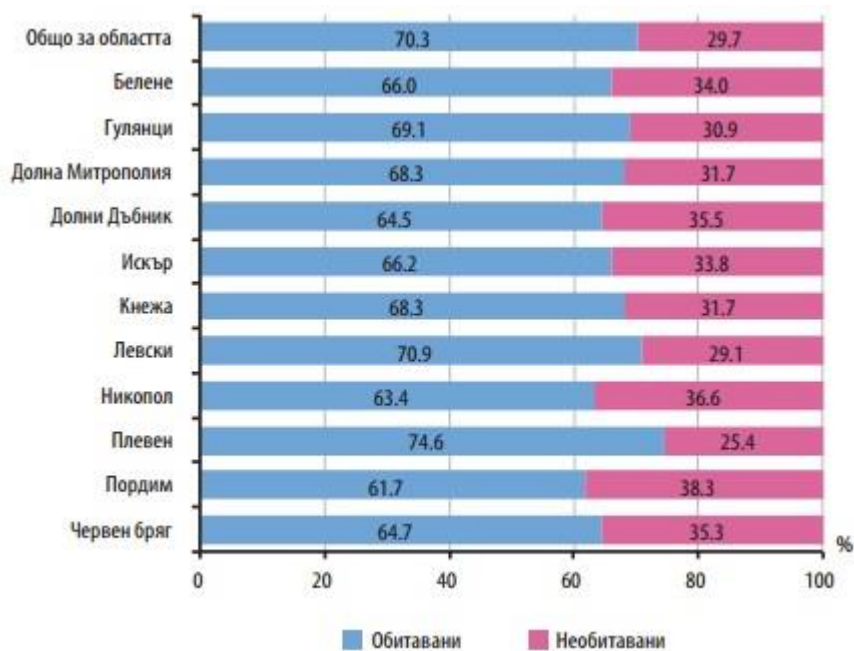
Източник: НСИ.

По данни към 2011 г. жилищата в община Кнежа са с 1 912 повече от домакинствата, което означава, че в оптималния случай, при който всяко домакинство живее в отделно жилище само около 73 % от сградния фонд е обитаван. Анализирайки по отделно всички населени места при приетата хипотеза, че всяко домакинство живее в отделно жилище могат да се направят изводи кои са населените места с най-голям брой свободен жилищен фонд. В селата Бреница, Еница и Лазарово процентът на обитаван сграден фонд варира от 44 % до 55%. Град Кнежа е населеното място с най-голям процент обитаван жилищен фонд – 84,7.

Таблица 26. Жилища и домакинства към 01.02.2011 година – община Кнежа.

Община, населени места	/Брой/	
	Жилища	Домакинства
Кнежа	7242	5330
град Кнежа	4678	3963
с. Бреница	1397	776
с. Еница	679	374
с. Лазарово	489	217

Процентът на необитавани жилища в община Кнежа е по-висок спрямо този за областта – 31,7%. Приблизително 98% от жилищните сгради в общината са къщи като има 17 жилищни блока, които са изцяло концентрирани в общинския център.

Фигура 24. Относителен дял на обитавани и необитавани жилища по общини в област Плевен, Източник: НСИ.

Най-голямо количество на строителство, на територията на община Кнежа се осъществява в периода 1950-1959 година, когато е построен около 30% от сградния фонд на общината. Най-ниско количество на строителство се осъществява през последните 15 години, като по данни на НСИ от 2008 година насам в общината не са регистрирани строежи на сграден фонд.

Таблица 27. Жилищни сгради по период на построяване, общо за страната, област Плевен и община Кнежа.;

Общини	Общо	Периоди на построяване							Непоказано
		до края на 1949	1950 - 1959	1960 - 1969	1970 - 1979	1980 - 1989	1990 - 1999	2000 - 2011	
Общо за страната									
Сгради	2060745	453831	367280	421267	303263	275328	132400	107359	17
Жилища	3887149	497827	429479	666166	804807	810624	301898	372696	3652
Област Плевен									
Сгради	100578	29831	26552	21696	10490	7072	3049	1888	-
Жилища	145492	29426	26173	27436	24642	24049	8296	5427	43
Кнежа									
Сгради	7243	1950	2088	1413	874	597	213	108	-
Жилища	7326	1885	2013	1318	961	804	245	98	2

Източник: НСИ.

III. 9. 4. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА

Територията на Република България е национално богатство. Нейното устройство гарантира устойчиво развитие и благоприятни условия за живеене, труд и отдых на населението /чл. 1, ал. /1/ от Закона за устройство на територията/.

Територията е ценност, която трябва да бъде добре управлявана, поддържана и използвана, защото в общини като Кнежа тя е единственият ресурс за икономическо и социално развитие на обществото. В общината земеделските територии заемат общо 288 131 дка или 90,66 % , като от тях 255 223 дка са обработваеми, представени от ниви, трайни насаждения, ливади, мери и пасища, неизползваема земеделска земя, стопански гори и земи.

Размерът на видовете земеделски територии, и потенциалът за развитие на някои подотрасли, са предопределени от потенциала на територията в общината. С голям дял по площ след обработваемите земеделски земи са горите, заемащи 4 431 дка или 1,39 %. Те са следвани от териториите заети от водни течения и площи с 4 192 дка или 1,32 %. Площите заети за добив на полезни изкопаеми, както и тези за транспортната инфраструктура заемат най-малък дял в общината – само 1 881 полезни изкопаеми или 0,59 % и 1 274 дка транспорт и инфраструктура или 0,40 %. Съпоставена с други общини, територията на община Кнежа има благоприятни условия развитие на селското стопанство.

Съгласно нормативните уредби на Република България основното предназначение на териториите на една община, определени с общите устройствени планове са: урбанизирани територии /населени места и селищни образувания/, земеделски територии, горски територии, защитени територии и нарушени територии за възстановяване.

В структурата на община Кнежа видовете територии са разпределени както следва:

- Урбанизирани територии - 17 903 дка;
- Земеделски територии - 288 131 дка- обработваеми 255 223 дка от тях;
- Горски територии - 4 431 дка;
- Заети от водни течения и площи - 4 192 дка;
- За добив на полезни изкопаеми - 1 881 дка;
- За транспорт и инфраструктура - 1 274 дка.

Споредначинанатрайноползванеитехнитеотносителнидяловетериториалнитефондов
есаподреденикактоследва:

- Земеделски - 90,66 %;
- Горски - 1,39 %;
- Урбанизирани територии - 5,63 %;
- Транспортна инфраструктура - 0,40 %;
- Води - 1,32 %;
- За добив на полезни изкопаеми - 0,59 %.

Таблица 28. Баланс на територията- според актуализиран опорен план;

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА	Опорен план	
	ХА	%
Територии с общо предназначение		
Жилищни функции	1293.42	4.07
Обществено-обслужващи функции	1.36	0.00
Производствени дейности	138.19	0.43
Складови дейности	42.57	0.13
Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	88.79	0.28
Озеленяване, паркове и градини	54.60	0.17
Спорт и атракции	27.85	0.09
Стопанско обслужване	162.38	0.51
Обработваеми земи-ниви	24214.28	76.16
Обработваеми земи-трайни насаждения	913.60	2.87
Необработваеми земи	3452.05	10.86
Гори	531.70	1.67
Водни площи	376.76	1.18
Транспорт и комуникации	158.97	0.50
Техническа инфраструктура	151.68	0.48
Гробищен парк	6.83	0.02
Недефениран НТП и функция	176.60	0.56
Защитени и нарушени територии		
Други нарушени територии	2.42	0.01
Територии за опазване на културното наследство	0.50	0.00
Обща площ:	31794.52	100

Източник: ДЗЗД „ПЛАН КОНСУЛТ КНЕЖА“

Таблица 29. Баланс на територията на Република България към 31.12.2000 г. по вид територия.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Общо	Територия по вид							
				земеделска		горска	населени места и други урбанизирани територии	водни течения и водни площи	за добив на полезни изкопаеми	за транспорт и инфраструктура	
				общо	в т.ч. обработваема площ						
					общо	в т.ч. поливна площ					
BG	BG	Общо за страната	63764817	49769279	7453548	37157538	4603416	2010385	2710867	754879	
<i>BG3</i>	<i>BG3</i>	<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>68330407</i>	<i>44651282</i>	<i>37116162</i>	<i>4493501</i>	<i>17790425</i>	<i>2912540</i>	<i>1303294</i>	<i>1175230</i>	<i>497636</i>
BG31	BG31	Северозападен	19070308	13282060	10898795	1456650	4197524	816019	430382	236915	107408
BG314	PVN	Плевен	4653324	3791859	3253224	692698	434294	219452	153537	25716	28466
	PVN03	Белене	285046	204428	172000	22628	40054	10725	27573	1109	1157
	PVN08	Гулянци	459201	381606	333850	61365	34437	14616	25427	1918	1197
	PVN10	Долна Митрополия	674897	586000	514597	79191	45799	21225	15473	1559	4841
	PVN11	Долни Дъбник	307569	254127	218253	99749	22658	11818	14729	1641	2596
	PVN23	Искър	243899	212868	180407	57515	17041	7314	4045	1459	1172
	PVN39	Кнежа	317812	288131	255223	148533	4431	17903	4192	1881	1274
	PVN16	Левски	414692	358436	316346	93666	25904	16657	10276	860	2559
	PVN21	Никопол	416582	313963	259931	17055	63959	15408	20305	1627	1320
	PVN24	Плевен	809712	627167	533730	9233	93980	67204	7536	7727	6098
	PVN27	Пордим	238132	208005	183586	8929	9735	12463	5339	810	1780
	PVN37	Червен бряг	485782	357128	285301	94834	76296	24119	18642	5125	4472

Таблица 30. Баланс на територията на Република България към 31.12.2000 г. по фонд територия.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Площ - общо	Територия по фондове											
				земяделски		горски		населени места и други урбанизирани територии		водни течения и водни площи		за добив на полезни изкопаеми		за транспорт	
				площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %
BG	BG	Общо за страната	65185406	58,7	37256787	33,6	5535290	5,0	1990322	1,8	330566	0,30	703531		
<i>BG3</i>	<i>BG3</i>	<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>68330407</i>	<i>45101109</i>	<i>66,0</i>	<i>17590487</i>	<i>25,7</i>	<i>3685441</i>	<i>5,4</i>	<i>1288003</i>	<i>1,9</i>	<i>219283</i>	<i>0,32</i>	<i>446084</i>	
BG31	BG31	Северозападен	19070308	13472729	70,6	4052067	21,2	994438	5,2	427207	2,2	16459	0,09	107408	
BG314	PVN	Плевен	4653324	3877991	83,3	313003	6,7	275164	5,9	153537	3,3	5163	0,11	28466	
	PVN03	Белене	285046	209821	73,6	31819	11,2	14344	5,0	27573	9,7	332	0,12	1157	
	PVN08	Гулянци	459201	378771	82,5	30112	6,6	23519	5,1	25427	5,5	175	0,04	1197	
	PVN10	Долна Митрополия	674897	597205	88,5	23718	3,5	33401	4,9	15473	2,3	259	0,04	4841	
	PVN11	Долни Дъбник	307569	256946	83,5	16671	5,4	16313	5,3	14729	4,8	314	0,10	2596	
	PVN23	Искър	243899	219673	90,1	8479	3,5	10203	4,2	4045	1,7	327	0,13	1172	
	PVN39	Кнежа	317812	294212	92,6	40	0,0	17898	5,6	4192	1,3	196	0,06	1274	
	PVN16	Левски	414692	353244	85,2	20519	4,9	27824	6,7	10276	2,5	270	0,07	2559	
	PVN21	Никопол	416582	347537	83,4	29495	7,1	17897	4,3	20305	4,9	28	0,01	1320	
	PVN24	Плевен	809712	650052	80,3	76870	9,5	67077	8,3	7536	0,9	2079	0,26	6098	
	PVN27	Пордим	238132	204573	85,9	8438	3,5	17891	7,5	5339	2,2	111	0,05	1780	
	PVN37	Червен бряг	485782	365957	75,3	66842	13,8	28797	5,9	18642	3,8	1072	0,22	4472	

III. 10. ИНФРАСТРУКТУРНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОСТРАНСТВОТО

III. 10. 1. Транспортна инфраструктура

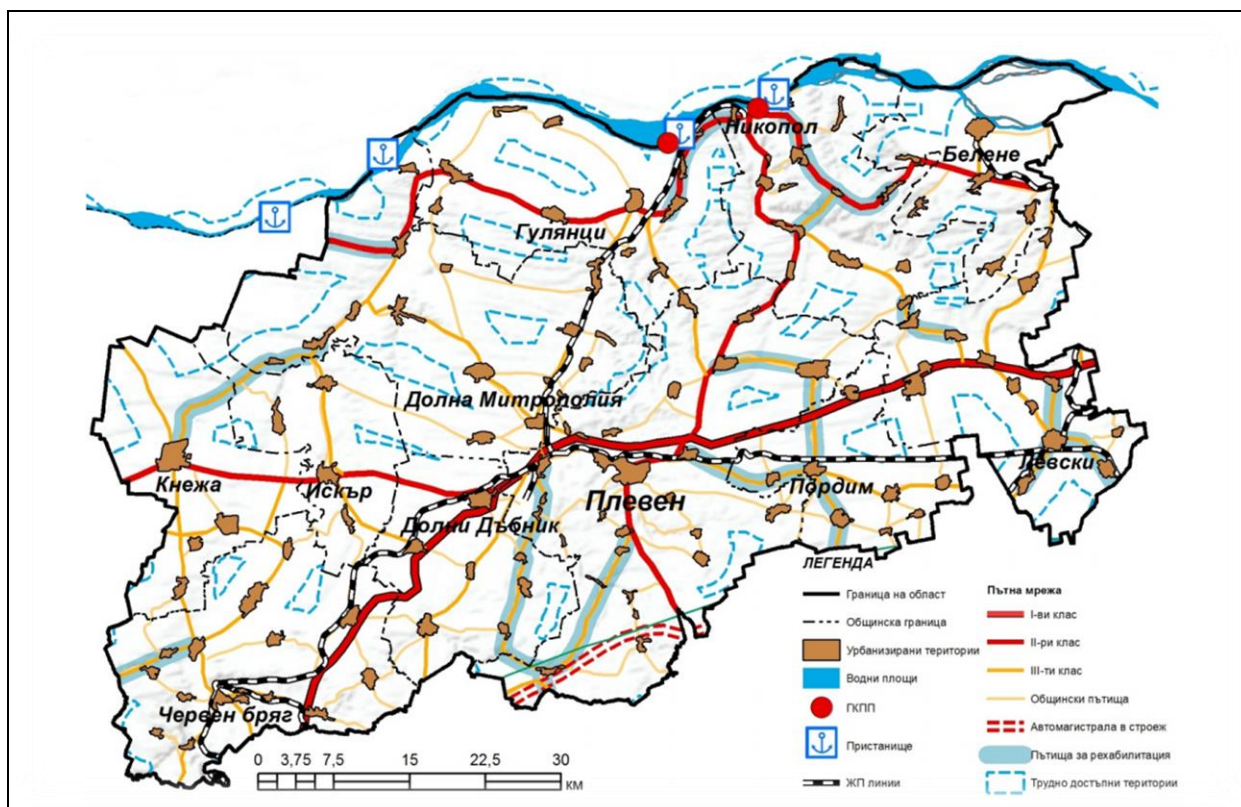
III.10.1.1. Пътна инфраструктура

Община Кнежа се намира в Северозападната част на България /Плевенска област/. Северно от териториалния обхват на общината преминава VII Паневропейски транспортен коридор, който свързва Северно море с Черно море чрез речния канал Рейн – Мейн – Дунав. Коридорът е с дължина 2 415 км., а българският му участък е 471 км. и попада в участъка Долни Дунав — от Железни врата до устието, с което реката се влива в Черно море. В бъдещите планове и реконструкции се предвижда международният коридор да е снабден и с подобрени речни пристанища, с цел позволяване на достъпа към националната пътна мрежа.

Територията на община Кнежа не е с добра степен на транспортна съоръженост и като качество не удовлетворява настоящите потребности. Пътищата в община Кнежа не са в добро състояние, това в най-голяма степен се отнася за общинската пътна мрежа.

Най-слабо развитата пътна ос в област Плевен е Плевен – Кнежа – Враца, при която съществуват структурни и функционални връзки, но реално достъпността е ниска.

Друга междурегионална връзка, която има нужда от рехабилитация е „Плевен-Кнежа-Оряхово“. Близостта на общината до фериботната връзка Оряхово-Бекет създава възможности за икономическо оживление и развитие на търговски, транспортни и обслужващи дейности.

Фигура 25. Пътна инфраструктура, Източник: Областна стратегия за развитие на област Плевен 2014-2020 г. Данни: Агенция „Пътна Инфраструктура“.

На територията на област Плевен няма изградени участъци от автомагистрала. Общата дължина на републиканската пътна мрежа в община Кнежа е 67.33 км, като 17,87 км. от тях са пътища II- клас, а останалите 49.46 км са III-клас.

Таблица 31. Дължина на Републиканската пътна мрежа според класа на пътя към 31.01.2013 г.

Страна Район Област Община	РПМ- общо	Автомагистрала	Км			Отн. дял от общата дължина %			
			Първокласни пътища	Второкласни пътища	Третокласни пътища и пътни връзки	Автомагистрала	Първокласни пътища	Второкласни пътища	Третокласни пътища и пътни връзки
България	19 512	457	2 970	4 030	12 054	2,34	15,22	20,65	61,56
СЗР	3392	7	387	767	2 231	0,2	11,4	22,6	65,8
Област Плевен	791	-	96	205	490	-	12,14	25,92	61,95
Община Кнежа	67,33	-	-	17,87	49,46	-	-	26,54	73,46

Източник: Областна стратегия за развитие на област Плевен 2014-2020г. Данни: Агенция „Пътна Инфраструктура“

Относителният дял на второкласните пътища в общината е 26,54 %, което е незначително повече от средните стойности за област Плевен – 25,92 % и малко по-висок от стойността на този показател в Северозападния район – 22,6 %.

Относителният дял на третокласните пътища в общината е 73,46 %, което е повече от средните стойности за област Плевен – 61,95 % и по-висок от стойността на този показател в Северозападния район – 65,8 %.

През територията на община Кнежа, както и общините Долна Митрополия, Искър, Гулянци, Никопол и Белене не преминават пътища от I клас. За тези общини определяща роля за транспортното обслужване и осигуряването на достъп до населените места имат пътищата втори и трети клас, което определя необходимостта от подобряване на експлоатационното им състояние.

През територията на Община Кнежа преминават следните пътища от републиканската пътна мрежа:

- път II -13 Крапчене/Плевен-Бяла Слатина – Кнежа – Искър – Д.Дъбник-Плевен;
- път III – 116 Оряхово – Кнежа – Червен Бряг;
- път III – 137 Кнежа – Гостиля – Крушовене.

Общински пътища:

- път IV – 11607 /Кнежа-Еница/ - Лазарово - /Търнак – Бреница/;
- път IV – 11611 /Еница – Чомаковци/ - Койнаре;
- път IV - 13026 /Кнежа-Искър/ - Бреница;
- местен III – 116 /Кнежа – Оряхово/ - III – 137 /Кнежа – Гостиля/;
- местен III – 137 /Кнежа-Гостиля/ - м. Гергана;
- местен II – 13 /Кнежа – Бяла Слатина/ - ул. Г.Михайлов;
- местен III – 116 /Кнежа-Еница/ - Институт по царевица;

Общинската пътна мрежа се характеризира с влошено състояние. Пътната настилка и прилежащата техническа инфраструктура е амортизирана. Тези фактори водят и до затруднени транспортни връзки на селата с общинския/областния център. Това се явява като ограничител и за инвестиционните намерения на територията на общината и възпрепятства нейното пространствено и социално-икономическо развитие.

III.10.1.2. Транспортна достъпност и осигуреност

Анализът на транспортната достъпност показва, че средното отстояние на населените места до общинския град Кнежа е 11 км. В южната част на общината е разположено най-отдалеченото населено място - с. Еница /14 км./, останалите две населени места са равномерно отдалечени - с. Лазарово /10 км/ и с. Бреница /9км/ . Разстоянията между селищата в общината са малки, поради това селата в общината са с добра транспортна достъпност до град Кнежа.

Най-близко съседно разположени общински центрове са Бяла Слатина /13 км./ и Искър /16 км./. Разстоянието до областните центрове Плевен и Враца е съответно – 47 км. и 59 км. Най-близко разположените ГКПП са Оряхово /33 км./ и Никопол /91 км./.

Отстоянията на населените места до общинския център град Кнежа са както следва:

Таблица 32. Транспортна достъпност /км./.

До съседен областен център	
град Кнежа – град Велико Търново	162
град Кнежа – град Ловеч	84
град Кнежа – град Враца	59
град Кнежа – град Плевен	47
До съседен общински център	
град Кнежа – град Долна Митрополия	43
град Кнежа – град Искър	16
град Кнежа – град Червен бряг	26
град Кнежа – град Бяла Слатина	13
град Кнежа – град Оряхово	30
град Кнежа – град Роман	52
До ГКПП	
град Кнежа – Оряхово	33
град Кнежа – Никопол	91
град Кнежа – Свищов	118
град Кнежа – Видин	160
град Кнежа – Русе	201
До населено място в община Кнежа	
град Кнежа – с. Бреница	9
град Кнежа – с. Еница	14
град Кнежа – с. Лазарово	10

III.10.1.3. Железопътен транспорт

Железопътният транспорт в община Кнежа функционира до 15 декември 2002 г. по второстепенната линия Червен бряг - Бяла Слатина - Кнежа - Оряхово. След спирането на линията тази част от област Плевен остава изолирана и със затруднен достъп. Теснолинейката е минавала южно през село Бреница, североизточно през село Лазарово и северозападно през град Кнежа.

В момента най-близкият железопътен възел е град Червен бряг, който се намира на 26 км. от Кнежа. Той е част от главната железопътна линия София – Варна, която е с направление София - Мездра - Плевен - Левски - Горна Оряховица - Търговище - Шумен - Варна. Транспортната връзка между община Кнежа и железопътната спирката в град Червен бряг е осигурена от автобусен транспорт /по направления: Бяла Слатина - Кнежа - Бреница - Глава - Койнаре - Червен бряг и Бяла Слатина - Търнак - Лазарово - Еница – Чомаковци - Червен бряг/.

III.10.1.4. Въздушен транспорт

В пространствената структура на община Кнежа има локализирано едно селскостопанско летище разположено в северната част на общината в близост до град Кнежа. В непосредствена близост до него се намира „Противоградна ракетна площадка-местност Маринов Геран“, землище Кнежа.

Територията на община Кнежа се характеризира с добра транспортна достъпност между населените места, но с влошена степен на транспортна съоръженост и като качество не удовлетворява настоящите потребности. Пътищата в община Кнежа не са в добро състояние, като това в най-голяма степен се отнася за общинската пътна мрежа. Подобряването на състоянието на пътната мрежа /от I и II клас/, както особено на общинската пътна мрежа е основната цел в областта на транспортното обезпечаване в перспектива на общината.

III. 10. 2. Инженерна инфраструктура

III. 10. 2. 1. Водоснабдяване и канализация

Съществуващо състояние на ВиК системите.

I.A - Водоснабдителни системи:

I.A.1 Обща част:

Община Кнежа се състои от 4 населени места, водоснабдени от местни водоизточници и попада в територията на област Плевен. Обособената територия на общината с население от 13 803 жители може да се определи като слаборазвита в социално икономическо отношение. В общината протичат редица негативни демографски процеси. Естественят прираст е с негативни стойности и достига до обезлюдяване. Релефът е равнинен и слабо хълмист с надморска кота от 100 до 200 м. с изключение долината на река Искър, където е от 0 до 100м. През територията на общината преминава р. Гостиля приток на р. Искър.

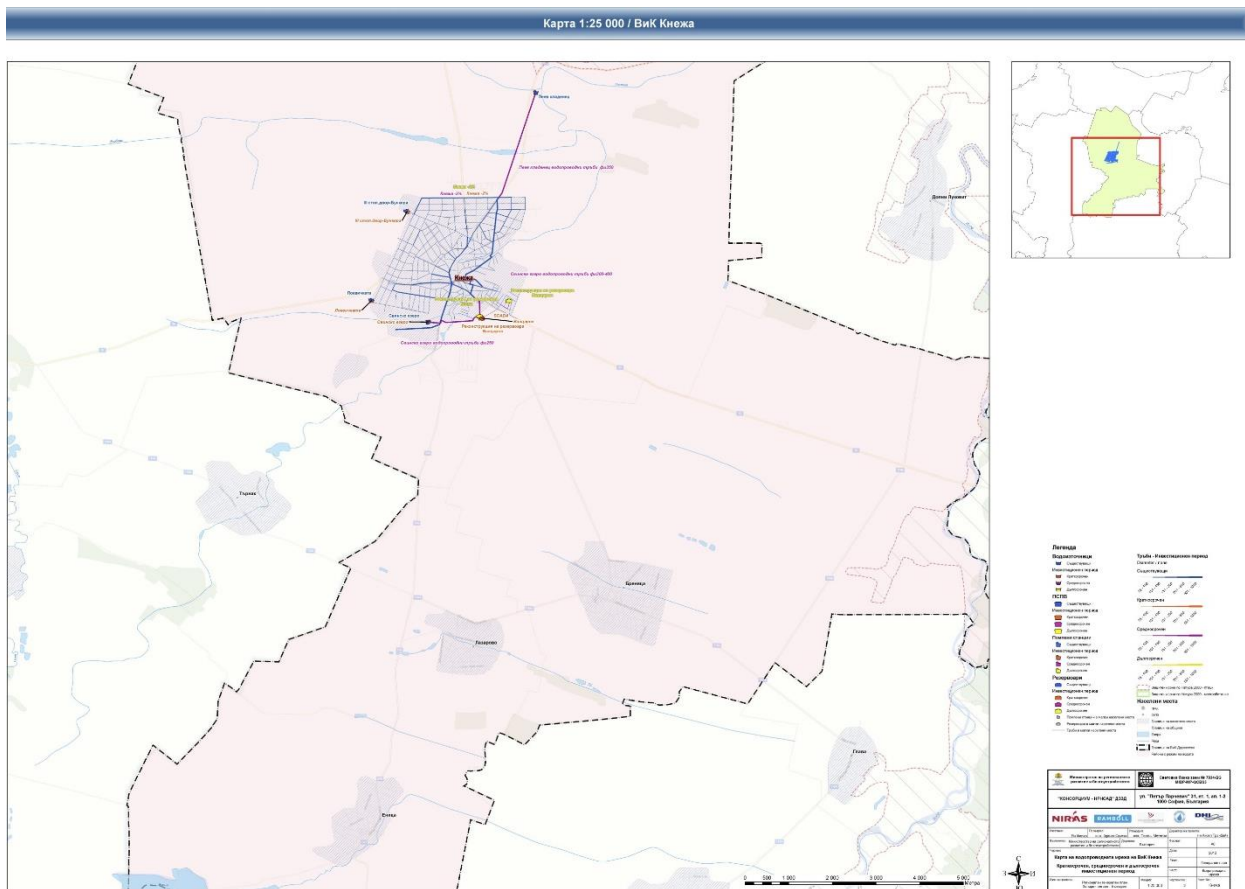
Броят на населението по населени места съгласно преброяването от 2011г. е:

гр. Кнежа –	10500ж.
с .Бреница –	1886ж.
с. Еница –	971ж.
с. Лазарово –	446ж.
общо	13803ж.

За гр. Кнежа средно годишната температура е сравнително ниска /10.5°C/ и с голяма амплитуда /26.2°C/. По характерни са крайните стойности на температурата.

ВиК оператор за общината е „Аспарухов вал ”ЕООД, гр. Кнежа.

I.A.2. Повърхностни водни тела и подземни води.

Фигура 26. Обща карта на водопроводната мрежа на „Аспарухов Вал”, гр. Кнежа.

Повърхностни водни тела

Реки

Река Гостиля е приток на река Искър. Извира от околностите на село Враняк и е с обща дължина 40,90 км. Площта на водосборната ѝ област обхваща 317 км², а средният годишен отток на водата при вливането си в Искър е 0,64 м³/сек. По протежението си реката преминава през няколко селища включително и град Кнежа и в близост до село Гостиля се влива в Искър, като ляв приток.

Язовир Еница

На обособената територия на „Аспарухов вал” ЕООД – гр. Кнежа има един единствен действащ язовир - язовир Еница. Общият отток е определен косвено на 40,179 млн. м³, а полезният – 39,850 млн. м³.

Язовирът се стопанисва от „Напоителни системи” ЕАД, клон Враца, а водите му се използват основно за напояване и риборазвъждане.

Качество на повърхностните води

Наличната информация за кислородния режим на р. Гостиля преди вливането в р. Искър е твърде оскъдна, неравномерно разпределена в разглеждания период и изменяща се в тесни граници. Измерените стойности на разтворения кислород /O₂/ са в диапазона 9,6 – 12,5 мг/л. В тези граници не може да се търси тенденция на изменение, тъй като тук основните фактори са естествените.

За съдържанието на биогенните елементи във водите на реката естественият фактор също е определящ и показаната тенденция не е в резултат на целенасочено намаляване на замърсяването, а по-скоро на съществуващата тенденция на намаляване на използване на торове.

При толкова малко измервания, обобщаващият показател – разтворени вещества във водите, не показва ясно изразена тенденция на изменение.

Повърхностните води отговарят на стандартите на водите, предназначени за питейно - битови цели, като в преходните сезони при валежи и снеготопене са с повишени стойности на показателите мътност, цветност и съдържание на неразтворени вещества, т. е. влошени органолептични показатели.

Поречията на реките при преминаването им през населените места и в близост до тях са силно замърсени от битови и градински отпадъци, и от отпадъци от животновъдни дейности.

Количество на подземните води

Общото водно количество, извлечено чрез изградените дренажи и кладенци от кватернерните и неогенски порови подземни води, включително и от баластриерите, се оценява средно на около 118 л/сек.

Експлоатационните ресурси на поровите води в басейна на р. Искър от Кунино до вливането ѝ в р. Дунав са около 600 - 800 л/сек., а естествените ресурси около 1 500 - 1 600 л/сек.

На обособената територия на „Аспарухов вал“ ЕООД – гр. Кнежа няма напорни /артезиански/ и минерални води.

Качество на подземните води

В ПУРБ Искър, 2009, при оценката на качествено състояние на подземните водни тела в поречие Гостиля по данни от програмите за мониторинг, няма нито едно подземно водно тяло в лошо състояние.

Подземните водоизточници са с добро качество на водата - пресни, средно твърди, калциеви, хидрогенкарбонатни, които отговарят на Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели и попадат в категория А1, съгласно чл. 84. от Наредба № 1 от 7 юли 2000 г. за проучването, ползването и опазването на подземните води /обн. ДВ, бр. 57 от 14 юли 2000 г.; попр.,бр.64 от 4 август 2000 г./ на МОСВ. Според РЗИ - Плевен санитарно-охранителните зони, които са в близост до населените места, са в добро състояние.

Изменение на климата

Ефектът от изменението на климата играе важна роля при планирането на бъдещите водопроводни мрежи. Достатъчен резерв следва да бъде включен за безопасност в прогнозите на капацитета на водоизточниците, както и при проектирането на водопроводни системи. Уязвимостта на водоизточниците зависи от вида и местоположението им; приоритет следва да бъде даден на по-уязвимите повърхностни водоизточници. Плитките кладенци, често срещани в селските райони, са най-уязвимите водоизточници спрямо последиците от изменението на климата.

Уязвимостта на основните водоснабдителни зони в региона се смята за ограничена. Въпреки това, оценка на уязвимостта се прилага за водоизточници, обхванати от модела на регионално водоснабдяване, разработен от Консултанта.

Пречистване на питейна вода /капацитет и качество/

В обособената територия на ВиК „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа има: 1 голяма зона, малка зона категория 2 – 2 броя и малка зона категория 3 – 1 брой.

В обособената територия на ВиК „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа няма изградена ПСПВ. Само хлориране на питейната вода се прилага преди консумация. Независимо, че стандартното несъответствие по показателите Е.коли и Колиформи се отстранява през 2010 г., опасността от микробиологично замърсяване на питейните води продължава. През 2009 г. е било 10% и за двата показателя. Проблемът е разпространен във всички зони на водоснабдяване на обособената територия на ВиК „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа.

Наличието на флуор във водите от шахтовия кладенец на с. Лазарово изисква пречистване на питейните води с дебит 1,84 л/сек или търсеното на нов водоизточник.

Пречистване на питейни води – недостатъци

С изключение на шахтовия кладенец на с. Лазарово, доброто качество на подземните води не изисква допълнително пречистване към съществуващото хлориране, което се осъществява в помпените станции Локвичката, Пеев кладенец и Свинско езеро.

I.A.3.Системи за водоснабдяване

Системи за питейно водоснабдяване

Обособената територия на “Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа обхваща 1 водоснабдителна система, която е включена в хидравличния модел: Кнежа с население от 10 500 жители или 76.1% от населението. Извън основната водоснабдителна система има 3 населени места с население между 50 и 1999 жители или общо 3303 души. Инвестиционните нужди в населените места с под 2000 жители не са оценявани толкова детайлно, а се основават на експертни оценки.

Водоснабдителната система Кнежа използва четири подземни водоизточници. Водата от водоизточник Свинско езеро се припомпва до основния резервоар Кнежа, както и до резервоар Вапцаров. Освен това, Кнежа се водоснабдява и от Пеев кладенец и два по-малки водоизточници – Локвичката и III Стопански двор – Бункера, основно използвани през летния сезон.

Язовири

Водоснабдителната система не включва язовири.

Помпени станции

Капацитетът на наличните помпи е достатъчен. Основният проблем е свързан със състоянието на помпените инсталации. Те са изградени преди повече от 40 години и липсата на поддръжка е причина за прекомерната им амортизация. Помпите се подменят, но в ограничена степен и не повсеместно. Важно е да се извърши реконструкция на помпените станции Свинско езеро и Локвичката и да се въведат нови технологии, чрез които може да подобри ефективността на помпите.

Най-съществената реконструкция се предвижда при Свинско езеро, която доставя почти 50% от водата за града – инсталиране на надеждно оборудване, което да гарантира достатъчно количество вода.

Помпите в Пеев кладенец и III Стопански двор – Бункера са подменени скоро, но трябва допълнително да се оборудват с уреди за телеметрично измерване на дебита и налягането с цел адекватна поддръжка и намаляване на нивото на загубите.

Главни довеждащи водопроводи

Главните довеждащи водопроводи, които са основна част от водоснабдителната система, са в лошо състояние. Те са изградени преди повече от 40 години. Основният проблем са течовете при връзките между азбестоциментовите тръби.

Изключителен приоритет е реконструкцията на тези довеждащи водопроводи, за да се гарантира сигурност на доставянето на вода.

Разпределителни мрежи

Техническото състояние на разпределителните мрежи се определя от тяхната възраст. Основната част от мрежата е изградена преди повече от 40 години. Освен това, 94% от мрежата е изградена от азбестоциментови тръби, които представляват сериозен проблем, поради своята ненадеждност и потенциални рискове за здравето.

Измерване на водопотреблението

Понастоящем помпените станции на водоизточниците Локвичката, Свинско езеро и Пеев кладенец са оборудвани с остарели уреди за измерване на дебита и налягането, които са монтирани на заустванията към водоразпределителната мрежа. Това води до ненадеждност на измерванията. На водоизточник III Стопански двор-Бункера не се извършват измервания на дебит и налягане. Там няма въведена телеметрия или система SCADA за събиране на данни, което ще позволи на ВиК оператора да наблюдава състоянието и работата на системата, както и нивото на течовете в реално време.

Въвеждането на системата SCADA дава следните възможности на “Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа:

- да се подобри и улесни на контрола и експлоатацията на водоснабдителната мрежа;
- да се намаляват загубите на вода и електроенергия и;
- да се получават на по-добри данни за анализ;
- да се даде възможност за архивиране на данните;
- да се постигне оптимизация на системата и денонощно управление на налягането.

Неотчетена вода /загуби/

Общите загуби на вода в обособената територия са много високи /вж. таблицата по-долу/, което прави създаването на ефективна стратегия за намаляване на общите загуби приоритетна цел.

Таблица 33. Дял на загубите на вода /%/

Загуби	2007	2008	2009
Средно - „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа	79.1%	79.1%	61.4%

Източник: ДКЕВР

Качество на водата за питейно-битови цели

В обособената територия на „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа водата се мониторира в 8 пункта от водопроводната мрежа на населените места - по два в Кнежа, Лазарово, Еница и Бреница. При провеждания през периода 2009-2010г. постоянен /обхващащ само част от показателите, които се мониторират/ и периодичен мониторинг са установени несъответствия по следните показатели: микробиологични и флуор. През 2010 г. се отстранява несъответствието по показателите Е.коли и Колиформи. Наличието на флуор във водите от шахтовия кладенец на с. Лазарово изисква пречистване на питейните води с дебит 1.84 л/сек. или търсенето на нов водоизточник.

Обобщение на проблемите на водоснабдителната система

Резултатите от изготвения модел и извършената оценка на сегашното състояние на системата открояха следните основни проблеми, свързани с водоснабдителната система в обособената територия.

Проблеми, свързани с водоснабдителната система в обособената територия на „Аспарухов вал” ЕООД– гр. Кнежа

Основни проблеми	Описание/последствия
1 Проблеми по главните водопроводи	Главните довеждащи водопроводи са много важни за осигуряване доставянето на безопасна питейна вода. За да се гарантира надеждността на водоснабдителната система, рехабилитацията на

избрани главни водопроводи е част от спешните мерки с висок приоритет. Повечето водопроводи са на възраст над 40 години и аварията, причинени от лошото техническо състояние, могат да засетнат големи райони.

Най-важният проблем, отнасящ се до сигурността на водоподаването, е лошото техническо състояние на главни водопроводи довеждащи сурова вода от водоизточниците – те не са подменяни от много години.

---

2   Материал и възраст на водоразпределителните мрежи   Техническото състояние на водоразпределителните мрежи е резултат най-вече на тяхната възраст. Повечето мрежи са на повече от 40 години. Възрастта е сама по себе си показател за тяхното износване. Освен това, азбестоциментовите тръби представляват сериозен проблем поради високото ниво на течове и аварии и потенциалния здравен риск. Рехабилитацията на водоразпределителните мрежи, заедно със създаването на програма за ефективно намаляване на общите загуби на вода, е много важно изискване за намаляване течовете в обособената територия.

---

3   Проблеми с помпените станции   Някои от помпите във водоснабдителната система са остарели и неефективни. Подобряването на енергийната ефективност на помпите ще има положително влияние върху оперативните разходи на оператора. Необходимо е създаването на Програма за рехабилитация на всички остарели помпените станции не е била изготвяна и трябва да бъде направена. Тя трябва да предвиди мерки за оптимизация на хидравличните характеристики, реконструкцията и инсталиране

	на нови помпи и оборудване за контрол.
4	<p>Проблеми с резервоарите</p> <p>Като цяло, основният проблем на повечето резервоари в обособената територия е лошото им техническо състояние. Има нужда от създаване на програма за реконструкция и рехабилитация на резервоарите, фокусирана както върху строителната, така и върху технологичната част. Определянето на приоритетите при реконструкцията и рехабилитацията на резервоарите се базира на броя водоснабдявани жители от съответния резервоар и на състоянието на резервоара.</p>
5	<p>Висок процент на загубите на вода</p> <p>Средните загуби на вода са 63% към 2010 г.. Високото ниво на течове води до високи оперативни разходи, претоварване на водоизточниците, намаляване на водоснабдителната сигурност и други. Намаляването на общите загуби на вода има висок приоритет за в бъдеще. Трябва да бъде създадена програма за откриване и намаляване на течовете. Основните принципи на програмата са: изготвяне на стратегия за детайлно проучване на намаляването на общите загуби на вода; създаване на основни нива на измерване /измерване на произведената вода, притока към отделни населени места/; осъществяване на управлението на налягането; създаване на зони за измерване на дебита /ЗИД/ въз основа на хидравличния модел; осъществяване на принципите на активен контрол на течовете и обучение на персонала на водното дружество; начало на ефективна реконструкция на мрежата въз основа на горните измервания</p>

---

6 Липса на систематични измервания на хидравличните параметри и предаване на данни

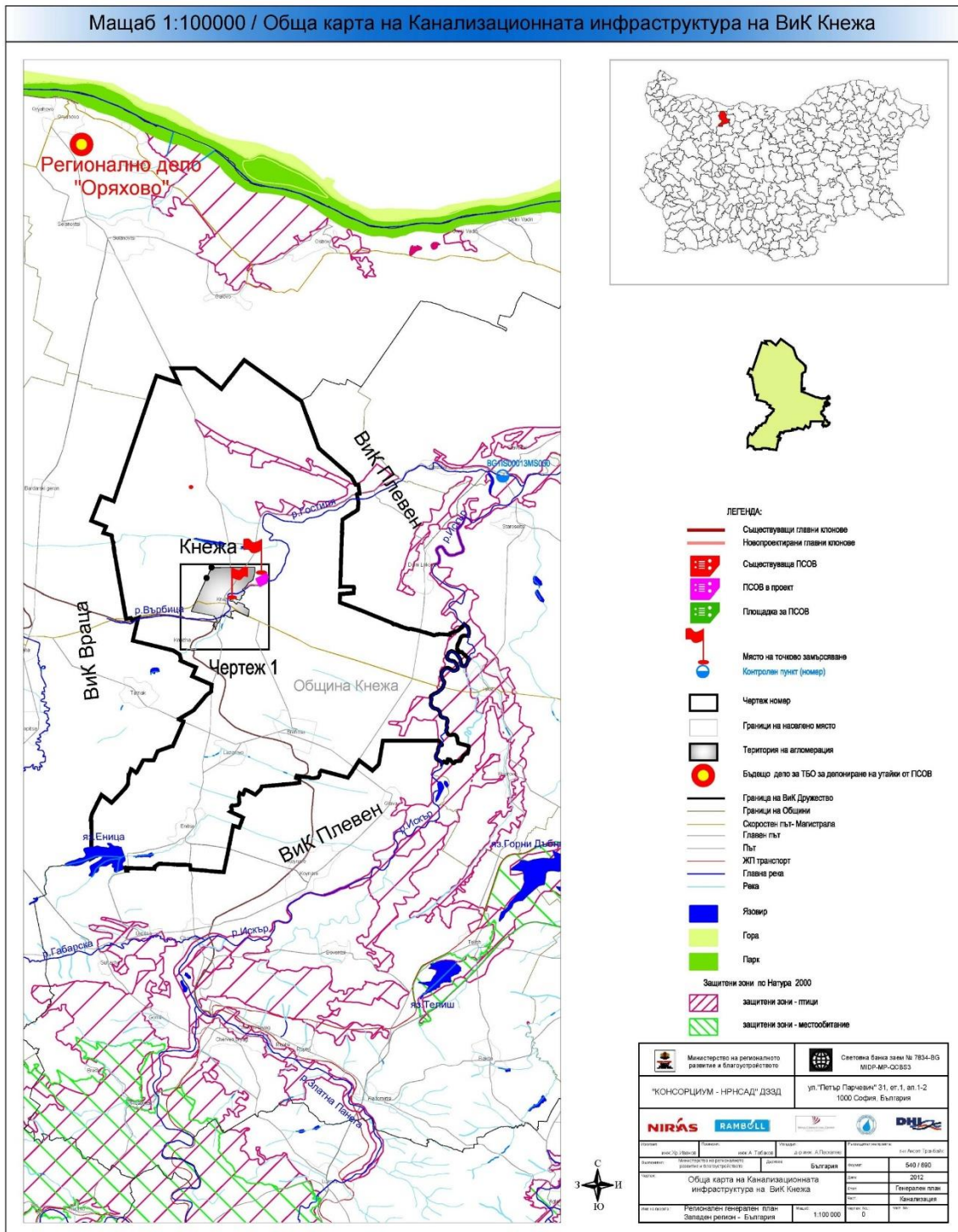
Детайлният анализ на водния баланс във водоразпределителната система, както и в главната водоснабдителна система и в главната водоразпределителна мрежа не е възможен със съществуващите събрани данни. Необходимо е надграждане на SCADA системата. Надграждането трябва да бъде фокусирано върху измервания и обобщаване на всички влизащи във ВС водни количества /измервания на водните количества във всички водоизточници и резервоари/, оценка на водния баланс на приток/отток в отделни части от главната водоснабдителна система и оценка на нощния приток в основните зони на налягане и участъци на ВС

І.Б. Канализационни системи

І.Б.1. Управление на отпадъчните води

„Аспарухов вал” ЕООД – гр. Кнежа обслужва 4 населени места. В настоящия регионален генерален план са разгледани подробно канализационната система на гр. Кнежа, като агломерация с над 2000 екв. ж.

Фигура 27. Обща карта на канализационната система на ВиК „Аспарухов Вал” ЕООД, гр. Кнежа

Канализационна и събирателна система

Населените места в обособената територия нямат напълно изградена канализация. На „Аспарухов вал“ ЕООД – гр. Кнежа е предадена за стопанисване и експлоатация само канализационната мрежа на гр. Кнежа, която е частично изградена. По данни от „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа общата дължина на изградената канализационна мрежа и колектори на гр. Кнежа към 2012 г. е около 12 000 м, от които 4 781 м са съществуващите задбалансовите активи.

Степента на свързаност на населението към канализационната мрежа на гр. Кнежа е 26%.

Съществуващата канализация работи преди всичко като битова, като уличните оттоци са много малко. Централната част на града е застроена предимно с административни и средноетажни жилищни сгради /блокове/ със смесена канализационна система, т.е. водосточните тръби от покривите на сградите са заустени в битовите канализационни тръби и оттам се отвеждат директно в река Гостиля.

Канализацията в по-голямата си част е строена по стопански начин, без проекти, и не отговаря на действащата нормативна база. Тръбите не са водоплътни, компроментирани от агресивните подпочвени води. Връзките между тях са разрушени. Инфилтрацията е голяма. В канализацията има включени и повърхностни водни течения.

По улица „Родопи” има новоизградена канализация по работен проект от 2008 г., изпълнена от РР тръби с РР шахти. Този колектор трябва да се запази при изграждането на цялостната канализационна мрежа. Колекторите по останалите улици са изпълнени от бетонови тръби, връзките между тях в голяма степен са компрометирани и инфилтрацията е голяма. Като диаметри съществуващите канализационни колектори са достатъчни да поемат отпадъчните води.

В селата няма изградена канализационна мрежа. Голяма част от населението са включили битово-фекалните отпадъчни води в изградени от самите тях по стопански начин примитивни съоръжения, като попивни ями, филтрационни кладенци или локални канализационни клонове, вливащи се директно в прилежащите водни обекти /реки, дерета/. Тези съоръжения събират, но не пречистват отпадъчните води и чрез инфилтрация се явяват фактически замърсители на почвата, подпочвените и повърхностните води, което води до влошаване показателите на питейните води и респективно се явява заплаха за

здравето на населението, както и за екологичното равновесие в района на населеното място.

Няма изградени помпени станции за отпадъчни води.

Пречистване на отпадъчните води

Към настоящия момент всички отпадъчни води от населеното място – гр. Кнежа се заустват непречистени в р. Гостиля, поречие на р. Искър.

От Басейнова дирекция Дунавски район с център гр. Плевен е издадено разрешително за заустване с №13110003/12.03.2007 г. С Решение № 178/16.11.2009г. на директора на басейновата дирекция срокът на действие на разрешителното е продължен до 07.05.2016 г. Разрешителното е за река Гостиля, приток на р. Искър, която в този район е чувствителна зона.

Утвърден е изборът на площадката на бъдещата ПСОВ на гр. Кнежа. Тя е предвидена в поземлен имот № 732054 в м. ”Мерата”, землището на гр. Кнежа. Теренът отреден за площадка на ПСОВ е общински. Големината на площадката е общо 10 980 м², което място е достатъчно за разполагане на новата ПСОВ с всички необходими технологични съоръжения за пречистване на водите и третиране на утайките, обслужващите и технологични сгради, залесителен пояс с широчина 15 м по границите на площадката, както и свободно пространство.

Площадката не попада в границите на защитени зони като част от Европейската екологична мрежа “НАТУРА 2000”.

Обобщение на несъответствията в системата за управление на отпадъчните води
Състоянието на канализационната система в Кнежа може да се обобщи като технически крайно незадоволително. Проблемите, свързани с канализационната инфраструктура, се характеризират с еднотипност, задълбоченост и честа повтораемост. В следващата таблица са систематизирани основните проблеми и свързаните с тях последици.

Общи проблеми, свързани с Последици	
канализационната система	
1	Канализационната мрежа се зауства директно в приемника р. Гостиля, като са обособени 12 бр. потока на смесена вода - битова и дъждовна
	Директното заустване на битово-фекалните отпадъчни води води до: замърсяване на водния обект, нарушаване на екологичното равновесие и създаване на опасност от

		разпространение на зарази.
2	Канализационните мрежи са проектирани и строени приблизително през един и същ период 60-те/80-те години на миналия век	Възрастта на канализационните системи сама по себе си е индикатор за амортизационната им остарялост и износеност. Липсата на средства и ресурси през годините предполага ниското ниво на правилна експлоатация през годините. Това е довело до системното запушване на канализацията, намаляване на хидравлическата проводимост и капацитет.
3	Ревизионни шахти	Много голяма част от ревизионните шахти са запушени, разрушени и са неводоплътни. Липсват стъпала, капази и са недостъпни за периодични проверки.
4	Проблеми с инфилтрацията и ексфилтрацията	При сега съществуващата смесена канализационна система, поради лошото състояние на тръбите, има значително ниво на ексфилтрация /инфилтрация от и в канализационната мрежа. Последниците от тези проблеми са свързани с нарушаване на нормалното функциониране на бъдещата ПСОВ поради постъпването на силно разредени води в тях, както и обратния процес замърсяването на подпочвените води и на самата почва.
5	Изпълнение на изискванията на националното/европейското законодателството	Не са изпълнени задълженията по Директива 91/271/ЕС относно отпадъчните води от населените места по отношение на: изграждането на канализационни системи и селищни пречиствателни станции във всички агломерации с над 2000 е.ж. биологично пречистване на всички отпадъчни води от агломерации с между 2 000 и 10 000 е.ж., и отстраняване на

биогенните вещества за агломерации с над 10 000 е.ж., заустващи в определените чувствителни зони и техните водосбори.

I.Б.2. Геоложки и Хидрогеоложки характеристики

Геоложка характеристика

В геолого-структурно отношение гр. Кнежа попада в пределите на западната част на Мизийската платформа. В района се разкриват материалите на кватернер и неоген.

Кватернер е представен от алувиални, еолични и алувиално-пролювиални образувания.

Алувиални образувания /aQh/ са представени от чакъли примесени с дребнозърнести пясъци и глини. Мощността им е 5-10 м. Имат разпространение по терасата на р.Гостиля. Еоличните образувания /eQr2-3/ са представени от лъсовия комплекс, който има широко разпространение и значителна мощност. Лъсовите материали залягат над червени глини, които обикновено са негова подложка. Лъсът бежовожълтеникава на цвят, финнозърнеста, лека, порьозна, слабо споена, глинесто-алевритна скала. Ясно изразената цепителност и водопроницаемост обуславят образуването на отвесни стени в лъса. Характерно за лъса е доуплътняването му при навлажняване, при което се образуват негативни форми. Въз основа на съотношението пясък, глини, алеврит се отделят пясъчлив, типичен, глинест лъс и лъсовидни глини.

Алувиално-пролувални образувания /a-prQeor/ са представени от чакъли, несортирани, различни по форма, добре до полузаоблени, най-често среднокъсови с пясъчливо-гравийен до пясъчливо-глинест запълнител. Често се наблюдават пясъци като лещовидно изклинващи прослойки. Границата между покривните чакъли и подложката е рязка и неравна. Почти винаги с постепенен преход те се покриват от чевеникави варовити глини или направо от лъса. Чакълите се разкриват във вид на различни петна и ивици северно и южно от гр. Кнежа.

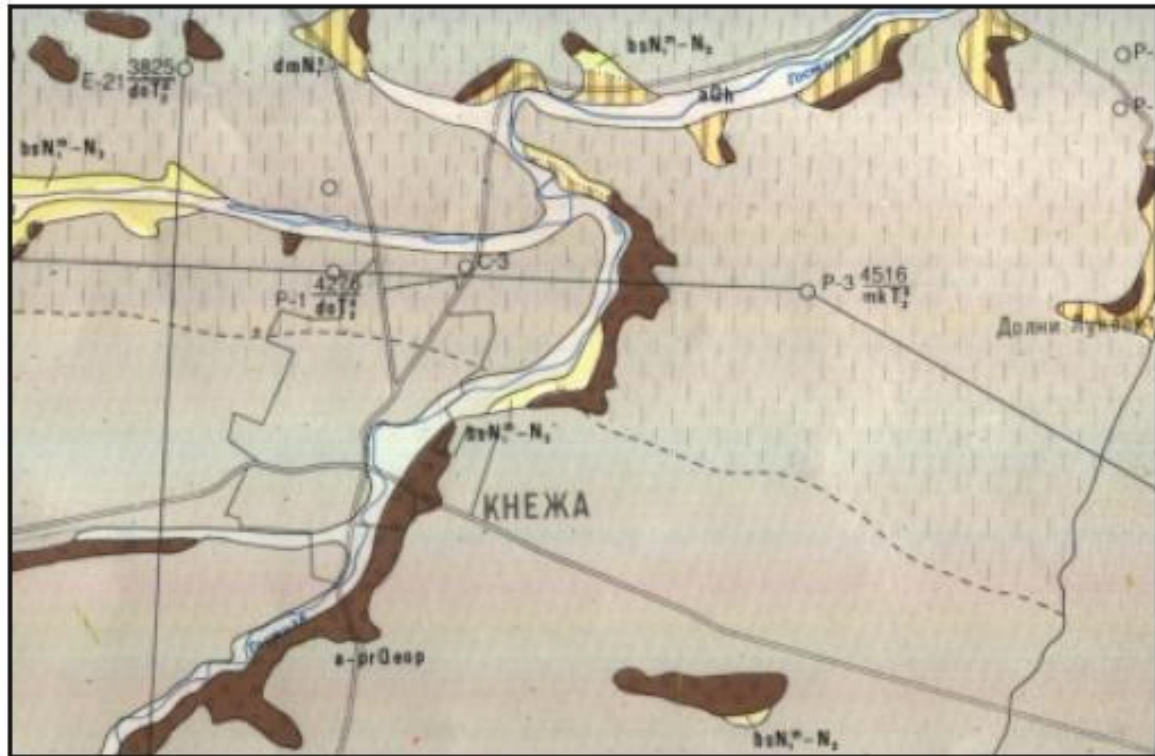
Неогенът е представен от материалите на материалите на Белославската свита /bsN1m-N2/ и Димовската свита /dmN1s/

Белославската свита /bsN1m-N2/ е представяна от разнозърнести пясъци и прослойки и лещи от чакъли, по-рядко от алевролитии алевритни глини. Тези материали се разкриват под формата на ивица източно от града.

Димовската свита /dmN1s/ е представена от пясъци и пясъчници, в горните части с пачки от детритусни варовици. Тези материали се разкриват под формата на петна и ивици северно от града.

ГЕОЛОЖКА КАРТА М 1:100000

УСЛОВНИ ЗНАЦИ
КВАТЕРНЕР

aOh Алувиални отложения -руслови и на заливни тераси
/чакъли, пясъци и преотложен льос/

Еолични образувания

льос

aOp¹⁻² песъчлив льос

глинест льос

a-prOeop Алувиално-пролувиални образувания
/покривни гравийни пясъци и чакъли/

НЕОГЕН

bsN¹-N₂ Белославска свита
/пясъци с прослойки и лещи от чакъли/

dmN¹ Димовска свита
/пясъци, пясъчници и варовици/

Фигура 28. Геоложка карта

Хидрогеоложка характеристика

В хидрогеоложко отношение проучваният район се характеризира с наличие на карстови и порови води.

Поровите води в района на гр. Кнежа попадат към подземно водно тяло „Порови води в Кватернер между реките Лом и Искър” с код BG1G0000QPL023. Водоносният хоризонт е представен от разнокъсови чакъли с песъчливо-глинест запълнител на места с прослойки от пясък. Филтрационните му свойства се изразяват чрез средна проводимост 13 м²/д и коефициент на филтрация 2 м/д /БДДР, 2010 г./. Подземното водно представлява безнапорен поток. Подхранването се осъществява и от инфилтрация на атмосферни валежи, а се дренират от малки реки и долове. По химически състав водата е прясна, хидрокарбонатно-калциево-натриева или хидрокарбонатно-калциево-магниева с повишено съдържание на нитрий, с обща минерализация от 0,63 до 1 гр/л и обща твърдост е сравнително голяма надвишава до 10 mg/equ /Антонов Хр. и др., 1980 г./.

Карстовите води в района на гр. Кнежа са част от водите формирали подземно водно тяло „Карстови води в Неогена-Сармат - Ломско-Плевенска депресия” с код BG1G000N1bp036. Водоносният хоризонт е представен от варовити пясъчници и пясъци. Филтрационните му свойства се изразяват чрез средна проводимост 630 м²/д и коефициент на филтрация 2,5 м/д /БДДР, 2010 г./. Подземното водно представлява карстов напорен колектор. Подхранването се осъществява и от инфилтрация на атмосферни валежи, а се дренират от речно-овражната система.. По химически състав водата е прясна, хидрокарбонатно-калциево-магниева и хидрокарбонатно-калциево-натриева с обща минерализация от 0,77 до 1,18 g/l и обща твърдост от 6,8 до 14,4 mg/equ /Антонов Хр. и др., 1980 г./.

Хидрология

Река Гостиля извира в околностите на село Враняк. Площта на водосборната ѝ област обхваща 317 км², а средният годишен оток на водата при вливането ѝ в Искър е 0,64 м³/сек.

Водни обекти

През територията на град Кнежа в посока от югозапад към североизток преминава *река Гостиля*, която се влива в река Искър южно от село Ставерци. На територията на общината при с. Еница е изграден *язовир Еница*.

На територията на общината няма известни източници на минерални води, използвани за лечебни и други цели.

Водоснабдяването на общината се осъществява от подпочвени води. Водоизточниците на общинско дружество „Аспарухов вал” ЕООД – гр. Кнежа са извън населените места и са с утвърдени съответни санитарно-охранителни зони. Замърсители не съществуват, тъй като не минават колектори и канализационни системи за отпадъчни води. Качествените показатели на питейната вода се следят чрез съвместен мониторинг с РЗИ – гр. Плевен, съгласно Наредба № 9/2001 г. Показателите от изследваната питейна вода от всички населени места в общината са в норма и съответстват на изискванията от същата наредба и съгласно БДС.

Водоснабдени са и четирите селища на община Кнежа, с непрекъснато целогодишно подаване на вода /с изключение на с. Еница – със сезонен режим/.

Основни изводи по отношение на природните характеристики на обособената територия на „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа:

Релефът на обособената територия е равнинен и слабохълмист, с надморска височина от 100 до 200 м, с изключение на долината на р. Искър, където тя е от 0 до 100 м. Община Кнежа е с изразен континентален климат, със сравнително ниска средногодишна температура /10,8°C/ и голяма средногодишна температурна амплитуда /25°C/.

Характеризира се с ниска влажност на въздуха.

Основните източници на замърсяване на атмосферния въздух на територията на община Кнежа са транспортните средства. Въпреки това показателите за качеството на атмосферния въздух са под минималните прагове.

Средното количество на валежите е 608 l/m², като режимът им е по-благоприятен през пролетно-летния период.

Водоснабдяването се осъществява от подпочвени води, като качествените показатели на питейната вода са в норма за всички населени места.

III. 10. 2. 2. 1. Електроразпределение

1. Изграждане и развитие на системата

Енергийната система за захранване на Община Кнежа е част от Републиканската мрежа. Основното захранване е на 110 kV и разпределителна мрежа от въздушни електропроводи /ВЕЛ/ 110kV. В експлоатация е подстанция „Кнежа 110/20 kV, С електропроводи 110 kV „Търнак” и „Липа” се осъществява и връзката между подстанциите и електро разпределителните мрежи на съседните Общини.

2. Източници от регионално и Републиканско ниво

На територията на Общината няма изградени източници от регионално и републиканско ниво.

Основен източник на захранване на Общината е Републиканската енергийна мрежа на 110 kV.

Източниците на ел. енергия за задоволяване потребностите на Общината е трансформаторна подстанция „Кнежа” 110/20 kV.

3. Преносна и разпределителна мрежа

3.1 Електропроводи 400 kV, 220 kV и 110 kV

През територията на Общината преминават транзитни електропроводи:

- „Пионер-Четник”-400kV
- „Искър”-400kV
- “Борован-Бреница”- 220 kV
- „Попица”-110 kV

Захранващите електропроводи са:

- ВЕЛ „Търнак”” 110 kV
- ВЕЛ „Липа” 110 kV

Основните магистрални и захранващи електропроводи са собственост на ЕСО ЕАД и състоянието им е много добро.

Има предвидени трасета със сервитути за обслужване на електропроводите, които следва да се запазят.

Таблица 34. Сервитути на електропроводите;

ВЕЛ	20 kV	110 kV	220 kV	400 kV
Ненаселени местности	24 м	48 м	60 м	70 м
Населени места-промишлени зони	6 м	16 м	20 м	26 м
Хигиенно защитни зони в жилищни райони- Наредба 7	-	28	48	68

Терените под електропроводите не се застрояват за обитаване или извършване на дейности.

3.2. Подстанции 110/20/ kV

За ел. захранване на територията на Община Кнежа се използва подстанция „Кнежа” 110/20 kV собственост на ЕСО ЕАД, която едновременно е разпределителна на 20 kV.

Подстанцията е в мн. добро техническо състояние и задоволява потребностите на района. При възникване на необходимост от захранване на нови консуматори съгласно Наредбата за присъединяване на потребители и производители Електроразпределителното дружество изгражда нови съоръжения съобразно ЗУТ.

Съществуващата подстанция „Кнежа” има възможност за развитие на мрежа средно напрежение с използване на кабелни или въздушни линии.

За предвижданото дългосрочно развитие на Община Кнежа не се налага изграждане на нова ел. подстанция 110/20 kV.

3.3 Разпределителна мрежа 20 kV

– Електропроводи и кабелни линии 20 kV

Електропроводите /въздушни и кабелни/ 20 kV за захранване на селищата в Община „Кнежа”, около и в град Кнежа са изградени така, че да се реализират пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители така също и на промишлените. В по-голямата си част електропроводите са собственост на Електроразпределителното дружество, като всички се управляват от градската диспечерска служба.

Електропроводите 20 kV са съставени от въздушни линии основно в крайградските зони и селищата и частично кабели с химически омрежен полиетилен тип САХЕкТ.

Въздушните електропроводи 20 kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране.

Като цяло електроразпределителната мрежа 20 kV е в добро състояние.

Авариите по електропроводните линии 20 kV основно се дължат на остаряла изолация.

Развитието на мрежа средно напрежение да се предвижда с използване на кабели 20 kV. Трасетата на кабелните и въздушни линии се определят с техническите проекти по реда на ЗУТ.

3.4. Трансформаторни постове и Възлови станции

На територията на град Кнежа и околностите са изградени зидани трафопостове в самостоятелни УПИ,- вградени трафопостове, КТП, БКТП и мачтови трафопостове

В по-голямата си част трафопостовете са собственост на Електроразпределителното дружество и се управляват от градската диспечерска служба.

Една част от трафопостовете в промишлените зони и крайградските вилни зони са частна собственост, което затруднява тяхното управление и не дава възможност за пълното им натоварване за присъединяване на нови консуматори.

Не се препоръчва вграждане на трафопостове в жилищни сгради или да се вземат мерки за избягване на шума от трансформаторите.

С развитието на селищните системи ще се налага изграждане на нови трафопостове за осигуряване на мощности за нарастващото с всеки ден потребление съгласно Закон за енергетиката и Наредба №6 за присъединяване на производители и потребители.

3.5. Ел. мрежа 0,4 kV

Електрическата мрежа ниско напрежение в населените места в по-голямата си част е въздушна. Кабелни линии НН има в град Кнежа. За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4 kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да бъде изключително морално и физически остаряла и изисква огромни

инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация. Недоброто състояние на мрежа НН води до влошаване качеството на доставената ел. енергия.

Като разпределителни табла се използват метални шкафове, които подлежат на корозия. В тази връзка напоследък навлязоха в експлоатация полимерните разпределителни кутии.

Важен проблем е уличното осветление на населените места в общината. Цялата улична осветителна мрежа на територията на общината е в лошо техническо състояние.

III. 10. 2. 2. 1. Газоснабдяване.

Лицензия за разпределение на природен газ в гр. Кнежа е дружеството „Кнежа газ“ ООД. Основен доставчик на Дружеството е „Проучване и добив на нефт и газ“ АД гр. Долни Дъбник. Газоразпределителна мрежа с обща дължина 48 287 м., 136 бр. сградни отклонения и 137 бр. газорегулаторни и измерителни табла и 11 бр. кранови възли. Работното налягане на мрежата е 0,4МРа.

Основната консумация на газ е от промишлените потребители, които са 16 на брой. Обществено-административните потребители са 27 и най-малък е броя на битовите.

III. 10. 3. Телекомуникационна инфраструктура

Действащите телефонни постове в рамките на област Плевен надхвърлят 100 хил. абоната, като 34% от капацитета е цифров. В областта има най-много пощенски, телеграфни и телефонни станции и офиси от целия Северозападен район. Телекомуникационната и съобщителната мрежи на територията на област Плевен са добре развити. Всички населени места са обхванати от фиксираната телефонна мрежа на Българска телекомуникационна компания /БТК АД/. Област Плевен е най-добре осигурената територия с оптична инфраструктура от всички области от СЗР. Основните причини за това са благоприятния релеф, който не възпрепятства разполагането на инфраструктура и сравнително балансираната селищна структура на областта.

Община Кнежа се обслужва от цифрова телефонна система. Изградената кабелна мрежа и монтираният капацитет в централите дават възможност да се удовлетворят исканията за телефонни постове, но се използват само част от инсталираната мощност.

Всички селища от общината имат покритие от мрежите на трите мобилни оператора Vivacom, Telenor и M-Tel, като качеството на обхвата е добро. Има изградени четири оптични комуникационни пръстени. Осигурена е необходимата инфраструктура за достъп до интернет на всички населени места в общината. Във всички селища има развита кабелна радио и телевизионна мрежа за приемане на програмите на регионалните оператори. Дейностите на съобщителната система се осъществяват от пощенските станции и пощенски клонове. Мрежата от пощенски станции в селата е добре развита и задоволява нуждите на населението.

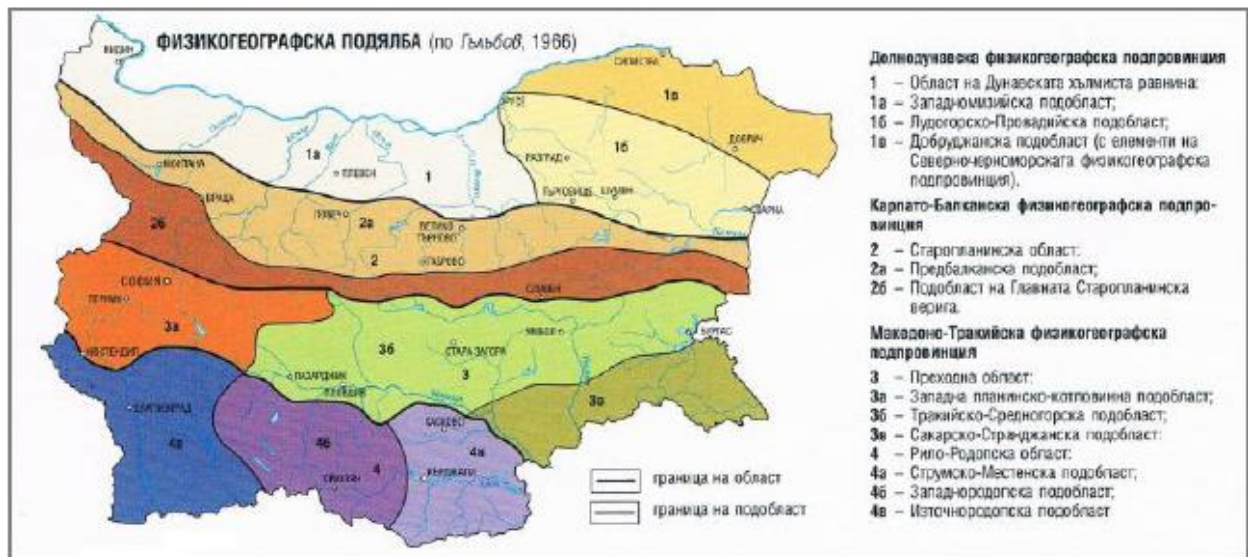
III. 11. 1. Ландшафтна характеристика

Община Кнежа е разположена в северозападната част на България на 30 км. южно от р. Дунав, в равнината между р. Искър - на изток, р. Скът на запад и Предбалкана - на юг. Територията на община Кнежа е 317, 812 кв. км., което представлява 7,3 % от общата площ на област Плевен и 3% от Територията на Северозападен район /СЗР, NUTS 2/.

Средната надморска височина в общината е 48 м. Климатът е умерено - континентален, коригиращ се от влиянието на черноморския басейн. Релефът е равнинен и еднообразен.

Община Кнежа се намира в югозападната част на област Плевен, във флорния район на Дунавска равнина. От дъбовите гори има запазени отделни стари дървета на възраст над 100 години. Намират се извън регулацията на града в м. „Опитно поле“. Тези единични екземпляри се развиват нормално.

Съгласно физикогеографската подялба на България община Кнежа се намира в Долнодунавска физикогеографска подпровинция, в Област на Дунавската хълмиста равнина в 1а- Западномизийска подобласт.

Фигура 29. ФизиКОГЕОГРАФСКА ПОДЯЛБА НА БЪЛГАРИЯ /по Гълъбов, 1966/

От ландшафтната обстановка в района и останалите характеристики на компонентите на околната среда проличават утежнените природни условия: липса на естествени горски масиви, негативното въздействие на остроконтиненталния климат с екстремни температури, льосовите формации, водещи да запрашаване на въздуха при

силни ветрове, недостатъчно количество дълготрайна растителност в жилищните комплекси на общинския център и много други.

Фигура 30. Природно-географски области на България /Пенин, 2007/.

III. 11. 2. Видове ландшафти. Устойчивост на ландшафтите

По предварителна преценка комбинацията от естествени и създадени условия на територията на общината позволява идентифицирането на следните типа ландшафти:

Селищен тип със средни възможности за естествено развитие. Представен в 4 населени места. Благоприятно въздействащ елемент тук е дворищното озеленяване и преобладаване на овощните дървета, лозниците, плодните и декоративните храсти и цветните градинки пред домовете.

Селскостопански вид с много добри възможности за естествено развитие. Това са нивите, мерите, ливадите. Разположени са сравнително равномерно между населените места, които им оказват постоянно благоприятно влияние.

Селскостопански тип със средни възможности за естествено развитие. Състои се от трайни култури – овощни градини и лозя и е представен върху значително малка площ в

сравнение с предходните. Трайните култури са защитено средство срещу суховеите и зимните ветрове, влияят благоприятно върху микроклимата.

Промислени ландшафти. С много ниска степен на естествено развитие се включват, бившите кооперативни стопански дворове и площадки, складови зони и др. В много случаи те нямат качествата на действително културен ландшафт.

III. 11. 3. Изводи, проблеми и устройствени изисквания.

Територията на общината непритежава разнообразни типове ландшафти, при което доминират типовете с подчертано равнинен селскостопански и естествен характер. Нивото на увредени ландшафти е съвсем ниско. Запазените възможности за естествено развитие, които характеризират повечето типове ландшафти и изразяват тяхната устойчивост. Това е индикация, че територията се нуждае предимно от дейности и действия с превантивен /поддържащ/ характер по отношение запазване и обогатяване на основните видове ландшафти.

С оглед горния извод, от ОУП на общината се изисква:

- Последователно прилагане на ландшафтноустройствен подход, насочен към опазване, при необходимост на определени места – и възстановяване на общите ландшафтни характеристики на територията и особено на емблематичните им елементи при реализацията на трайна физическа намеса. Спазването на това изискване предполага допълнителни проучвания за проверка и потвърждение на предварително идентифицираните типове ландшафти;

- Внимателно проучване на възможните варианти за провеждане на бъдещите транспортни и инфраструктурни комуникации и включване в плана на онези от тях, които в най-малка степен нарушават околната среда и ландшафтните и характеристики, като пътищата бъдат провеждани по правило по границите между различни ландшафтни типове;

- Специално внимание да бъде отделено, вкл. и чрез предписания в Правилата за прилагане на плана, на формата и граничната линия на периферните горски ивици, които определят изгледа на горските масиви, обогатяват пейзажа в контраст със селскостопанските площи.

**Защитени територии, съгласно Закона за защитените територии /ЗЗТ/ и
Защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, съгласно Закона за
биологичното разнообразие.**

Характеристика на защитените територии

На територията на община Кнежа няма защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии /ЗЗТ/. Това се потвърждава и от становище с изх. № 2966/04.06.2014г. на Директора на РИОСВ-Плевен. В близост до територията на община Кнежа са паспортизирани следните обекти с природозащитен статус по ЗЗТ.

▪ **Защитена местност “Мариновец”** с площ: 4.0 хектара.

С местоположение: Област: Плевен, Община: Червен бряг, Населено място: с. Лепица. Попада на територията на Регионални инспекции по околната среда и водите РИОСВ – Плевен. Попада на територията на Регионална дирекции по горите, РДГ Ловеч: ДГС Плевен, ДГС Рибарица. Обявена е със Заповед №.356 от 05.02.1966 г., бр. 30/1966 на Държавен вестник 356-1966 г. Прекатегоризация със Заповед №.РД-755 от 10.06.2003 г., бр. 60/2003 на Държавен вестник 755-2003 г.

Цели на обявяване: Опазване на забележителен ландшафт.

Режим на дейности:

1. Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни, с оглед подобряване на санитарното и украсно значение на горите около обекта;
2. Забранява се пашата на добитък през всяко време на годината;
3. Забранява се разкриване на кариери, вадене на пясък, къртене на камъни, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви действия, които загрозяват или нарушават природната обстановка около тях.

Отстои на 950м от границата на община Кнежа.

▪ **Защитена местност „Калугерски град – Тополите“** /Код в регистъра: 300/“ - с площ 0.2 ха. С местоположение: Област: Враца, Община: Оряхово, Населено място: с. Селановци

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите Враца /РИОСВ- Враца/.

Обявена със Заповед № РД-2109 от 20.12.1984 г., бр. 3/1985 на Държавен вестник 2109-1984 г.

Цели на обявяване: Опазване на растението алоеvidен стратиотес.

Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви дейности като нараняване на стъблата, чупене на клони и други, които биха довели до повреждане на дърветата
2. Забранява се късане или изкореняване на растенията
3. Забранява се пашата на домашни животни
4. Забранява се влизане, лагеруване, преминаване или паркиране на моторни превозни средства
5. Забранява се безпокоене на дивите животни и вземане на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им
6. Забранява се разкриване на кариери, провеждане на минно-геоложки и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния режим
7. Забранява се извеждане на сечи, освен отгледни и санитарни
8. Забранява се всякакво строителство.

Защитената зона е разположена на разстояние от около 7,8 км по въздушна линия от териториалните граници на община Кнежа.

▪ **Защитена местност „Китката“** /Код в регистъра: 394/ с площ: 1.46 хектара

Местоположение: Област: Монтана, Община: Монтана, Населено място: с. Вирове
Попада на територията на Регионална инспекция по околната среда и водите - Монтана.
Обявена със Заповед No.РД-206 от 23.03.1981 г., бр. 34/1981 на Държавен вестник 206-1981 г. Прекатегоризация със Заповед No.РД-1078 от 21.08.2003 г., бр. 86/2003 на Държавен вестник 1078-2003 г. Промяна в площта - намаляване със Заповед No.РД-823 от 04.12.2009 г., бр. 8/2010 на Държавен вестник 823-2009 г.

Цели на обявяване: Опазване на уязвими и редки растителни съобщества - вековна гора от летен дъб.

Режим на дейности:

1. Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
2. Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
3. Забранява се късането или изкореняването на растенията;

4. Забранява се пашата на домашни животни
  5. Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
  6. Забранява се безконтролното посещение на пещерите;
  7. Забранява се повреждането на пещерните образувания по какъвто и да било начин;
  8. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
  9. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни;
  10. Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.
- Отстои от границите на община Кнежа на 7,9 км.

▪ **Природна забележителност „Хайдушката пещера“** /Код в регистъра: 282/ с площ: 0.3 хектара. Местоположение: Област: Плевен, Община: Червен бряг, Населено място: с. Девенци. Попада на територията на РИОСВ – Плевен. Обявена е със Заповед No.1635 от 27.05.1976 г., бр. 50/1976 на Държавен вестник 1635-1976 г.

Цели на обявяване: ПЕЩЕРА

Режим на дейности:

1. Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така и изкореняването на всякакви растения;
2. Забранява се пашата на добитък през всяко време;
3. Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им;
4. Забранява се разкриването на кариери за всякакви инертни и други материали, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения;
5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите;
6. Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи;
7. Забранява се всякакво строителство;
8. Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета.

Отстои от община Кнежа на 5,7 км.

▪ **Природна забележителност „Находище на окременни стъбла и пънове от вековна иглолистна гора от сем. таксодиеви в м. Ташковото“** /код в регистъра: 257/ с площ: 1.5 хектара

Местоположение:Област: Плевен, Община: Долна Митрополия, Населено място: с. Ореховица. Попада на територията на РИОСВ- Плевен. Попада на територията на Регионална дирекции по горите /РДГ/, РДГ Ловеч: ДГС Плевен.

Обявена със Заповед No.1187 от 19.04.1976 г., бр. 44/1976 на Държавен вестник 1187-1976 г.

Цели на обявяване: ОПАЗВАНЕ НА ФОСИЛИ

Режим на дейности:

1. Забранява се да се сечат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;

2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;

3. Забранява се да се преследването на дивите животни,птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;

4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;

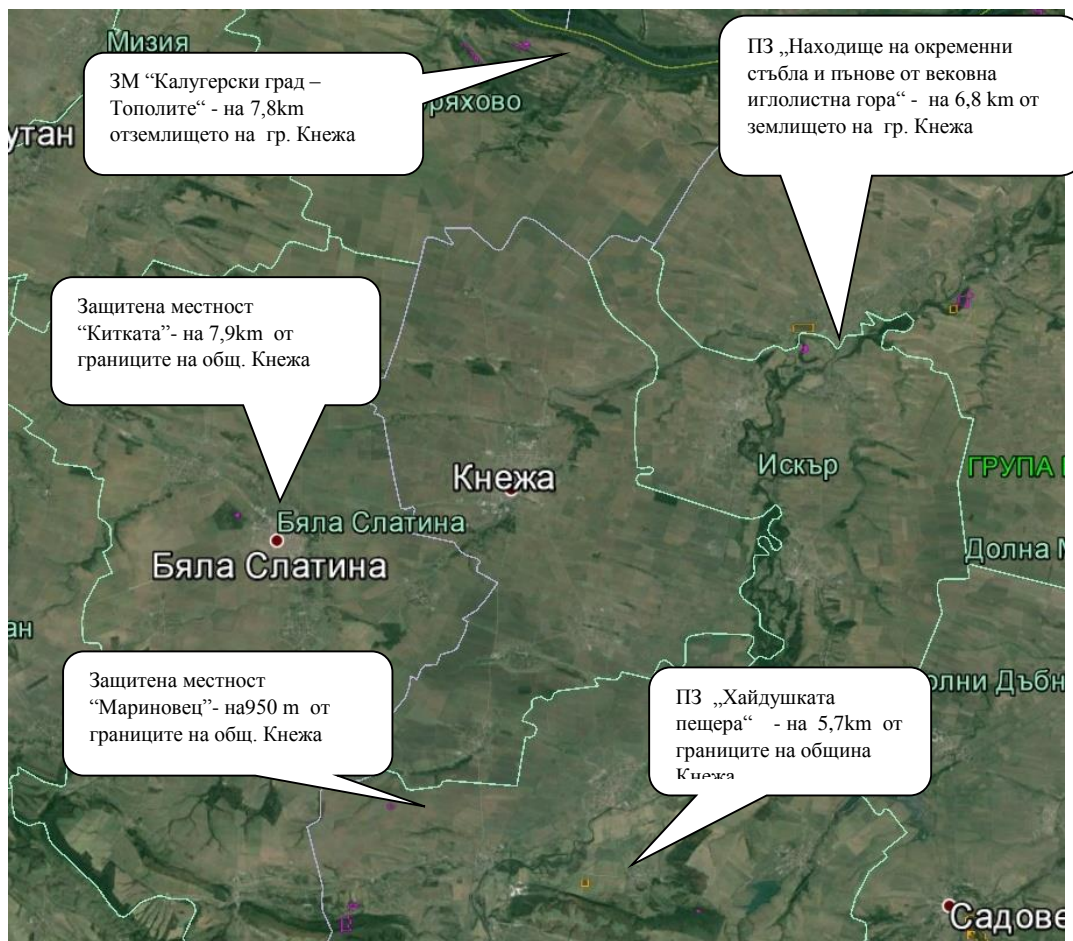
6. Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи;

7. Забранява се всякакво строителство;

8. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

Отстои от границите на община Кнежа на 6,8 км.

Фигура 31. Разположение на Защитените територии, спрямо регулационните граници на община Кнежа

➤ **Защитени зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие /ЗБР/**

От Европейската екологична мрежа Natura 2000 в обхвата на община Кнежа попадат две ЗЗ.

Съгласно становище с изх. № 2966/04.06.2014г. на Директора на РИОСВ-Плевен на територията на община Кнежа са разположени 2 бр. защитени зони – ЗЗ “Река Искър” BG 0000613, за опазване на природни местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка на защитени зони, приети с Решение на Министерски съвет № 122/2007 г. /ДВ бр. 21/2007 г./ и ЗЗ “Конунски дол” BG 0000627, включена в списъка на защитени зони, приети с Решение на Министерски съвет № 811/2010 г. /ДВ бр. 96/2010 г./ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

Двете защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /Директива 92/43/ЕЕС/ са:

Защитена зона “Река Искър” BG 0000613

Защитена зона “Река Искър” BG 0000613 в Регистъра на защитените зони е от тип Е– Защитена зона по Директива за местообитанията, която се допира до защитена зона по Директива за птиците. Има обща площ 94,580.00 дка, разположена е в континенталния биогеографски район при географска дължина E 24° 28' 21" и географска ширина N 43° 28' 46" при средна надморска височина 124 m. Приета е с Решение на Министерски съвет № 122/2007 г. /ДВ бр. 21/2007 г./, актуализация на 20.11.2009 г. Одобрена е на 20.08.2012 г. Защитената зона попада и в границите и съответната компетенция на:

- Басейнова дирекция: Дунавски район;
- Област: Плевен;
- Община: Гулянци, Червен бряг, Кнежа, Долна Митрополия, Искър;
- РДГ: Берковица, Ловеч;
- ДГС/ДЛС: Оряхово, Никопол, Плевен;

Една малка част от землището на с. Бреница попада в защитена зона “Река Искър” BG 000061. С.Еница отстои от защитена зона на около 6 400 m., с.Лазърво на около 5 000 m. и на около 6км от землището на гр.Кнежа.

Таблица 35. Връзка на защитената зона с други зони от Натура 2000

1.5. ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗОНИ ОТ НАТУРА 2000		
КОД НА ЗОНАТА	ИМЕ НА ЗОНАТА	ТИП НА ЗОНАТА
BG0000335	Карабоаз	Е
BG0000611	Язовир Горни Дъбник	К

Таблица 36. Класове земно покритие в рамките на ЗЗ „Река Искър

Класове Земно покритие	% Покритие
Влажни ливади, мезофилни ливади	5
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	10
Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)	18
Изкуствени горски монокултури (например насаждения на тополи или екзотични дървета)	15
Сухи тревни съобщества, степи	25
Тресавища, блата, растителност по крайбрежието на водоемите, мочурища	2
Храстови съобщества	10
Широколистни листопадни гори	15
Общо Покритие	100

Защитена зона „Река Искър“ е създадена с цел:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

➤ Природни местообитания, които са обект на опазване на 33 Река Искър:

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* /Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae/

Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* /Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae/

3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition

Natural eutrophic lakes with Magnopotamion or Hydrocharition-type vegetation

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi
Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the Alysso-Sedion albi

6250 * Панонски льосови степни тревни съобщества
Pannonic loess steppic grasslands

6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс

Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels

91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus*

angustifolia покрай големи реки /Ulmenion minoris/

Riparian mixed forest of *Quercus robur*, *Ulmus laevis* and *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* or

Fraxinus angustifolia along the great rivers /Ulmenion minoris/

91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*

Pannonian woods with *Quercus pubescens*

91I0 * Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp.

Euro-Siberian steppic woods with *Quercus* spp.

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори

Pannonian-Balkanic turkey oak-sessile oak forests

91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа

Moesian silver lime woods

➤ **Бозайници**, обект на опазване в ЗЗ „Река Искър“ са: Широкоух прилеп */Barbastella barbastellus/*, Видра */Lutra lutra/*, Добруджански /среден/ хомяк */Mesocricetus newtoni/*, Дългокрил прилеп */Miniopterus schreibersi/*, Степен пор */Mustela eversmannii/*, Остроух нощник */Myotis blythii/*, Дългопръст нощник */Myotis saraccinii/*, Трицветен нощник */Myotis emarginatus/*, Голям нощник */Myotis myotis/*, Средиземноморски подковонос */Rhinolophus blasii/*, Южен подковонос */Rhinolophus euryale/*, Голям подковонос */Rhinolophus ferrumequinum/*, Малък подковонос */Rhinolophus hipposideros/*, Подковонос на Мехели */Rhinolophus mehelyi/*, Лалугер */Spermophilus citellus/*, Пъстър пор */Vormela peregusna/*.

➤ **Земноводни и влечуги**, обект на опазване са: Червенокоремна бумка */Bombina bombina/*, Голям гребенест тритон */Triturus karelinii/*, Жълтокоремна бумка */Bombina variegata/*, Ивичест смок */Elaphe quatuorlineata/*, Обикновена блатна костенурка */Emys orbicularis/*, Шипобедрена костенурка */Testudo graeca/*, Шипоопашата костенурка */Testudo hermanni/*, Добруджански трито */Triturus dobrogicus/*

➤ **Риби**, предмет на опазване в ЗЗ „Река Искър“: Белопера кротушка */Gobio albipinnatus/*, Распер */Aspius aspius/*, Европейска горчица */Rhodeus sericeus amarus/*, Черна /балканска/ мряна */Barbus meridionalis/*, Виюн */Misgurnus fossilis/*, Балкански щипок */Sabanejewia aurata/*, Обикновен щипок */Cobitis taenia/*, Ивичест бибан */Gymnocephalus schraetzer/*, Голяма вретенарка */Zingel zingel/*, Малка вретенарка */Zingel streber/*, Сабица */Pelecus cultratus/*, Голям щипок */Cobitis elongata/*, Високотел бибан */Gymnocephalus baloni/*, Карагъоз /Дунавска скумрия/ */Alosa immaculata/*.

➤ **Безгръбначни**: Бисерна мида */Unio crassus/*, Обикновен сечко */Cerambyx cerdo/*, Бръмбар рогач */Lucanus cervus/*, Буков сечко */Morimus funereus/*, Алпийска розалия* *Rosalia alpina*, Ивичест теодоксус */Theodoxus transversalis/*. N 43 ° 33 ' 6 "

Защитена зона „Конунски дол“. Тя е с код BG 0000627 в Регистъра на защитените зони и е от тип В – Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните

местообитания и на дивата флора и фауна. Има обща площ 7 790.63 dka, разположена е в континенталния биогеографски район при географска дължина Е 24° 33' 52" и географска ширина N 43° 33' 6" при средна надморска височина 106 m. Включена в списъка на защитени зони, приети с Решение на Министерски съвет № 811/2010 г. /ДВ бр. 96/2010 г./.

Предложена е на 20.10.2011 г. в списъка на "Предложени и одобрени зони от значение за общността /330/". Защитената зона е разположена северно, североизточно от град Кнежа и малък фрагмент от нея попада в землището на Долни Луковит, област Плевен. Това е останало от девствената територия на лъса от плато „Равнището“. В близост няма други степни съобщества, нито селища. В западната си част, територията се използва за паша /"Маринов геран"/, и източната се коси механично. Защитената зона попада в територии, контролирани от РИОСВ-Плевен.

➤ Уязвимост: Промяна в предназначението на земята ще доведе до унищожаване на местообитание 6250 - Панонски лъсови степни тревни съобщества.

Таблица 37. Типове местообитания

3.1. ТИПОВЕ МЕСТООБИТАНИЯ от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС							
КОД	Пр.	ИМЕ	% Покр.	Предст.	Овим. площ	Прир. ст.	Целост. оц.
6250	*	Панонски лъсови степни тревни съобщества	78.9263	А	В	А	А

Цели на опазване:

✓ Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

✓ Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

✓ Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Таблица 38. Класове земно покритие в рамките на ЗЗ

Класове Земно покритие	% Покритие
Друга орна земя	10
Сухи тревни съобщества, степи	90
Общо Покритие	100

▪ **Качество и значимост на зоната**

Районът е много добре запазена и с висока представителност на типа на приоритетно местообитание 6250 * Панонски лъсови степи пасища. В Конунски дол има и животински видове от Приложение II на Директива 92/43, свързани с степни местообитания. Има редки, застрашени и ендемични видове. Зоната е изолиран район в район с интензивно земеделие.

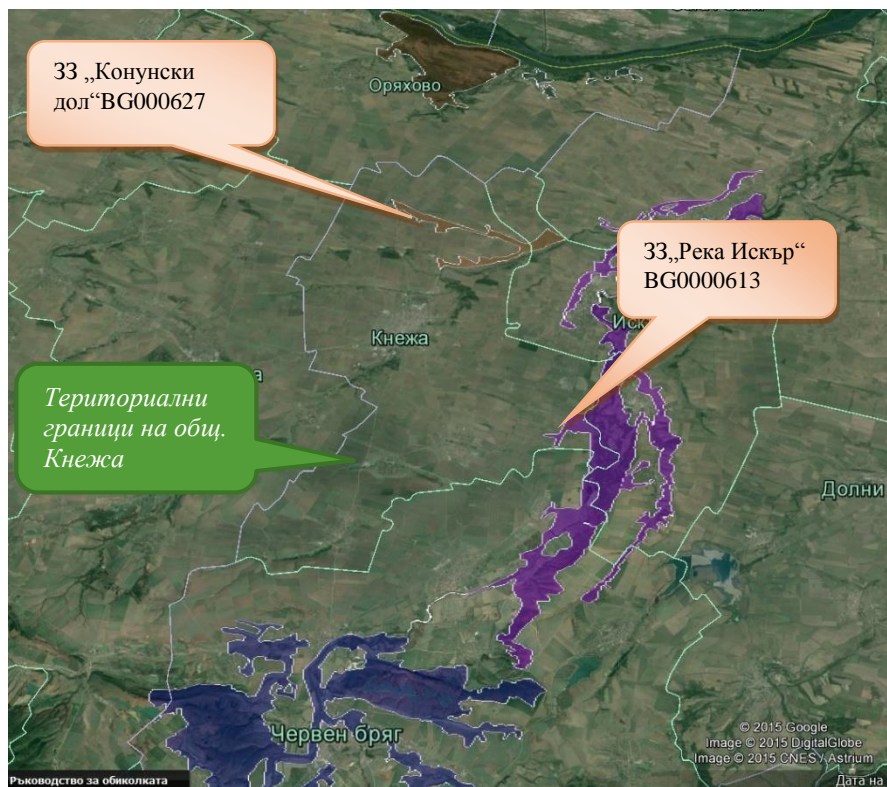
▪ **Обявяване и друг природозащитен статут на защитената зона**

Защитената зона е идентифицирана като потенциал за опазване на два типа местообитания от европейско значение. Важно е да се провеждат мероприятия за защита на тип местообитание 6250. Има населени места с висока концентрация на редки, застрашени и ендемични растителни и животински видове и съобщества.

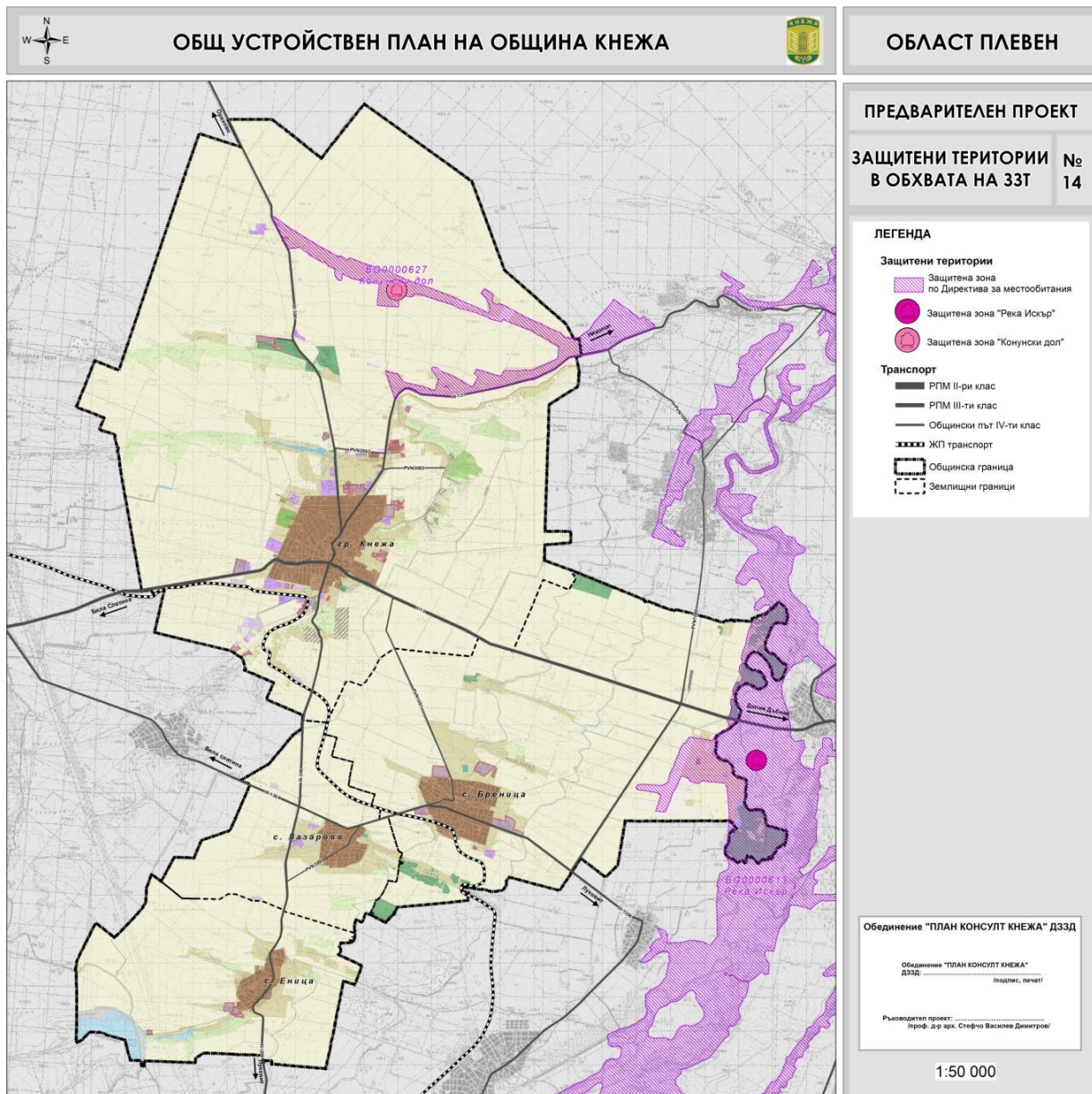
Посочените две защитени зони – Защитена зона “Река Искър” BG 0000613 и Защитена зона „Конунски дол“ с код BG 0000627 по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, по смисъла на Закона за биологичното разнообразие са особено уязвими към човешки дейности, свързани с разрушаване на тревни и горски местообитания /напр. застрояване, туристически дейности и др./

При стопанисването, управлението и планирането на земите, попадащи в екологичната мрежа Натура 2000, трябва да се осигурят благоприятни условия за тяхното екологично, икономическо и социално устойчиво управление, съвместимо с конзервационните цели на защитените зони.

Целите и предвижданията на ОУП на Община Кнежа не са свързани с промени на приоритетните природни местообитания и местообитания на защитени животински видове, и не се очаква да доведат до промени в структурата и функциите на защитените зони от мрежата Натура 2000, така и в тези на защитените територии.

Фигура 32. Местоположение на общ. Кнежа и защитени зони “Река Искър” ВГ 0000613, и зона „Конунски дол“ с код ВГ 0000627

Фигура 33. Предварителен проект на ОУПО Кнежа с местоположението на защитени зони: „Река Искър“ BG 000061, „Конунски дол“ BG 0000627

III. 11. 4. Екологично състояние на околната среда – източници на замърсяване

Община Кнежа е разположена в северозападната част на България на 30 км. южно от р. Дунав, в равнината между р. Искър - на изток, р. Скът на запад и Предбалкана - на юг. Територията на община Кнежа е 317, 812 кв. км., което представлява 7,3 % от общата площ на област Плевен и 3% от Територията на Северозападен район /СЗР, NUTS 2/. Граничи с общините Оряхово /на север/, Бяла Слатина /на запад/, Искър /на изток/ и Червен бряг /на юг/. Общинският център е разположен на площ от 7 кв. км. По данни на ГД „ГРАО“ жителите на общината по постоянен адрес към 15.09.2013 г. са 15 075 души.

Средната надморска височина в общината е 48 м. Климатът е умерено - континентален, коригира се от влиянието на черноморския басейн. Релефът е равнинен и еднообразен.

Община Кнежа е типичен аграрен район, с потенциал на развитие на селското стопанство и модернизация на прилежащата инфраструктура. Общината попада в 30 км. ивица на свободна икономическа зона. Близостта ѝ до фериботната връзка Оряхово - Бекет създава възможности за икономическо оживление и развитие на търговски, транспортни и обслужващи дейности.

Разположението на общината благоприятства съвременното и икономическо и социално развитие, което води до прогресивно нарастване на необходимостта от количествено и качествено развитие на техническата и социалната инфраструктури и комуналното обслужване, потребностите от вода, енергия и пр.

Община Кнежа се определя до момента като територия без сериозни екологични проблеми.

Това се обуславя от нейното местоположение в Северозападната част на България, в Дунавската хълмиста равнина, на 30 км южно от р. Дунав, в равнината между р. Искър - на изток, р. Скът на запад и Предбалкана - на юг, от развитието на общинската икономика основно в областта на земеделието, без ситуиране на индустриални, замърсяващи околната среда производства и от исторически стеклите се обстоятелства в миналите десетилетия, когато на този район не се е отделяло нужното внимание поради близостта и икономическата ”сянка” на големия индустриален център гр. Плевен.

Не се регистрира промяна в агропроизводствената характеристика на почвените видове: разпространени са карбонатни черноземи, типични и излужени черноземи, които позволяват отглеждането на култури като пшеница, ечемик, слънчоглед и царевица. Няма химично замърсяване на почвите, но територията на общината попада в нитратна уязвима

зона /заповед на министъра на околната среда и водите на основание чл. 5, т. 1 и 2 и чл. 9 от Наредба № 2 от 2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

Територията попада в Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух /КАВ/ по чл.30, ал.1, т.4 от Наредба № 7, в който нивата на показателите /замърсителите/ са под долните оценъчни прагове, което означава, че няма проблеми с осигуряване на КАВ и съответно общината няма ангажимент по чл.27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух за разработване на програма за намаляване на нивата на емисиите и достигане на установените норми. Тези данни се потвърждават и от последните такива на НСИ за 2008, съгласно които стойностите на произведените емисии на вредни вещества в атмосферата от индустриални горивни и производствени процеси са в пъти под средните с изключение на данните за въглероден диоксид, които са малко над средните стойности за областта - 630 тона за община Кнежа спрямо 540 тона за област Плевен.

Община Кнежа се намира в централната част на Дунавската равнина. Общата характеристика на релефа може да се определи като равнинен. По-голяма част от терена има надморска височина от 100 до 200 м., а само в долината на р. Искър се движи от 0 до 100 м.

Абсолютната височина над морското равнище за гр. Кнежа е 62 метра.

Топографската повърхност на цялата община е слабо наклонена на североизток, като равнинният и слабо хълмист характер на релефа позволява много добре да се развива селско стопанство.

Срещат се залежи от нерудни полезни изкопаеми - находища на природен газ край местността Мирчовец. Общата оценка на физико-географските характеристики на територията разкрива отлични условия за аграрни дейности и потенциал за диверсификация към биологично земеделие

Разпространени са нерудните изкопаеми: строителни материали, баластра /с .Бреница - р.Искър/, пясъци, глини за тухли и керемиди /гр. Кнежа/. Всички имат промишлено значение. Кариерите и находищата са от местно значение и се стопанисват от общината и ДПФ.

Климат, води и почви

Характерен за тази територия е рязко изразеният континентален климат със сравнително ниска средногодишна температура и голяма средногодишна температурна амплитуда /абсол. макс. t°: +42,7°C; абсол. мин. t°: -35,2°C /.

През територията на град Кнежа преминава река Гостиля, началото си води от землището на с. Търнак. Реката влиза от южната страна на града, минава през централната част, след това продължава на север, където се влива в р. Искър.

Водните ресурси на територията на общината са значителни.

1/ яз. Еница - собственост на напоителни системи ЕАД София - клон Враца с максимален завирен обем 40 179 000 куб. м вода и предназначението му е за напояване;

2/ яз. Еница - 3 със залята площ 165, 498 дка. и максимален завирен обем 1 250 000 куб.м, язовира е общинска собственост с акт за собственост № 147/ 98 г., предназначението му е за рибовъдство.

3/ яз. Върбица - със залята площ 243 дка. и максимален завирен обем 680 000 куб.м - общинска собственост с акт № 2/ 05.06.96 год. Язовира се намира в гр. Кнежа и се използва за рибовъдство и напояване.

Атмосферен въздух

Характеристика на климатичните и метеорологичните фактори

Община Кнежа попада в умерено-континенталната климатична подобласт към Европейско континенталната климатична област. Континенталният характер на климата е много добре изразен. Зимата тук е най-студена в сравнение с всички останали низини в страната, а лятото горещо. Високата годишна амплитуда на температурата е показател за силно изразения континентален характер на климата. В района на община Кнежа през зимата поради специфичната форма на релефа, която спомага за задържането на студен въздух, абсолютната минимална температура измерена през месец януари е - 28,4 градуса С. Град Кнежа заедно със Севлиево се очертава като най-студения пункт в Северна България. Лятото е твърде горещо. Най-високи максимални температури са измерени през месец август и са достигали до 42,2 градуса С. Средната годишна температура на въздуха е 10,8 градуса С. Годишната температурна амплитуда е 25 градуса С.

Валежи - годишните валежи за района на Кнежа са 608,0 л на кв.м.

Вятър - преобладаващата посока на вятъра през годината е северозападната. Районът се отличава със сравнително по голямата скорост на ветровете.

Слънчево греене и сумарна слънчева радиация

Годишният ход на месечните суми на продължителността на слънчевото греене се определя както от астрономични фактори, така и от особеностите на атмосферната циркулация; проявена чрез режима на облачността, а до известна степен и от орографските

условия на разглежданите места. За разглеждания район както и за другите непланинските части от страната е характерна максимална продължителността на слънчевото греене през юли - август. Годишният ход на продължителността на слънчевото греене е с монотонно нарастване до максимума и намаляване до минимума през декември-януари, когато броя на дните без слънчево греене е 18-20.

Температура на въздуха

Температурата на въздуха съществено зависи от географската широчина, атмосферната циркулация и физикогеографските особености на района - надморска височина, релеф, растителност, близост на водни басейни и др. Безпрепятственото нахлуване на студени континентални въздушни маси от север и североизток през зимата е причина тя тук да е по-студена от останалите части на България. Средната месечна температура през най-студения месец в годината - януари е около 2 градуса/С под нулата.

При устойчиво антициклонално време след студени нахлувания на континентални или полярни въздушни маси при наличие на снежна покривка, температурите на въздуха достигат до минус -15 градуса/С, а абсолютните минимални температури в отделни случаи могат да спаднат до около 28 градуса/С под нулата.

Средната месечна температура за централният пролетен месец април е около 12-13 градуса/С. Около 20-22 от дните на април са със средноденоношна температура над 10 градуса/С и около 8-10 над 15 градуса/С.

Лятото е топло със средни юлски температури 28,4 - 32 градуса/С. При интензивни летни затопляния максималните температури достигат около 39,5 градуса/С. При преобладаване на малко облачно и слънчево време в условията на слабоподвижен антициклон, температурата на въздуха може да достигне до 32 градуса/С. Средно 80% от дните през летните месеци / юни, юли и август / са с максимална температура над 25 градуса/С и 40% над 30 градуса/С.

Есенното понижение на температурите в този район става малко по-бързо в сравнение с пролетното повишение, като средните месечни температури за централния есенен месец октомври са с около 0,5 градуса/С по-ниски отколкото априлските. Температурата на въздуха спада устойчиво над 10 градуса/С средно в края на октомври и под 5 градуса/С в края на ноември.

Валежи

Валежите са един от основните фактори, определящи отлагането на атмосферните замърсители в приземния слой. Много голямо е значението им за състоянието на почвите, повърхностните води и други. Годишният валеж в района е около 608, 0 л. на кв.м. Той е неравномерно разпределен през годината.

В таблица 8 са дадени средните месечни суми на валежите /mm/ за периода 1931 - 1985 г. За намирането им е избран период от 55 години с цел да се получат по-стабилни средни стойности.

По-благоприятен е режимът на валежите през пролетно-летния период. От средата на юли валежите значително намаляват.

Таблица 39. Средно месечна сума на валежите /mm/ за периода 1931 - 1985 г.

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Кнежа	33	29	32	50	73	83	59	46	44	47	45	38

За района най-чести са поройните валежи през летния сезон, с максимум през м. юни от 83 mm , а минимумът е отчетен през месеците февруари и март.

В таблица 9 са дадени стойностите на средно сезонната и годишна сума на валежите /mm/. Валежите проявяват тенденция към увеличаване, като през месец октомври достигат вторичния си максимум.

Таблица 40. Средно сезонна и годишна сума на валежите /mm/ за периода 1931-1985 г.

Станция	Зима	Пролет	Лято	Есен	Годишна
Кнежа	101	155	188	136	580

В таблица 10 са дадени средните многогодишни стойности на десетдневния брой на дни със снежна покривка. За получаването им са използвани ежедневни данни за периода 1931 - 1970 г.

Таблица 41. Брой на дни със снежна покривка по десетдневия.

Станци	XI	XII	I	II	III									
Кнежа	-	-	-	4	6	6	7	7	6	6	4	4	4	6

Снежната покривка в района започва да се натрупва от последното деседневие от месец декември, като се задържа до второто деседневие от месец февруари. Снеговалежите достигат максимума си през втората половина от месец януари.

Влажност

Таблица 42. Средна месечна и годишна относителна влажност /%/ за периода 1931 - 1970г.

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год
Кнежа	86	83	77	68	70	69	63	61	67	76	86	88	82

Районът се характеризира с ниска влажност на въздуха през летния сезон /61%/, когато температурата достига максимални стойности /22.2 С0/ и валежите са незначителни. През м. декември се достигат максималните стойности на относителна влажност /88 %/.

Типично явление през пролетта и есента са мъглите. Те са най-продължителни за град Козлодуй - средногодишно 53 дни. Режимът на мъглите и относителната влажност на въздуха имат съществено влияние върху качеството на въздуха. Известно е, че случаите на мъгла създават неблагоприятни условия за високи приземни концентрации.

Посока и скорост на вятъра

Вятърът е един от елементите на климата оказващи непосредствено влияние върху околната среда. Една от основните характеристики на режима на вятъра е средната месечна скорост. Тя има добре изразен годишен ход, формиращ се под въздействието на режима на атмосферната циркулация и повлиян от характера на постилащата повърхност. Разпределението на честотата на посоката на вятъра съвпада с основния западен пренос на въздуха.

Преобладаващата посока на вятъра през годината е северозападната следвана по честота от западната и източната. През зимата 40% от случаите с вятър имат северозападна посока.

Районът се отличава със сравнително по голяма скорост на ветровете. През всеки сезон около 60-70% от ветровете са със скорост 0-1 м/сек. Независимо от това при подходящи синоптични обстановки максималната скорост на вятъра може да достигне до 30 м/сек.

Таблица 43, Средна месечна и годишна скорост на вятъра /m/s/ за периода 1931 - 1970 г.

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год
Кнежа	1.6	1.8	1.9	2.0	1.8	1.7	1.6	1.7	1.4	1.3	1.3	1.2	1.6

Таблица 44. Средна скорост на вятъра /m/s/ по посока за станция Кнежа за периода 1931 - 1970 г.

Посока/Месе	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
N	2.0	2.0	3.1	2.9	2.4	2.7	2.9	2.7	2.3	2.1	2.0	1.8
NE	2.6	2.4	2.8	2.7	2.7	2.3	2.2	2.3	2.1	2.3	2.1	1.9
E	3.0	3.3	3.9	3.5	3.2	2.3	2.1	2.4	2.4	2.8	3.2	3.2
SE	2.5	2.8	3.0	2.8	2.3	1.9	1.8	2.0	2.3	2.0	2.2	2.6
S	1.5	1.9	2.4	2.0	1.6	1.5	1.4	1.5	1.3	1.6	1.5	1.7
SW	1.7	2.2	2.2	1.9	1.8	1.7	1.8	1.8	1.5	2.0	1.4	1.5
W	3.3	4.1	4.2	4.0	3.1	3.2	3.2	3.3	3.1	3.4	3.3	3.1
NW	3.9	5.1	5.6	5.4	4.1	4.3	4.1	4.1	4.3	4.4	4.1	3.5

Състояние на атмосферния въздух

Качество на атмосферния въздух в приземния слой

Качеството на атмосферния въздух относно съдържанието на прах и вредни газове е оценено на базата на резултати от тяхното определяне или чрез анализ на разпространението на замърсителите от основните обекти, формиращи „фона на замърсяване” в прилежащия район.

Основните източници, определящи качеството на атмосферния въздух в района на Община Кнежа по отношение на съдържанието на прах и вредни газове са:

Контролираните обекти, източници на емисии в атмосферния въздух на територията на Общината са 2бр:

Асфалтова база в гр.Кнежа към “Виагруп” ЕООД, гр.Плевен – при извършеният емисионен контрол на асфалто- смесителната инсталация са установени наднормени концентрации на прах в атмосферния въздух. На Дружеството е наложена текуща месечна санкция, която се преустановява с временното прекратяване дейността на базата Административните нарушения и наказания. Санкцията е наложена във връзка с осъществяване на емисионен контрол, при който е установено, че емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от дейността на Блок №1 превишават индивидуалните емисионни норми по показател прах.

Олива” АД гр. Кнежа - при извършени контролни измервания на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух, с Протокол № 263/04.05.2010 г. на ИАОС - РЛ -Плевен е

установено, че емисиите на прах, изпускани в атмосферния въздух от източник котел ПКМ 6,5 преработен за слънчогледова люспа, намиращ се в обект „Олива” АД има превишение на нормата за допустими емисии. На Дружеството е наложена текуща месечна санкция, която се преустановява с временното прекратяване дейността на базата.

Пунктове за наблюдение на качеството на атмосферния въздух /КАВ/, райони за оценка и управление на КАВ /РОУКАВ/.

Броят на пунктовете за фонов /имисионен/ мониторинг на КАВ и териториалното им разположение са определени с оглед осигуряване представителност и достоверност на данните за състоянието на КАВ в съответния район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух /РОУКАВ/.

Община Кнежа е част от Северен/Дунавски РОУКАВ, съгласно утвърдена със Заповед № РД-969 от 21.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите, актуализирана класификация на РОУКАВ в съответствие с установените при оценката превишения на оценъчните прагове за замърсители на атмосферния въздух за периода 2008-2012 г.

За Северен/Дунавски РОУКАВ, в рамките на Област Плевен, нормите за КАВ /пределно допустимите концентрации/ за периода 2008 - 2012 г. са превишени единствено на територията на гр. Плевен и гр. Никопол, по един основен показател за КАВ - съдържанието на фини прахови частици /ФПЧ₁₀/.

За 2012 г. и 2014 г. за гр. Плевен е констатирано превишение и на целевата норма за ПАВ /във фракция на ФПЧ₁₀/.

Община Кнежа не спада към зоните, в които са превишени нормите за КАВ или горните оценъчни прагове, които представляват регламентиран процент от съответната норма. На територията на града няма разположен постоянен пункт за мониторинг на показателите за КАВ.

Нива на емисиите на основните замърсители по пунктове

Планов индикативен мониторинг на основните показатели за КАВ с мобилната автоматична станция /МАС/ към Регионална лаборатория — Плевен, на територията на Община Кнежа, са проведени през 2010 г. Измерванията са проведени на случаен принцип, в продължение на 52 денонощия, в рамките на 8 седмици, равномерно разпределени през годината, съгласно изискванията на Приложение № 8, т. 1 /4/ към Наредба № 12/15.07.2010 г. Съгласно резултатите от проведения мониторинг, не са регистрирани превишения на приложимите норми за КАВ за всички измерени газообразни замърсители: серен диоксид /SO₂/, азотни оксиди /NO, NO₂/, въглероден оксид /CO/, озон. Установено е само едно превишение на средноденонощната норма /СДН 50 µg/m³/ за

ФПЧ₁₀. Изискването на горепосочената наредба за оценяване спазването на СДН в годишен аспект е: СДН да не се превишава повече от 35 дни за календарна година - при непрекъснати /автоматични/ или периодични /ръчни/ измервания, а при измервания на случаен принцип - нивото на ФПЧ₁₀ при 90,4 перцентил $p = /365-35/* 100/365$ да не превишава СДН.

Извод: Състоянието на въздуха на територията на общината е добро, което се установи след извършените замервания на параметри характеризиращи КАВ, като се има в предвид, че работещата промишленост е относително малко - няма големи източници на емисии, които да оказват влияние на параметрите характеризиращи КАВ и евентуално да доведат до сериозни изменения. Битовият сектор също не може да отдели достатъчно количество емисии, които да доведат до изменение на параметрите характеризиращи КАВ.

Основни замърсители

Основни източници на замърсяване с емисии на вредни вещества /местни и от други общини/

Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух на територията на община Кнежа са транспортните средства. Допълнително негативно влияние има лошата улична и пътна настилка и качеството на хигиенизиране на населените места.

Неорганизирано замърсяване с прах в населените места - резултат от ниво на благоустрояване и почистване.

Няма информация за дяловото участие на този тип замърсяване през годината, но независимо от това може да се предположи голяма тежест на този тип замърсяване през летния сезон и сухите дни. Нивото на почистване на населените места /улично метене и миене/ е занижено поради не достатъчно добро планиране на видовете и интензитета на дейностите, липсата на сметопочистваща машина и ограничените средствата от бюджета. Полагат се усилия за поддържане в добро състояние на уличната и пътна мрежа. Независимо от това в подобряването на качеството на тези дейности се крият големи резерви за подобряване на качеството на въздуха в населените места.

Неприятни миризми

Като основен източник на неприятни миризми могат да бъдат посочени торищата около незаконни лични стопанства на изходите на населените места, както и в частните дворове в населените места. Специфичен източник на неприятни миризми за гр. Кнежа до 2014 се явява заустването на отпадъчните води в р.Гостиля в регулационните граници на града, което през летния сезон е създавало изключителен дискомфорт поради активно

протичащите процеси на гниене на органиката в битово-фекалните води от канализационната мрежа. Понастоящем този проблем вече е решен. На територията на Община Кнежа е изградена и работи пречиствателна станция за отпадъчни води от канализационната система на гр. Кнежа - въведена в експлоатация през 2014 г. В разрешителното за заустване са заложили: годишно количество отпадъчни води - 458 257,5 m³/год., индивидуално емисионно ограничение за показател БПК5 - 25 mg/dm³.

По отрасли и местоположение, източниците с превишени НДЕ се разпределят, както следва:

- Горивни източници /котли/, оползотворяващи растителни отпадъци /дървени стърготини, слънчогледова люспа и др./ – наблюдават се неголеми превишения на емисиите от въглероден оксид и в някои случаи на прах. Най-честите причини за превишенията са използването на влажни растителни отпадъци, неефективни пречиствателни съоръжения за прах /най-често циклони/ и нерегулирано съдържание на кислород при горивните процеси. Такъв тип превишения на нормите са установени при Технологични източници на емисии от асфалтосмесители. През 2013 г. са констатирани превишения на измерените емисии от прах и въглероден оксид в асфалтобаза в гр. Кнежа, съгласно Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Плевен.

Контролирани обекти - източници на емисии, констатирани превишения на нормите за допустими емисии /НДЕ/ по видове замърсители

РИОСВ - Плевен контролира 10 бр.обекти на територията на Община Кнежа с източници на емисии в атмосферния въздух /съгласно писмо с изх. № 2311/14.04.2015 г.на РИОСВ-Плевен/, от които:

3 бр. обекти с горивни и/или технологични източници на емисии, които подлежат на измерване /емисионен мониторинг/ не по-малко от един път за две календарни години;

4 бр. бензиностанции - неорганизиран източници на емисии на летливи органични съединения, подлежащи на контрол за спазване изискванията на Наредба № 16/ 12.08.1999г.;

1 бр. обекти с източници на емисии на летливи органични съединения, подлежащи на контрол за спазване изискванията на Наредба № 7/21.10.2003 г.;

2 бр. обекти с хладилни и/или климатични инсталации, подлежащи на контрол и управление на веществата, съдържащи озонразрушаващи газове /ОРГ/ и/или флуорирани парникови газове /ФПГ/.

Контролираните обекти и показатели, приложимите НДЕ и констатираните превишения на нормите за подлежащите на мониторинг неподвижни източници на емисии на територията на Община Кнежа за периода 2012 - 2014 г., са представени в следващата таблица /Приложение 2 от писмото на РИОСВ-Плевен/.

За бензиностанциите на територията на Община Кнежа, за периода 2012 — 2014 г. за не са констатирани нарушения на изискванията на Наредба № 16/1999 г.;

На територията на Община Кнежа няма обекти с издадени разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове /по Директива 2003/87/ЕС/;

На територията на Община Кнежа няма големи горивни инсталации по смисъла на Директива 2001/80/ЕС и Наредба № 10/2003 г. към ЗЧАВ.

Таблица 45. Списък на контролираните обекти - източници на емисии на територията на Община Кнежа, показатели за мониторинг и измерени нива на емисии, за периода 2012 - 2014 г.

Предприятие/ дейност	Източник на емисии	Контролирани показатели и норми /НДЕ/ mg/m³	Година на измерване	Установени превишения/ несъответствия
ОЛИВА АД - Предприятие за производство на растителни масла в гр. Кнежа	Парен котел на твърдо гориво	Прах: 150 SO ₂ : 2000 NO _x : 650 CO: 250	2012, 2013	Не
	Лющилни апарати	Прах: 20	2012, 2013	Да - за прах /2012г./, наложена текуща санкция, дадени предписания
АНСДА ЕООД - Инсталация за екстракция на растителни масла в гр. Кнежа	Инсталация за екстракция на растителни масла	Летливи органични съединения /ЛОС/, изразени като общ въглерод /ТОС/: норма за общи емисии по Наредба №7/2003 г.	2012, 2013, 2014 /по балансов метод/	Не
ВИАГРУП ЕООД - асфалтобаза в гр.Кнежа	Асфалто-смесител	Прах: 20 SO ₂ : 400 NO _x : 400 CO: 500 TOC: 100	2013, 2014	Да - за прах /2013г., 2014г./, наложена текуща санкция, дадени

МБАЛ - КНЕЖА ЕООД - многопрофилна болница в гр. Кнежа	Котел на гориво природен газ	NOx: 250 CO: 100	2012, 2014	He
--	---------------------------------	------------------	---------------	----

Годишното количество на емисиите на вредни вещества в атмосферата се наблюдава на национално ниво от Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/, включително за целите на националната статистика. Информацията се публикува на електронния сайт на ИАОС, в рубриката Доклади, бюлетини, публични регистри и информационни системи с адрес: <http://eea.government.bg/bg/output/index.htm> както и на електронния сайт на Националния статистически институт /<http://www.nsi.bg/>, в рубриката статистически отчети - статистика на околната среда. Информацията не се наблюдава на ниво общини. В РИОСВ - Плевен такъв вид информация се събира по следните механизми:

- емисии от големи неподвижни организирани източници, отчетани ежегодно чрез представяне на инвентаризационни карти. На територията на Община Кнежа няма такива източници, т. нар. “горещи точки” - промишлени предприятия с висок възможен риск за замърсяване на въздуха;
- емисии от източници, докладващи ежегодно в Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители /ЕРИПЗ/, главно обекти с издадени комплексни разрешителни по чл. 104 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/.

За територията на Община Кнежа няма такива източници.

- Емисии на летливи органични съединения /ЛОС/ при употреба на разтворители в дейности в обхвата на Наредба № 7/21.10.2003 г. В РИОСВ - Плевен е регистрирана една инсталация с дейности в обхвата на Приложение № 1 към Наредба № 7, разположени на територията на Община Кнежа - АНСДА ЕООД, извършваща екстракция на растителни масла. Дейността се извършва при спазване на определената норма за общи емисии на ЛОС. Данните за страната са достъпни в публичен регистър на ИАОС, на електронен адрес <http://eea.government.bg/los-raztvoriteli>.

Повърхностни, подземни, питейни и отпадъчни води

Водните запаси на територията на общината са незначителни. Използването на повърхностните води е минимално.

Повърхностни води

Река Искър протича през част от територията на община Кнежа. След с. Чомаковци р. Искър навлиза в Дунавската равнина и изследвания район. От тук между ширината на образуваната от реката тераса е от 2-2,5 км. Алувиалните отложения в терасата на р. Искър се характеризират със сравнително голяма водообилност.

Река Гостиля, е река в Северна България, Дунавската равнина, Област Враца — Бяла Слатина и Област Плевен — общини Кнежа, Искър и Долна Митрополия, ляв приток на река Искър. Дължината ѝ е 10,9 км..

Река Гостиля води началото си от суходолие, започващо на 1.4 км. източно от село Враняк, Община Бяла Слатина, на 194 м. н. в. До град Кнежа тече на североизток, а след това до устието си на изток в асиметрична долина с по-стръмен десен склон. Влива се отляво в река Искър на 42 м. н.в., на 1,1 км южно от село Ставерци. Река Гостиля се явява последният приток на река Искър преди вливането ѝ в Дунав.

Площта на водосборният басейн на реката е сравнително малък 320 км², което представлява 3,7% от водосборния басейн на река Искър.

Средногодишният отток на реката при устието ѝ е 0,64 м³/s. Реката е маловодна със снежно-дъждовно подхранване, като почти ежегодно в края на лятото пресъхва. Водите ѝ се използват за напояване — няколко мисроязовира.

По течението на реката са разположени 1 град и 2 села: с. Търнак /Област Враца, Община Бяла Слатина/; град Кнежа /Област Плевен, Община Кнежа/ и с. Гостиля /Община Долна Митрополия/.

По левия, полегат бряг на реката от Кнежа до село Ставерци, на протежение от 19.4 км. преминава Републикански път III-137 от Държавната пътна мрежа Кнежа — Ставерци — Крушовене. Долината на р. Гостиля, приток на р. Искър попада в скални, полускални, глинести и рохкави инженерно - геоложки комплекси. Състоянието на водите се контролира от БДДР Плевен.

Програмите за мониторинг на повърхностни и подземни води се изработват и предлагат за утвърждаване от басейновите дирекции. През 2013 г. са изпълнявани следните програми за мониторинг:

- Национална програма за мониторинг на повърхностните и подземни води, съгласно Заповед РД-715/02.08.2010 г., до м. февруари и след това от м. март, съгласно Заповед РД-182/26.02.2013 г. на министъра на ОСВ.
- Във връзка с докладването пред ЕК за изпълнение на Директива 91/676/, транспонирана в Р България с Наредба 2/2000 г. за опазване на водите от замърсяване с

нитрати от земеделски източници, БДУВДР е изготвила и изпълнявала програма за мониторинг на нитрати в повърхностните и подземни води.

- Програма за контролен мониторинг на повърхностни води предназначени за питейно-битово водоснабдяване. В програмата са включени пунктове за мониторинг на речни водохващания и язовири. Показателите и честотата на пробовземане са планирани, съгласно изискванията на Наредба 12/18.06.2002 година.

Характеристика на Река Искър - Извор, течение, устие

Река Искър извира от Рила планина. За начало на реката се приема р. Черни Искър, който води началото си от Чамовското езеро под връх Дамга в Рила. Река Искър е най-дългата река в България – 368 км. и се образува от сливането на реките Черни Искър /лява съставяща/ и Бели Искър /дясна съставяща/, на 500 м северно от село Бели Искър, на 1 047 м н. в. Веднага след това навлиза в Самоковската котловина. След като премине през нея и изтече от язовир "Искър" между планините Витоша и Плана на запад и Лозенска планина на изток, формира дълбокия Панчаревски пролом /22 км./. След напускането на язовир "Панчарево" реката навлиза в Софийското поле, като преминава покрай източните квартали на София и при град Нови Искър навлиза във величествения Искърски пролом /около 65 км./. След село Лютиброд река Искър излиза от Стара планина, продължава в източна посока и долината ѝ се разширява. При град Роман приема отдясно най-големия си приток река Малки Искър, при село Карлуково завива на север, а при село Чомаковци навлиза в Дунавската равнина и течението ѝ се ориентира на североизток. В Дунавската равнина долината на Искър е широка и асиметрична с по-стръмен десен склон. На 2,3 км североизточно от село Байкал се влива като десен приток в река Дунав /на 637-ми км./, на 25 м. н.в.

Водосборен басейн, притоци

Площта на водосборния басейн на Искър е 8 646 км², което представлява 1,1% от водосборния басейн на Дунав, а границите му са следните:

- На запад — с водосборните басейни на реките Струма и Нишава;
- На северозапад — с водосборния басейн на река Огоста;
- На изток — с водосборните басейни на реките Вит и Марица;
- На юг — с водосборния басейн на река Места.

Гъстотата на речната мрежа е 1,1 км/км². Има 25 притока с дължина над 15 км. По-големите от тях са Палакария /39,2 км./, Стари Искър /65,2 км./, Златна Панега /50,3 км./,

Малък Искър /85,5 км./ и др. Река Искър, влиза на територията на РИОСВ – Плевен, при с. Реселец и се влива в р. Дунав при с. Байкал. Дължината на този участък от реката е 100 км.

Хидроложки показатели:

Средногодишен отток при с. Говедарци — 1,5 m³/s; Средногодишен отток при гр. Нови Искър — 23,30 m³/s /виж таблицата/; Средногодишен отток при с. Ореховица — 54,5 m³/s /Данните за вътрешногодишното разпределение на речния отток са за периода 1950/1951 - 1982/1983 г./

В най-горния си басейн /района на Рила/ реката има преобладаващо снежно подхранване, а в останалите части — дъждовно подхранване. В района на Стара планина и Предбалкана подхранването нараства с карстови подземни води. По този начин сезонният режим претърпява големи изменения в различните участъци от долината на реката. Пълноводието в Рила е от май до юли, а в Дунавската равнина — от март до юни. По цялото течение през месеците от август до октомври се наблюдава маловодие. Голямо влияние върху вътрешногодишния ход на речния отток оказват трите язовира по течението на реката, чрез които той се контролира. При майско-юнския валежен максимум водите се задържат в язовир „Искър“, което оказва влияние върху разпределението на речния отток.

На територията на РИОСВ Плевен има 5 пункта за мониторинг, които са включени в националната програма за контролен и оперативен мониторинг. Това са пунктове разположени до устието на реката, преди вливане в р. Дунав - при с. Гиген и Оряховица, на притоците: р. Гостиля – 1 пункт и р. Златна Панега – 2 пункта.

- На устие р. Искър водите са с качествени показатели, различни от референтните стойности за добро състояние по отношение на БПК5 и биогенни замърсители – висока концентрация на общ азот, азот амониев, азот нитратен и фосфор от ортофосфати /PO₄-P/. Измерени са над стандарта за качество високи стойности на разтворен алуминий. Същият проблем се наблюдава и в Дунавските пунктове за мониторинг. В пунктовете при с. Гиген и Оряховица се анализират и голяма група приоритетни вещества. От резултатите от анализа не се констатира превишение на EQS за 2012 г. и 2013 г. Пунктовете при устието на реката отчитат подобряване на биологичните показатели - данните показват добро екологично състояние по МЗБ и ФБ.

- Река Златна Панега – десен приток на р. Искър е с 2 пункта за мониторинг: при извора - референтен пункт за тип R 15 карстови води и при вливане на р. Златна Панега в р. Искър. Няма промяна в резултатите от 2012 г. и 2013 г. Запазва се доброто състояние по

отношение на кислородните показатели, биогенните вещества и специфичните замърсители. Не са анализирани приоритетни вещества. За пункта при карстовият извор екологичното състояние се запазва добро, за пункта при гр.Червен бряг се наблюдава влошаване на състоянието спрямо 2012 г. и то се оценява като умерено.

- Река Гостиля, ляв приток на р. Искър е с един пункт за мониторинг. Водното тяло е натоварено с биогенни замърсители. Измерени са по-високи концентрации на общ азот, азот амониев, азот нитратен, общ фосфор и ортофосфати в сравнение с предходната година. Пунктът при с. Гостиля е включено в програмата за мониторинг на нитрати като в случая е важно да се прилагат добри земеделски практики. Според биологичните елементи екологичното състояние е умерено.

Определянето на повърхностните водни тела категория реки е направено съобразно: - техния тип; - екологичен статус, при определянето на който са използвани налични данни от физикохимичния и хидробиологичния мониторинг на НАСЕМ; - наличие на морфологични изменения.

При определянето на повърхностните водни тела категория реки са спазвани следните критерии: - водосбор; - непрекъснатост на потока; - еднакъв тип повърхностни води; - еднакъв определен статус в съответствие с мониторинговите данни; - водни тела за питейни нужди; -морфологични изменения /регулиране на оттока, форма на речното легло и изменение на оттока/. Списък на повърхностни водни тела в БДДР категория реки е представен в Приложение 1.2.4.1 на ПУРБ на БДДР-Плевен.

Таблица 46. Извадка от Приложение 1.2.4.1-Списък на повърхностните водни тела категория реки.

Дунавски район за басейново управление						
Списък на повърхностните водни тела категория реки						
№	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Код на типа	Име на реката	Описание	Дължина, km
Поречие Искър						
1	BG1IS100R024	Златна Панега ISRWB24	BGTR11	Златна Панега	р.Златна Панега до вливане в р.Искър	38,267
2	BG1IS100R025	Гостиля ISRWB25	BGTR8	Гостиля	р.Гостиля до вливане в р.Искър	37,768
3	BG1IS100R027	Искър RWB27	BGTR7	Искър	р.Искър от с. Крушовене до устие	13,452
4	BG1IS135R026	Искър RWB26	BGTR12	Искър	р.Искър от яз.Панчарево до с. Крушовене	245,887
5	BG1IS200R020	Бебреш ISRWB20	BGTR9	Бебреш	р.Бебреш до яз.Бебреш	12,508
6	BG1IS200R022	Малък Искър ISRWB22	BGTR9	Малък Искър	р.Малък Искър и притока и р.Бебреш от яз.Бебреш до вливане при с.Своде	106,367
7	BG1IS200R023	Малък Искър ISRWB23	BGTR13	Малък Искър	р.Малък Искър от с.Своде до вливане в р.Искър	23,263
8	BG1IS300R017	Батулийска ISRWB17	BGTR9	Батулийска	р.Елешница и р.Огойска	67,811
9	BG1IS300R018	Искрецка ISRWB18	BGTR11	Искрецка	р.Искрецка до вливане в р.Искър	20,188
10	BG1IS300R019	Габровница ISRWB19	BGTR9	Габровница	р.Габровница до вливане в р.Искър	19,648
11	BG1IS400R012	Блато ISRWB12	BGTR13	Блато	р.Блато до вливане в р.Искър, р.Костинбродска и р.Сливнишка	95,415
12	BG1IS500R009	Перловска ISRWB09	BGTR9	Перловска	р.Перловска до гр.София	12,861

Всички язовири намиращи се на територията на Дунавски район за басейново управление са идентифицирани или приравнени като повърхностни водни тела категория езера. Прието е, че всеки язовир е едно самостоятелно водно тяло. Списък на повърхностни ВТ в БДДР категория езера е представен в Приложение 1.2.4.2. на ПУРБ на БДДР-Плевен.

Дунавски район за басейново управление								
Списък на повърхностните водни тела категория езера и приравнените към тази категория водни тела								
№	Поречие	Код на водно тяло	Тип на водното тяло	Име	Площ, км ²	Река	Населено място	Община/Област
1	Искър	BG1IS100L029	BGTL6	яз. Еница	4,428	Ниско дере	с.Еница	Кнежа/Плевен
2		BG1IS100L028	BGTL14	яз. Девец	0,714	Габарска	с.Габаре	с.Бяла Слатина/Враца
3		BG1IS600L014	BGTL13	яз. Огняново	1,788	Лесновска	с.Огняново	Елин Пелин/София
4		BG1IS500L008	BGTL17	яз.Панчарево	0,897	Искър	с.Панчарево	Столична/София
5		BG1IS200L021	BGTL14	яз. Бебреш	0,736	Бебреш	гр.Ботевград	Ботевград/София
6		BG1IS900L002	BGTL17	яз. Бели Искър	0,813	Бели Искър	с.Бели Искър	Самоков/София
7		BG1IS700L005	BGTL16	яз. Искър	30,000	Искър	с.Панчарево	Столична/София

От направените справка и анализ на публикуваните данни за състоянието на повърхностните водни тела на територията на община Кнежа може да се направи следния извод водни тела BG1IS100R025 – р. Гостиля и BG1IS100R027 – р. Искър са в „умерено“ екологично състояние/потенциал и „добро“ химическо състояние, като общото им състояние е „добро“.

Водно тяло BG1IS100L029 – яз. Яница е с „много лош“ екологически потенциал и „добро“ химично състояние, а общото състояние се оценява като „добро“.

Подземни води

Подземно тяло, попадащо в трети слой /слой 3 неоген-сармат/ на територията на РИОСВ Плевен е: Подземно водно тяло с име „Карстови води в Ломско - Плевенската депресия” и код BG1G000N1BP036, представено от три пункта за наблюдение: МР 199, МР 201, МР 202.

В обхвата на РИОСВ Плевен попада:

МР 202 Кнежа, ТК 2 ПС "Свинското езеро", община Кнежа, област Плевен –Пункт в добро състояние по стандартите за качество.

Оценка за състоянието на подземни води на територията на РИОСВ Плевен

Подземните води в пунктовете за мониторинг, отговарят на стандартите за качество, съгласно Приложение №1 от Наредба №1/2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, с изключение на подземните води в осем пункта, по показателите Mn, Cr, нитрати.

Риск от замърсяване на подземно водно тяло с код BG1G000N1BP036

През 2013 г. са въведени в експлоатация ПСОВ с. Петревене, ПСОВ с. Румянцево, ПСОВ с. Торос, общ. Луковит; ПСОВ с. Шипково, общ. Троян; ПСОВ с. Гложене, общ. Тетевен; предстои въвеждане в експлоатация на ПСОВ гр. Ябланица;

Въведена е в експлоатация ПСОВ на “Софарма” АД, площадка с. Врабево, общ. Троян; Реализирани са инвестиционни проекти, финансирани по ОП “Околна среда 2007 г.": През 2014 г. е въведена в експлоатация ПСОВ гр. Кнежа, и др.

Всички агломерации с население над 10000 е.ж. имат инвестиционни проекти за подобряване инфраструктурата за питейни и отпадъчни води.

Питейни води

Водопотребление:

Основен потребител на вода в община Кнежа е населението на общината, което е разпределено в 4 населени места. Консуматор на водни количества са: Промислеността, Хлебопекарни, сладкарски цех, магазини и други търговски обекти.

Водоснабдяването и канализацията на територията на Община Кнежа се обслужва от общинско дружество “Аспарухов вал” ЕООД. Краткосрочната и средносрочна стратегия на Дружеството цели повишаване на качеството на предлаганите услуги и ефективността на основната дейност, като основните усилия за постигането на тези цели са насочени към осъществяване на програмата за намаляване на загубите на вода и програмата за гарантиране на качеството на питейната вода. Водоснабдяването на общината се осъществява от подземни водоизточници. Всички населени места в общината са водоснабдени. Водоизточниците на общинско дружество “Аспарухов вал” ЕООД са извън населените места и в районите на санитарните зони замърсители не съществуват, тъй като не минават колектори и канализационни системи за отпадъчни води. Общата дължина на водопроводната мрежа е 191, 607 м., има новоизградена през 2008 г. водопроводна мрежа с дължина 150 м. по ул. „Л. Каравелов” и ул. „Черно Море”. Общите загуби на вода за 2007г. са 73,5% от добиваната питейна вода. За периода на бизнес плана

2009 -2013 г. на „Аспарухов Вал” ЕООД се е предвиждало загубите да достигнат 43%. Тази цел е изключително трудна за постигане поради необходимостта от огромни финансови средства за подмяна на остарялата водопреносна система. За постигането на това ниво на загубите, дружеството основно разчита на външни източници на финансиране.

Качествата на водата са добри цялгодишно, с отделни сезонни отклонения в някои населени места с местни водоизточници. На територията на общината има изградени 8 помпени станции.

Водоснабдени са и четирите селища на община Кнежа, с непрекъснато цялгодишно подаване на вода.

На територията на Община Кнежа има една изградена ПСОВ – гр. Кнежа, останалите селища са без ПСОВ. Пречистените отпадъчни води от градската канализационна мрежа на гр. Кнежа се заустват в р. Гостиля.

Количествени и качествени показатели

Количеството подадена вода за 2009 г. е 1 689 224 куб. м

Състоянието на водите е в зависимост основно от състоянието на отделните отрасли на промишлеността, селското стопанство, нивото на развитие на инженерната инфраструктура и технологиите на пречистване.

Относно качествените показатели на питейната вода, същите се следят чрез съвместен мониторинг с РЗИ- гр.Плевен, съгласно график за пробонабиранията на водоизточниците в общината и във връзка с Наредба № 9/2001 г.на МЗ. Показателите от изследваната питейна вода от всички населени места в общината са в норма и съответстват на изискванията от същата наредба и съгласно БДС.

По данни на ВиК - Кнежа питейните води се изследват ежемесечно в селищата на общината по физикохимични и микробиологични показатели. Отклонения от показателите за “Вода за пиене” не се наблюдават. Изследванията се извършват в акредитирана лаборатория на РЗИ - гр. Плевен.

Друг фактор, оказващ влияние върху качеството и вкусовите характеристики на питейната вода е състоянието на водопреносната мрежа. Това влияние се формира най-вече от качеството на материала, от който са изработени тръбите и от създаване на рискове за постъпване на замърсители от обкръжаващата тръбите среда при намалено налягане или спиране на водата при наличие на течове. Водопреносната мрежа в община Кнежа е остаряла и амортизирана, поради което се получават множество аварии и течове.

Много важна характеристика за Община Кнежа е фактът, че за разлика от много други общини, в този регион няма режим на водата. Всички селища са снабдени с питейна вода. През последните години беше подмяна на водопроводна мрежа на някои обекти. Общо подменена водопроводна мрежа - 7 266 м.

Отпадъчни води

Степен на изграденост, степен на ползваемост и състоянието на канализационната система в населените места

От 4 населени места в общината, изградена канализационна мрежа има само в гр. Кнежа - 12 814 км. Канализационната система на гр. Кнежа е смесена, със степен на изграденост 13%. Изградената канализационна мрежа спрямо общата дължина на уличната мрежа в града е 11 %. Тя се използва на 100%. Липсата на канализационна мрежа на част от територията на гр. Кнежа и всички села има отрицателно въздействие върху подпочвените води.

През 2007г. и 2008г., а и в момента се реализират проекти за изграждане на канализация и водопроводи, както в гр. Кнежа така и в останалите населени места. На територията на гр. Кнежа се изпълнява проект „Техническа помощ за подготовка на инвестиционен проект „Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна и канализационна мрежа и изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води, финансиран чрез ОП „Околна среда” 2007-2013г. Изготвена е пълна проектна документация за подмяна водопроводната мрежа на гр. Кнежа, строителството на канализационна мрежа за всички улици.

Пречиствателна станция за отпадъчни води – ПСОВ – гр. Кнежа е въведена в експлоатация през 2014 г.

Останалите 3 населени места с. Бреница, С Еница и с. Лазарово са без канализационни мрежи и без ПСОВ.

Риск от наводнения

Басейнова дирекция Дунавски район – Плевен на основание чл.146 г., ал.1 от Закона за водите и чл.5 от Директива 2007/60/ЕО е разработила Предварителна оценка на риска от наводнения /ПОРН/ и Проекти на районите със значителен потенциален риск от наводнения /РЗПРН/ в обхвата на Дунавски район за басейново управление.

На основание на публикуваните проекти на РЗПРН на сайта на БДДР-Плевен, Община Кнежа не попада в зона с висок и среден риск от наводнения.

В рамките на проектна единица 3b – Река Искър-част 2 са определени 18 участъка за анализ на заплахите от наводнения, от които в 15 е направено моделиране на потенциалното бъдещо наводнение и 3 са определени на база значими минали събития.

В тази проектна единица по-голяма част от участъците са разположени по главното поречие – 9 броя. Останалите са на притоците Гостиля /3 броя/, Златна Панега /4 броя/ и Малки Искър /2 броя/. Участъците на р. Гостиля не попадат в обхвата /на територията/ на община Кнежа.

В така обособените участъци, моделиране на потенциална заплаха от наводнения е направено на 20 населени места. Други 4 селища попадат в участъци със значителна потенциална заплаха от наводнения, определени на база значими минали събития. От така направения преглед на ПОРН на БД ДР, нито едно от населените места на община Кнежа не попадат в участъците със значителна потенциална заплаха от наводнения.

Почви

Почвеното разнообразие е голямо. На територията на община Кнежа са разпространени следните почвени типове:

Карбонатни черноземи - тези почви са наситени с калций и високо съдържание на фосфор. За подобряване на хранителния режим на тези почви и увеличаване добивите от тях, е необходимо да бъдат торени както с органични, така и с минерални торове;

Типични черноземи - те заемат голяма част от района и са разположени главно около село Бреница. Добре запасени са с азот и калий, а фосфорът е в по усвоена форма, отколкото в карбонатни черноземи. Благоприятно реагират на комбинирано органично - минерално торене.

Излужени черноземи - те са по-широко разпространени от карбонатните и типичните. Заемат западните части на общината, в районите на селата Еница, Лазарово и град Кнежа.

Почвената покривка в землището на Кнежа е представена главно от карбонатен чернозем и от типичен чернозем.

Около 61% от землището, главно в северната му част, е заета от карбонатен чернозем, който е средно мощен и слабо хумусен. Той е пясъчливо-глинест, лесно се обработва и подхожда за виреене на всички култури от умерената климатична зона, но най-вече за зърнено-бобовите, лозята и овощните дървета. Около 15% от площта на землището, и то главно в южната му част, е заета от типичен чернозем. Той е леко

песъчливо-глинест, слабо хумусен и с мощност по-голяма от 60 см. Особено много подхожда за житните растения.

На трето място идват ерозираните карбонатни и типични черноземи, които заемат хълмовете и склоновете на суходолията.

Ливадно-блатна почва има по поречието на р. Гостиля. Тя е с най-високо естествено плодородие.

Безлесието на тези места, поройният характер на валежите през лятото, високият процент на обработваемата земя и разрушаването на някои места на зърнестата структура на почвата създават благоприятни условия за ускорена ерозия и за прашни бури. Хищническото използване на почвата довежда също до разрушаване на естествената ѝ зърнеста структура, поради което се намалява нейното плодородие. За това особено много спомага двуполната система при обработването на земята, която често прераства в еднополна. На някои места 3-4 години по ред се засява само пшеница, след това - една година с царевица или някоя техническа култура, следвана пак от пшеницата.

Замърсяване на почвата

На територията на общината няма химически замърсени почви и района е подходящ за производство на екологично чиста продукция. Няма замърсени земи с устойчиви органични замърсители - ПАН, РСВ и пестициди.

Радиоактивно замърсяване на почвите

С отзвучаването на преките ефекти от Чернобил, след 1990год., като основни замърсители остават изотопите на stronций и цезий. Същите са нехомогенно разпределени в района, както и на територията на цялата страна. Съдържанието на тези радионуклиди в почвите на Община Кнежа не се отличава значимо от тези за цяла Северна България. Естествените миграционни процеси са много бавни и съдържанието им като процент от активността на повърхностния почвен слой 0-30см остава постоянно през годините. Това показва и липса на допълнителни локални отлагания.

Съдържанието на естествените радионуклиди U-238, Ra-226 и Th-232 е в рамките на нормалното за почвите в района.

Замърсяване с тежки метали и металоиди

Броят на пунктовете по Мониторинга за замърсяване на почвите с тежки метали на територията, контролирана от РИОСВ - Плевен, е 33 /съгласно годишния доклад за състоянието на околната среда за 2009 г. на РИОСВ - Плевен/. Пробонабирането се

извършва 1 път годишно на дълбочина 20 и 40 см. Следят се следните показатели – Cd, Pb, Cu и Ni.

ИЗВОДИ:

- Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозориано торене;
- Почвите в общината са богати на хумусно съдържание за благоприятно развитие на селското стопанство;
- Малък е дела на замърсените от антропогенната дейност територии в рамките и извън рамките на населените места;
- Въпреки това трябва да се има предвид, че Община Кнежа попада в нитратно чувствителна зона.

Геоложка основа и земни недра – състояние и устройствени изисквания при използването им

Геоложки строеж

Община Кнежа е разположена в Дунавската хълмиста равнина и се характеризира с еднообразен геоложки строеж. В него вземат участие седиментите на неогена и кватернера. Кватернерите покриват в района на общината по-старите седименти. Представят се предимно от глини /прахово-песъчливи и льосовидни/, чакъли и пясъци в терасите на р. Искър и делувиалната чакълеста покривка покрай левия бряг на р. Искър в участъка на с. Бреница като чакълите постепенно прехождат в терасни материали на р. Искър.

Под кватернерните отложения, под дълбочина 35 метра и повече следват неологите на неогена. В основите на профилите са изградени от мерголоподобни глини, над тях следват пясъци средно до дребнозърнести за глинени на места с варовити ядки, а под тези пясъци - различно оцветени /бели, жълти, ръждивочервени, черни глини/.

При град Кнежа се разкриват глини много фини, водонаситени пясъци, които в северозападната посока преминават постепенно във варовици.

Хидрогеоложки условия

Геолого-литоложките видове почви, които изграждат терена на община Кнежа обуславят слабата водообилност на по-голямата част от проучваната територия.

Льосовидните материали, които покриват преимуществено терена на силно водопроницаеми - коефициентът на филтрация е 2 - 2,2 метра /деноношно. Те улесняват проникването на атмосферните води до водопоемните хоризонти - пясъците и чакълите.

Това е и основната причина за преминаване на водите от Белослатинската питателна система - хоризонтално и в дълбочина, който заедно с обилните води, получени при снеготопенето през 1973 година са оводнили значителна част от територията на община Кнежа.

След с. Чомаковци р. Искър навлиза в изследвания район. От тук между ширината на образуваната от реката тераса е от 2-2,5 км. Алувиалните отложения в терасата на р. Искър се характеризират със сравнително голяма водообилност.

Инженерно-геоложки условия

В зависимост от физико-механичните свойства на отделните скални видове голяма част от територията на община Кнежа попада в глинесто скална група, типично лъсова. Характеризира се с жълтеникав цвят, а в горните си хоризонти - с малко варовито вещество. Лъсът е микропорест, лесно пропада при намокряне /водонасищане/. Особено характерно за него е, че той увеличава глинестото си вещество от север на юг. Инженерно –геоложките материали не са много подходящи за мелиоративно строителство.

Долината на р. Гостиля попада в скални, полускални, глинести и рохкави инженерно - геоложки комплекси. Инженерно-геоложките условия на тези комплекси са добри, в зависимост от характера на отделните видове скали. Речният терен на р. Искър се включва в глинести и рохкави скални комплекси. Те се представят от чакъли, пясъци и глини. Характерно при тях е, че при всякакъв вид фундиране в тези райони е необходимо отводняване на строителните изкопи.

Общо взето инженерно-геоложките условия в тези скални комплекси са сравнително добри за жилищно и хидромелиоративно строителство.

Сеизмичност

Съгласно сеизмичното райониране на Р България от 2007 – 2012 г, територията на община Кнежа попада в район с максимална сила на земетръсните процеси от VIII степен по скалата на Медведев-Карник – Шпонхоер с коефициент на земетръс $K_s = 0,15$.

Територията на България спада към земетръсно опасните зони на земята. Районът на Балканите, включително и страната ни, се числят към вторият ранг на опасните участъци на планетата.

Територията на община Кнежа е в близост с Горнооряховско земетръсно огнище – последно голямо земетресение 1913 г.

Прогнозиран магнитуд – 7 степен. Цикъл на повтораемост – неизвестен.

Най-застрашени населени места – Горна Оряховица, Велико Търново.

Физико-геоложки процеси и явления

От физико-геоложките процеси и явления в района са развити свлачища и срутища.

Свлачищата се индекирани най-вече по стръмните участъци в региона и по бреговете на реките.

Полезни изкопаеми

Срещат се залежи от нерудни полезни изкопаеми - находища на природен газ край местността Мирчовец. Общата оценка на физико-географските характеристики на територията разкрива отлични условия за аграрни дейности и потенциал за диверсификация към биологично земеделие

Разпространени са нерудните изкопаеми : строителни материали, баластра /с .Бреница - р.Искър/, пясъци, глини за тухли и керемиди / гр. Кнежа /. Всички имат промишлено значение. Кариерите и находищата са от местно значение и се стопанисват от общината и ДПФ.

Физични фактори на околната среда

Отпадъци

Управлението и третирането на отпадъците е един от основните приоритети на Община Кнежа във областта на опазване на околната среда. Целите, които си поставя общинското ръководство е да осигури подходящ интегриран подход за бъдеща устойчива експлоатация и изграждане на ефективна система за събиране и предварителна преработка на отпадъците, формирани в гр. Кнежа и останалите населени места от общината.

Населението на територията на община Кнежа е 85% обхванато в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Отпадъците от общината се извозват на регионалното депо за твърди битови отпадъци - Оряхово.

Извозването на ТБО на градското депо, разположено в местността „Мерата” е преустановено със заповед № РД 0305/15.07.2010 г.на Директора на РИОСВ - Плевен и ще подлежи на закриване и рекултивация, чрез средства, осигурени от Републиканския бюджет.

Нерегламентираните сметища в трите села са почистени със средства от бюджета на Общината.

Дейността по сметосъбиране, транспортиране и обезвреждане на отпадъците е възложена на „Местни дейности” към общината.

На територията на общината има въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и другите масово разпространени отпадъци.

Текущи потоци на отпадъците и третирането им като система

Общият поток битови отпадъци съдържа различни компоненти, които, ако не се третират правилно могат да окажат вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В същото време в битовите отпадъци има редица подходящи за оползотворяване материали като хартия, метали, стъкло, пластмаса, биоразграими отпадъци и други. Това налага общините да въвеждат практики за разделно събиране на масово разпространените отпадъци, като отпадъците от опаковки, биоразградимите отпадъци и опасните отпадъци от домакинствата, отработени масла, батерии и акумулатори и др.

Настоящата ситуация в сектора за управление на отпадъците дава възможност да се идентифицират главните потоци на отпадъците, да се анализират и планират за решаване проблемите, свързани с действията по намаляване количеството, токсичността и възможностите за рециклиране на отпадъците.

Количественият и качественият състав на отпадъците е един от основните показатели за определяне и оценка на нуждите, системите и програмите за управлението им.

Основни източници за генериране на отпадъци са домакинствата, институциите, търговския сектор и предприятията. От първите три източника се формират битовите отпадъци, чието управление е ангажимент на общините

Битови отпадъци

Битови отпадъци са тези, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти, занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество и състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите отпадъци.

Отпадъците от всички тези източници на образуване постъпват в организираната система за събиране на битови отпадъци. Като цяло общината разполага с общи данни за формираните битови отпадъци, без да са налице прецизни данни по различни източници на генериране.

Управлението и третирането на отпадъците

Управлението и третирането на отпадъците е един от основните приоритети на Община Кнежа във областта на опазване на околната среда. Целите, които си поставя общинското ръководство е да осигури подходящ интегриран подход за бъдеща устойчива експлоатация и изграждане на ефективна система за събиране и предварителна преработка на отпадъците, формирани в гр. Кнежа и останалите населени места от общината.

Населението на територията на община Кнежа е 85% обхванато в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Отпадъците от общината се извозват на регионалното депо за твърди битови отпадъци - Оряхово.

Извозването на ТБО на градското депо, разположено в местността „Мерата” е преустановено със заповед № РД 0305/15.07.2010 г. на Директора на РИОСВ - Плевен и ще подлежи на закриване и рекултивация, чрез средства, осигурени от Републиканския бюджет.

Нерегламентираните сметища в трите села са почистени със средства от бюджета на Общината.

Дейността по сметосъбиране, транспортиране и обезвреждане на отпадъците е възложена на „Местни дейности” към общината.

На територията на общината има въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и другите масово разпространени отпадъци.

Масоворазпространени отпадъци

През 2007 г. Община Кнежа сключи Договор с „Екопак България” АД - организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки и е въведена система за разделно събиране на отпадъци.

На 06.01.2010 г. е сключен Договор №2 между Община Кнежа и «НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ» АД, гр. София за сътрудничество в областта на разделното събиране, транспортиране, временното съхраняване, предварително третиране и предаването за оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА/негодни за употреба батерии и акумулатори на територията на Община Кнежа. Доставени и разположени са на 12 бр. места /площадки/ контейнерчета за излезли от употреба батерии и е съобщено на населението по РТВ и РАВА ТВ. Сключен е Договор №3/ 06.01.2010г. между Община Кнежа и „ИУЕЕО рециклиране” АД „ за събиране и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване - ИУЕЕО, съобразно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Сключен е и Договор с

«АВТОМОБИЛНО РЕЦИКЛИРАНЕ» АД за излезли от употреба МПС - на територията на община Кнежа.

Строителни отпадъци

Тъй като значителна част от този вид отпадъци може да се приеме като ценна, големи количества от тях вече се рециклират. Няма регистрирани данни за тези количества.

Част от тези отпадъци се депонира на общинските депа, докато останалите се депонират на депата, собственост на различни предприемачи. Има определена временна площадка за депониране на строителни отпадъци, но процеса на депониране на строителни отпадъци на неразрешени за целта места все още е мащабен.

Транспортните разходи до разтоварището се заплащат от собствениците на отпадъците.

Няма съществуващи инсталации за предварително третиране на строителните отпадъци както в общината, така и в целия регион.

Тези отпадъци могат да се използват за следните цели:

Раздробените бетонни материали могат да се използват като компонент на новия бетон за бетонни корита, тротоари, мостове, екологични съоръжения /ПСОВ/ помпени станции, канализация и др.

Раздробените бетонни-тухли могат да се използват като компонент на новия бетон за фундаменти, подове, хоризонтални прегради и стени в жилищни или търговски обекти. Възможностите за оползотворяване на смесен строителен отпадък са твърде ограничени. Обработка, състояща се в раздробяване и сортиране е задължително условие.

Съществуващо състояние с управлението на строителните отпадъци

Разделно събиране на строителни отпадъци и материали от физически и юридически лица в региона не се извършва. Няма реални условия за нормалното отчитане на образуваните, събрани и депонирани количества строителни отпадъци – депата не разполагат с измервателни устройства, при извършване на ремонтни дейности от частни лица неизвестна част от строителните отпадъци се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци поради отдалечеността на общинско депо или наличието на друга система за събиране и третиране, неизвестна част от строителните отпадъци формират незаконни сметища в населените места и при почистването им количествата не се отчитат като такива, тъй като се смесват с битови и др.

В изпълнение на европейската и националната политика в областта на управлението на строителните отпадъци е необходимо да се проучат възможностите и да се предприемат мерки за рециклирането и оползотворяването им. За предприемане на конкретни действия първоначално е важно да се извършат проучвания за състава на строителните отпадъци, дела на рециклируемите и горимите отпадъци, както и съдържанието на опасни вещества. Следващият етап от екологосъобразното управление на отпадъците е намиране на подходящи технологии и съоръжения за оползотворяването им.

Производствени и опасни отпадъци

Редовно се получават информационните карти за движението на производствените отпадъци от „Олива” АД и „Кнезим” АД. Контролът на същите се извършва от РИОСВ гр. Плевен. Болничните отпадъци от общинска болница гр. Кнежа се транспортират един път месечно по договор с фирма за обезвреждане и унищожаване - „МЛ - България” АД гр. Пазарджик.

Утайки от ПСОВ

Няма изградена и функционираща пречиствателна станция за битово-фекални води. В повечето населени места с еднофамилно строителство съществуват септични ями, но не се прилагат систематично услугите по изземване на утайката и по този начин не са ясни действителните количества на генерираните утайки. В гр. Кнежа понастоящем има ПСОВ, въведена в експлоатация през 2014 г.

Очаквано развитие

С въвеждането на ПСОВ – гр. Кнежа в експлоатация през 2014 г., се очаква общото количество утайки от отпадъчни води да е 1042,8 тона, от обслужването на 12 000 жители/за 2015г./ . Оценено е на база 86.9 кг утайка жител/год. Производството на утайки от отпадни води е тясно свързано с мощността за пречистване на отпадни води.

Към опасните отпадъци на територията на Община Кнежа спадат препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност – пестициди.

През 2002 г. е изготвен, подаден и одобрен проект за отпускане на безвъзмездна финансова помощ за обезвреждане на негодни за употреба пестициди към МОСВ.

Проектът е реализиран, като са събрани и преупаковани всички пестициди от складовете на бившите ТКЗС - та, намиращи се на територията на общината.

Ремонтиран е един склад, находящ се на бившето селскостопанско летище - общинска собственост, в който са складирани всички пестициди – 81 тона общо,

периодично се проверява склада от органите на гражданска защита и РИОСВ гр. Плевен. Оценката за съхранението им е добра.

Акустична обстановка

Шумовото замърсяване в общината е не по-маловажен проблем от останалите замърсители.

Измерванията и оценките за въздействие на шума се извършват от РЗИ-Плевен. Основни проблеми за шумовото натоварване в общината са съответно:

- Липсата на околоръстни пътища, поради което целият вътрешноградски и транзитен моторен поток минава през жилищни квартали;
- Лошокачествена настилка;
- Двустранно плътно застрояване по главните улици;
- Липса на възможност за зелена и друга екранизация на сградите;
- Наличие на автогара.
- Характерна за шумовото натоварване на града е денонощна и седмична цикличност.

Изводи:

Общината се характеризира със сравнително ниско шумово натоварване с изключение на пиковите часове. Има възможност за частично решаване на проблемите, свързани с шумовото натоварване в пиковите за град Кнежа часове е проектирането и изграждането на пешеходна зона в централната градска част. Прилагането на оптимизирана схема на транспортната мрежа в града е възможно да подобри състоянието. Подмяната и поддръжката на съществуващата настилка ще доведе до значително подобряване на шумовата среда.

Радиационни обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения

Показателите, по които се извършват непрекъснати и периодични контролни наблюдения от регионалната РИОСВ гр. Плевен са:

Радиационен фон - мощност на дозата в наноГРЕЙ/час, nGy/h/ съдържание на естествени и техногенни радионуклиди в почви, дънни утайки и отпадъчни продукти В БЕКЕРЕЛ/килограм Bq/kg, обща бета радиоактивност на води в БЕКЕРЕЛ/Литър, Bq/l, съдържание на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферен въздух - в милиБЕКЕРЕЛ/куб.м. /mBq/m³;

Радиационен гамафон и атмосферна радиоактивност

Състоянието на радиационния гамафон се следи от държавните институции посредством Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гамафон. В РИОСВ гр. Плевен има Мобилна автоматична станция /МАС/, която предава данните за гама-фона към Централната мониторингова станция в ИАОС гр. София. Направените измервания и данните от наблюденията показват, че мощността на дозата е в границите на характерните естествени стойности за съответния пункт. Конкретно за 2002 г. те са били от 70 до 117 /nGy/h/ Данните за атмосферната радиоактивност се събират автоматично два пъти в месеца по аерозолни проби/ с обем до 1000м³ въздух/ върху филтри, чрез мобилни и стационарни станции. Не е регистрирано завишаване на средногодишните концентрации на радионуклиди във въздуха.

Рискове от природния бедствия

Освен рисковете от земетресения и от активизиране на свлачищни процеси, налице е и риск от снегонавявания. За неговата превенция е необходимо ОУПО да предложи мерки за снегозадържане в допълнение на крайпътното изолационно залесяване, като тези мерки се обвържат и със задачата за изграждане на ветро – и полезащитни пояси.

Освен това е целесъобразно ОУПО да предвиди мерки за защита от наводнения.

Съществуващи екологични проблеми, имащи отношение към плана, включително отнасящи се до райони с особено екологично значение

Най-общо проблемите са свързани с/със:

- Със стихийната урбанизация;
- Качество на живот на жителите в общината; нисък стандарт на средата за обитаване и отдих във вътрешността.
- Запазване на културното и историческо наследство;
- Опазване на защитените зони, с биоразнообразието и запазване на местообитанията;
- Зоните за спорт и екологичен туризъм, спа туризъм и всички подходящи форми на алтернативен туризъм;
- Синхронизация между приети стратегии, програми и планове и проекти, касаещи територията и развитието на общината;

Без прилагане на ОУП ще се забави икономическото развитие на общината, ще се пропуснат ползи за финансиране и допълнителни инвестиции както и усвояване на средства от Европейския съюз, респективно – подобряване условия на труд, повишаване качеството на живот, здравословният начин на живот, запазване интересите на развитие на общината, респективно осигуряване на приятна околна среда, запазване на богатата природа на основата на устойчиво управление на околната среда.

Общото състояние на околната среда на територията на община Кнежа е основание при разработване на ОУП на общината да се акцентира върху превантивните мерки за опазване на околната среда.

Мерки, имащи отношение към плана с такъв характер са:

- Недопускане на урбанизация и разрастване на урбанизираните територии за сметка на ценни земеделски земи;
- Изключване възможността за замърсяване над допустимото на повърхностните и подземните води с непречистени отпадъчни води;
- Осигуряване и подходящо устройване на буферни зони около защитените територии около НКЦ по ЗКН и Около ЗЗ по ЗБР;
- Териториална организация на озеленените площи /естествени и култивирани / с оглед изпълнение на изолационни и защитни функции;
- Приоритетно развитие и използване на възобновяеми енергийни източници.

IV. SWOT АНАЛИЗ

На основание на изработения анализ на град Кнежа е изготвена оценка на културното, социално-икономическото и териториално-пространственото развитие, имаща за цел да обобщи направените в анализа констатации и формулираните конкретни проблеми и предимства, които са обект на внимание в настоящата стратегическа рамка.

SWOT Анализ

Изготвеният SWOT анализ конкретизира аналитичните изводи от актуалното състояние на територията, наличните потенциали за развитие и съществуващите проблеми. Направената взаимнообвързана оценка показва вътрешните за територията силни /Strengths/ и слаби /Weaknesses/ страни, както и външните за общината възможности /Opportunities/ и заплахи /Threats/.

ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Благоприятно природо-географско положение на общината и нейния опорен център на растеж – град Кнежа; ▪ Равнинен и слабо хълмист релеф, създаващ добри условия за развитие на земеделие и друг вид стопански дейности; ▪ Климатичните особености, които позволяват отглеждането на редица земеделски култури; ▪ Качествен почвен ресурс, който предполага насоките на земеделските процеси.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Незначителния териториален обхват на горските ресурси; ▪ Недостатъчно водни ресурси; ▪ Отсъствие на полезни изкопаеми с важно стопанско значение.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Предприемане на мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени; ▪ Усъвършенстване на водоснабдителната и мелиоративната мрежа	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Протичащи процеси по изменение на климата; ▪ Нарушение на биоразнообразието;

ДЕМОГРАФИЯ, СОЦИАЛНА СИСТЕМА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

СИЛНИ СТРАНИ

- Сравнително добре запазен демографски потенциал в административния център – град Кнежа.

СЛАБИ СТРАНИ

- Нисък дял на хората с висше и средно образование;
- Невисока раждаемост и относително висока смъртност;
- Отрицателен естествен прираст, отрицателен механичен прираст и отрицателен абсолютен прираст;
- Липса на средства за развитие на спортната инфраструктура;
- Незадоволително състояние на зоните за спорт и рекреация /спортни и детски площадки/.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Развитие на нови социални услуги;
- Създаване на условия за задържане на населението в града чрез разработване и реализация на програми и проекти;
- Насърчаване на спорта и спортната култура на населението чрез изграждане и реконструкция на спортната инфраструктура;
- Модернизация на материалната база на училищата;
- Повишаване на квалификацията на кадрите в образованието;
- Подобряване на материалната база на здравеопазването.

ЗАПЛАХИ

- Влошаване на възрастовата структура на населението;
- Недобра образователна структура на населението, водеща до невъзможност за осъществяване на икономика базирана на знанието;
- Намаляване на родилния контингент;
- Продължаваща емиграция на хора в трудоспособна възраст.

ИКОНОМИКА

СИЛНИ СТРАНИ

- Добре развито земеделие;
- Богатата ресурсна база за биологично земеделие и производство на енергия от ВЕИ;
- Добре развита хранително-вкусова промишленост;
- Липса на изоставени и необработваеми

СЛАБИ СТРАНИ

- Функциониране на предимно микро и малки предприятия с нестабилно финансово състояние;
- Преобладават дребни животновъдни полупазарни стопанства;
- Липса на инвестиционна активност;
- Високи нива на безработица;

земи;

- Условия за елитно семеенство –
Институт по царевица;

- Неоползотворен туристически потенциал;

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Дисперсното разположение на производствената инфраструктура и наличието на свободни терени предоставят възможност за изграждане на нови терени за производствени и складови дейности;
- Налични са условия и потенциал за развитие на културно-познавателен, ловен и еко туризъм и развитие на интегриран туристически продукт;
- Доизграждане, усъвършенстване и технологично обновление на инфраструктурата чрез включване в проекти на национални и европейски програми;
- Наличието на институт по царевица - възможност за внедряване на иновации в сектора на земеделието и за повишаване на ефективността на производството;

ЗАПЛАХИ

- Икономическата криза оказва съществено влияние върху състоянието и развитието на градската икономика;
- Промени в европейските политики за субсидиране на земеделието;
- Налагане на санкции и предпазни клаузи от ЕС;
- Високи изисквания за кредитиране на земеделски производители.

ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

СИЛНИ СТРАНИ

- Наличие на 11 НКЦ, от които 10 са от категория с „национално значение“;
- Наличие на Островския земен вал, от категория с „национално значение“;
- Наличие на исторически музей, съхраняващ и опазващ културното наследство на общината;
- Наличие на три читалища, които съхраняват и опазват идентичността на общината и нейните народни традиции и културни обичаи;
- Богат културен календар - народни традиции и културни обичаи;

СЛАБИ СТРАНИ

- Липса на актуализиран списък на недвижимите културни ценности;
- Липса на адекватна консервация, реставрация и адаптация на НКЦ в селищната мрежа;
- Липса на формирани културни зони;
- Липса на идентифицирани и обособени културни пейзажи;
- Затруднена достъпност до археологическите НКЦ извън териториалния обхват на населените места;
- Липса на маркетингова стратегия;
- Липса на достатъчно финансиране;

ВЪЗМОЖНОСТИ**ЗАПЛАХИ**

- Адаптация на НКЦ в селищната структура и формиране на културни зони;
- Реставриране, опазване и адаптиране на недвижимите културни ценности на територията на общината и терените около тях;
- Изграждане на туристически маршрути и културна индустрия;
- Създаване на информационна система на културно историческите ресурси;
- Разработване на карта на недвижимите културни ценности на територията на общината;
- Изграждане на партньорства между местните общности и бизнеса;
- Използване на финансовите инструменти на ЕС за успешна реализация на проекти в областта на природното и културно наследство;
- Интегриране на културното наследство в стратегиите и ОУПО Кнежа;
- Въвеждане на съвременните изисквания при издирване, опазване, популяризиране и разпространение на културните ценности;
- Въвеждане на мениджмънт и маркетинг в областта на културното наследство;
- Стимулиране на връзките на съвременното изкуство с КН;
- Развитие на културния и научен обмен;
- Изготвяне на рекламни материали за популяризиране на културното наследство на общината;
- Нарушаване на материалната, образната и функционалната автентичност и съхраненост на НКЦ;
- Понижена научна и художествена стойност на НКЦ;
- Нарушаване на експозиционна среда на НКЦ и понижаване на значението на обекта за средата и обществото;
- Невъзможност за формиране на културни зони /експозиционна среда/;
- Невъзможност за обвързване на нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство.

ОКОЛНА СРЕДА

СИЛНИ СТРАНИ

- Наличие на екологично чисти територии;
- На територията на община Кнежа са разположени 2 бр. защитени зони – Защитена зона за местообитанията р. „Искър” с идентификационен код BG0000613, землище с. Бреница – ЕКАТТЕ-6375 и Защитена зона за местообитанията с идентификационен код BG0000627 Конунски дол, която попада в землището на гр. Кнежа;
- Всички населени места в общината са обхванати от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване;
- Наличие на система за разделно събиране на отпадъци;
- Общината попада в район с висок агроекологичен потенциал;
- Добро транспортна достъпност до индустриалните зони, оказващо позитивно влияние;
- Добро състояние на енергийната инфраструктура и телекомуникационната свързаност.

СЛАБИ СТРАНИ

- Висок процент загуби на вода по водопреносната мрежа;
- Остаряла и амортизирана водоснабдителна мрежа;
- Неизградена канализационна система;
- Липса на система за рециклиране на биоотпадъците;
- Проблеми свързани с качеството на атмосферния въздух;
- Липса на ПСОВ и съответно заустяване на битови води директно в реките;
- „Умерено“ и „лошо“ състояние на водните ресурси в общината;
- Незадоволително състояние на техническата инфраструктура и по конкретно пътната настилка и липса на достатъчно паркинги;
- Недобра изграденост на техническата инфраструктура в индустриалните зони;
- Недостатъчно добро състояние на елементите на градската среда.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Подобряване на екологичното състояние, чрез изграждане инфраструктурни проекти оказващи благоприятно влияние върху градската среда;
- Подобряване на екологичните характеристики вследствие от изграждането на ПСОВ;
- Обогаляване и поддържане на „зелената“ градска и селищна система;
- Замяна на замърсяващи въздуха енергоносители с алтернативни източници на енергия;
- Обособяването на зони за логистика;

ЗАПЛАХИ

- Невъзможност от реализация на големите инфраструктурни проекти – изграждане на пречиствателна станция за отпадни води, – Кнежа;
- Влошаващи се качества на околната среда;
- Недостатъчни финансови средства за поддържане на инфраструктурата и изграждане на нова;
- Спиране на предвидени средства по Структурните фондове и Оперативните програми на ЕС;

- Осигуряване на реализацията на проекта ПСОВ в град Кнежа, които има проектна готовност;
- Реконструкция и рехабилитация на техническата инфраструктура.

СЕЛИЩНА МРЕЖА, УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

СИЛНИ СТРАНИ

- Равномерно дисперсно разпределена селищната мрежа в пространствения обхват на общината;
- Формиран център на растеж в общината – град Кнежа;

СЛАБИ СТРАНИ

- Формирани диспаритети/различия между центъра на растеж – град Кнежа и населените места в прилежащия земеделски хинтерланд;
- Недостатъчно добра осигуреност на територията с устройствени планове и схеми;
- Незадоволително състояние на междублоковите пространства в град Кнежа;
- Липса на Концепция за пространствено развитие на община Кнежа.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Град Кнежа има възможност да генерира растеж, който да окаже благоприятно влияние върху прилежащия селскостопански хинтерланд;
- Обособяване на вторичен център в селскостопанския хинтерланд на общината.

ЗАПЛАХИ

- Концентрацията на население и социално-икономическа активност основно в административния център, водещи до задълбочаване на проблемите в градската среда.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

СИЛНИ СТРАНИ

- Близост до река Дунав и ГКПП – Оряхово;
- Наличие на магистрален газопровод в пространствената структура на общината;
- Осигурена реализация на градска Пречиствателна станция за отпадни води;

СЛАБИ СТРАНИ

- Незадоволително състояние на техническата инфраструктура и по конкретно пътната настилка;
- Отсъствие на пътища I клас;
- Липса на функциониращ жп транспорт;
- Недоизградена канализация в прилежащите села;

-
- Добро състояние на енергийната инфраструктура и телекомуникационната свързаност.

- Необходимост от рекултивация на общинското депо за ТБО;

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Основен транспортен коридор за преминаващия от Турция за Западна Европа транспортен трафик, ползващ фериботната връзка Оряхово – Бекет;
- Изграждане на логистични центрове, обусловени от преминаващия третокласен път по направление Червен бряг - Кнежа - Оряхово и Плевен - Долни Дъбник - Кнежа - Оряхово;
- Доизграждане на газификацията на града за битови и промишлени нужди;
- Реконструкция и рехабилитация на техническата инфраструктура.
- Възможност за присъединяване на производители на ел. енергия от възобновяеми източници;
- Условия за инсталиране на биогазови инсталации и включване към мрежа 0,4 kV и 20 kV.

ЗАПЛАХИ

- Недостатъчни финансови средства за поддържане на инфраструктурата и изграждане на нова;
- Спиране на предвидени средства по Структурните фондове и Оперативните програми на ЕС;

IV. ПРОГНОЗА ЗА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО И ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ

V. 1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

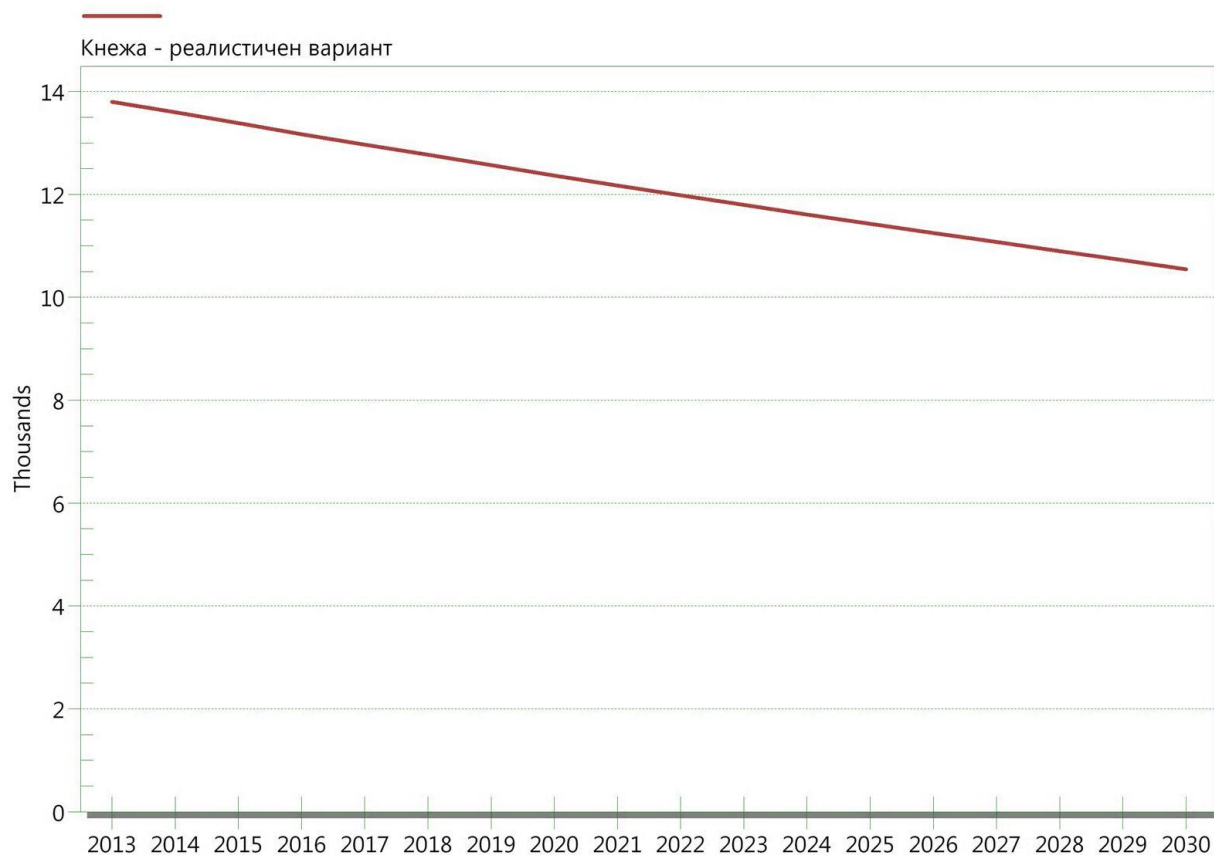
V. 1. 1. ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ /песимистичен, оптимистичен, реалистичен/

Демографска прогноза

Направената прогноза за броя на населението на община Кнежа е средносрочно-недетайлизирана и обхваща периода до 2030 г. Поради своята неточност /счита се, че най-точни са прогнозите обхващащи до 5 годишен период, защото има незначителни демографски промени/, породена от факта, че трябва да се прогнозира демографското поведение на неродени поколения и с цел относителното подобряване на нейната точност, тя е направена в три варианта.

При I вариант/при хипотеза за конвергентност/ се вземат под внимание настоящата демографска ситуация и тенденциите в нея, като той се определя за реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографско и социално-икономическо развитие на страните членки. При него се очаква населението на общината да намалее до 10 550 души през 2030 г.

Total population

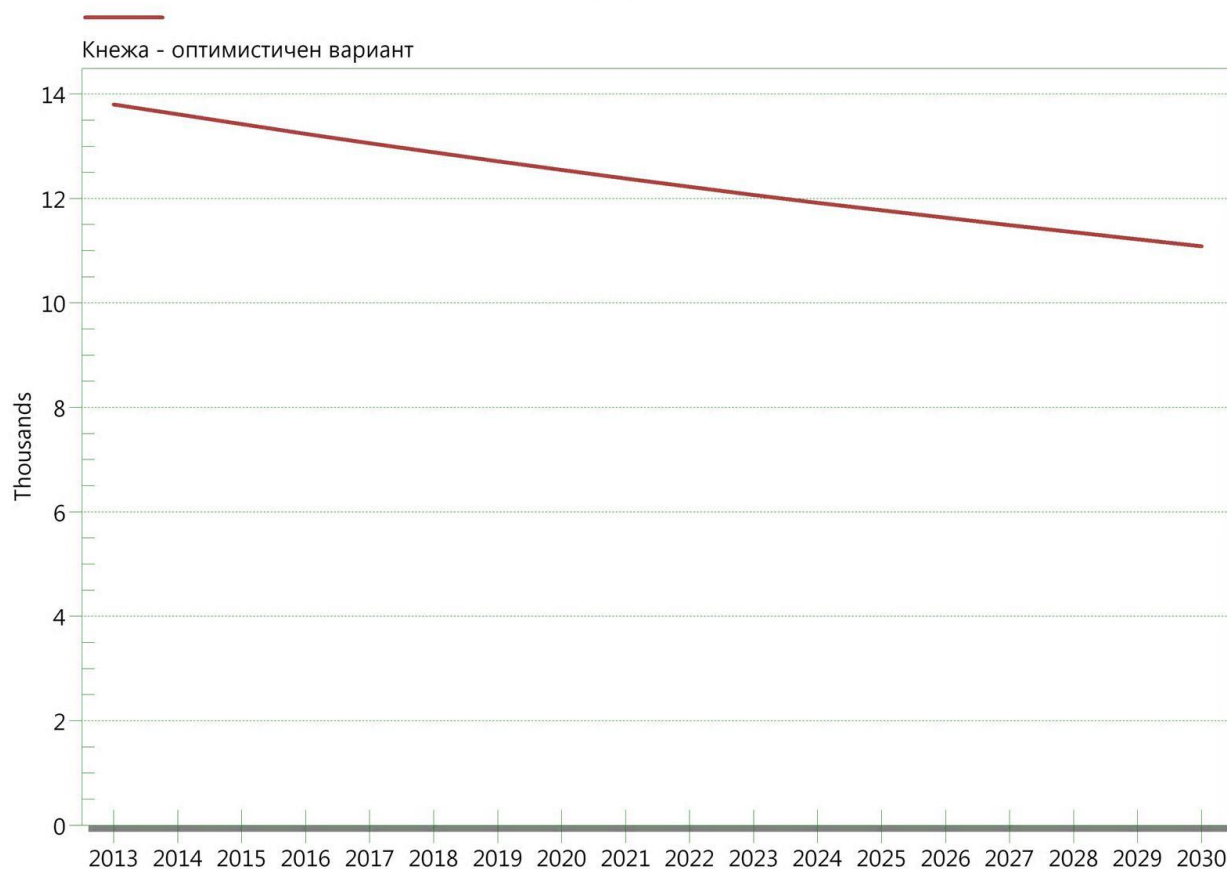

Фигура 34. Прогноза за броя на населението на община Кнежа през 2030 г. - I вариант /при хипотеза за конвергентност/.

При II вариант /относително ускоряване/, за изходни данни се вземат тези от настоящата демографска ситуация, но се предполага, че отрицателните стойности на механичния прираст ще намалееят, ще има увеличение на тоталния коефициент на плодовитост и ще се увеличи очакваната продължителност на живота. Като цяло се предполага, че демографското развитие ще протича при по-благоприятни социално-икономически процеси в страната и на територията на общината. Тук отново се очаква намаляване на броя на населението, но до 11 100 души през 2030 г.

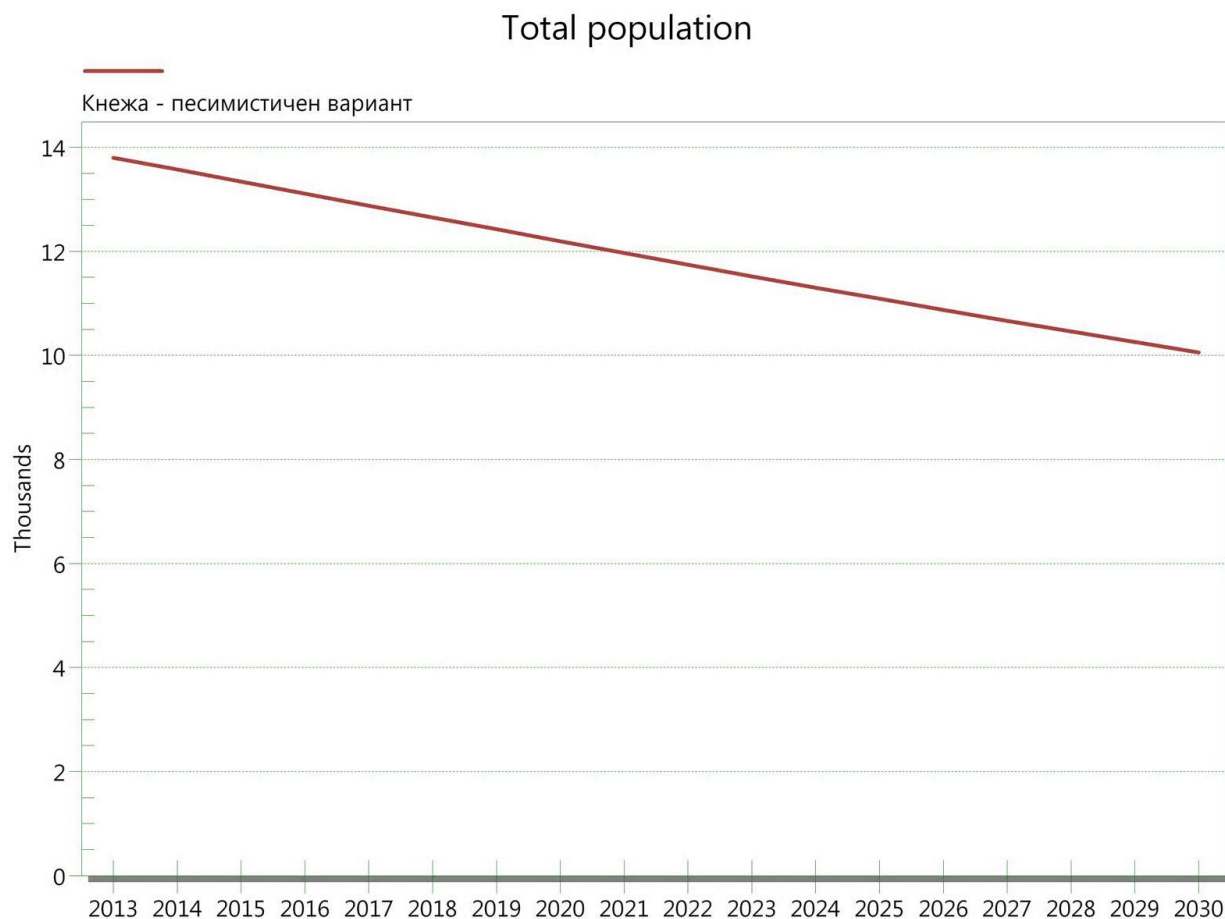

Total population

Фигура 35. Прогноза за броя на населението на община Кнежа през 2030 г. - II вариант /относително ускоряване/

При III вариант /относително забавяне/, за изходни данни се вземат тези от настоящата демографска ситуация, но се предполага, че отрицателните стойности на механичния прираст ще се увеличат, ще има намаляване на тоталния коефициент на плодовитост и очакваната продължителност на живот ще се увеличи незначително. Този вариант се очаква да се развие при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в страната и на територията на общината. Тук се очаква голямо намаление на броя на населението на общината, до 10 100 души през 2030 г.

Фигура 36. Прогноза за броя на населението на община Кнежа през 2030 г. - III вариант /относително забавяне/.

При така направената тривариантна прогноза за броя на населението на общината през 2030 г., се очаква то да намалее и да бъде в рамките на 10 100 – 11 100 души, като при подобряване на социално-икономическата обстановка на нейната територия напр. през следващия програмен период, която да допринесе за намаляване на отрицателните естествен и механичен прираст, може да се направи контролна прогноза през 2020 г. с цел корекции на настоящата.

V. 1. 2. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ /промишленост, селско и горско стопанство, транспорт, строителство, туризъм и др./

Според административно-териториалното деление на страната община Кнежа попада в обхвата на област Плевен, която се характеризира с контрасти в социално-икономическото развитие. През 2012 и 2013 г. пазарът на труда в областта постепенно се възстановява, но заетостта остава ниска въпреки повишаващата се инвестиционна активност. Демографската характеристика на областта също е негативна и не допринася за икономическото ѝ развитие.

Селското стопанство е водещ отрасъл на общинската икономика в Кнежа. То е основен източник на доходи и заетост за населението и ще продължава да заема важна роля в развитието на района в бъдеще. Отрасълът се благоприятства от редица фактори, като наличието на равнинен релеф, улесняващ обработката на големи по площ масиви, подходящите почвено - климатични условия, високия бонитет на земеделските земи, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на земеделски култури и селскостопански животни. Ограничение за отрасъла представлява продължаващото съществуване на раздробена и маломерна собственост, затруднени пазарни отношения поради наличието на съсобственост и доста често – неясни поземлени граници. Съществува реална нужда от сериозни инвестиции за отглеждане на конкурентни продукти по екологосъобразен начин, които да се изнасят в страните от ЕС, където населението е с по-висока покупателна способност.

Развитието на икономиката на община Кнежа е част от приоритетите за развитие на административната единица, поставени в Общинския план за развитие на община Кнежа 2014 – 2020 г. Основните приоритети, които си поставя общината за този период са:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Икономическо развитие и икономически растеж чрез повишаване конкурентоспособността на местната икономика:

Приоритет 1. Повишаване ефективността на селското стопанство в общината;

Приоритет 2: Развитие на конкурентоспособността на местна икономика и подкрепа на малкия и среден бизнес;

Приоритет 3: Подобряване на бизнес средата на територията на общината;

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Създаване на условия за духовно, физическо и социално развитие на населението:

Приоритет 1. Развитие на образователна, здравна, социална, културна и спортна инфраструктура;

Приоритет 2. Подобряване качеството на образованието и създаване на благоприятна среда за реализация на младото поколение;

Приоритет 3. Подобряване качеството на социалните услуги и интегриране на групи в социална изолация и малцинствени групи;

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Разширение и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща по-добро качество на живот и утвърждаване на местната идентичност:

Приоритет 1. Рехабилитация и модернизиране на инфраструктурата, осигуряваща достъпност;

Приоритет 2. Подобряване инфраструктурата, осигуряваща по-добри условия за екологосъобразен, здравословен и пълноценен живот;

Приоритет 3. Развитие на туризъм;

Приоритет 4. Подобряване качеството на услугите, предоставяни от общината и подобряване на капацитета;

Отчитайки съществуващите в общината тенденции и перспективи, настоящият ОУПО Кнежа ще създаде необходимата устройствено-териториална основа за постигането на тези приоритети.

Развитие на социалната база

Развитието на социалната база е в пряка връзка с броя на населението и неговата прогноза за нарастване или намаление.

Община Кнежа се характеризира със застаряващо и намаляващо население, което означава че, перспективата за развитие на социалната инфраструктура в общината е свързана по-скоро с модернизиране и устойчиво управление на съществуващата МТБ, отколкото с изграждането на нова.

Развитието на всички подсектори на социалната и културна дейност в общината са и в пряка връзка с държавната политика в тези сфери.

Образование

През последните години се наблюдава тенденция за увеличение на броя на учащите на територията на община Кнежа, но сградният фонд, който обслужва училищата се характеризират с изключително влошено състояние. Извършено е саниране и освежаване на повечето сгради, подмяна на дограма, боядисване и обезопасяване на откритите спортни площадки в детските заведения, закупени са и климатични инсталации. Необходимо е извършване на цялостен ремонт и обновяване на МТБ, която за момента е частично обновена. Разположените на територията детски градини имат нужда от усъвършенстване и модернизация, така че да се използват ефективно и устойчиво.

Здравеопазване

Здравеопазването на територията на общината е представено от едно заведение за болнична помощ – „Многопрофилна болница за активно лечение – Кнежа“ ЕООД. След анализ на нуждите на населението в общината се констатира необходимостта от модернизация и технологично обновление в болничното заведение. В общината съществуват четири детски ясли, като само една от тях е локализирана извън град Кнежа. Извършване на цялостен ремонт и обновяване на МТБ е приоритетна дейност за общината.

Култура

Прогнозата, свързана с културната инфраструктура е насочена главно към читалищата и паметниците на културата на територията на общината, които следва да се

ремонтират и модернизират, така че да привлекат повече туристи на местно, областно и национално ниво.

Целта е както да се удовлетворят нуждата от културни събития и информация на жителите и посетителите на общината, така и да се възстановяват дълголетните традиции и културни обичаи.

Спорт

Спортната инфраструктура в рамките на община Кнежа е препоръчително да се модернизират, така че да е функционална и да се използва както от населението на община Кнежа, така и от посетителите ѝ.

V. 1. 4. ОБИТАВАНЕ

Жилищния фонд на община Кнежа възлиза на 7 242 жилища, 2241 от които са необитавани, което е 31,7 % от общия брой жилища. При съществуващите тенденции на отрицателен прираст на населението в бъдещ план не се очаква рязко повишаване на търсенето на жилища, което означава, че не се откроява нужда от създаване на нови жилищни квартали при наличието на такъв голям процент необитавани жилища. Тези изводи произлизат от анализа на съществуващите жилища както и процента на изоставените, но не се отчита състоянието на съществуващия сграден фонд. При бъдещ икономически растеж на община Кнежа би следвало да се създадат условия за повишаване на стандарта на живот на жителите, което би довело до нужда от реконструкция на част от жилищния фонд.

Големият процент на необитаем жилищен фонд – 32% - потвърждава негативните тенденции на обезлюдяване в общината. Всички тези данни потвърждават голямата нужда от иновативни мерки, които да задържат населението на територията на общината, предлагайки му възможности за реализация и добър стандарт на живот, довеждайки до нови зони на растеж и прекратяване на негативната тенденция на обезлюдяване.

Повишаването на енергийната ефективност е приоритет на национално ниво, в който се залага постигане на над 20% по-малко разход на електроенергия за отопление. Постигането на тази цел е възможно чрез оценка на съществуващия сграден фонд и последващото интегриране на мерки за енергийна ефективност, които включват ремонт или реконструкция на основни технически системи от сградите – покриви, ВиК, водоснабдителни и отоплителни инсталации и др., също така и топлоизолация и подмяна на стъклопакети. Тъй като много голяма част от сградния фонд е в частния сектор управлението на енергийната ефективност е процес, изискващ координация между общината и частните собственици. Постигането на добри показатели по отношение на изразходваната електроенергия за отопление ще доведе до повишаване на качеството на живот, чрез намаляване на личните разходи за отопление и също така ще се намали въглеродния отпечатък на региона, което ще повиши и качествата на средата.

V. 1. 5. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

В териториалната структура на община Кнежа са идентифицирани археологически културни ценности от категории с „национално и местно значение“. Отчитането на техните охранителни зони и устройствените режими за опазване и интегриране в тяхната автентична селищна и природна среда следва от контекста на ОУПО. За стратегическото развитие и опазване на културното наследство на общината е създадена взаимовръзка с останалите функционални системи на селищата.

По отношение на културното наследство, прогнозният анализ се съставя спрямо последните реализирани политики на ЕС, които са ориентирани към **управление и интегриране на екологичните, ландшафтни и културни ценности** на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие на общините и регионите.

Чрез ОУПО са създадени устройствени предпоставки за **опазване на цялостните културни ландшафти** по смисъла на чл. 47, т.6 от ЗКН.

Водеща роля в селищното устройство и регионалното развитие имат факторите, които отразяват регионална специфика. В този смисъл пространственото развитие на територията е ориентирано към културното наследство на общината, нейните природни и културни ландшафти.

В териториалната структура на община Кнежа са идентифицирани общо 11 недвижими културни ценности /НИНКН/ и 7 археологически /АИС-АКБ, НАИМ БАН/.

Предвижданията на ОУПО относно културното наследство в общината са насочени към пространствено-комуникационно и функционално интегриране в селищната мрежа чрез обособяване на еко- и велосипедни туристически пътеки, които имат за цел да създадат необходимата пешеходна и транспортна достъпност до културните и природните обекти. Също така има възможност по тези линейни оси да се формират малки културно-рекреационни зони предимно по поречието на р. Гостиля на север от град Кнежа и в близост до защитената зона Конунски дол.

Опазването на културните ценности изисква изпълнението на основни дейности свързани със съхраняване на техните уникални характеристики. Консервация, активно опазване, публична загриженост и адаптация в най-широк смисъл, изпълнението им е предпоставка за запазване и развитие на пространствената им идентичност и потенциална им за стимулиране на икономически растеж.

Оползотворяването на културното наследство се явява един от водещите елементи за създаване на устойчиво и балансирано развитие. Създава се възможност за съчетаване на традиционните, носещи идентичността на региона, и социално-икономическите дейности. Културното наследство е фактор, който изгражда позитивни партньорства между местните общности и бизнеса.

Водеща роля в съхраняването, опазването и адаптирането на културното наследство днес имат хората. Заедно с него те са носители на историческата памет и древни традиции. Представянето на културното наследство като дейност, интегрирана в селищната структура на общината придава ново значение и го представя като ресурс за социално-икономическо развитие.

Важна приоритетна дейност на община Кнежа е създаването на **маркетингова стратегия и информационна система на културно-историческите и природни ресурси** на общината.

Необходимо е създаването на **маркетингова стратегия**, която да представя културното наследство, също така създаване на информационна система на културно-историческите ресурси и иновативни форми за популяризирането му. Дейностите свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването и съхранението на културните ценности и полагане на необходимите грижи.

Необходимо е да бъде актуализиран списък с недвижими културни ценности и включването на нови обекти притежаващи научна и културна стойност. При изпълнението на тази задача е необходимо активното участие на държавните и административни структури, регионалния исторически музей, неправителствени организации и всички заинтересовани страни /Министерство на културата, Национален институт за недвижимо културно наследство, Национален археологически институт с музей към БАН, Регионален исторически музей – Плевен, Областна администрация – Плевен, Общинска администрация – Кнежа и всички заинтересовани страни/. При актуализацията е необходимо да се вземе предвид степента на съхраненост на материалната, образната и функционална автентичност. Трябва да бъде изготвена оценка на научната и художествената стойност на обектите и да се проследи мястото и значението им в съвременната среда. До колко обектите са част от съвременната обществена и културна област /среда/, които обогатяват средата и обществото. Оценката на познавателната стойност показва научния и образователен потенциал на обектите като свидетелство за развитие на материалната и духовната култура на обществото.

Необходимо е да се оцени утилитарната стойност на обектите, до каква степен обектите позволява възстановяване на оригиналните или организиране на нови функции. Трябва да се направи анализ на икономическата целесъобразност с цел включване в културно историческата индустрия или друга инвестиционна система.

Необходимо е стриктно прилагане на специфичните правила и нормативи за устройство на защитените територии за недвижимо културно наследство и териториите за превантивна устройствена защита на недвижимото културно наследство и дефинираните специфични устройствени режими към ОУПО Кнежа за опазване и съхранение на недвижимите културни ценности, характерния облик на селищната структура и идентичността на общината и региона.

За реализацията на целите на предложените режими на опазване на културното наследство, съгл. Чл. 17 от ЗКН, община Кнежа е необходимо да разработи **Стратегия за опазване и управление**, която да включва интегриран подход към пълния обхват културни ценности.

Реализацията на приоритети заложи в сферата на културното наследство могат да бъдат подпомогнати от Оперативната програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. по приоритетна ос „Регионален туризъм“.

Оста включва консервация, опазване, популяризиране и развитие на природното културното наследство със специфични цели „Насърчаване на регионалния туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство“ и „Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в регионите“.

Община Кнежа притежава потенциала за развитие на културен туризъм по отношение на движимото и недвижимото културно наследство. Важно за бъдещото развитие на този приоритет е обвързаността на селищната структура, функционалните системи и социално-икономическите дейности със опазването и развитието на културното наследство. Приоритет на общината е изграждането на основни елементи на техническата и туристическата инфраструктура, което е предпоставка за подобряване на достъпността до обектите и информираността на местното население и гостите на общината.

V. 1. 6. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА, ОТДИХ И ТУРИЗЪМ

Според данни на НСИ от 2013 г. на територията на общината е разположено само едно средство за настаняване. Потенциалът на туристическите ресурси на общината е крайно ограничен. Това се обяснява с предимно земеделските функции на територията, незначителния териториален обхват на горските ресурси и липсата на културно историческо наследство с национално значение. Възможно е развитието на алтернативен туризъм – познавателен, селски, ловен, фото- и еко- туризъм, въз основа на културните забележителности на общината. При съчетание със съседни общини, може да се разработи цялостен туристически продукт.

Препоръчва се насърчаване на разнообразяването към неземеделски дейности; както и насърчаване на развитието на интегриран туризъм в селските райони. Препоръчва се и изграждането на туристически информационен център в общинския център, който да се модернизирва в бъдеще, за да се осигури устойчивост и посещаемост в общината и региона.

Във връзка с това ОУП на община Кнежа прогнозира:

- Увеличаване на туристическия поток;
- Изграждане на удобна и модерна туристическа база;
- Откриване на нови работни места в туризма и високо качеството на обслужването;
- Развитие на – селски; религиозен; опознавателен; ловен, фото и еко туризъм, конна езда, мрежа от велоалеи и т.н. /съвместно с други общини/;
- Прилагане на ефективна маркетингова политика за различни целеви групи и индивидуално като: възраст; доходи; интереси; обитаване; прилежаща среда и т.н.;
- Привличане на чуждестранни туристи чрез създаване на европейски и международни изложения, свързани със селското стопанство.

По данни на НСИ за 2011 година броят на заетите на територията на община Кнежа в сектора на хотелиерството и ресторантьорството е 106 души, а заетите в сектора на култура, спорт и развлечения е 18 души. Очаква се до 2040 г. заетите лица в туризма да са около 300 д., които в зависимост от създадените условия могат да нараснат.

Допълнителната заетост, индиректно свързана с развитието на туризма до 2030 г. се очаква да е 200 д., което също е относителен показател, който е обвързан със степента на постигане на целите на общината, свързани с развитие на туризма и от интереса в предприемачите и туристите.

Фактори като транспортната достъпност до територията, качеството на техническата инфраструктура и чистотата на въздуха и водата, също са от съществено значение за постигането на поставените цели и за привличането на постоянен туристически поток.

V. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ

V. 2. 1. Урбанизирани и извънселищни територии

Основен проблем за община Кнежа е обезлюдяването и деградацията на малките населени места, които са с изчерпани или силно намаляващи демографски и социално-икономически ресурси. Силното застаряващото и намаляващо население ограничава в значителна степен потенциала за развитие на селищата. На тази основа приоритетите на националните, областни и общински стратегии, планове и политики трябва да бъдат насочени към стабилизиране и към създаване на по-добри икономически и социални условия за живеене, спиране на емиграционните и вътрешнообщинските миграционни процеси, стимулиране на раждаемостта, разкриване на нови аграрно-индустриални мощности и работни места, повишаване на атрактивността за бизнес инвестиции и механичен прираст.

Бъдещото развитие на община Кнежа предполага затвърждаване ролята на общинския център град Кнежа като главна икономическа, социална и обслужваща сила. В този традиционен и най-вероятен сценарий на развитие цялостната концентрация на трудови и икономически ресурси ще остане пренасочена към общинския център, а периферните селища ще продължат своята пространствена деградация и обезлюдяване. Този моноцентричен модел на развитие обаче не отговаря на съвременните изисквания и потребности на жителите на община Кнежа, стратегическите виждания на общинската управа за развитие на общината, националните и европейски директиви за развитие на селищата и регионите.

Стратегическите насоки за териториално развитие в общината са свързани с реализирането на специфични цели и задачи в устройството на територията, което има за цел да постигне устойчиво и балансирано социално-икономическото развитие в съответствие с ресурсните възможности.

Това налага интегриране на устройственото планиране с регионалните и секторни политики и планове, чрез териториално координиране на секторните политики, стратегии, планове и програми, имащи пряко или косвено отношение към пространственото развитие на общината.

Стратегическите насоки за пространственото развитие налагат координирането и актуализацията на системата от документи за пространствено развитие на национално,

регионално и общинско ниво, които гарантират интегрирано пространствено развитие при отчитане на териториалния потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие.

От значение за балансираното развитие на общината е и опазването на природното и културно наследство чрез добро управление, правилни политики и насочени инвестиции. Този компонент от пространствената структура показва идентичността на община и повишава конкурентоспособността ѝ.

Урбанизираните територии на общинския център се явяват основен носител на растежа в рамките на територията на общината, като той се отличава със сравнително високо ниво на динамика в развитието и свързаната с него изменчивост на пространствено-функционалните характеристики на отделните урбанизирани територии.

В съответствие с основните национални и Европейски стратегически насоки за развитие през следващия програмен период, развитието на основните урбанизирани територии следва да се фокусира върху следните тематични направления:

- Условия за живот, бизнес и работа на местната общност в рамките на урбанизираната територия;
- Еколого-устойчиво и енергийно ефективно развитие на града и неговите функционални системи;
- Ефективна пространствена организация на територията и адекватно инфраструктурно осигуряване;
- Управление на града и прилежащата територия.

Конкретните насоки за териториално развитие на общината произлизат пряко от ролята и мястото на РСПР на област Плевен в регионалната система за планиране и управление на територията. Същите са пряко насочени към:

- Концепцията за пространствено развитие на общината, разработена в съответствие с изискванията на Закона за регионално развитие;
- Общият устройствен план на общината, които се разработва в съответствие с Закона за устройство на територията.

Природните условия на Дунавската равнина са позволили развитието на специфична селищна мрежа още от древността. За съвременната селищна структура на общината са характерни малки селища с обширни плодородни земи. Формирането на селищна мрежа на общината носи спецификата на релефа на терена, климата и природните ресурси.

Релефът е хълмист, равнинно платовиден с лек наклон на североизток. По-голяма част от територията има надморска височина от 100 до 200 м. Характерни форми на релефа в равнината са платата, възвишенията, льосовите откоси и други.

Територията на община Кнежа попада в умереноконтиненталната област. За него са характерни студена зима и топло лято, голяма годишна температурна амплитуда, добре проявен пролетно-летен валежен максимум и зимен минимум на валежите, като ежегодно се образува сравнително устойчива снежна покривка, чиято продължителност зависи от надморската височина.

Потенциал за развитие има находището на природен газ и кондензат „Искър-запад”, в землището на село Бреница.

Към тези фактори и условия могат да се добавят и пътно-транспортната комуникационна система, която включва второкласните и третокласни републикански пътища II-13 и III-116, които свързват общината със другите общински центрове в областта и река Дунав.

Линейното разположение на населените места по основните комуникационни направления в пространствената структура на общината дава възможност за групиране с атрактивни извънселищни урбанистични елементи.

В основата на възможните сценарии за пространствено развитие на селищната мрежа на община Кнежа стои линейното развитие; атрактивността на индустрията и земеделието; потенциалът за възпроизводство на продукцията и капитал. Особено важна е ролята на реализираните урбанистични полюси със съхранена тилова природна среда, редуване на нови урбанистични елементи и природни паузи, интензивно земеделие и животновъдни ферми, нови висококатегориини туристически селища и рекреации, логистика и т.н., които гарантират повишена атрактивност за наши и чужди капиталови инвестиции.

Изведената диагноза и продължителния прогнозен период в развитието на общината сочат три възможни сценарии за пространствено и социално-икономическо развитие на общината: песимистичен, традиционно последователен, задържащ развитието сценарий, оптимално реалистичен, насърчаващ развитието сценарий; агресивен иновационен постъпателен, инвестиционно гарантиращ развитието сценарий.

Тези сценарии са в основата на обобщените три модела на пространствено развитие: *Моноцентричен; Полицентричен I фаза – формиране на вторичен център и Полицентричен II фаза.*

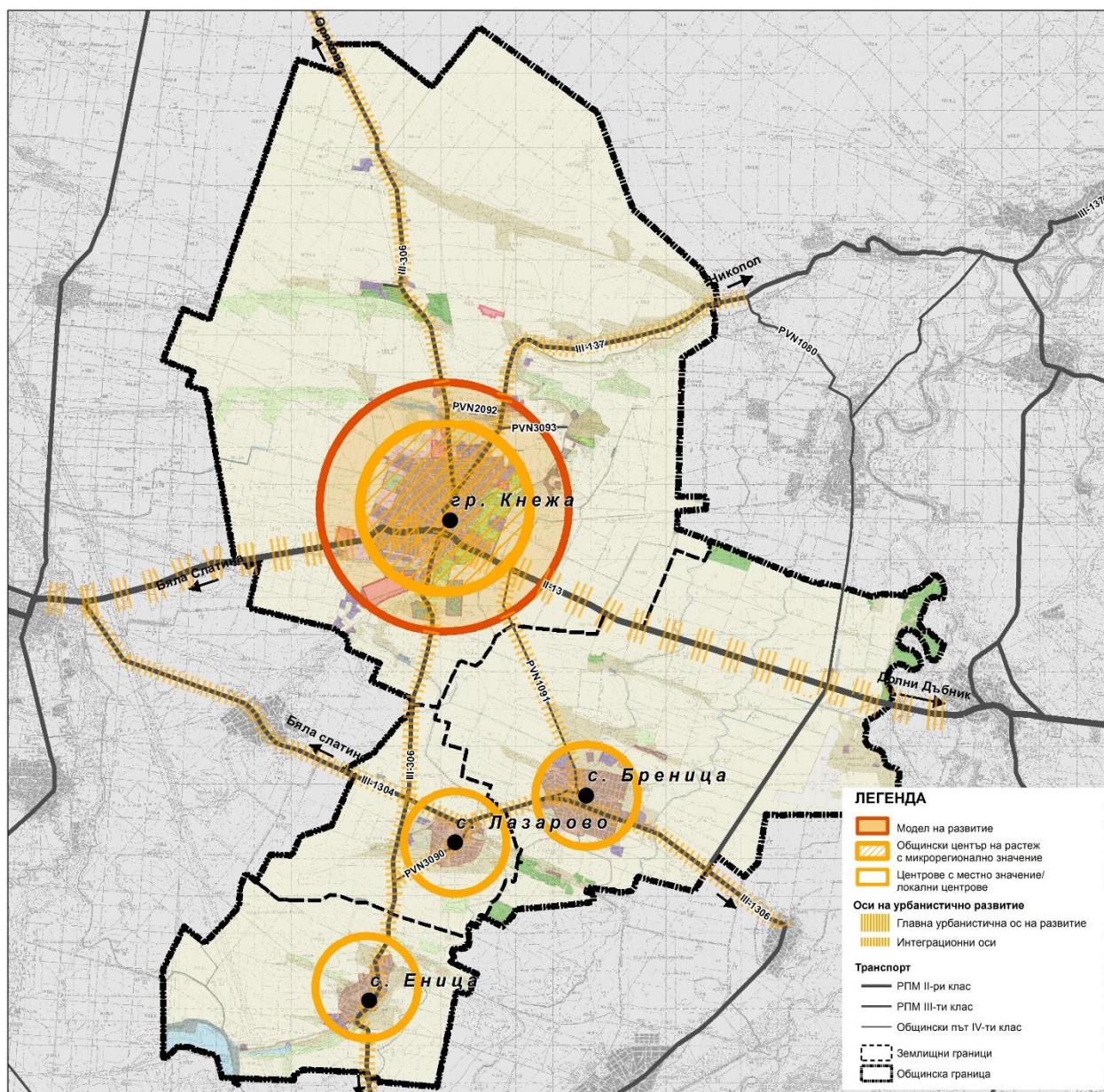
Моноцентричен модел на развитие

Съществуващия до сега модел за пространствено развитие може да се характеризира като моноцентричен. Град Кнежа запазва в традиционния сценарий на пространствено развитие своето центрово социално-икономическо и културно значение за сметка на разположените в хинтерланд населени места, като тяхната основна цел ще бъде да насочват ресурсите си /природни, демографски, селскостопанска продукция и т. н. /към общинския център и да поддържат неговите функции на център на растеж в общината.

- 1. град Кнежа - общински център на растеж с микрорегионално значение.**
Концентрация на социално-икономическа активност, административни и културни дейности, население и техническа инфраструктура;
- 2. центрове от местно значение/локални центрове** /селата Бреница, Еница и Лазарово/. Периферно разположени в южната част на селскостопанския хинтерланд в териториалната структура на общината.

МОНОЦЕНТРИЧЕН МОДЕЛ

Фигура 37. Моноцентричен модел на развитие на община Кнежа.

Полицентричен модел на развитие

Този модел е предопределен от европейската практика и сценарий за полицентрично развитие, предполага освен основния център да се формира вторичен център по територията на общината, които сами по себе си да бъдат двигатели на растеж за обособените селищни структури и за прилежащата им територия. По този начин мощностите ще бъдат сравнително равномерно пространствено разпределени в обхват на общината. Това от своя страна ще смекчи формираните диспаритети /различията/ между общинския център и останалите населени места в хинтерланда. Този модел е по-ефективен от гледна точка на пространственото разпределение на територията и разположените социално-икономически дейности, по отношение на развитието на техническата инфраструктура и равномерното разпределение на населението.

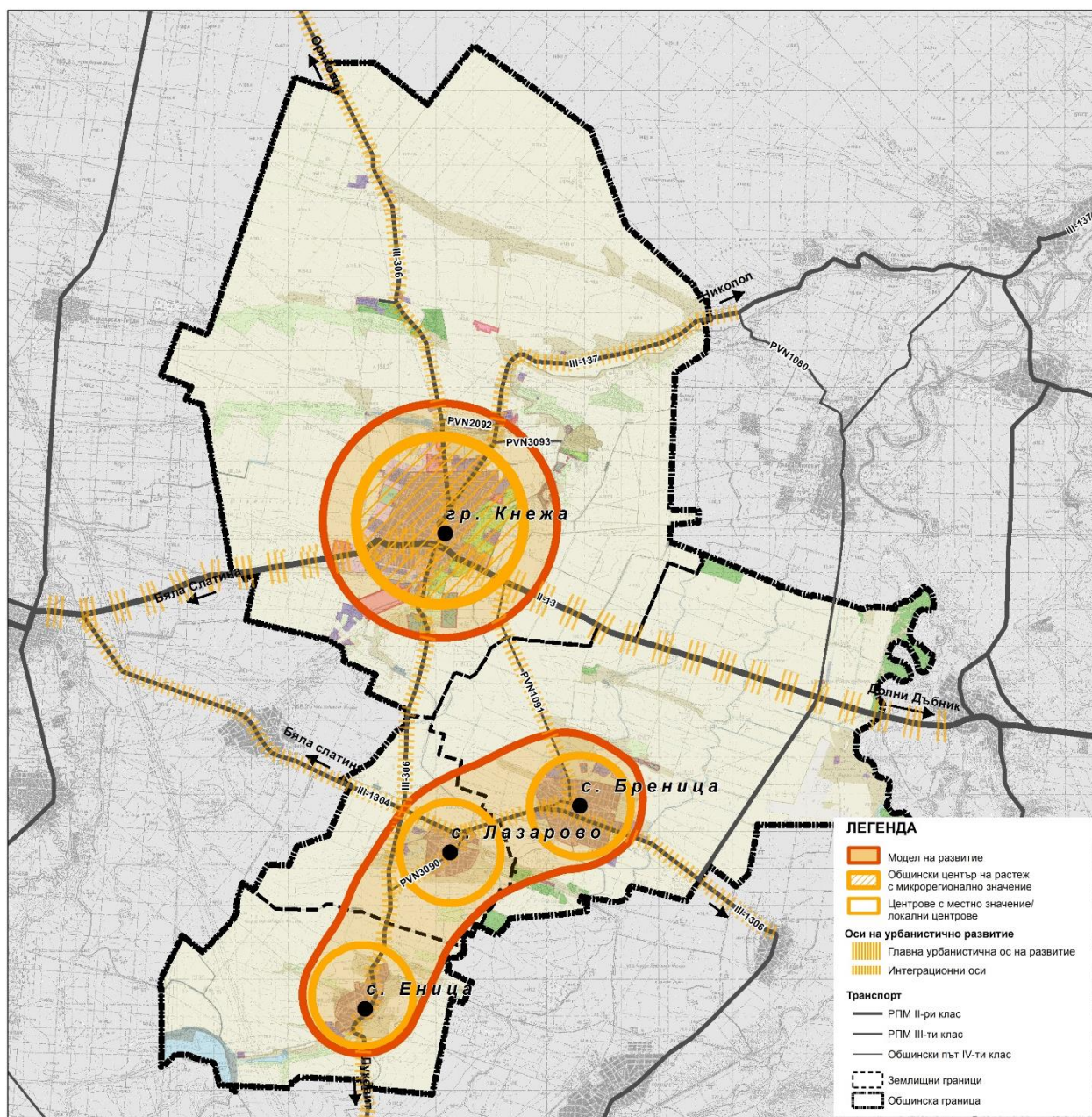
При съвременното взаимобвързване на селищните структури на преден план излизат пространствено-комуникационните и функционални връзки за сметка на физическото обвързване между урбанистичните единици. Подобрената транспортна достъпност и интегриращите елементи в общината дават възможност да се формира вторичен център, включващ съседно разположените населени места по основата транспортно-комуникационна ос в общината.

1. град Кнежа - **общински център на растеж с микрорегионално значение;**
2. **формиране на вторичен център** – транспортно-комуникационно и функционално обвързване на локалните центрове /селата Бреница, Еница и Лазарово/ разположени в южната част на селскостопанския хинтерланд в териториалната структура на общината.

Този урбанистичен модел носи в себе си потенциала на: пътната мрежа, носимоспособност и сигурност; бърз общински транспорт, минимизирани разходи за поддръжка на пътната мрежа, подобрена транспортна достъпност на бърза помощ и противопожарната охрана до всички населени места; подобрен достъп до предлаганите услуги и туристически обекти в общината и по-голяма сигурност на населението в малките селищни структури.

ПОЛИЦЕНТРИЧЕН МОДЕЛ - I ФАЗА

Фигура 38. Полицентричен модел на развитие на община Кнежа.

Полицентричен модел на развитие II фаза

1. Пространствено-комуникационно и функционално обвързване на общинския център с микрорегионално значение с формирания вторичен център в териториалната структура на общината.

2. Оси на урбанистично развитие

Главна **урбанистична ос на развитие** /главно по транспортната инфраструктура II ри клас изток-запад /Враца – Борован – Бяла Слатина - Кнежа – Искър – Долни Дъбник – Плевен , **интеграционни оси** /III^{ти} клас – север – юг/.

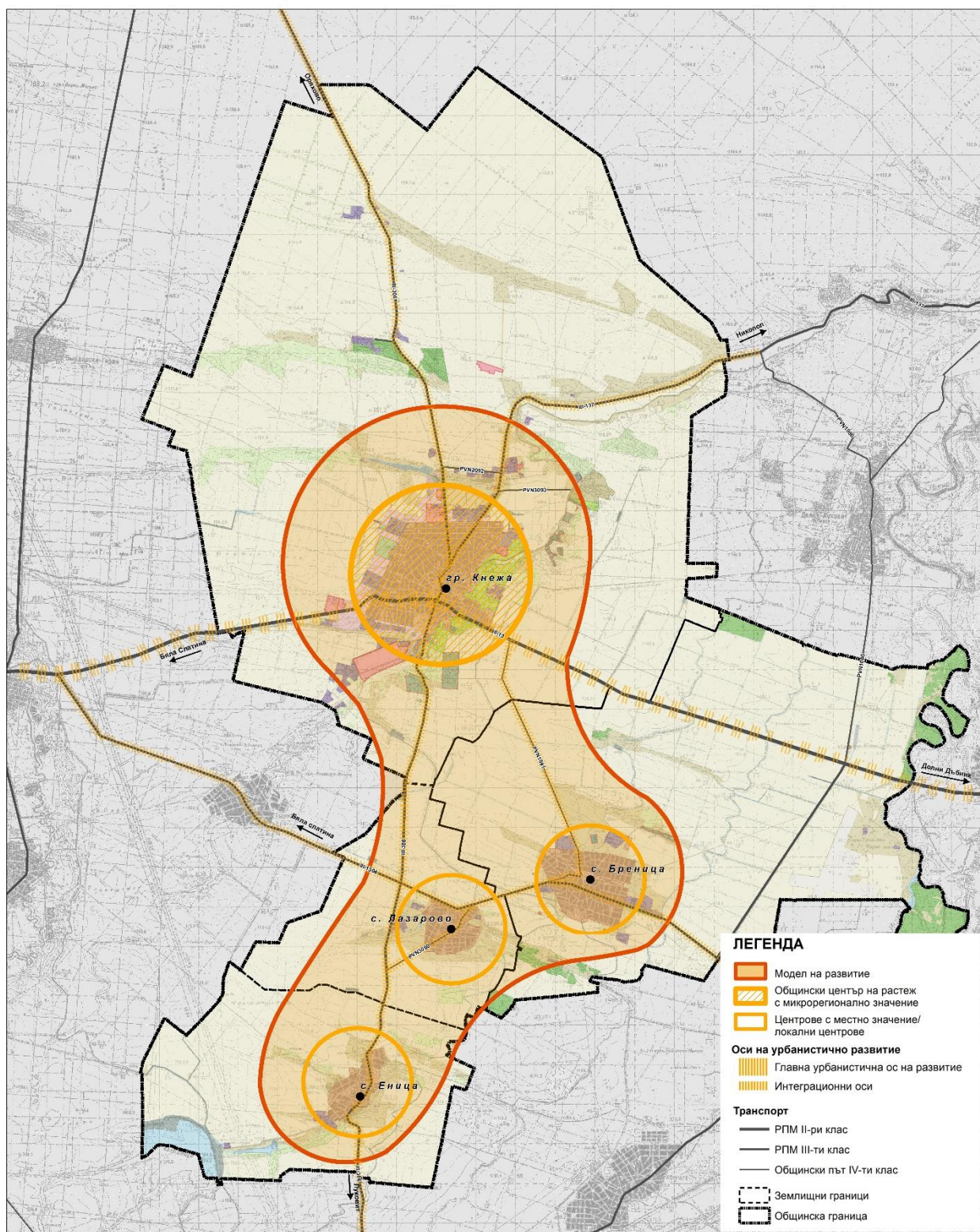
Вертикални връзки – Концептуални йерархични връзки между различните нива населени места.

Този модел допълва и доразвива философията на полицентричния модел I фаза формиране на вторичен център, също така и практиките в европейските директиви за полицентрично, устойчиво и равностойно пространствено развитие на община Кнежа. Неговата основа е изведения най-атрактивен агресивен постъпателно иновационен сценарий, който гарантира чужди и наши капиталови инвестиции.

Изведеният урбанистичен модел носи в себе си потенциала на „възстановеното реновирано и доразвито с нови мощности и технологии индустриално производство възстановеното интензифицирано и доразвито с нови терени растениевъдство и зеленчуково и овощно производство, животновъдство с малки и средни агропредприятия за суровинна преработка; разширената база за услуги и обслужване; оптимизираната пътна мрежа като клас, габарити и сигурност; минимизираните разходи за поддръжка на пътната мрежа вследствие на нейното целенасочено оптимизиране; осигурения бърз общински транспорт и повишена транспортна достъпност до всички населени места за личен транспорт, бърза помощ, противопожарна охрана и сметосъбиране; подобреният достъп до предлаганите туристически услуги на общината и по-голяма сигурност на населението в малките селищни структури.

ПОЛИЦЕНТРИЧЕН МОДЕЛ - II ФАЗА

Фигура 39. Полицентричен модел на развитие фаза II на община Кнежа.

В основата на този модел за пространствено развитие стои най-атраktivният сценарий с акцент върху формирането на едно силно изявено селищно образувание – център на растеж град Кнежа – към които пространствено-комуникационно и функционално са обвързани останалите селища в общината.

Обобщено може да се посочи логиката на последователни урбанистични действия, които гарантират високотехнологичното ефективно и инвестиционно – атраktivно пространствено развитие на община Кнежа в прогнозния проектен период. Тези действия рефлектират в:

- Промисленост;
- Земеделие;
- Отдых и туризъм.

Всички те имат своите пространствени измерители като бъдещо развитие и реализация както следва:

Пространствената структура на община Кнежа е типична за райони с преобладаващо селскостопански функции. Тя се характеризира със селища, разположени приблизително в геометричния център на землищата им. Това е свързано с ежедневния трудов изохрон, отговарящ на тогавашните условия на движение и обработване на земята с животинска тяга. Едно от групата селища, което има средишно разположение по отношение на търговско-занаятчийското и административно обслужване, започва да се развива по-бързо от другите и постепенно се превръща в районен /общински/ център.

Главният център в общината е сформирани от град Кнежа, който обслужва другите села – Еница, Бреница и Лазарово.

Град Кнежа запазва и ще продължава да увеличава, своето социално-икономическо и културно значение в общината за сметка на разположените в селскостопанския хинтерланд населени места, като тяхната основна цел ще бъде да насочват ресурсите си /природни, демографски, селскостопанска продукция и т.н./ към общинския център и да поддържат неговите функции на център на растеж на общината. В тази връзка ОУПО предлага обособяване на нови зони на растеж. От западната страна на града са разположени нови зони за производство, складове /Пп1/ и смесени смесени функции /Смф/. Северно от град Кнежа са предвидени също два терена със смесено предназначение /Смф/ и терени с предимно производствени функции /Пп1/. Новообразувани терени за производствени нужди са разположени и в северната част на града. От източната страна

на гр. Кнежа са предвидени терени за озеленяване /Оз1/, тъй като озеленените площи в общината, типично за земеделските райони са много оскъдни. С предназначение за смесена устройствена зона е предвиден и теренът на бившето стопанско летище в землището на град Кнежа, в северна посока. Същото предназначение е предвидено и за Института, разположен южно от общинския център.

Общата площ на новообразуваните терени за производствени нужди /Пп1/ е: 167ха; със смесено функционално предназначение /Смф/: 119,42ха; а на тези за озеленяване /Оз1/: 146,58ха.

V. 2. 3. Транспортна инфраструктура

Благодарение на географското си положение община Кнежа е важен транспортно-съобщителен и комуникационен център. Освен близостта с река Дунав и ГКПП –Оряхово, територията се явява основен транспортен коридор за преминаващия от Турция за Западна Европа транспортен трафик, ползващ фериботната връзка Оряхово – Бекет, което е важна предпоставка за икономическо оживление и развитие на търговски, транспортни и обслужващи дейности. Въпреки това, този потенциал все още не е развит.

Територията на община Кнежа не е с добра степен на транспортна съоръженост и като качество не удовлетворява настоящите потребности. Пътищата в община Кнежа не са в добро състояние, това в най-голяма степен се отнася за общинската пътна мрежа. Подобряването на състоянието на пътната мрежа /от II и III клас/, както особено на общинската пътна мрежа е основната цел в областта на транспортното обезпечаване в перспектива на общината.

Прогнозата по отношение на развитието на транспортната инфраструктура преди всичко се касае до повишаване на транспортната достъпност чрез реконструкция и модернизация на пътната инфраструктура. Нужно е подобряването на пътните връзки между населените места в общината с цел подобряване нивото на услугите между тях.

Локализираното селскостопанско летище в близост до град Кнежа има възможност да бъде реконструирано и обновено с цел използването му при прогнозното развитие на селското стопанство в общината.

За град Кнежа се предвижда обособяване на северозападно тангиращо трасе - околоръстен път за преминаване на транзитния трафик към Оряхово-Бекет, което да освободи градския център от натоварения транзитен трафик.

V. 2. 4. Инженерна инфраструктура

Водоснабдяване и канализация

1. Прогноза за ръста на населението

Наблюдаваната тенденция на намаление на населението в обособената територия на „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа се очаква да продължи и през периода, обхванат в РГП. Тази тенденция се обуславя най-вече от неблагоприятната възрастова структура на населението и коефициент на естествен прираст. Като цяло, според реалистичната прогноза, населението в обособената територия се очаква да намалее с около 34% в периода до 2038 г.

Таблица 47. Реалистична прогноза за населението /брой/.

	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2038
„Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа	14321	12797	12012	11242	10500	9804	9417
Агломерация Кнежа	10846	9734	9137	8552	7988	7458	7164

Оптимистичната и песимистичната прогнози показват спад в броя на населението със съответно 31% и 37% до края на 2038 г.

Таблица 48. Оптимистична прогноза за населението.

	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2038
„Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа	14321	12832	12120	11447	10814	10227	9905
Агломерация Кнежа	10846	9761	9220	8708	8226	7779	7535

Таблица 49. Песимистична прогноза за населението

	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2038
„Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа	14321	12780	11959	11141	10345	9593	9175
Агломерация Кнежа	10846	9722	9097	8475	7869	7297	6979

2. Прогноза за развитие на бизнеса

Бъдещото икономическо развитие в рамките на обособената територия е моделирано въз основа на оценка на БДС в индустрията за отделни населени места и прогнози за бъдещата стойност на добавената стойност по икономически сектори в три сценария – реалистичен, оптимистичен и песимистичен /Методологията и разработените сценарии са представени в т. 5.1.3. на РГП/.

За целите на РГП е избран реалистичният сценарий, съгласно който БДС в обособената територия нараства над два пъти за периода 2011-2038 г.

Таблица 50. Сценарии за развитие на бизнеса /хил. лв./

	2011	2015	2020	2025	2030	2035	2038
Реалистичен сценарий	3830	4368	5149	6070	7155	8434	9309
Оптимистичен сценарий	3892	4733	6046	7722	9864	12599	14592
Песимистичен сценарий	3768	4026	4374	4752	5163	5610	5896

3. Водопотребление

Фактурирана вода

Настоящото количество продадена вода в областта е представено в таблицата по-долу. Средното водопотребление на бизнеса е 21% от битовото водопотребление, като водопотребление през 2010 г. възлиза на приблизително 112л/жит./ден.

Таблица 51. Битово водопотребление.

	2007	2008	2009	2010
м3/годишно				
Общо „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа	444795	487683	486734	483443
Агломерация Кнежа	392593	388639	380458	380504
л/жит./денонощие				
Средно - „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа	89.0	88.4	89.9	92.5
Агломерация Кнежа	93.0	93.4	93.1	96.1

Прогноза за водопотреблението

Прогнозата за водопотреблението в населените места с над 2000 е.ж. и общо за обособената територия за периода 2012-2038 г. съдържа три компонента - прогноза за водопотреблението на населението, прогноза за водопотреблението на бизнеса и прогноза на загубите на вода.

Потреблението на вода от бита се очаква да бъде 120 л/жит./ден през 2038 г. Средното водопотребление от бизнеса ще нарасне от 21% от битовото потребление през 2010 г. до 24% през 2038 г. По този начин общото водопотребление през 2038 г. ще достигне 157 л/жит./д.

Прогнозата предвижда значително намаление на течовете към 2038 г. в гр. Кнежа – от 63% на 25%. Нивото на загубите на вода остава непроменено за по-малките населени места. Загубите на вода за цялата обособена територия ще станат около 37%.

Общото водопотребление в обособената територия на “Аспарухов вал” ЕООД- гр. Кнежа се предвижда да бъде намалено от 0,59 млн. м³/г. през 2011 г. до 0,54 млн.м³/г. през 2038г.

Таблица 52. Прогноза за водопотреблението в обособената територия

		2010	2015	2020	2025	2030	2035	2038
Общо потребление	хил.м ³ /г	587	600	590	585	575	553	539
Средно потребление на населението и индустрията за обособената територия	м ³ /г.	41	47	49	52	55	56	57
Средно потребление на населението и индустрията за обособената територия	л/жит./ден.	112	128	135	143	150	154	157
Загуби на вода общо за обособената територия	хил.м ³ /г.	1000	793	622	500	415	352	319
Загуби на вода общо за обособената територия	%	63,0%	56,9%	51,3%	46,1%	41,9%	38,9%	37,2%
Загуби на вода в населените места с над 2000 жители	хил.м ³ /г.	795	600	432	312	230	174	146
Загуби на вода в населените места с над 2000 жители	%	63,0%	55,2%	47,4%	39,7%	33,0%	28,0%	25,0%
Общо за обособената територия	хил.м ³ /г.	1587	1393	1212	1085	990	905	858

4. Прогноза за канализационната система

Прогноза за отпадъчни води

Прогнозата за количеството генерирани отпадъчни води е съобразена с българските норми и възлиза на 90% от водопотреблението за битови и промишлени цели. При битово водопотребление от 120 л/жит./ден., оттокът отпадъчни води е 108 л/жит./ден. Промислените отпадъчни води ще прибавят допълнителен отток и по този начин действителният проектен отток от канализационната мрежа ще възлиза на приблизително толкова, колкото и водопотреблението.

Прогнозата предвижда значително намаляване на нивото на инфилтрация в канализацията в периода на РГП. Системната поддръжка и рехабилитацията на мрежата

ще намали допълнително нивото на инфилтрация от настоящото ниво 65-75% до около 30% от обема на входа на ПСОВ. Намалването на инфилтрацията е все пак възможно единствено, ако дренажната вода не постъпва в канализационната система.

Замърсителният товар се базира на единица стойност, съгласно Директивата за пречистване на градските отпадъчни води. Прогнозата е концентрацията на замърсителите в отпадъчните води от институции и промишлени предприятия да е еднаква с тази в битовите отпадъчни води. Предполага се, обаче, че промишлеността извършва предварително пречистване на нейните отпадъчни води, така че общият товар на замърсяването от бизнеса ще възлиза на не повече от 20% от общия товар.

Таблица 53. Количество отпадъчни води за град Кнежа за 2038 г.

Прогноза	Мярка	Реалистична	Оптимистична	Песимистична
Битови отпадъчни води	м ³ /ден.	774	814	754
Небитови отпадъчни води	м ³ /ден.	233	233	233

Търговски и индустриални дейности

Търговските и промишлени дейности в обособената територия на „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа са представени от следните предприятия разпределени по отрасли:

ХВП и преработвателната промишленост – “Олива” АД /производство на рафинирано слънчогледово масло и експелер/, Мелница “Надежда” Братя Гъркови ООД /преработване на пшеница, производство на брашна, хляб и хлебни изделия/, ЕТ “Искър 2 – Гено Панъов” и “Мелница Надежда - Братя Гъркови” ООД /производство на хляб и хлебни изделия/, ЕТ “Сребрина – лукс” и ЕТ “Цанков” /производство на безалкохолни напитки/ и “Консервна фабрика” АД /производство на консервирани плодове и зеленчуци/.

Тежка промишленост - “Балканкар - Г. Михайлов” АД – дружеството е специализирано в /производство, сервиз и ремонт на електроизделия за каростроенето: електромагнити, реверсори, двигатели, електротабла и инсталации, бобини, ротори и др./, “Антикороза” АД /производство на препарати за защита на металите от корозия, консерванти, фосфатиращи смеси, почистващи, миещи препарати и каша за ръце, смазочно – охлаждащи течности, антифриз и др./ и “Стъклопластик” АД/производство на FGFR резервоари и тръби/

Селско стопанство - “Сортови семена Елит” ЕАД/производство, заготовка и съхранение на посадъчен материал от всички семена на семенпроизводствената схема и от всички култури/, Кооперация “Зора” /производство на селскостопанска продукция/,

ПК “Напредък” /преработване на пшеница и производство на хлебни и сладкарски изделия/, ЗППК “Победа” /производство на селскостопанска продукция/, “СИБИ - Илчовски” ЕООД, “Колендро” – АД, ЕТ “Прис - Борислав Горанов” и ЕТ “Светлин Илчовски” /производство на зърнени култури/.

5. Необходими питейни водни количества за населението на община Кнежа съгласно данните на НСИ, съгласно преброяването от 2011г. Приетата водоснабдителна норма от 200л/ж. на денонощието към 2065г. е съгласно чл.16, ал.2 от Наредба №2.

Необходими питейни водни количества за населението на общ. Кнежа, по населени места съгласно данните на националния статистически институт при питейна водоснабдителна норма от 200л/жител за денонощие

№ по ред	населено място	жители брой	средно денонощно водно загуби 20% общо				К1	К2	К1	К2	К1	К2				
			количество		количество								м ³ /ден.	л/сек.	м ³ /ден.	л/сек.
			м ³ /ден.	л/сек.	м ³ /ден.	л/сек.										
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	11	11	12				
1	Гр. Кнежа	10500	2100	24.31	420	4,86	2520	29,17	1,5	3570	2	111,96				
2	с. Бреница	1886	377	4,37	75	0,86	452	5,23	2,01	833	5,00	22,69				
3	с. Еница	971	194	2,25	39	0,45	233	2,70	2.06	445	5,00	11,69				
4	с. Лазарово	446	89	1.03	18	0.21	107	1.24	2.1	205	5,00	5,36				
	общо	13803	2760	31.95	552	6,38	3312	38,33	-	5053	-	-				

К1 – коефициент на максимална денонощна неравномерност.

К2 – коефициент на максимална часова неравномерност.

II.6. Състояние и оценка на водоснабдителните системи

Водни ресурси

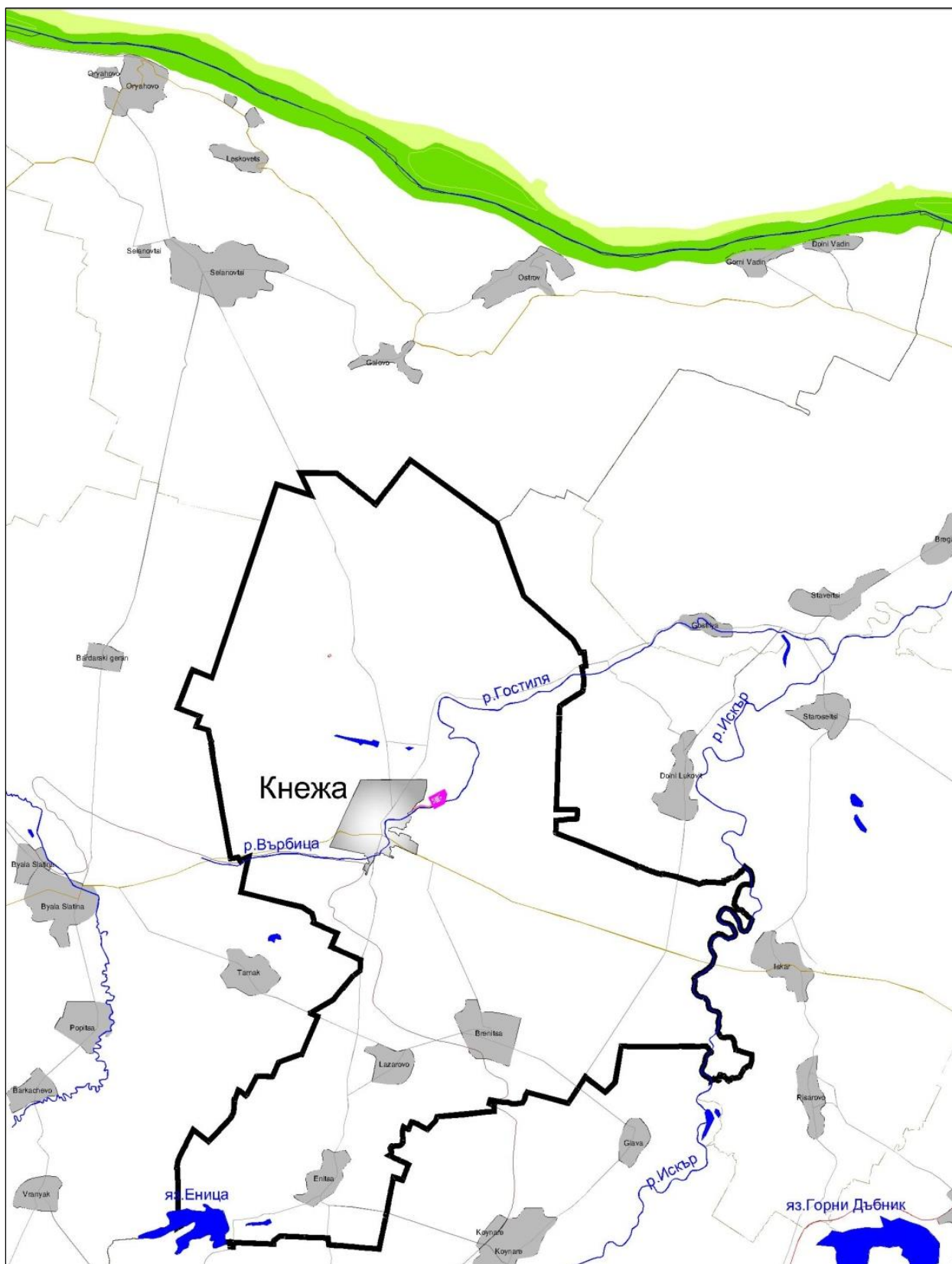
Обща характеристика

На територията обслужвана от „Аспарухов вал“ ЕООД – гр. Кнежа се идентифицират следните водни басейни:

р. Гостиля и др. малки и по големи притоци;

подземни водни тела

язовир Еница

Фигура 40. Карта на водните обекти.

Реки

Река Гостиля е река в Северозападна България, приток на река Искър. Извират в околностите на село Враняк и е с обща дължина $L = 40,90$ км. Площта на водосборната ѝ област обхваща 317 км^2 , а средният годишен отток на водата при вливането си в Искър е $0,64 \text{ м}^3/\text{сек}$. По протежението си реката преминава през няколко селища включително и град Кнежа и в близост до село Гостиля се влива в Искър, като ляв приток.

Таблица 54. Повърхностни водни тела - Повърхностни водни тела категория „река“ от поречие Дунав и Искър

Тип	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Категория на водното тяло	Име на реката/язовира	Описание	Дължина /км// Площ /км ² / *
Поречие Искър						
R8	BG1IS100R025	Гостиля ISRWB25	река	Гостиля	р.Гостиля вливане в р.Искър	до 37,766
R4	BG1IS135R026	Искър RWB26	река	Искър	р.Искър яз.Панчарево с.Крушовене	от 245,887 до
Поречие Дунав						
R6	BG1DU000R001	Дунав RWB01	река	Дунав	р.Дунав границата при с.Ново село границата при гр.Силистра	от 650,650 при до при

Язовири

Таблица 55. Повърхностни водни тела - Повърхностни водни тела категория „езеро“ от поречие Дунав и Искър.

Тип	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Категория на водното тяло	Име на реката/язовира	Описание	Дължина /км// Площ /км ² / *
L16	BG1IS100L029	яз. Еница	езеро	Ниско дере	с. Еница, общ. Кнежа обл. Плевен	4,428

На територията на „Аспарухов вал“ ЕООД – гр. Кнежа има един единствен действащ язовир - язовир Еница.

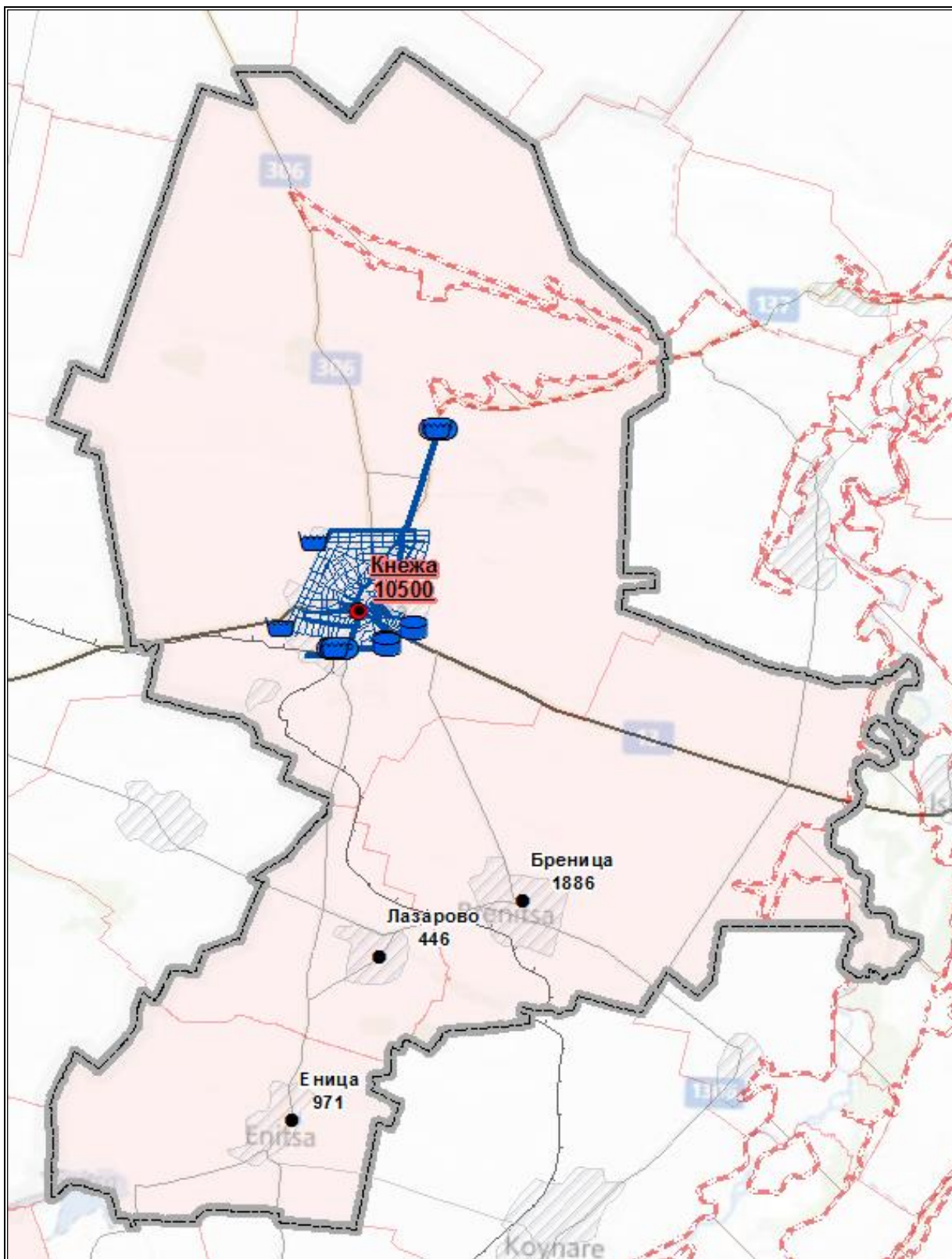
Таблица 56. Косвено определяне на оттока

№	Язовир	Река	Обем в м ³ .10 ⁶	
			Общ	Полезен
1	Еница	Енишка бара	40,179	39,850

Язовирът се стопанисва от „Напоителни системи“ ЕАД, клон Враца.

Водите от яз. Еница се използват основно за напояване и риборазвъждане.

Фигура 41. Населени места и население в обособената територия

Таблица 57. Технически показатели за „ВиК Аспарухов вал“ ЕООД – гр. Кнежа - водоснабдяване

№	Технически показатели за „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа	мярка	2008	2009	2010
1	Съотношение на покритие на услугата	%	90	90	90
2	Консумация на вода	л/ж/д	108	103	107
3	Произведена вода	м ³	1 855	1 689	1 567
			110	224	060
4	Обем фактурирана вода	м ³	621 376	584 616	587 246
		%	33	35	37
5	Пречистена питейна вода	м ³ /год	0	0	0
6	Капацитет на пречистване	м ³ /д	0	0	0
7	Помпени станции за питейна вода	бр.	8	8	8
8	Дължина на преносната мрежа	км	0	0	0
9	Тип разпределителна мрежа /сключена, разклонена, комбинирана/		сключена	сключена	сключена
10	Дължина на разпределителната мрежа	км	155	155	155
11	Капацитет на съхранение на водата	м ³	8700	8700	8700
12	Вода неносеща приходи	м ³ /ден	3371	3026	2684
		%	67	65	63
13	Коефициент за енергийна ефективност	кВтч/м ³	0.721	0.740	0.774

Водовземания

Списъкът на основните водоизточници водоснабдяващи ВС на обособената територията Кнежа е подробно представен в Таблица 61. Видът на водоизточниците е опростен за да се предостави основните характеристики на водоизточника. Следните категории са използвани "Повърхностен водоизточник с язовир", "Повърхностен водоизточник без язовир", "Подземни води основно от плитките кладенци", "Подземните води основно от кладенци с инфилтрация от река" и "Извори".

Таблица 58. Основни водовземания по водоснабдителните системи

ВС	ЕКАТЕ	Име на водоизточника	Капацитет /л/сек/	Тип
ВС_Кнежа	37376	III Ст. двор-Бункера	7	Подпочвени води предимно от плитките кладенци
ВС_Кнежа	37376	Локвичката	11	Подпочвени води предимно от плитките кладенци

ВС_Кнежа	37376	Пеев кладенец	35	Подпочвени води предимно от плитки кладенци
ВС_Кнежа	37376	Свинско езеро	46	Подпочвени води предимно от плитки кладенци

ВС Кнежа

ВС Кнежа се водоснабдява от четири подпочвени водоизточника. Водата от водоизточник Свинско езеро се изпомпва към основният резервоар на Кнежа, както и към резервоар Вапцаров. Освен от там, Кнежа се водоснабдява от Пеев кладенец и два по-малки водоизточника Локвичката и Штопански двор-Бункера, които се използват предимно през лятото.

Фигура 42. Схема на водоизточниците от ВС Кнежа.

Водоизточници – разрешено количество за водоползване

Подпочвен водоизточник Пеев кладенец – в процес на издаване на разрешително за водоползване

Подпочвен водоизточник Локвичката е с капацитет 157 680 м³/годишно, разрешителното е валидно до 03.05.2029

Подпочвен водоизточник Свинско езеро с капацитет 1 624 104 м³/годишно, разрешителното е валидно до 03.05.2029

Подпочвен водоизточник Штопански двор-Бункера – в процес на издаване на разрешително за водоползване

Качество на водоизточниците

Подпочвени води

„ВиК Аспарухов вал“ ЕООД – гр. Кнежа няма проблеми с качеството на водите поради добрите химически и физически характеристики на подпочвените води. Водата в резервоарите се хлорира.

Заключения за водоизточниците в обособената територия

Всички водоизточници в обособена територия Кнежа са подпочвени водоизточници, които осигуряват добро качество на водата и нямат нужда от допълнително пречистване. Основен проблем за ВиК оператора е липсата на разрешителни за ползване на водоизточниците Пеев кладенец и III стопански двор-Бункера. Все пак, „ВиК Аспарухов вал“ ЕООД –гр. Кнежа понастоящем е в процес на получаване на липсващите разрешителни от съответната Басейнова Дирекция. Използването на всички водоизточници ще увеличи също така цялостния капацитет на водовземане и ще подобри производителността през сухия сезон.

Пречистване на питейни води

Доброто качество на подпочвените води не изисква допълнително пречистване. В резултат на това в обособена територия Кнежа няма пречиствателна станция за питейни води. За да се поддържа добро качество на водата и за да се избегнат последиците от застаряване на водата, подпочвените води се хлорират при помпената станция в района на водоизточника. Списък на хлораторните станции е представен на Таблица.

Проблемът с поддържането на добро качество на водата бе обследван във водоизточника, който водоснабдява село Лазарово. Наличието на флуориди във водата към село Лазарово изисква пречистване на 1.84 л/сек или търсене на нов водоизточник.

Следващата таблица представя списък с помпените станции, където водата се хлорира.

Таблица 59. Списък на хлораторните станции в обособената територия

ВС	ЕКАТЕ	Наименование
ВС_Кнежа	37376	Локвичката
ВС_Кнежа	37376	Пеев кладенец
ВС_Кнежа	37376	Свинско езеро

Заклучения за пречистването на вода в обособената територия

Доброто качество на подпочвените води не изисква допълнително пречистване. За да се поддържа добро качество на водата и за да се избегнат последиците от застаряване на водата, тя бива хлорирана в помпените станции Локвичката, Пеев кладенец и Свинско езеро. За момента водата от водоизточник III стопански двор-Бункера не се хлорира.

Водохранилища

Резервоарите за вода са разделени на две основни групи: транзитни резервоари и резервоари за съхранение. Обемът на транзитните резервоари е по-малък. Функционалността на транзитните резервоари е да съхраняват водата от водоизточниците с цел захранване на помпените станции. Резервоарите за съхранение се използват за снабдяване на градовете с питейна вода. Основните функции на резервоари за вода са: съхранение, поддържане на налягане и воден резерв за спешни случаи и за противопожарни нужди.

Три резервоара съхраняват вода за ВС Кнежа, които са изградени преди повече от 40 години. Капацитетът на резервоарите е достатъчен. Основният проблем е лошото им техническо състояние и липсата на подходяща поддръжка по време на експлоатация. Списъкът на съществуващите резервоари във водоснабдителната система е представен в таблица

Таблица 60. Списък на съществуващите резервоари във ВС

ВС	ЕКАТТЕ	Наименование, Обем /м3/	Кота /м/	V /м3/
ВС_Кнежа	37376	Вапцаров 10м3	160.0	10
ВС_Кнежа	37376	Вапцаров, 180м3	170.0	180
ВС_Кнежа	37376	Кнежа 2x2000м3	160.0	4000

Фигура 43. Схема на резервоари от ВС Кнежа.

Заключения относно съхранението на вода в обособената територия

Резервоарите са изградени преди 40 години, без правилна поддръжка и се изисква реконструкция на съоръженията.

Помпени станции

Функцията на водоснабдителните помпи е да доставят вода на по-голяма височина. Във водоснабдителната система на обособена територия Кнежа има два основни типа помпени станции. Първият тип са помпените станции, които се намират в близост до водоизточници. Те изпомпват водата до резервоара захранващ града. Вторият тип,

помпени станции са във вътрешността на водоснабдителната система, и доставят вода до резервоарите, до които поради ниското налягане в системата, водата не може да стигне по гравитачен път.

Има 5 помпени станции във ВС Кнежа:

Помпена станция Свинско езеро, оборудвана с 2 помпи с общ капацитет 1 450 656 м³/год. Помпената станция изпомпва водата от водоизточник Свинско езеро до резервоар Кнежа.

Помпена станция Пеев кладенец, оборудвана с 2 помпи с общ капацитет 883 008 м³/год. ПС изпомпва вода от водоизточника директно във водоразпределителната мрежа.

Помпена станция Локвичката, оборудвана с една помпа с общ капацитет 346 896 м³/год. ПС изпомпва вода от водоизточника директно във водоразпределителната мрежа.

Помпена станция Штопански двор-Бункера, оборудвана с една помпа с общ капацитет 189 216 м³/год. ПС изпомпва вода от водоизточника директно във водоразпределителната мрежа.

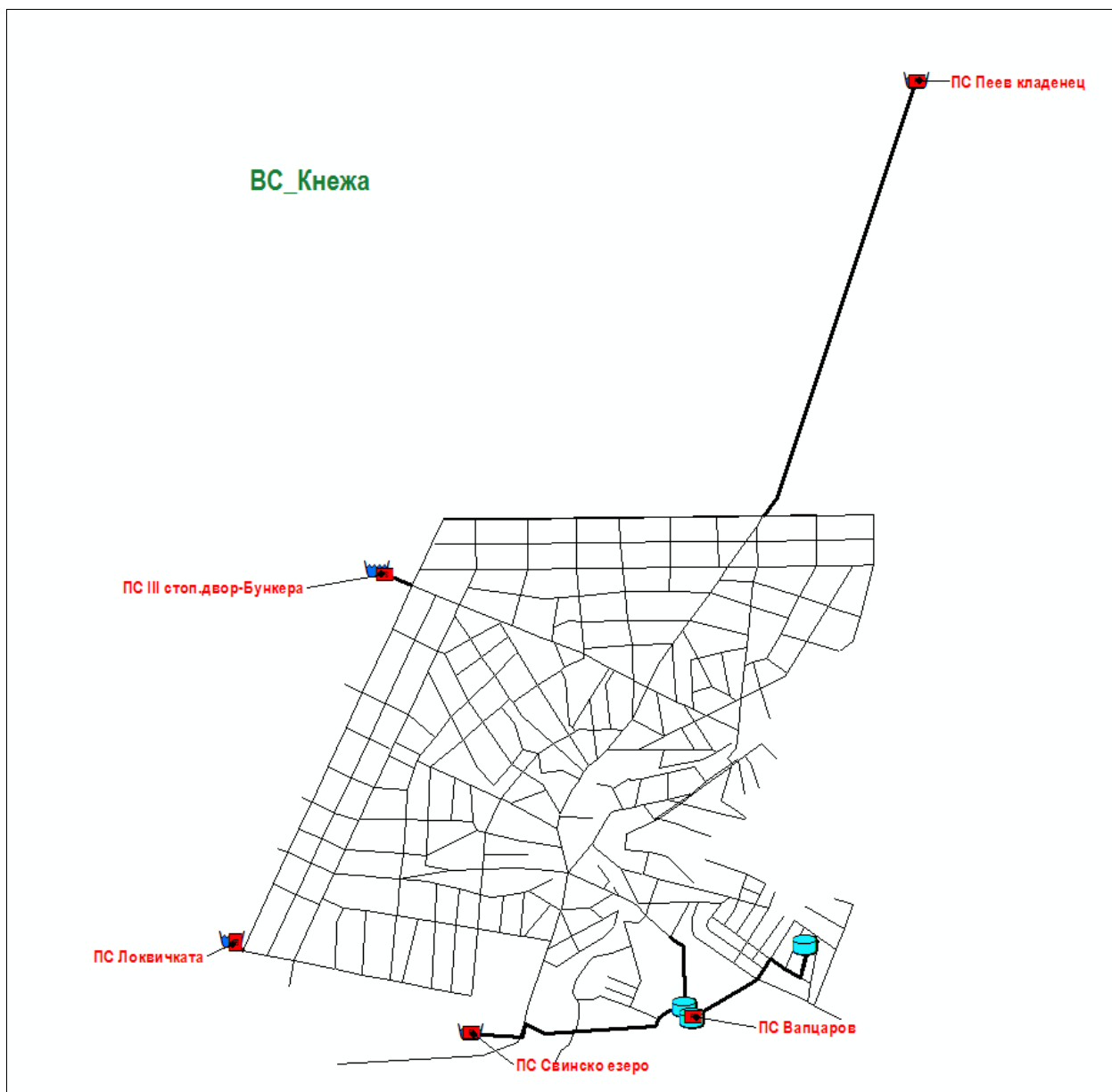
Помпена станция Вапцаров е разположена на заустването от резервоар Вапцаров/10м³/, оборудвана с една помпа с общ капацитет 189 216 м³/год. ПС доставя вода за резервоар Вапцаров /180м³/.

Списъкът на съществуващите помпени станции е представен в следващата таблица.

Таблица 61. Списък на помпените станции във ВС Кнежа

ВС	ЕКАТТЕ	Наименование	Q	Н /м/ /л/сек/
ВС_Кнежа	37376	Свинско езеро	46	70
ВС_Кнежа	37376	Пеев кладенец	28	135
ВС_Кнежа	37376	Локвичката	11	43.5
ВС_Кнежа	37376	III стопански двор-Бункера	9	65
ВС_Кнежа	37376	Вапцаров	6	50

Фигура 44. Схема на помпените станции от –ВС Кнежа.

Заклучения за помпените станции в обособената територия

Капацитетът на наличните помпи е достатъчен. Основният проблем е свързан със състоянието на помпените инсталации. Те са изградени преди повече от 40 години липсата на поддръжка е причина за прекомерната им амортизация. Важно е да се фокусираме върху реконструкцията на помпените станции Свинско езеро и Локвичката и върху реконструкцията на оборудването, което е инсталирано там. Чрез използване на най-нови технологии може да се подобри ефективността на помпите. Най-важната подмяна трябва да бъде извършена в ПС Свинско езеро, което предоставя приблизително 50% от водата за

града и изисква подходящо оборудване, за да осигури достатъчни водно количество за град Кнежа.

Понастоящем помпите инсталирани в ПС Пеев кладенец и III стопански двор-Бункера са подменени с нови, но все пак трябва да бъдат оборудвани с устройства за телеметрично измерване на дебит и налягане с цел подходяща поддръжка на тяхната функционалност и за намаляване нивото на течове.

Главни довеждащи водопроводи

Най-важните главни довеждащи водопроводи са тези, които доставят вода от водоизточниците до водоразпределителната мрежа в градовете. От гледна точка на сигурността, главните водопроводи са много важни за цялата разпределителна система. Всяка авария причинява прекъсване на водоснабдяването за голяма територия.

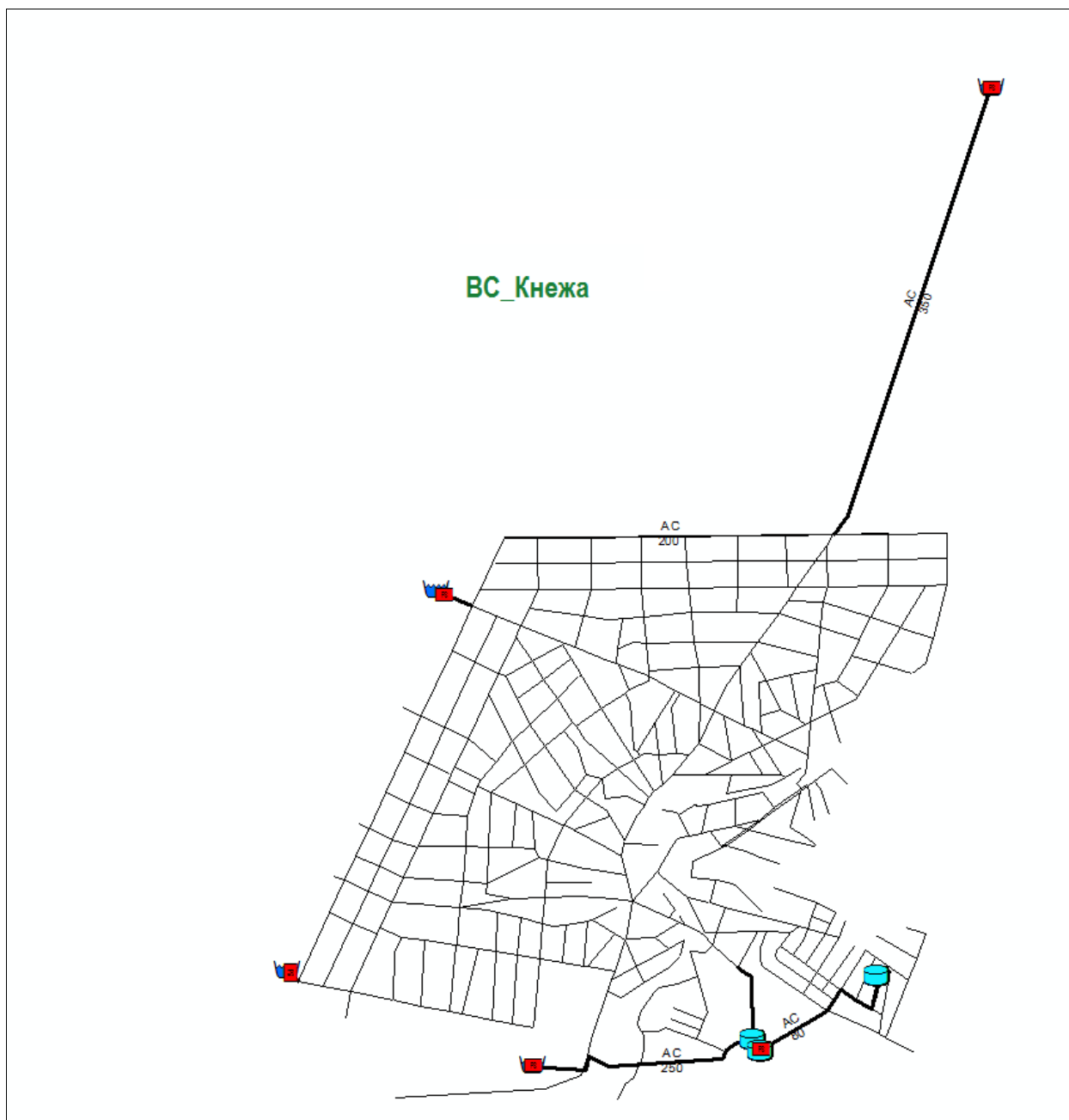
От водоизточник Пеев кладенец водата се доставя до града чрез азбестоциментов водопровод с диаметър 350мм и дължина 2.55 км. От водоизточник III стопански двор-Бункера водата се доставя до града чрез азбестоциментов водопровод с диаметър 100мм и дължина 0.20 км. От водоизточник Локвичката водата се доставя до града чрез азбестоциментов водопровод с диаметър 150мм и дължина 0.10км. От водоизточник Свинско езеро до резервоари „Кнежа” и „Вапцаров 2” водата се доставя чрез азбестоциментов водопровод с диаметър 300мм и дължина 1.42км.

Във ВС Кнежа също така съществува довеждащ водопровод, който доставя вода от водоизточник Свинско езеро през ПС Вапцаров към резервоар Вапцаров и оттам към водоразпределителната мрежа. Водопроводът е азбестоциментов с диаметър 80мм и дължина 1.14 км.

Общата дължина на главните водопроводи за ВС, материалите и групи от диаметри са описани подробно в следващата таблица.

Таблица 62. Обща дължина на преносните водопроводи във водоснабдителните системи по материали и диаметър

Дължина [км]	Материал	
ВС	АЦ	Общо всичко
ВС_Кнежа	5.83	5.83
0-100	1.35	1.35
201-300	1.39	1.39
301-500	3.01	3.01
101-150	0.08	0.08
Общо	5.83	5.83

Фигура 45. Схема на главните водопроводи от ВС Кнежа.

Заклучения за главните довеждащи водопроводи в обособената територия

Главните довеждащи водопроводи са една от най-важните части от водоснабдителната мрежа. Те предоставят големи количества вода до населени места на големи разстояния /Пеев кладенец, Свинско езеро/.

Състоянието на основните преносни водопроводи е лошо. Те са изградени преди повече от 40 години. Основните проблеми са течове, причинени от неправилни връзки

между бетонни или азбестоциментови тръби. Рехабилитацията на тръбите за гарантиране сигурността на водоснабдителните системи е необходимост с висок приоритет.

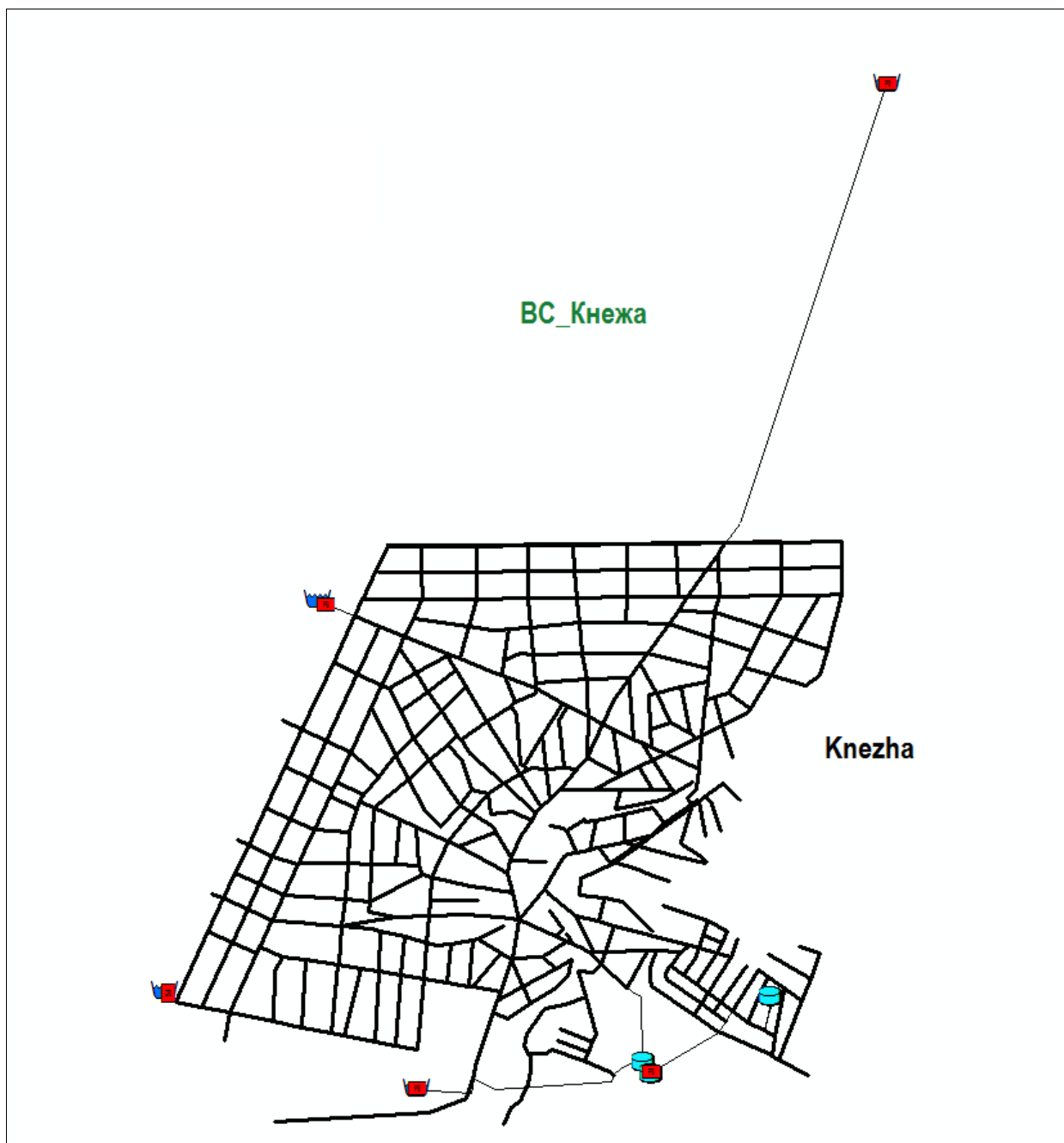
Водоразпределителни мрежи

Общата дължина на водоразпределителните мрежи в обособената територия, е 88 км.

Следващата таблица обобщава основните данни за мрежите в модела /напр. дължини, диаметри и материали/ и показва всички водоразпределителни мрежи на тези градове.

Таблица 63. Обобщена таблица за водоразпределителните мрежи в град Кнежа

Дължина [км]	Материал			
	Полиетилен	Стомана	Азбестоцимент	Общо
ВС				
ВС_Кнежа	4.76	0.43	82.65	87.84
0-100	1.08		67.53	68.62
101-150	2.26		4.55	6.81
151-200	1.43	0.43	4.56	6.41
201-300			5.67	5.67
301-500			0.34	0.34
Общо	4.76	0.43	82.65	87.84

Фигура 46. Схема на водоразпределителната мрежа от ВС Кнежа

Заклучения за водоразпределителните системи в обособената територия

Техническото състояние на разпределителните мрежи се дължи най-вече от тяхната възраст. Повечето от мрежите са на повече от 40 години. Освен това азбестоциментовите тръби представляват сериозен проблем, поради своята ненадеждност и потенциални рискове за здравето /трябва да се отбележи, че 94% от водопроводите във ВС Кнежа са азбестоциментови/.

Това показва, че повечето от водопроводите във водоразпределителната мрежа са в лошо състояние, което е причина за големи течове и може да доведе до спиране на водоподаването.

Измерване на водопотреблението

Най-висок процент измервателни устройства са инсталирани за измерване на водопотреблението за битови нужди в сгради на потребителите – както обществени, така и частни.

Понастоящем помпените станции на водоизточници Локвичката, Свинско езеро и Пеев кладенец са оборудвани с остарели уреди за измерване на дебита и налягането, които са монтирани на включванията към водоразпределителната мрежа. Това води до ненадеждност на измерванията. На водоизточник „III стопански двор-Бункера” не се извършват измервания на дебит и налягане. Там няма въведена телеметрия или система SCADA за събиране на данни, което да позволи на ВиК оператора да наблюдава състоянието и работата на системата, както и нивото на течовете в реално време.

Въвеждането на системата SCADA дава следните възможности на “ВиК” ООД - гр. Кнежа:

- да се подобри и улесни на контрола и експлоатацията на водоснабдителната мрежа;
- да се намаляват загубите на вода и електроенергия
- да се получават на по-добри данни за анализ
- да се даде възможност за архивиране на данните
- да се постигне оптимизация на системата и денонощно управление на налягането.

Заклучения за измерването на водите в обособената територия

Непълните измервания на водния приток към системата не позволяват да се направи воден баланс на водоснабдителната система. Измерването на водните количества не предоставя пълна и обновена информация за работата на системата. За правилна поддръжка на водоснабдителната система се изисква инсталиране на система SCADA.

Системата от измервания с предаване на данни трябва да бъде въведена:

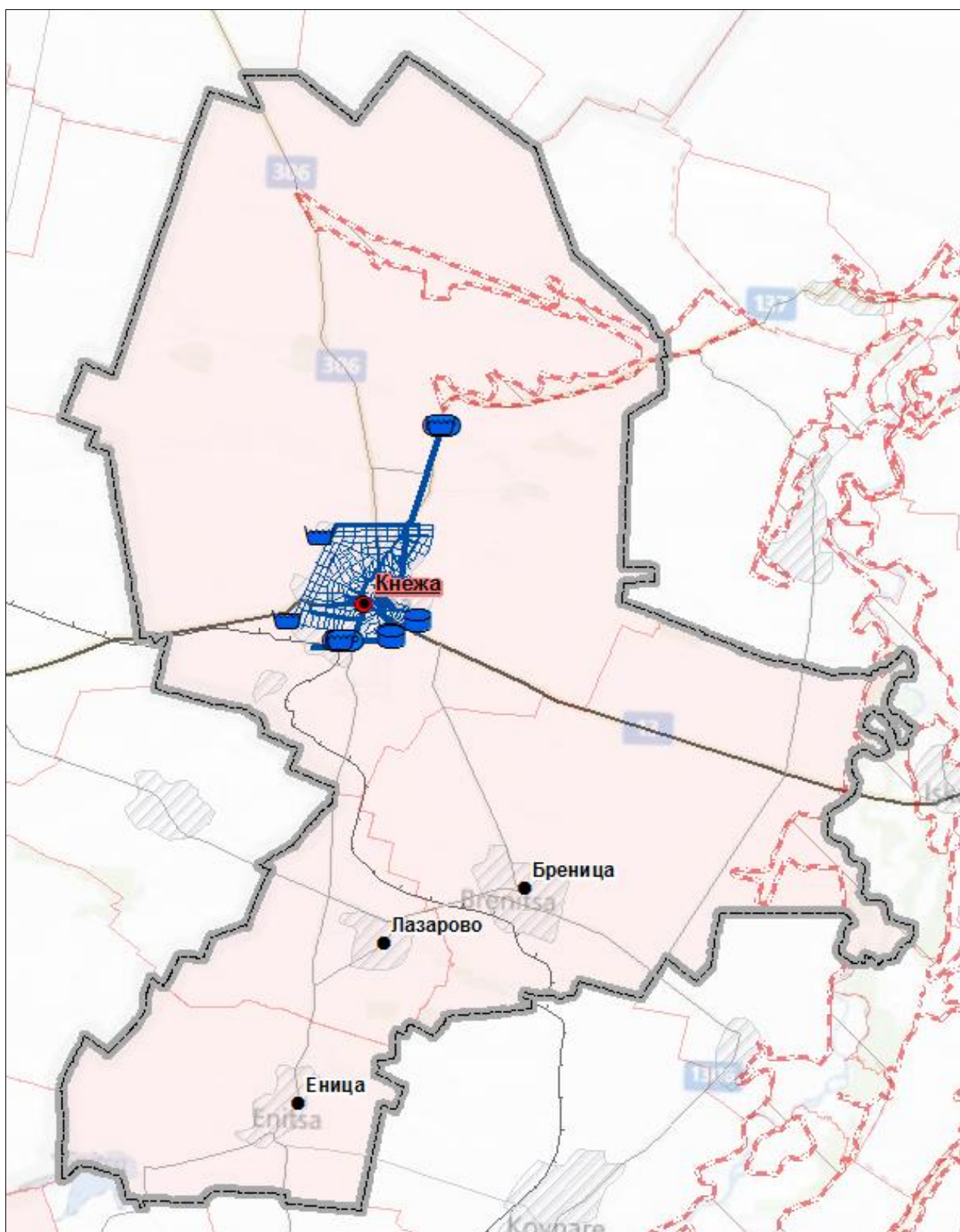
За да позволи измерване и сумиране на всички входящи потоци във водоснабдителните системи;

За да осигури баланса на входящия/изходящ поток в основните части на основните преносни системи;

За да позволи да се оцени нощния поток в основните зони на налягане и участъци от ВС /във връзка с изпълнението на програма за намаляване на общите загуби на вода/.

Водоснабдителни системи – състояние и проблеми

През последните години много селища бяха засегнати от ограничено водоподаване /водни режими/ по време на периоди на засушавания. Селищата, които са били на воден режим през последните 12 години, са представени на следващата фигура /зоните в червено/.

Фигура 47. Селища, засегнати от ограничено водоснабдяване в обособената територия /червени зони/.

Съществуващото ниво на общи загуби на вода във водоснабдителната система е около 63%. Разпределението на загубите на вода за града бе направено въз основа на събраната информация - данни от 2001 до 2011 година. Съществуващата система за измерване и оценяване на данните не предоставя информация за пространственото разпределение на течовете и зоните на налягане във всички части на водоснабдителната система и участъците от водоразпределителната система.

Таблицата за баланса на общите загуби на вода /неприходните водни количества/ на Международната асоциация по водите /МАВ/ е основен инструмент за приоритизиране при стратегиите за намаляване общите загуби на вода както и за воден одит. Въпреки това, липсата на измервания и задълбочен анализ на данните представлява пречка за предоставяне на таблица с баланса на общите загуби на вода със стандартна точност. Постигнато е определено ниво на оценка на водния баланс в резултат на кампания за измерване на подадената вода, осъществена по време на проекта. В таблиците на МВА по-долу са използвани няколко предположения, разработени за основната ВС. Трябва да се отбележи, че има по-високото ниво на нефактурирана измерена консумация в сравнение със стандартните стойности, използвани в други европейски страни.

Операторът трябва да създаде условия за систематична оценка и прогнозна оценка на таблицата на МАВ за баланса на общите загуби на вода за ВС.

Таблицата на МАВ за баланса на общите загуби на вода във ВС от РГП е представена на следващата фигура:

Таблица на МАВ за баланса на общите загуби на вода – ВС Кнежа

Водни количества влизащи във водоснабдителната система 40.22 l/s; 100%	Фактурирана и нефактурирана разрешена консумация 17.55 l/s; 43.6 %	Фактурирана разрешена консумация 14.89 l/s; 37 %	Фактурирана измерена консумация 14.89 l/s; 37 %	Фактурирани водни количества 14.88 l/s 37 %	
			Фактурирана неизмерена консумация 0 l/s; 0 %		
	Водни загуби 22.68 l/s; 56.4 %	Нефактурирана разрешена консумация 2.66 l/s; 6.6 %		Нефактурирана измерена консумация 2.53 l/s; 6.3 %	Общи загуби на вода (NRW) 25.34 l/s; 63 %
				Нефактурирана неизмерена консумация 0.13 l/s; 0.3 %	
		Търговски загуби 0.63 l/s; 1.6 %		Неточности при измерването 0.51 l/s; 1.3 %	
				Неразрешено ползване 0.13 l/s; 0.3 %	
		Физически загуби 22.05 l/s; 54.8 %		Реални загуби до пречиствателните съоръжения 0 l/s; 0 %	
				Течове и преливания на резервоарите 0.13 l/s; 0.3 %	
				Течове по главните водопроводи 12.67 l/s; 31.5 %	
				Течове по сградните отклонения 9.25 l/s; 23 %	

Трябва да се отбележи, че нивото на общите загуби на вода е около 63%. Тази фигура показва високата важност от въвеждането на стратегията за намаляване на общите загуби на вода. Стратегията за намаляване общите загуби на вода трябва да бъде въведена паралелно и в хармония с други предложени мерки, за да балансира бъдещите изисквания към водопотреблението с оптимална дългосрочна инвестиция във водната инфраструктура на обособената територия.

Заключения за състоянието на водоснабдяването и проблемите в обособената територия

Може да направим заключение, че общите загуби на вода в обособената територия са много високи. Като се има предвид недостигът на вода, създаването на ефективна стратегия за намаляване на общите загуби се счита за приоритетна цел.

Водна инфраструктура в малките населени места

Ситуацията в останалата част от обособената територия е подобна на ситуацията описана в главата по-горе. Локалните водоснабдителни мрежи в селските райони страдат от лошо състояние на съоръженията и остаряло оборудване. Локалните водоизточници предоставят по принцип достатъчен обем вода и със задоволително качество. През годината са наблюдавани специално промените на количествените и качествените параметри. Проблемът с поддържането на доброто качество на водата бе обследвано във водоизточника, който водоснабдява село Лазарово. Във водоизточника има наличие на флуориди от шахтовия кладенец, което изисква пречистване на питейната вода. Населението в населените места между 50 и 2000 жители драстично е намаляло през последните десетилетия и прогноза за бъдещото население потвърждава настоящите тенденции.

Заключения за водната инфраструктура в малките населени места

Може да се заключи, че всички малки населени места в селските райони страдат от недостатъчни инвестиции на същото ниво както основната ВС.

7. Състояние и оценка на канализационните системи

Канализационна инфраструктура

„Аспарухов вал” ЕООД – гр. Кнежа обслужва 4 населени места. В настоящия план са разгледани подробно канализационната система на гр. Кнежа, като агломерация с над 2000 еквивалентни жители. За останалите селища в обхвата на ВиК дружеството е приложена информация в табличен вид, съдържаща данни за населението и броя на еквивалент жителите.

Основни характеристики

Таблица 64. Технически показатели за „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа канализация

№	Технически показатели за „Аспарухов вал” ЕООД - гр. Кнежа	мярка	2008	2009	2010	Забележка
1	Дължина на канализацията	км	12	12	12	
2	Тип канализационна система – разделна или смесена		*	*	*	*дадени са за всяко населено място
3	Степен на завършеност на канализационната мрежа	%	8	8	8	* % е изчислен като съотношението на цялата изградената канализационна мрежа отнесена към дължината на вътрешно водопроводната мрежа за цялото ВиК
4	Степен на оползотворяване на канализационната мрежа	%	20	20	20	
5	Период на препълване на канализационната мрежа		-	-	-	*дадени са за всяко населено място
6	Наводнения в резултат на незавършена система, недостатъчен капацитет, повреда в канализационната система	бр.	0	0	0	
7	Канализационни помпени станции	бр.	0	0	0	
8	Преливници за дъждовна вода	бр.	0	0	0	
9	Коефициент за енергийна ефективност	кВтч/м ³	0	0	0	

Таблицата представя някои съществени технически показатели характеризиращи съществуващата канализационна мрежа в обхвата на „Аспарухов Вал“ ЕООД - гр. Кнежа. Водният оператор „Аспарухов Вал“ ЕООД - гр. Кнежа доставя ВиК услуги на селищата в Община Кнежа - гр. Кнежа, с. Бреница, с. Еница, с. Лазарово.

Населените места нямат напълно изградена канализация. Съответно няма изградени пречиствателни станции за отпадъчните води.

На „Аспарухов Вал“ ЕООД –гр. Кнежа е предадена за стопанисване и експлоатация само канализационната мрежа на гр. Кнежа. В града има частично изградена канализационна мрежа.

В селата няма изградена канализационна мрежа. Голяма част от населението са включили битово–фекалните отпадъчни води в изградени от самите тях по стопански начин примитивни съоръжения, като попивни ями, филтрационни кладенци или локални канализационни клонове, включени директно в прилежащите водни обекти /реки, дерета/. Тези съоръжения събират, но не пречистват отпадъчните води и чрез инфилтрация се явяват фактически замърсители на почвата, подпочвените и повърхностните води, което води до влошаване показателите на питейните води и респективно се явява заплаха за здравето на населението, както и за екологичното равновесие в района на населеното място.

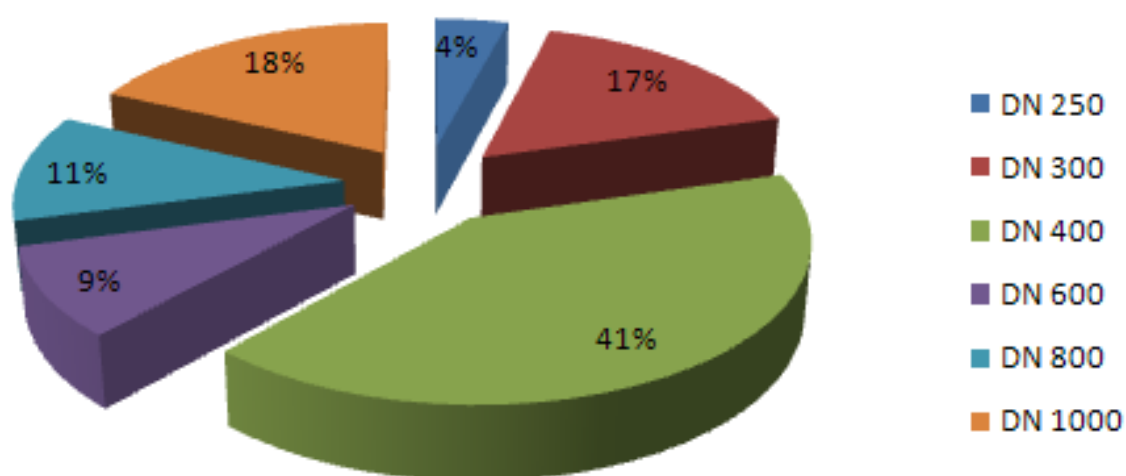
Канализационна и събирателна система

Предвид, че от обслужваните селища само гр. Кнежа има канализационна мрежа и то частично изградена, данните за гр. Кнежа покриват обхвата на ВиК оператора. Степента на присъединеност на населението към канализационната мрежа на гр. Кнежа е 26%.

Информацията относно техническите параметри и годините на полагане на съществуващата канализационна мрежа и канализационни колектори на агломерациите експлоатирани „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа са обобщени в следващите таблици.

Таблица 65. Канализационна мрежа на гр. Кнежа.

№	Улица	Канализация - Дължини, м						PE DN 400	Общо
		Бетонови тръби							
		250	300	400	600	800	1000		
1	ул. "Софроний Врачански"	300							300
2	ул. "Пирин"		140						140
3	ул. "Вит"		280						280
4	ул. "Янтра"		160						160
5	ул. Марица"		150						150
6	ул. "Шабла"		111						111
7	ул. "Неофит Бозвели"		343						343
8	ул. "Осогово"			280					280
9	ул. "Арда"			220					220
10	ул. "Витоша"			260					260
11	ул. "Луда Камчия"			120					120
12	ул. "Искър"			290					290
13	ул. "Л. Каравелов"			180					180
14	ул. "Отец Паисий Хилендарски"			220					220
15	ул. "Рила"				665				665
16	ул. "Васил Левски"					800			800
17	ул. "Димитър Бутански"						500		500
18	ул. "Кирил и Методий"						800		800
19	ул. "Родопи"							1 400	1 400
ОБЩО вътрешна канализационна мрежа		300	1 184	1 570	665	800	1 300	1 400	7 219

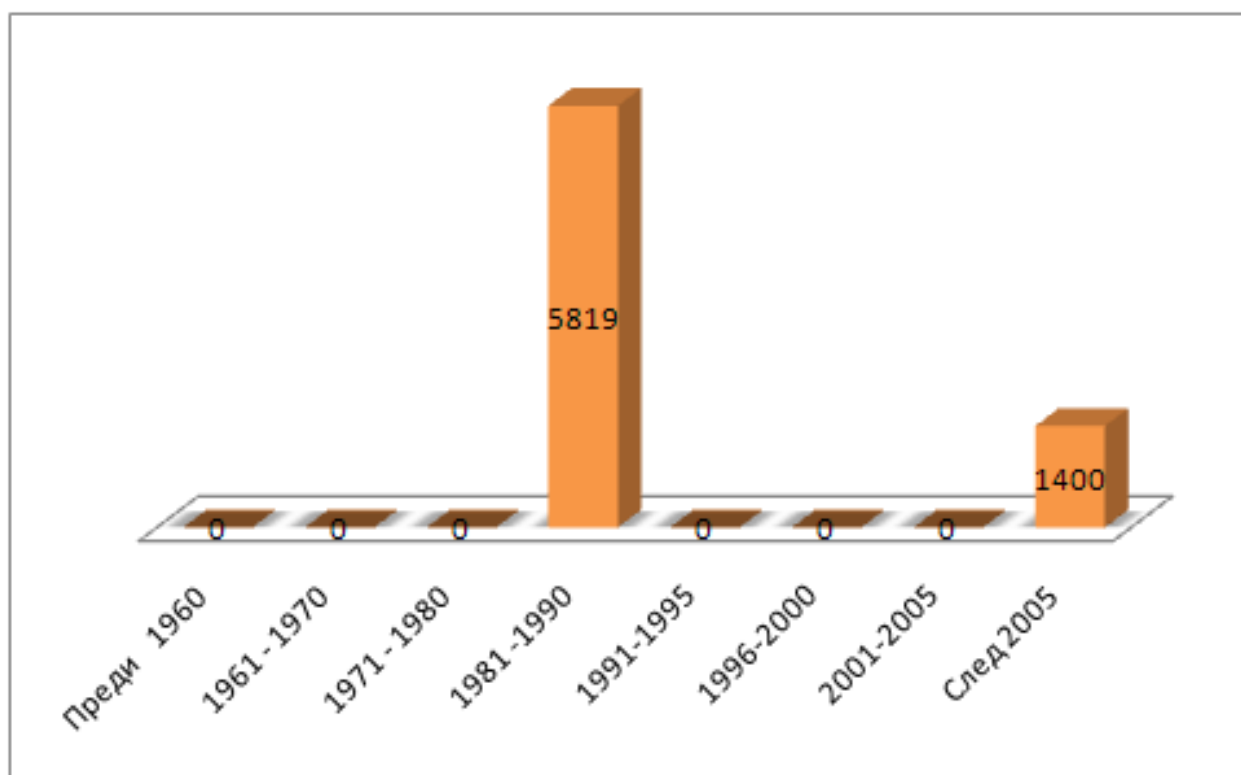
Фигура 48. Процентно разпределение на канализационната мрежа на гр. Кнежа по диаметри

Общата дължина на изградената канализационна мрежа и колектори на гр. Кнежа към 2012г. по данни от „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа е около 12 000 м, от които 4 781 м са съществуващите задбалансовите активи.

Годишите на изграждане на канализационната мрежа и колектори на гр. Кнежа са представени в табличен вид.

Таблица 66. Години на изграждане на канализационната мрежа на гр. Кнежа.

Диаметър	Преди 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991-1995	1996-2000	2001-2005	След 2005	Общо
250				300					300
300				1 184					1 184
400				1 570				1 400	2 970
600				665					665
800				800					800
1000				1 300					1 300
Общо	0	0	0	5 819	0	0	0	1 400	7 219

Фигура 49. Разпределение на канализационната мрежа на гр. Кнежа по години

Както вече споменахме в град Кнежа има изградена канализационна система, обхващаща съвсем малка част от града с обща дължина около 12 км. Всички изградени канали заустват директно в коритото на р. Гостиля. Предприятията, които имат изградени канали заустват също в р. Гостиля. Това води до заблацияване и ниски санитарно-хигиенни условия, които са опасни за здравето на хората.

Съществуващата канализация работи преди всичко като битова, като уличните оттоци са много малко. Централната част на града е застроена предимно с административни и средноетажни жилищни сгради /блокове/ със смесена канализационна система, т.е. водосточните тръби от покривите на сградите са заустени в битовите канализационни тръби и оттам се отвеждат директно в река Гостиля.

Канализацията в по-голямата си част е строена по стопански начин, без проекти, и не отговаря на действащата нормативна база. Тръбите не са водоупътни, компроментирани от агресивните подпочвени води. Връзките между тях са разрушени. Инфилтрацията е голяма. В канализацията има включени и повърхностни водни течения.

По улица „Родопи” има новоизградена канализация по работен проект от 2008 г., изпълнена от РР тръби с РР шахти. Този колектор трябва да се запази при изграждането на цялостната канализационна мрежа. Колекторите по останалите улици са изпълнени от бетонови тръби, връзките между тях в голяма степен са компрометирани и инфилтрацията е голяма. Като диаметри съществуващите канализационни колектори са достатъчни да поемат отпадъчните води.

По данни на „Аспарухов вал“ ЕООД- гр. Кнежа са налични следните актуални разрешителни за заустване на отпадъчни води в повърностен воден обект - река Гостиля: Разрешително №1311003/12.03.2007г. за заустване отпадъчни води в повърхностни водни обекти за заустване на 12 броя потоци на колектори от градската канализационна мрежа – смесени води: битови отпадъчни води и дъждовни води
Решение №178/16.11.2009 г. за изменение и продължаване срока на действие на разрешителното за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти № 1311003/12.03.2007г.

Решение №738/20.04.2012 г. за изменение на разрешителното за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти № 1311003/12.03.2007г.

От 2012 г. по Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013г. съществува актуално Преинвестиционно проучване „Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна и канализационна мрежа и изграждане на Пречиствателна станция за

отпадъчни води на гр. Кнежа”. Проектът предвижда изграждане на цялостна канализационна мрежа на града и пречиствателна станция за отпадъчни води с цел подобряване на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда на Община Кнежа, в съответствие със стандартите на ЕС.

Канализационни помпени станции

В агломерациите, влизаци в обхвата на „Аспарухов вал“ ЕООД- гр. Кнежа, няма изградени съществуващи канализационни помпени станции.

Пречиствателни съоръжения

Град Кнежа

Съгласно изготвения от МОСВ Доклад за прилагане на изискванията на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчни води от населени места, агломерация Кнежа попада в групата от агломерации с над 10 000 е.ж., за които няма осигурено пречистване на отпадъчните води. Към настоящия момент всички отпадъчни води от населеното място – гр. Кнежа се заустват непечистени в р.Гостиля, поречие на р.Искър.

От Басейнова Дирекция Дунавски район с център гр. Плевен е издадено разрешително за заустване с №13110003/12.03.2007г.С Решение № 178/16.11.2009г. на директора на басейновата дирекция срокът на действие на разрешителното е продължен до 07.05.2016 г. Разрешителното е за река Гостиля, приток на р. Искър, която е чувствителна зона. Определените в разрешителното зауствани водни количества и емисионни ограничения за основните показатели на замърсеност.

Утвърден е избора на площадката на бъдещата ПСОВ на гр. Кнежа. Тя е предвидена в поземлен имот № 732054 в м. ”Мерата”, землището на гр. Кнежа. Теренът отреден за площадка на ПСОВ е общински. Големината на площадката е общо 10 980 м², което място е достатъчно за разполагане на новата ПСОВ с всички необходими технологични съоръжения за пречистване на водите и третиране на утайките, обслужващите и технологични сгради, залесителен пояс с широчина 15м по границите на площадката, както и свободно пространство.

Площадката не попада в границите на защитени зони като част от Европейската екологична мрежа “НАТУРА 2000”.

Управление на утайките

Макар процентно обемът на утайките в ПСОВ да е малък, обикновено от 0.5 – 1.5% от общия обем на пречистената вода, то тяхното третиране заема голяма част, като

капиталните и експлоатационни разходи са от 15 до 55%, с тенденция за нарастване. Утайките се характеризират с висока влажност /92 – 99.5%/ и голям обем, с преобладаващо съдържание на органични вещества в твърда фаза, които бързо се разлагат и загиват, със съдържание на патогенни бактерии и яйца на хелминти и с трудно обезводняване.

Следователно три са основните проблеми на утайките – обемът, миризмата и качеството.

Традиционният метод за намаляване на миризмите е аеробно и анаеробно изгниване. В същото време в процеса на стабилизиране се редуцира и органичното съдържание на утайките като сухо вещество до 30%.

В допълнение на гравитачното уплътняване, което изисква едва 1 Wh/м³ енергия, значително обезводняване се постига с така нареченото „механично обезводняване” /до 25 – 30% сухо вещество на утайките/, но за тази цел са необходими около 1 kWh/м³ енергия. В центъра на управление на утайките седят онези действия, които водят до минимизиране на утайките.

Методите за минимизиране количеството/обема на утайките могат да варират от подходи за намаляване производството на утайки по време на пречистване на отпадъчните води, такива като увеличаване на възрастта на утайката, озониране и използването на мембранна технология, до методи, които специално намаляват обемите на утайките чрез отстраняването на водата, например уплътняване, обезводняване и изсушаване, както и изгаряне и много други комбинирани процеси. Между тези два подходи има такива, които могат да се прилагат на определени места в пречиствателния процеси или са тясно свързани с два аспекта - клетъчно разкъсване или разпад и предварително третиране преди изгниването /механично обезводняване преди метантанка/.

8. Заключение и препоръки

Водоснабдителни системи

Тази глава обобщава всички открити пропуски и слабости на системите и представя заключения и препоръки, получени като резултат от оценката на съществуващото състояние на системите. За оценката на съществуващите системи събирахме необходимата информация за водоснабдителните системи и инсталации от "ВиК", дружеството, Министерството на регионалното развитие и благоустройството /МРРБ/ и общините.

Проблеми свързани с водоснабдителните мрежи в обособената територия на Кнежа.

№	Основни проблеми свързани с водоснабдителните системи	Описание
1	Проблеми по главните довеждащи водопроводи	<p>Главните довеждащи водопроводи са много важни за осигуряване доставянето на безопасна питейна вода. За да се гарантира сигурността на водоснабдителните системи, рехабилитацията на подбрани главни водопроводи е част от спешните мерки с висок приоритет. Аварии, причинени от лошото техническо състояние могат да прекъснат водоподаването в големи райони.</p> <p>Най-важният проблем, отнасящ се до сигурността на водоподаването, се дължи на лошото техническо състояние на главни довеждащи водопроводи и е свързан с доставянето на сурова вода от водоизточниците.</p>
2	Материал и възраст на водоразпределителните мрежи	<p>Техническото състояние на водоразпределителните мрежи е резултат най-вече на тяхната възраст. Повечето мрежи са на повече от 40 години. Възрастта на водоразпределителните мрежи е сама по себе си показател за тяхното износване. Освен това, азбестоциментовите тръби представляват сериозен проблем поради високото ниво на течове и аварии и потенциалния здравен риск. Рехабилитацията на водоразпределителните мрежи заедно със създаването на програма за ефективно намаляване на общите загуби на</p>

	вода е много важно за намаляване течовете в обособената територия.
3 Проблеми с помпените станции	<p>Някои от помпите във водоснабдителната система са остарели и неефективни. Подобряването на енергийната ефективност на помпите ще има положително влияние върху оперативните разходи на водоснабдителната система. Необходимо е създаването на програма за рехабилитация на помпените станции, която да предвиди реконструкцията им както и инсталиране на нови помпи и оборудване за контрол.</p> <p>По-голям приоритет трябва да бъде даден на рехабилитацията на проблемните помпени станции във водоразпределителната мрежа, където е необходимо оптимизиране на хидравличните характеристики.</p>
4 Проблеми с резервоарите	<p>Като цяло, основният проблем на повечето резервоари в обособената територия е в лошото им техническо състояние. Необходимо е да се създаде програма за реконструкция и рехабилитация на резервоарите фокусирана както върху строителната, така и върху технологичната част. Определянето на приоритета при реконструкция и рехабилитация на резервоарите бе базирано на броя водоснабдявани жители от съответния резервоар и на състоянието на резервоара.</p>
5 Висок процент на загубите на вода	<p>Средните загуби на вода са 63%. Високото ниво на течове води до високи оперативни разходи, претоварване на водоизточниците, намаляване на водоснабдителната сигурност и други. Намаляването на общите загуби на вода има</p>

висок приоритет за в бъдеще. Трябва да бъде създадена програма за откриване и намаляване на течовете. Основните принципи на програмата са: изготвяне на стратегия за детайлно проучване на намаляването на общите загуби на вода; създаване на основни нива на измерване /измерване на произведената вода, притока към отделни населени места/; прилагане на управление на налягането; създаване на зони за измерване на дебита /ЗИД/ въз основа на хидравличния модел; осъществяване на принципите на активен контрол на течовете и обучение на персонала на водното дружество; начало на ефективна реконструкция на мрежата въз основа на горните измервания.

-
6 Липса на систематични измервания на хидравличните параметри и предаване на данни	Детайлният анализ на водния баланс във водоразпределителната система, както в главната водоснабдителна система и в главната водоразпределителна мрежа не е възможен със съществуващите събрани данни. Необходимо е надграждане на SCADA системата. Надграждането трябва да бъде фокусирано върху измервания и обобщаване на всички влизаци във ВС водни количества /измервания на водните количества във всички водоизточници и резервоари/, оценка на водния баланс на приток/отток в отделни части от главната водоснабдителна система и оценка на нощния приток в основните зони на налягане и участъци на ВС.
-

Канализационни системи

Неблагоприятните свойства на отпадъчните води обуславят необходимостта от бързото им организирано отвеждане извън границите на обектите, където те са образувани. Организираното приемане, събиране и отвеждане на отпадъчните води се осъществява чрез канализационните мрежи, които са транспортиращата система в комплекса на канализацията.

Разглеждайки обстойно настоящето положение свързано с канализационната инфраструктура в агломерациите в обхвата на „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа, могат да се направят следните няколко извода:

В обхвата на водния оператор „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа само гр. Кнежа има частично изградена /12%/ канализационна мрежа;

Съществуващата канализационна мрежа с изключение на канала по ул. „Родопи“, който е изграден от РР тръби се нуждае от реконструкция и рехабилитация, където това е възможно;

- В останалите населени места – селата: Бреница, Еница и Лазарово няма изградена канализационна система, която да отговаря на изискванията за такава и съответно да бъде предадена за експлоатация на съответното дружество;

- Отпадъчните води на гр. Кнежа се заустват директно в приемника р. Гостиля. Необходимо е изграждането на пречиствателна станция за отпадъчни води, за които вече има отредена площадка.

Състоянието на канализационните системи в агломерациите може да се обобщи като технически крайно незадоволително. Проблемите свързани с канализационната инфраструктура се характеризират с еднотипност, задълбоченост и честа повтораемост. В следващата таблица са систематизирани основните проблеми свързани с канализацията и последиците от тяхното действие.

Проблеми, свързани с канализационните системи в агломерациите в обхвата на „Аспарухов Вал“ ЕООД - гр. Кнежа

№ Общи проблеми, свързани с Последици

канализационните системи

1	Понастоящем канализационната мрежа се зауства директно в приемника р. Гостиля, като са обособени 12 бр. потока на смесена вода - битова и дъждовна	Директното заустване на битово-фекалните отпадъчни води директно без пречистване води до замърсяване на водния обект, нарушаване на екологичното равновесие и създаване на опасност от разпространение на зарази.
2	Канализационните мрежи са проектирани и строени приблизително през един и същ период 60-те-80-те години на миналия век	Възрастта на канализационните системи, сама по себе си е индикатор за амортизационната им остарялост и износеност. Липсата на средства и ресурси през годините предполага ниското ниво на правилна експлоатация през годините. Това е довело до системното запушване на канализацията, намаляване на хидравлическата проводимост и капацитет.
3	Ревизионни шахти.	Много голяма част от ревизионните шахти са запушени, разрушени и са неводоплътни. Липсват стъпала, капаци и са недостъпни за периодични проверки.
4	Проблеми с инфилтрацията и ексилтрацията.	При сега съществуващата смесена канализационна система, поради лошото състояние на тръбите има значително ниво на ексфилтрация /инфилтрация от и в канализационната мрежа. Последниците от тези проблеми са свързани с нарушаване на нормалното функциониране на ПСОВ поради постъпването на силно разредени води в тях, както и обратния процес замърсяването на подпочвените води и на самата почва.
5	Изпълнение на изискванията на националното/европейското законодателството	Не са изпълнени задълженията по Директива 91/271/ЕС относно отпадъчните води от населените места по отношение на: изграждането на канализационни системи и

селищни пречиствателни станции във всички агломерации с над 2000 е.ж.

биологично пречистване на всички отпадъчни води от агломерации с между 2 000 и 10 000 е.ж., и отстраняване на биогенните вещества за агломерации с над 10 000 е.ж., заустващи в определените чувствителни зони и техните водосбори

Изхождайки от всички тези проблеми се вижда необходимостта от по-бързото реализиране на проекта за Доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водоснабдителна и канализационна мрежа и изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Кнежа”.

По Оперативна програма Околна среда 2007 – 2013 г. Община Кнежа е осигурила средства само за Първия етап от проекта. Необходимо е Общината да търси средства за финансиране и на останалите етапи на проекта, за да се постигне комплексен резултат. Препоръчително е да се предприемат стъпки по модернизацията на системите, намаляване на инфилтрацията и ексфилтрацията и повишаване квалификацията на служителите по отношение софтуерни умения с цел натрупване на по-богата база данни за самите водоснабдителни и канализационни системи. Това ще доведе до оптимизиране на разходите по поддръжката вследствие и на по-добрите инженерни решения.

От първостепенна важност за ефективното развитие на канализационните системи и взимането на правилни алтернативни решения съобразени напълно със спецификата на всяка една отделна агломерация е изготвянето на достоверен кадастър на съществуващата канализационна мрежа. Наличието на кадастър, обобщаващ информацията касаеща съществуващото положение и периодичното му актуализиране, ще позволи по-доброто управление и експлоатация на системата. Препоръчително е кадастъра да съдържа:

Кадастрални, нивелетни, координатни, технолитични и технически данни за канализационната мрежа;

Данни, получени от заснемане на всички съществуващи канализационни клонове, ревизионни шахти, улични оттоци, дъждопреливници, зауствания, канализационни помпени станции /КПС/ и др. специфични съоръжения от канализационната система;

За колекторите изпълнени с диаметри над Ø600 мм включително трябва да се предвиди оглед и заснемане с телевизионна камера за правилна оценка на вътрешното им състояние;

Информация за протичащите водни количества, наклоните и диаметрите на тръбите. Препоръчително е да се предприемат стъпки по модернизацията на системите, намаляване на инфилтрацията и ексфилтрацията и повишаване квалификацията на служителите по отношение софтуерни умения с цел натрупване на по-богата база данни за самите водоснабдителни и канализационни системи. Това ще доведе до оптимизиране на разходите по поддръжката вследствие и на по-добрите инженерни решения.

Електроснабдителна мрежа

От ел. схемата се вижда, че захранването на града е ориентирано към 110 kV и подстанцията 110/20 kV има връзка с енергийната система с два електропровода 110 kV в пръстен с което е осигурена минимум втора категория по сигурност на електрозахранването.

Като отчетем разрастването на града и крайградските вилни зони, комплекси и селища, следва да се работи по включване на нови мощности на страна 20 kV след сключване на договори с електроразпределителното дружество.

Подстанция 110/20 kV при необходимост от нови мощности има техническа възможност за развитие на уредби СН 20 kV. Развитието на мрежи СН е желателно да се изпълнява с кабели 20 kV с използване на общински пътища за прокарване.

Електроразпределителната мрежа има възможност за присъединяване на производители на ел. енергия от възобновяеми източници.

Общината е селскостопански район и има условия за инсталиране на биогазови инсталации и включване към мрежа 0,4 kV и 20 kV.

Общината следва да разработи програма за енергийна ефективност, в която да се включва саниране на сградния фонд и използването на осветителни тела за уличното осветление с ниска консумация на ел. енергия.

При разработването на ПУР, ПУП-ПРЗ по райони да се определят терени за изграждане на трафопостове и прокарване на електропроводни линии /кабелни или въздушни/.

В по-далечна перспектива с повишаване на жизнения стандарт от една страна и поевтиняване на соларните инсталации от друга, като алтернативен източник на

захранване, за производство на ел. енергия ще се използва монтирането на покривни и фасадни соларни модули. За сега новите технологии за производство на алтернативна енергия преминава през електроенергия, което изисква развитието на разпределителната мрежа.

Електроснабдяването на Община Кнежа следва и за в бъдеще да се разглежда свързано с развитието на съседните общини като цяло.

Газоснабдяване

В следващите години ще нарасне броя на битовите потребители и газоразпределителната мрежа ще трябва да се увеличи.

В схемата за газификация са показани основните газопроводи. Предвидени са и пръстени за повишаване на надежността на газоподаването. Газопроводите ще са от полиетилен висока плътност, подземно монтирани с отклонения за консуматорите.

За осигуряване на газ за по-далечно бъдеще ще трябва да се предвиди връзка с преносната мрежа на „Булгаргаз“ АД, но тук не е разглеждана такава.

Комуникационни системи

По отношения на комуникационните системи в населените места на общината е необходимо да се осигури достъп до високоскоростен широколентов интернет, което да даде възможност за ефективна работа на икономическите субекти, локализация и изграждане на нови обекти, както и използването му в домакинствата.

V. 3. ПРОГНОЗА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Методическият подход за изготвяне на ОУПО, предполага изготвянето на прогноза за въздействие върху околната среда. Определящите компоненти за изготвянето на прогнозата са: климат и атмосферен въздух, повърхностни води, земни недра и подземни води, земи и почви, биоразнообразие, ландшафт, вредни физични фактори, отпадъци и опасни вещества.

Към настоящият момент, основният интерес на нашите и чужди инвеститори е насочен към общинския център Кнежа, което е основната причина общинското ръководство на възложи изработването ОУП на общината. В противен случай, периферните селища ще продължат своята пространствена деградация и обезлюдяване. Концентрирането на основните активности в развитието на общината преди всичко върху територията около град Кнежа, ще увеличи антропогенното ѝ натоварване и от там ще предизвика формирането на редица нови екологични проблеми. Настоящият Общ устройствен план на общината търси възможности за разсредоточаване на инвестиционния интерес и развитие на курортни активности и към нейния хинтерланд, цели от една страна да намали в екологично приемливи граници струпването на производствени обекти в една територия и от друга – да предложи условия за нови различни видове алтернативен екологичен туризъм в селищните и крайселищни територии в южната част на общината, при максимално използване на специфичните природни дадености на Дунавската равнина.

Стратегическите насоки за териториално развитие в общината са свързани с реализирането на специфични цели и задачи в устройството на територията, което има за цел да постигне устойчиво и балансирано социално-икономическото развитие в съответствие с ресурсните възможности.

Извършеният от нас задълбочен преглед на факторите, определящи съществуващите екологичните условия за производство, обитаване и туризъм на територията на община Кнежа и екологичният анализ на проектните предложения в ОУП ни дават основание, по-долу да коментираме основните предполагаеми екологични въздействия от предложените решения в ОУП на община Кнежа.

1. Климат и атмосферен въздух

По отношение на **атмосферния въздух**, значение за качеството му в бъдеще имат предвижданията на ОУПО относно социално-икономическото развитие на територията, предмет на планиране. Съгласно ОУПО, като водещ за общината отрасъл се определя селското стопанство, при което допълващи функции ще имат услуги и строителството, както и туризма.

Не се наблюдава тенденция за промяна на характеристиките на климата, което спомага предвижданията на ОУП за подобряване характеристиките на пътната и инженерна инфраструктура. От съществено значение за общината е следването на препоръките за по-мощно ползване на електропроизводството от възобновяеми източници.

Формирането на общинската селищна мрежа носи спецификата на релефа на терена, климата и природните ресурси:

- ✓ Районът е характерен с равнинно платовиден релеф и лек наклон на североизток;
- ✓ Климатът - Територията на община Кнежа попада в умереноконтиненталната област, като континенталният характер на климата се засилва от запад на изток. За него са характерни студена зима и топло лято, висока годишна температурна амплитуда, добре проявен пролетно-летен валежен максимум и зимен минимум на валежите;
- ✓ Потенциала на общината са залежи на нерудни полезни изкопаеми – находище на природен газ край местността Мирчовец и находище „Искър-запад” на природен газ и кондензат. Площта на находището „Искър-запад” е 18 кв. км. Доказаните запаси на находището към февруари 2014 г. са 14,49 млн. куб. м природенгаз и 5176 куб. Мкондензат;
- ✓ Плодородни висококатегорийни почви, гарантиращи развитието на земеделието и животновъдството.

В основата на възможните сценарии за пространствено развитие на селищната мрежа на община Кнежа стои полицентричното развитие; атрактивността на индустрията и земеделието; потенциалът за възпроизводство на продукцията и капитал; логистика, ориентирана към селскостопанска техника. Особено важна е ролята на реализирането урбанистични полюси със съхранена тилова природна среда, редуване на нови

урбанистични елементи и природни паузи, интензивно земеделие и животновъдни ферми, нови висококатегорийни курортни и рекреационни зони, логистика и т.н., които гарантират повишена атрактивност за наши и чужди капиталови инвестиции.

На този етап, доброто състояние на атмосферния въздух в община Кнежа е предпоставка за развитие на курортна и туристическа дейности.

Освен град Кнежа за останалата част от хинтерланда на територията на общината според ОУП се предвижда да се атакува при ограничен интерес от туристи, при съответно планирано запазване на селищната територия на почти всички населени места и създаване на изходна туристическа база за настаняване и при атрактивен интерес и реализация на няколко малки курортни селища, употреба на земите по параграф 4 за земеделско ползване и сградите в тях като втори жилища и евентуалното им реновиране под формата на "вилни зони". Самият характер на очакваното увеличение на обитаването – временно, предимно през летния сезон, също не предполага увеличаване на атмосферното замърсяване от битови източници.

Обобщено може да се очаква положителни въздействия от предвижданията на ОУП на община Кнежа, включващи урбанистични действия, които гарантират високотехнологичното ефективно и инвестиционно – атрактивно пространствено развитие на община Кнежа в прогнозния проектен период. Тези действия рефлектират най-вече в селското стопанство, развитие на преработвателни предприятия /ориентрани към земеделието и животновъдството/, туризма, културното наследство и услугите. Предвидените в този отрасъл на икономиката, възстановяване и реновация на закрити производства при доказана ефективност и пазарен афинитет, коопериране на вътрешен и външен капиталов потенциал в разкриване на нови преработвателни производства или такива, които имат свободни пазарни ниши ще допринесе до подобряване на екологичната обстановка и до съживяване на района.

Предвидените с ОУП на община Кнежа за интензификация на земеделието, възстановяване и подобряване на почвените площи, увеличаване на площите за лозарство и зеленчукопроизводство, овощните градини и, създаване на горски площи няма да доведе до отрицателни въздействия при съобразяване с най-добрите земеделски практики. Създаване на нови и реновацията на малки и средни предприятия за преработка и консервация, възстановяването на животновъдство, старите мандри и месопреработващите предприятия и при доказана ефективност и строеж на нови включени в ОУПО, също ще доведе до положителни ефекти, тъй като икономическото съживяване на района ще гарантира строителство и реконструкция на съществуващите пътища, използване на най-

добри налични техники, което от своя страна ще допринесе за устойчивото развитие на общината, включващо положително въздействие върху околната среда и подобряване на екологичното състояние на територията на общината.

Заложеното развитие в ОУП на община Кнежа на историко-познавателен, културен, религиозен, селски, екотуризъм, и други атрактивни туристически практики, възстановяване и обновяване на зоните за отдих и спортни игрища, осигуряване на изходна туристическа база за настаняване, а при атрактивен интерес и реализация на няколко малки курортни устройствени зони/селища /и употреба на земите по параграф 4 за земеделско ползване и сградите в тях като втори жилища и евентуалното им реновиране като вилни зони/ също ще доведе до положителни ефекти по отношение на състоянието на атмосферния въздух.

Локални източници преди всичко за запрашване на атмосферния въздух ще продължат да бъдат в периода на тяхното функциониране, депата за отпадъци, обработването на селскостопанските земи и др. Изменението на ОУП на община Кнежа предлага на преразглеждане на дадените разрешения за тези обекти и дейности, при което се очаква да се намалят предпоставките за по-голямо замърсяване на атмосферния въздух от подобни източници.

Основните изисквания, поставени с плана и имащи отношение към качествата на приземния слой на атмосферния въздух се свеждат до:

- разкриване на възможности за добив на енергия от алтернативни източници;
- развитие на малки преработващи предприятия в сферата на хранително-вкусовата промишленост;
- развитие на туризма на базата на уникални природни комплекси и исторически дадености.

Не се очаква нарушаване на хигиенните критерии за качествата на атмосферния въздух.

В заключение, по отношение въздействието на ОУП на община Кнежа върху състоянието на атмосферния въздух може да се направи предположението, че реализирането на проектните предложения не само няма да предизвика влошаване качествата на атмосферния въздух, но с решаването на редица комуникационни проблеми и залагане на възможности за реновация на пътищата, създаване на нови паркинги,

сезонната замърсеност на въздуха в териториите около пътищата ще се намали. Санитарно-хигиенната обстановка/ включително и чистотата на атмосферния въздух/ ще се подобри.

2. Повърхностни води

Изследваната територия, в качеството си на предмет на ОУПО се характеризира с незначителни водни запаси. Използването на повърхностни води е минимално.

В община Кнежа съществуват проблеми свързани с разпределителната водопроводна мрежа, при която са налице нерегламентирани включвания, течове, лошо техническо състояние и други. На базата на анализа на водопроводната мрежа на лице е проблема за разхищаване на водни ресурси.

С ОУПО се предвиждат дейности свързани с ограничаването на съществуващите проблеми с водоснабдяването и канализацията:

- реконструкция на водопрееносната мрежа в населените места;
- изграждане на канализационната мрежа в населените места заедно с локални ПСОВ;
- опазване на водните площи /водоеми/ и суходолията чрез респектиране на физическите им структури и провеждане на поддържащи мерки;
- развитие на подотрасъл “рибарство и аквакултури” на базата на възможностите, които предлагат водоемите.

3. Земни недра, подземни води

По отношение на тези компоненти на околната среда, предвижданията на плана имат косвен характер. Ограничаването на свободния достъп на непречистени отпадъчни води в земните недра чрез изграждане на канализационни системи и пречиствателни съоръжения на населените места е решение с положително въздействие по отношение качеството на подземните води и опазване на земните недра.

4. Земи и почви

Състоянието и характеристиките на компонентите “земи и почви” е в пряка зависимост от предвижданията на плана. Конкретните устройствени решения на плана се отнасят до:

- ограничаване промяната на предназначението на подходящите за земеделие земи за нуждите на урбанизацията и други видове усвояване;
- промяна на предназначението се допуска само за дейности, свързани с преработването на селскостопанска продукция;
- оформяне на зони за трайни насаждения – овошки, лозя и дребни трайни насаждения и зърнени и технически култури;
- създаване на условия за развитие на дребно и стоково животновъдство;
- резервиране на терени за съпътстващ селскостопанското производство наука и обслужващ бизнес – създаване на иновационен център за изследвания, анализи и планиране на биологична растителна защита, биологично торене, производство на семена и др. п;
- въвеждане на мерки за ограничаване увеличаването на относителните дялове на пустеещите и ерозирани земи.

Относителният дял на земеделските територии в община Кнежа заема 90% от баланса на територията. От приоритет за общината е максималното опазване на почвите като ресурс, необходимо е да се създадат устройствени предпоставки за развитие на биоземеделие. Посочените предвиждания на плана имат непосредствено отношение към опазване качествата на почвите и рационално използване на земите, с цел да се създаде възможност за рационално ползване на този компонент на околната среда.

5. Биоразнообразие

Предвижданията на плана се отнасят до различни по функционална принадлежност и особености на терените - гори, крайпътно озеленяване, озеленяване за широко обществено ползване, спортни терени, защитени зони и територии.

Изискванията на плана по отношение на посочените зони са свързани със съхраняване на горските масиви със стопански функции и определяне на специални режими и подрежими към поддържането им, доразвиване на крайпътно озеленяване по общинската и републиканска пътна мрежа.

От посоченото следва заключението, че предвижданията на плана имат за цел да стабилизират и обогатят флористичното и фаунистично богатство на територията, предмет на планиране. По отношение на защитената зона за местообитанията на р. Искър и

защитена зона Конунски дял планът препоръчва позоваване на плановете им за управление.

6. Вредни физични фактори

В следствие на изготвения анализ и проучвания на територията на общината се са налични данни за превишаване на допустимите стойности за шумово или радиационно замърсяване. Планът не предвижда функции, предизвикващи проява на неблагоприятно въздействие от вредни физични фактори.

7. Отпадъци и опасни вещества

Предвид демографската прогноза, за следващите 15-20 години не се очакват сериозни промени в броя на населението в проучваната територия което означава, че обемът генерирани битови отпадъци ще се запази или ще намалява. Не се очакват и сериозни изменения в морфологичният им състав поради запазване бита на обитаване.

8. Благоустройствени и рекултивационни действия

Планът предвижда специални мерки за възстановяване и рекултивация на нарушени терени, както следва:

- създаване на нови или разширяване строителните граници на съществуващи урбанизирани територии /населени места и селищни образования/;
- възстановяване на земи с нарушен почвен профил – ерозирани, пустеещи, замърсени от рудодобивна дейност;
- поддържане на речните долини в добра проводимост при високи води.

9. Опорни точки с екологичен ефект

Основните опорни точки, към които ОУП следва да се придържа за да осигури устройствени гаранции за развитие на общината в перспектива са както следва:

- развитие на туристическа инфраструктура;
- социализиране на богатото културно-историческо наследство;
- експониране на съхранените културни традиции и богат културен календар;
- подобряване на водоснабдяването, канализацията и пречистването на отпадъчните води;
- подобряване на транспортната инфраструктура;

- развитие на биоземеделие;
- изграждане и укрепване на инфраструктурни съоръжения за предотвратяване на наводнения;
- подобряване управлението на отпадъците;
- подобряване на енергийната ефективност.

VI. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА

Таблица 67. Синтезен баланс на територията на община Кнежа.

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА	Опорен план		ОУПО		Увеличен	Намален
	ХА	%	ХА	%	и ХА	и ХА
Територии с общо предназначение						
Жилищни функции	1293.42	4.07	1293.23	4.07		
Обществено-обслужващи функции	1.36	0.00	1.36	0		
Производствени дейности	138.19	0.43	424.69	1.33	286.5	
Складови дейности	42.57	0.13	42.57	0.13		
Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	88.79	0.28	88.79	0.28		
Озеленяване, паркове и градини	54.60	0.17	200.18	0.63	145.58	
Спорт и атракции	27.85	0.09	27.85	0.11		
Стопанско обслужване	162.38	0.51	145.61	0.45		
Обработваеми земи-ниви	24214.28	76.16	24111.62	75.8		102.66
Обработваеми земи-трайни насаждения	913.60	2.87	905.13	2.84		8.47
Необработваеми земи	3452.05	10.86	3186.81	10.02		265.24
Гори	531.70	1.67	531.70	1.67		
Водни площи	376.76	1.18	376.76	1.18		
Транспорт и комуникации	158.97	0.50	158.97	0.5		
Техническа инфраструктура	151.68	0.48	151.68	0.47		
Гробищен парк	6.83	0.02	6.83	0.02		
Недефениран НТП и функция	176.60	0.56	169.18	0.53		7.42
Защитени и нарушени територии						
Други нарушени територии	2.42	0.01	1.66	0	0.75	
Територии за опазване на културното наследство	0.50	0.00	0.50	0.00		
Обща площ:	31794.52	100	31794.52	100		

ГЛАВА ПЪРВА
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Правилата и нормативите за прилагане на общия устройствен план на община Кнежа са изработени съгласно изискванията на чл. 13 ал. 1. от ЗУТ, чл. 18, ал. 3, т. 4. от Наредба № 8 на МРРБ от 2001 г., чл. 1 и чл. 2 от Наредба № 7 на МРРБ от 2003 г. и всички изменения свързани с техните разпоредби до 2014 г.

Чл. 2. Разпоредбите на правилата и нормативите за прилагане на ОУПО Кнежа са задължителни за всички физически и юридически лица, които разработват последващите устройствени планове наричани „изпълнители“ за органите и лицата, възлагащи изработването им, наричани „възложители“, както и за органите, които съгласуват, приемат и одобряват тези устройствени планове.

Чл. 3. Разпоредбите на правилата и нормативите за прилагане на ОУПО Кнежа влизат в законова сила след тяхното приемане, одобрение и обнародване от съответните овластени органи.

Чл. 4. ОУПО Кнежа е законова основа за цялостно устройство на територията на общината, а неговите предвиждания за общата структура, функционално предназначение на всички видове територии, техническата инфраструктура, опазване на околната среда и обекти на културно-историческото наследство са задължителни при изработването на подробни устройствени планове.

Чл. 5. Тези правила и нормативи се спазват чрез съответните измерители на плана, а когато има проектна неяснота се спазват правилата и нормативите на наредба № 7 на МРРБ от 2003 г. и нейните изменения в т.ч. и тези от 2013 г.

Чл. 6. Общинските съвети и кметът на общината определят политиката и осъществяват дейностите по устройство на територията, свързани с реализацията и прилагане на ОУПО Кнежа.

Чл. 7. Главният архитект ръководи, координира и контролира дейностите по устройственото планиране, проектиране и строителство на съответната територия и издава административни актове съобразно дадените му законови правомощия.

ГЛАВА ВТОРА

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ОУПО КНЕЖА

Чл. 8. Влезният в сила ОУПО Кнежа може да се измени когато:

- (1) Изтече прогнозния период от 15 години.
- (2) Настъпят съществени промени в общественно-икономическите и устройствени условия, при които е бил съставен планът.
- (3) Възникнат нови държавни или общински нужди за обекти, собственост на държавата, общината или експлоатационни дружества.
- (4) Възникнат инвестиционни инициативи, които ще се реализират със средства, осигурени по международни договори или от държавния бюджет, както и от инвеститори, сертифицирани по реда на Закона за насърчаване на инвестициите.
- (5) Се установи явна фактическа грешка, имаща значение за предвижданията на плана.

Чл. 9. При наличие на основания по чл. 8, ал.2 и ал. 3 кметът може да нареди служебно с мотивирано предписание да се изработи проект за изменение на действащия устройствен план.

Чл. 10. При законов решение за изменение на подробен устройствен план, което налага изменение на действащия общ устройствен план, първо се изменя общия устройствен план, но по решение на кмета, областния управител или министъра е възможно те да се изработват едновременно.

Чл. 11. Всяко изменение на общия устройствен план може да се възлага за изработване от външен изпълнител, когато се финансира от общинския бюджет и е одобрено с решение на общинския съвет.

Чл. 12. Кметът на община Кнежа представя за приемане от общинския съвет ежегоден доклад за изпълнение на ОУПО и при необходимост прави предложение за изменение на плана.

Чл. 13. Законите решения за изработване на проект за изменение на ОУПО спират прилагането на действащите ОУПО и ПУП в частите обект на изменение.

Чл. 14. Кметът налага строителна забрана за частта от ОУПО, обект на изменение за времето до неговото приемане и влизане в законова сила.

ГЛАВА ТРЕТА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПОДРОБНИТЕ УСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ

Чл. 15. Подробните устройствени планове конкретизират устройството и застрояването на територията на населените места, техните землища и селищни образования. Техните предвиждания, режими на застрояване, пространствени показатели са задължителни за инвестиционното проектиране.

Чл. 16. Подробните устройствени планове се изработват в съответствие с изискванията на ОУПО и въз основа на задание, одобрено от кмета на общината с предписание за екологична оценка от РИОСВ Плевен.

Чл. 17./1/ Според конкретната устройствена необходимост, цели и задачи ПУП се изработва като:

1. План за регулация и застрояване /ПРЗ/.
2. План за регулация /ПР/.
3. План за улична регулация /ПУР/.
4. План за застрояване /ПЗ/.
5. Работен устройствен план /РУП/.
6. Парцеларен план /ПП/ за елементи на техническата инфраструктура извън границите на урбанизираните територии.

/2/ Екологичната оценка е част от ПУП.

Чл. 18./1/ Планове за регулация и застрояване извън строителните граници на населените места и селищни образование – земеделски, горски, защитени територии и нарушени за възстановяване, се изработват съгласно реална необходимост от тях, предвижданията на ОУПО и конкретно задание.

/2/ Към ПРЗ за тези територии се изработват план-схеми за транспортното захранване, водоснабдяване, канализация и електроснабдяване.

/3/ Въз основа на тези план-схеми се изработват съответните парцеларни планове.

Чл. 19. С ПУП се урегулират само поземлени имоти, които не са били урегулирани с предишен устройствен план. Урегулирани веднъж не следва последващо урегулиране с изключение на някои специфични случаи, изведени в ЗУТ.

Чл. 20. С ПУП за територии с неурегулирани поземлени имоти и територии с неприложена първа регулация по предходен устройствен план се определят необходимите площи за изграждане на обекти на социалната инфраструктура – публична собственост на озеленени площи, обединени в зелена система, общи мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура. За целта собствениците прехвърлят в полза на общината до 25 % от имотната си площ.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПОДРОБНИТЕ УСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ ЗА ЦЕНТРАЛНИТЕ ГРАДСКИ ЧАСТИ

Чл. 21./1/ При разработките на ПУП за централното градско ядро и традиционни публични пространства на град Кнежа е задължително да се спазват следните основни принципи:

1. Съхраняване и доразвитие на традиционна формиралата се в началото на 20 век улична, квартална и паркова структура.
2. Съхраняване и доразвитие на историческо утвърдилият се начин на квартално и сградно застрояване – свободно, свързано, отчасти редово и съчетано.
3. Съхраняване и доразвитие на исторически установения мащаб на нискоетажно и умерено средноетажно застрояване.
4. Реконструкция и обновяване на публичните площадки, пешеходни и паркови пространства с тяхното екстериорно обзавеждане, настилки, плочници, малки архитектурно-градински форми, ниско парково и улично осветление, елементи на градския дизайн и т.н., всички те в духа на традицията на мащаба на град Кнежа.

/2/ При разработването на ПУП за териториите с осезателно присъствие на археология и недвижими културно-исторически ценности е задължително да се спазват следните основни принципи:

1. Проучване, разкриване, консервиране, реставриране и експониране на подземни археологически обекти и надземни културно-исторически ценности.
2. Реставриране, реконструкция и експониране на стилово многообразните сгради – паметници на културата.
3. Обемно-пространствената сградна характеристика и височина на застрояване в квартали с обекти на КИН се доказва чрез Работен устройствен план /РУП/ и силуетни проучвания.

ГЛАВА ПЕТА

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ТЕРИТОРИИТЕ, ОБОБЩЕНИ ТИПОВЕ УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА УСТРОЙСТВО И ЗАСТРОЯВАНЕ

Чл. 22. /1/ Предназначението на териториите и поземлените имоти се определя с одобрените устройствени планове.

/2/ С ОУПО се определят следните територии с основно предназначение съгласно чл. 7 от ЗУТ.

1. Урбанизирани територии /населени места и селищни образувания/;
2. Земеделски територии;
3. Горски територии;
4. Защитени територии;
5. Нарушени територии за възстановяване.

/3/ Границите и обхвата на териториите по ал. 2 се определят в съответствие с конкретното предназначение на територията съгласно одобрения ОУП на общината.

/4/ С ОУП и ПУП се определя конкретното предназначение за всяка зона, територия и поземлен имот.

/5/ Предназначението на териториите и поземлените имоти по ал. 4. може да бъде:

1. За жилищни нужди;
2. За производствени и складови дейности;
3. За рекреационни дейности;
4. За озеленени площи;
5. За спорт и атракции;

6. За културно-историческо наследство;
7. За обществено и делово обслужване;
8. За транспорт и движение;
9. За инженерно-техническа инфраструктура;
10. За комунално обслужване;
11. За земеделска дейност;
12. За горски насаждения;
13. За водни площи;
14. За природна защита;
15. За превантивна защита;
16. За възстановяване и рекултивация;
17. За специално предназначение;
18. За смесено предназначение;
19. За друго предназначение;

(6) Промяна на предназначението на териториите и поземлените имоти с цел застрояване в т.ч. изграждане на линейни обекти на техническата инфраструктура се извършва въз основа на ПУП за съответната територия или поземлени имоти.

Чл. 23./1/ Устройството на териториите и поземлените имоти е съвкупност от дейности по използване, опазване, застрояване, рекултивация и благоустрояване.

/2/ За територии с определено основно предназначение съгласно ОУПО се определя най-общ режим на устройство, който се характеризира с цели, мерки, ограничения и изисквания за използване, застрояване, развитие и опазване на териториите.

/3/ За поземлени имоти с определено конкретно предназначение съгласно ПУП се определя конкретен режим на устройство за всеки имот, който се изразява с нормативни означения на плана.

Чл. 24./1/ При определяне на предназначението, необходимата площ и режима на устройство и застрояване на поземлени имоти се използват следните универсални показатели, за които се определят нормативни стойности с устройствения план съгласно приетите правила и нормативи:

1. Показател за площ на поземления имот или необходимата земя за съответния обект;

2. Показател за плътност /процент/ на застрояване на урегулирания поземлен имот /П застр./;
3. Показател за интензивност на застрояване на урегулирания поземлен имот /К инт/;
4. Показател за процент на озеленяване на урегулирания поземлен имот /П озел./;
5. Допустима височина на сградата /Н – кота корниз/.

/2/ При комплексно застрояване стойностите на показателите се определят както следва:

1. Нето – спрямо площта на прилежащата територия на сградите;
2. Бруто – спрямо площта на територията на целия комплекс.

ГЛАВА ШЕСТА

УСТРОЙСТВО НА СЕЛИЩНИ И ИЗВЪНСЕЛИЩНИ ТЕРИТОРИИ УСТРОЙСТВО НА ЖИЛИЩНИ ТЕРИТОРИИ

Чл. 25./1/ Брутната площ на жилищните територии за населените места в община Кнежа, в която са включени жилищни терени, терени за обществено обслужване и обслужващи сгради, улици и паркинги и обществено озеленяване както следва:

1. Много малки градове 100 – 200 м²/жител;
2. Средни села 250 – 350 м²/жител;
3. Малки села 300 – 370 м²/жител;
4. Много малки села над 350 м²/жител.

/2/ Нетната площ на жилищните територии в населените места на общината за много малки градове и във всички села 65 до 75 % от тяхната брутна площ.

/3/ Обществените озеленени площи от жилищните територии трябва да са най-малко 15 % от нея.

Чл. 26./1/ В жилищните територии отделни поземлени имоти се урегулират с устройствен план за нежилищни обслужващи обекти както следва:

1. Сгради за социални, учебни, просветни, културни, спортни, здравни и религиозни дейности.
2. Магазини и заведения за хранене.
3. Сгради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.

4. Обществени озеленени площи.
5. Надземни и подземни гаражи и паркинги.

/2/ Освен обектите по ал. 1. в отделни УПИ в жилищните територии на писмено искане на собствениците могат да се изграждат:

1. Административни и делови сгради;
2. Хотели;
3. Занаятчийски работилници;
4. Сгради за безвредни производства;
5. Бензиностанции, газстанции и автосервизи.

УСТРОЙСТВО НА ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ

Чл. 27./1/ Производствените територии в община Кнежа са предназначени за устройство и застрояване в следните разновидности.

1. „чисто производствена зона“- Пч – застроена с производствени, складови и обслужващи сгради и съоръжения. Обслужващите сгради са: здравни пунктове; магазини и заведения за обществено хранене на работещите; административни сгради и научно-експериментални бази, гаражи и паркинги, жилища за охраната.
2. „предимно производствена зона“ – Пп – застроена с производствени, складови, административни, търговски и обслужващи сгради и съоръжения. В нея не се допуска производства с вредни отделения: химически и каучукови предприятия; варо-бетонни центрове; асфалтови бази; леярни за черни и цветни метали.

/2/ УПИ за производствени зони се устройват и застрояват съгласно следните нормативи, посочени в ПУП:

Пч – П застр. 50 до 80 %; К инт. 1 до 2,5; П озел. 20 до 40 %

Пп – П застр. 40 до 80 %; К инт. 1 до 2,5; П озел. 20 до 40 %

УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИ ЗА РЕКРЕАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

Чл. 28./1/ Териториите за рекреационни дейности се обособяват като устройствени зони в границите на населените места, селищни образувания или извън тях, които за общината могат да бъдат: ваканционно селище Ос; вилна зона Ов; други рекреации Од – голф, селище и др.

/2/ В рекреационните територии могат да се изграждат:

1. Хотели, пансиони, почивни домове, вили, санаториуми, къмпинги, бунгала и др.
2. Жилищни сгради за постоянно обитаване.
3. Обществено-обслужващи сгради: курортно-лечебни заведения, обекти за хранене и търговия, битови услуги, банкови услуги, административни обекти и др.
4. Спорни и рекреационни обекти и съоръжения: спортни полета, игрища, плувни басейни, пързалки, спортни зали, дискотеки, клубове-интереси, зали за забавни игри и музика, изложби, видео и др.
5. Паркове и озеленени площи за широко обществено ползване.
6. Транспортни обекти – гаражи, паркинги, пешеходни и велосипедни алеи, туристически и скиорски пътеки и т.н.
7. Стопански и инфраструктурни обекти и съоръжения: складове, ремонтни работилници, бензиностанции, и газстанции, автосервиси, отоплителни централи и др.

Чл. 29./1/ УПИ за рекреационно застрояване се устройват и застрояват съгласно следните нормативи, посочени в ПУП.

Ос – П застр. до 30 %; К инт. до 1,2; Пз – 50 %; h max – 10 м.

Ов – П застр. до 40 %; К инт. до 0,8; П оз – 30 %; h max – 7 м., било 10 м.

/2/ В отделни УПИ във вилните зони при спазване на нормативите освен вилни сгради могат да се строят:

1. Магазини и заведения за хранене.
2. Сгради за социални, здравни, културни, спортни и други обслужващи обекти.
3. Малки хотели до 40 легла.
4. Сгради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.
5. Бензиностанции и газстанции.

Чл. 30./1/ Площта на територията за спорт и развлечения в населените места и крайселищни територии се определя с оглед техния вид и големина:

1. Много малки градове 10 до 12 м²/жител.
2. Села 15 до 20 м²/жител.

/2/ Минималната озеленена площ в териториите за спорт и развлечения е 20 % от площта на УПИ.

УСТРОЙСТВО НА ОЗЕЛЕНЕНИ ТЕРИТОРИИ

Чл. 31./1/ Озеленените територии /Оз/, в населените места, селищните образувания и извън тях се определят с устройствени планове, а зелената система включва обществените озеленени площи; паркове; градини; улично озеленяване; извънселищни паркове; горски паркове; гробищни паркове; ботанически градини; защитни насаждения; дендрариуми и разсадници.

/2/ Нормативите за площта на обществените озеленени площи в населените места са:

1. за много малки градове – 8 м²/жител;
2. за всички села – 4 м²/жител.
3. за гробищни паркове в много малки градове 1,3 м²/жител.
4. за гробищни паркове в малки и много малки села 4 м²/жител.

Чл. 32./1/ В обществените озеленени площи /паркове и градини/ без промяна на предназначението им може да се разполагат:

1. мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура за обслужване и поддръжка на зелената система.
2. преместваеми търговски обекти по чл. 56. ЗУТ с обща площ до 1 % за паркове над 3 ха. и до 2 % за градини до 3 ха.
3. открити обекти за спортни и културни развлечения и забави – естради, амфитеатри, изложбени площи и спортни игрища с площ до 10 % от парковата територия.
4. детски площадки.
5. мемориални обекти.
6. монументално – декоративни, информационни и рекламни елементи по чл. 57. от ЗУТ.

/2/ Спомагателни и обслужващи сгради към обектите се разрешават, ако се искат с нормативен акт и без тях е невъзможно функционирането на обектите.

/3/ Изграждането на обектите по ал. 1. И ал. 2. Се разрешава само ако: са предвидени в ПУП на парка; не нарушават екологията и естетиката на парковата среда; са осигурени места за паркиране в непосредствената прилежаща среда.

УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИ С КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Чл. 33./1/ Територии с културно-историческо наследство са:

1. териториите със статут на групови паметници на културата, тези на парковото и градинско изкуство, културни ландшафти и исторически места, определени при условията и по реда на ЗПКМ;
2. обособените територии в границите на населените места, с урегулирани поземлени имоти с паметници на културата;
3. охранителните зони на паметниците на културата - единични и групови, определени по реда на ЗПКМ.

/2/ Териториите и охранителните зони на културно-историческото наследство се определят с устройствени планове, съобразно разпоредбите на ЗПКМ.

Чл. 34. Археологическите обекти се опазват и устройват съобразно следните режимни изисквания:

1. за територии с режим „А” на археологически обекти не се допускат благоустройствени, строителни, селскостопански, мелиоративни дейности, които биха нарушили почвения слой, а се допуска използването на земята като пасище;

2. за територии с режим „Б” на археологически обекти не са допустими изкопни работи, дълбочинна обработка на почвата, засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система, а допуска плитка до 0,25 м. обработка на почвата;

3. за територии с режим „В” на археологически обекти не се допускат изкопни работи, извън селскостопанските работи, които се допускат при условията на чл. 18. ЗПКМ;

4. за територии с режим „Г” на археологически обекти се разрешават всички дейности, а тези, свързани с изкопни работи, се съгласуват с органите, които следят за опазване на културно-историческото наследство при условията и по реда на ЗПКМ.

УСТРОЙСТВО НА СМЕСЕНИ ЦЕНТРАЛНИ ТЕРИТОРИИ

Чл. 35./1/ Териториите „смесена централна зона” /Ц/ са предназначени за многофункционално ползване.

/2/ В териториите /Ц/ могат да се изграждат:

1. административни и делови сгради;
2. сгради за социални, просветни, учебни, културни, религиозни и други обществени дейности;
3. търговски и други обслужващи сгради и комплекси;
4. жилищни сгради, в т.ч. със смесено предназначение;
5. хотели и заведения за хранене и развлечения;
6. сгради за безвредни производствени и занаятчийски услуги;
7. бензиностанции, газостанции и надземни и подземни гаражи и паркинги;
8. сгради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.

/3/ В териториите /Ц/ се устройват открити площадни пространства, пешеходни зони, паркове и градини.

Чл. 36./1/ Застрояването в територии от разновидност „смесена централна зона” може да бъде в отделни урегулирани имоти или комплексно /групово/ застрояване.

/2/ В урегулираните имоти на територии /Ц/ се допуска допълващо застрояване.

/3/ За нови сгради и при промяна в предназначението на съществуващите в територии /Ц/ се осигурява необходимото паркиране и гаражиране.

/4/ Урегулирани поземлени имоти за жилищно, обществено или смесено предназначение в територии /Ц/ се застрояват при следните показатели:

▪ ПУП в „Ц“ за много малки градове: П застр. 30 до 60 %; К инт. от 1 до 2; П озел. От 30 до 50 %; 25 % от озеленената площ е за едра дървесна растителност.

Чл. 37. Смесени многофункционални територии се застрояват с: складове; магазини; здравни пунктове; заведения за обществено хранене; административни сгради и научно-експериментални бази; паркинги и гаражи; хотели и сгради за развлечение; бензиностанции; газостанции; надземни и подземни паркинги и гаражи всичките с К инт. до 1,5.

УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ

Чл. 38. /1/ Обектите за обществено обслужване осигуряват следните видове дейности: образование; здравеопазване и социални грижи; култура; религия; административни услуги; търговия, обществено хранене и битови услуги; други общественообслужващи дейности.

/2/ Обектите за обществено обслужване се локализират самостоятелно, групово, смесено в конкретно УПИ.

Чл. 39./1/ Необходимата площ и нормативи за детско заведение са:

1. яслени групи – от 20 до 25 м²/дете.
2. градински групи - от 25 до 35 м²/дете.
3. П застр. - до 30 %; К инт. - до 0,6; П озел. е 40%.

Чл. 40./1/ Необходимата площ и нормативи за училище са:

1. училище в новоусвоени територии 25 до 30 м²/ученик, при минимален терен от 0,5 ха.
2. колеж и за учебно-производствени обекти с интернати в новоусвоени територии 50 до 60 м²/ученик.
3. Минимална площ за училище в усвоени градски територии е 8 м²/ученик за училища с над 16 класни стаи и 12 м²/ученик - за училища с до 16 класни стаи.

Чл. 41./1/ Необходима площ за болница до 200 легла - по 95 - 100 м²/легло;

/2/ Необходима площ и нормативи за заведения за социални грижи са:

1. за домове „Майка и дете” - по 40 до 60 м²/дете;
2. за домове за стари хора - по 40 до 60 м²/обитател;
3. за домове за хора с увреждания - по 70 до 90 м²/обитател;
4. за домове за временно пребиваване на хора с увреждания - по 30 до 40 м²/обитател;
5. за домове за деца и юноши с физически увреждания - по 80 до 90 м²/обитател;

6. за домове за деца и юноши с умствена изостаналост - по 40 до 60 м²/обитател;
7. за социални учебно-професионални заведения и сиропиталища - по 60 до 80 м²/обитател.
8. заведения за социални грижи П застр. 30 %; К инт. – 1,2; П озел. 40 %; 1 място за паркиране на 8 легла при 30 % паркоместа за инвалиди.

УСТРОЙСТВО ИЗВЪН ГРАНИЦИТЕ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА В ЗЕМЕДЕЛСКИ, ГОРСКИ, ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ

Чл. 42. /1/ В землищата извън границите на населените места и селищните образувания устройството и застрояването на отделни поземлени имоти или групи от имоти се определя, ако е предвидено в общ устройствен

/2/ С устройствените планове по ал. 1 се определят:

1. територии за природна защита;
2. други територии с особена териториалноустройствена защита по чл. 10, ал. 2 и § 5, т. 4. ЗУТ;
3. територии с превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 и § 5, т. 5 ЗУТ;
4. територии за земеделие, в т.ч. и такива, чието предназначение не може да се променя;
5. територии за горскостопанска дейност, в т.ч. и такива, чието предназначение не може да се променя;
6. територии под вода;
7. територии за рекултивация и възстановяване;
8. резервни територии за развитие на урбанизирани територии;
9. територии за изграждане на обекти и съоръжения с различно предназначение.

/3/ При условията на ал. 1 в землищата извън границите на населените места е възможно да се изградят в съответствие с одобрен ПУП:

1. селскостопански обекти;
2. горскостопански обекти;
3. промишлени и складови обекти;
4. транспортни обекти и съоръжения;
5. обекти и съоръжения на техническата инфраструктура;
6. рекреационни и туристически обекти;

7. спортни обекти и съоръжения;
8. търговски и обслужващи обекти;
9. здравни обекти;
10. обекти със специално предназначение;
11. историко-мемориални обекти.

/4/ Обекти за постоянно обитаване и обекти за рекреационни дейности се изграждат в границите на населените места и на селищните образувания и по изключение - като самостоятелни обекти извън границите на населените места и селищните образувания.

/5/ Обекти за постоянно обитаване са допустими и в застроени фермерски дворове.

Чл. 43./1/ В земеделски територии за изграждането на обекти по чл. 42, ал. 3 и 4 е необходима промяна на предназначението на земеделската земя за неземеделски нужди по реда на Закона за опазване на земеделските земи на основание предвиждане на устройствен план. Без промяна на предназначението на земеделската земя могат да се изграждат обекти, чиито функции са съвместими с предназначението на имотите.

/2/ В горски територии за изграждането на обекти по чл. 42, ал. 3 и 4 е необходима промяна на предназначението и изключване на земите от горския фонд съгласно Закона за горите на основание предвиждане на устройствен план. Без промяна на предназначението на земи от горския фонд могат да се изграждат обекти, чиито функции са свързани с горскостопанската дейност.

/3/ В нарушени територии се провеждат мероприятия за ландшафтно възстановяване и рекултивация на средата въз основа на подробни ландшафтноустройствени планове и технико-устройствени проекти. Изграждането на обекти по чл. 42, ал. 3 и 4 е възможно след приключване на предвидените мероприятия и промяна на предназначението на земята на основание предвиждане на устройствен план.

/4/ В защитените територии с културно-историческо наследство необходимите и допустимите устройствени дейности се осъществяват при условията и по реда на ЗПКМ.

/5/ В защитените територии за природозащита мероприятията по опазване на природната среда и необходимите и допустимите устройствени дейности се осъществяват въз основа на плановете за управление и устройствените планове, както и на техническите планове и проекти съгласно Закона за защитените територии.

/6/ В територии в обхвата на санитарно-охранителните зони около водоизточниците на питейни и минерални води и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване

необходимите и допустимите устройствени дейности, в т.ч. допустимото застрояване, се съобразяват с изискванията на наредбата по чл. 86, ал. 1 ЗУТ.

/7/ В територии в обхвата на републиканските и общински пътища в съответствие със Закона за пътищата /ЗП/ могат да се изграждат търговски обекти, мотели, бензиностанции и газостанции, сервиси, площадки и съоръжения за поддържане на пътищата и подземни проводи на техническата инфраструктура.

/8//Изм., ДВ, бр. 51 от 2005 г./ В територии в обхвата на енергийни мрежи и обекти необходимите и допустимите устройствени дейности се съобразяват с изискванията на Закона за енергетиката /ЗЕ/.

Чл. 47. При изграждането на обектите по чл. 42, ал. 3 и 4 в поземлените имоти в земеделски, горски, нарушени и защитени територии се спазват изискванията за разстояния от границите на съседните поземлени имоти по общия ред съгласно чл. 35, ал. 2 ЗУТ независимо от това дали съседните имоти са предвидени за застрояване или за други нужди без застрояване.

Чл. 48. При промяна на предназначението на група съседни поземлени имоти с обща площ над 30 дка в територия, предвидена с общ устройствен план за застрояване, се изработва и одобрява подробен устройствен план за цялата територия.

ГЛАВА СЕДМА

УСТРОЙСТВО НА МРЕЖИ И СЪОРЪЖЕНИЯ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

УСТРОЙСТВО НА УЛИЧНАТА МРЕЖА, ПЪТИЩАТА И ТРАНСПОРТНИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 44./1/ Според транспортно-комуникационните си функции и значение улиците в населените места и селищните образувания се разделят на класове съгласно чл. 77 ЗУТ.

/2/ В зависимост от административно-стопанското си значение пътищата се разделят на републикански и местни съгласно чл. 3 ЗП.

/3/ Извън класификацията по ал. 1 и 2 са селскостопанските и горските пътища, които осигуряват достъп до поземлените имоти в земеделските и горските територии.

Чл. 45./1/ Местоположението, трасетата и устройството на пътищата и улиците се определят въз основа на устройствени схеми и планове и специализирани комуникационно-транспортни схеми, планове и проекти.

/2/ Когато улици в населени места са част от републикански или местни пътища, широчината на пътното платно не може да бъде по-малко от на платното на съответния път извън границите на населеното място.

Чл. 46. В населените места и в рекреационни територии и комплекси се предвиждат алеи за велосипедно движение, оразмерени съгласно Наредба № 2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

Чл. 47. Функционалните, техническите и транспортните параметри на различните класове улици се определят съгласно Наредба № 2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

Чл. 48./1/ Размерът на необходимите площи за изграждане на пътища се определя, като към площта, необходима за разполагане на земното платно на пътя, се добави площта на ограничителните ивици от двете му страни със следните широчини:

1. два метра - при автомагистралите и пътищата от I и II клас;
2. един метър - при останалите републикански и местни пътища.

/2/ При корекции на реки, дерета, направа на баражи, диги и др.п. за предпазване на пътя се осигурява разстояние до 1 м от двете страни на съоръжението.

/3/ За опорни пунктове за поддържането на пътищата, предвидени в ЗП, се предвиждат необходимите терени, определени с проект в съответствие със специфичните технологични изисквания за тяхната дейност.

/4/ За изграждане на бензиностанции и газостанции необходимата площ се определя при спазване на следните препоръчителни нормативи: за малък тип - до 2000 кв. м, за среден тип - до 3000 кв.м, за голям тип - до 4000 кв. м, за бензиностанции от голям тип със съоръжения за сервизни услуги - до 5000 кв. м.

Чл. 49./1/ Необходимата площ за изграждане на автогари и автоспирки се определя по следните нормативи:

1. за автогари с до 10 автобусни места - по 700 кв. м на едно място;
2. за междинни автоспирки - 500 кв. м, за крайни автоспирки - до 1000 кв. м.

/2/ Необходимата площ за изграждане на автобази за автобуси се определя съгласно норматива до 100 автобуса - по 150 кв. м на един автобус;

/3/ Необходимата площ за изграждане на автобази за товарни автомобили и механични средства с дължина до 12 м се определя по следните нормативи според броя на товарните автомобили:

1. до 100 автомобили - по 130 кв. м на един автомобил;
2. над 100 автомобили - по 110 кв. м на един автомобил.

/4/ Необходимата площ за изграждане на автобази за тежкотоварни автомобили с дължина над 12 м, за товарни автомобили се определя по следните нормативи според броя на автомобилите:

1. до 100 автомобили - по 170 кв. м на един автомобил;
2. над 100 автомобили - по 150 кв. м на един автомобил.

Чл. 50. Необходимата площ за площадки за открито гариране и паркиране на превозни средства се определя по следните нормативи:

1. за леки автомобили - по 22 до 25 кв. м на автомобил;
2. за автобуси - по 50 кв. м на автобус;
3. за съчленени автобуси - по 65 кв. м на автобус;
4. за товарни автомобили с дължина до 12 м - по 40 кв. м на автомобил;
5. за товарни автомобили с дължина над 12 м - по 60 кв. м на автомобил;

Чл. 51./1/ Размерът на необходимите площи за изграждане на железопътни линии се определя, като се спазват следните минимални разстояния от двете страни на жп линията при различни теренни условия:

1. при железопътна линия в насип - на разстояние до 1 м. от петата на насипа или от външния ръб на канавката, ако има такава;
2. при железопътна линия в изкоп - на разстояние до 1 м. от горния ръб на изкопа или от най-външния предпазен канал, ако има такъв;
3. при предпазни канали, разположени на повече от 5 м от външния ръб на изкопа, необходимият за тях терен се определя от 0,5 до 1 м. от двата горни външни ръбове;
4. при взаимствани изкопи и депа - на разстояние до 1 м. от горния външен ръб или от външната пета на депото;
5. при корекции на реки, дерета, направа на баражи, диги и др. за предпазване на жп линията - на разстояние до 1 м. от двете страни на съоръжението;

6. при наличие на служебни пътища за обслужване на високоскоростни жп линии за пътя се прилагат изискванията на т. 1, 2 и 3.

/2/ За изграждане на железопътни гари, тягови подстанции и други технически обекти на железопътната инфраструктура необходимата площ се доказва и определя въз основа на одобрен инвестиционен проект.

УСТРОЙСТВО НА ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ МРЕЖИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 52./1/ Водоснабдителните и канализационните мрежи и съоръжения се изграждат в съответствие с предвижданията на устройствените планове.

/2/ Водоснабдителните и канализационните мрежи и съоръжения се проектират и изграждат, като се спазва основното изискване прилежащите им терени да не бъдат оводнявани, за да не се влошават качествата на околната среда и да не предизвикват неблагоприятни физико-геоложки процеси.

Чл. 53./1/ Необходимите площи при строителство на обекти за водоснабдяване се определят при спазване на следните нормативи:

1. при помпени станции максималната широчина на ивицата земя, окръжаваща станцията и нейните съоръжения, е до 3 м;

2. за сграда за охрана при помпена станция, за земни резервоари и кулорезервоари, когато са самостоятелни обекти, необходимата площ е до 200 кв. м;

3. при земни резервоари максималната широчина на ивицата земя, окръжаваща резервоара, е до 3 м от стъпките на насипа от всички страни;

4. при кулорезервоари максималната широчина на окръжаващата резервоара ивица земя е до 1 м от чашата на съоръжението на резервоара.

/2/ При водоземания от реки, язовири, езера, подземни води, минерални води, при водоизточници в защитени водни обекти и при водоизточници, разположени в строителните граници на урбанизираните територии, необходимата площ, която се включва в границите на санитарно-охранителната зона на пояс I, се определя съгласно изискванията на наредбата по чл. 86, ал. 1 ЗУТ.

/3/ За урбанизираните територии се спазват изискванията на наредбата по чл. 70, ал. 4 ЗУТ.

/4/ Извън урбанизираните територии не се разрешава строителство и разполагане на трайни насаждения на 3 м. от двете страни на оста на подземните водопроводи и канализация, а за тези с 1500 мм. съгласно проекта.

Чл. 54. Нормативите за канализационни обекти са:

1. за пречиствателна станция за отпадъчни води необходимата площ се определя с проект, като в площадката се предвижда и ивица с ширина 15 м за залесителен пояс около станцията, мерено от външните страни или от петите на насипите;

2. при помпена станция с черпещ резервоар максималната ширина на ивицата земя, окръжаваща станцията, сградите и съоръженията, е до 3 м;

3. при септична яма и попивен кладенец максималната ширина на ивицата земя, окръжаваща съоръжението, е до 2 м., мерено от контурите му.

УСТРОЙСТВО НА ЕНЕРГИЙНИ МРЕЖИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 55./1/ Необходимата площ за изграждане на енергийни обекти за производство на електрическа и топлинна енергия се определя със специални технико-икономически проучвания.

/2/ Необходимата площ за изграждане на електрически подстанции с напрежение до 110 kV е до 1,5 ха., с напрежение до 220 kV - до 15,0 ха. и с напрежение до 400 kV - до 25,0 ха., като площта се определя въз основа на одобрен проект.

/3/ Необходимата площ за изграждане на трафопостове в самостоятелни урегулирани поземлени имоти се определя, като от всички страни на трафопоста се осигуряват най-малко по 3 м. разстояние до границата със съседни имоти.

Чл. 56./1/ Разположението, размерите и специалният режим за упражняване на сервитутите около енергийните обекти се определят с наредбата по чл. 64, ал. 9 ЗЕ.

/2/ За стъпките на стълбовете на електропроводи са необходими следните площи:

1. при електропроводи над 400 kV - 300 кв. м/км;
2. при електропроводи 400 kV - 250 кв. м/км;
3. при електропроводи 220 kV - 200 кв. м/км;
4. при електропроводи 110 kV - 100 кв. м/км;
5. при електропроводи 20 kV - 50 кв. м/км.

Чл. 57./Изм., ДВ, бр. 51 от 2005 г./ Охранителните зони, ивици и просеки и ограничителните режими на застрояване и ползване на поземлените имоти при прокарване на нефтопроекти и нефтопродуктопроекти се определят с наредбата по чл. 200, ал. 3 ЗЕ.

Чл. 58./1/ Необходимата площ за язовири и водоеми се определя от очертанията на чашата при максимално водно ниво на преливника, определено при условията на безопасност 1 на сто, като при язовирите откъм сухия откос на стената се добавя ивица, равна на 2 пъти височината на стената, мерено от петата на откоса.

/2/ За преливници - бързотоци, затворни органи и др., намиращи се извън ивицата по ал. 1, необходимата площ земя около съоръжението е 3 м.

/3/ За резервоари - изравнители, необходимата ивица земя е с широчина 3 м., мерено от стъпката на насипа от всяка страна на съоръжението.

Чл. 59./1/ Към необходимата площ за открити рудници се включва ивица земя до 2 м. от очертанията на рудника.

/2/ За хвостохранилища, сгуроотвали и насипища необходимата ивица земя е до 1 м. от петата на насипа.

Чл. 60. Над разсолопроекти и на 3 м. от двете им страни не се допуска застрояване и засаждане на трайни насаждения.

УСТРОЙСТВО НА ХИДРОМЕЛИОРАТИВНИ МРЕЖИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 61. Хидромелиоративните мрежи и съоръжения се проектират и изграждат при спазване на основното изискване по време на тяхната експлоатация да не допускат оводняване на прилежащите им терени, за да не предизвикват влошаване на условията на околната среда, възникване на неблагоприятни физико-геоложки процеси и нарушаване на общата устойчивост на територията.

Чл. 62./1/ Необходимата площ за изграждане на помпени станции за хидромелиорации със и без жилища към тях се определя с проектно решение.

/2/ Необходимата площ за кантони и пазачници при водохващания на реки и деривационни напоителни канали е до 200 кв. м.

/3/ За определяне на необходимата площ за изграждане на открити деривационни, напоителни и отводнителни канали към габаритите им се добавят ивици със следните размери:

1. при канали в изкоп - до 1 м., мерено от външния ръб на откоса от двете страни на канала;
2. при канали в насип - до 0,5 м., мерено от двете страни на петите на насипа;
3. при канали или корекции на реки, оформени с дига - 0,5 м. от петата на дигата от вътрешната страна и 1 м. от петата на дигата от външната страна.

/4/ Към резервоари - изравнители, се добавя окръжаваща ивица на съоръжението до 1 м, мерено от стъпките на насипа от всяка страна на изравнителя.

Чл. 63./1/ При изграждане на открити, деривационни, напоителни и отводнителни канали, когато няма обслужващи пътища, съобразно размерите им се осигурява сервитутна ивица със следните размери:

1. при канали с широчина над 6 м. - до 3 м. от двете им страни;
2. при канали с широчина до 6 м. - 3 м. от едната страна на канала;
3. при корекции на реки и предпазни диги - 3 м. от двете им страни;
4. при предпазни диги - 1 м. извън петата на дигата;
5. при дунавски диги - 10 м., мерено от петата на дигата двустранно;
6. при главна тръбна мрежа се осигурява аварийен сервитут от 3 м. плюс диаметъра на тръбопровода и в него не се допуска застрояване и засаждане на трайни насаждения.

/2/ При изграждане на напорни деривации се осигуряват следните площи около съоръженията:

1. при тунели откритите площадки пред входа на прозорците и при входа и изхода на тунела са по 200 кв.м;
2. при мост-канали, дюкери, открити напорни тръбопроводи, водни кули се осигуряват 3 м. от всяка страна на съоръжението;
3. при водохващания се осигуряват 3 м. от всяка страна на съоръжението.

ГЛАВА ОСМА

ПРЕХОДИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ.

Параграф 1. Тези правила и нормативи за прилагане на ОУПО Кнежа са неразделна част от него.

Параграф 2. Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО Кнежа се обсъждат, приемат и одобряват заедно с него.

Параграф 3. Изработването на ПУП се разрешава след одобрение и публикуване на ОУПО Кнежа и задание, одобрено от компетентните органи с преценка за екологическа оценка на РИОСВ – Плевен.

Параграф 4. Отклонения от тези правила и нормативи за прилагане на ОУПО Кнежа се допускат по изключение въз основа на мотивирано предложение на общинския съвет със заповед на министъра на МРРБ, с която се разрешава изменение на ПУП по смисъла и реда на чл. 134. от ЗУТ.

VIII. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТ

Екологичната оценка предстои да бъде разработена като се следват посочените в становището на РИОСВ - Плевен необходими действия в следствие на писмо от Община Кнежа с Изх. номер 0400-161-11/23.04.2015г. Към настоящия момент е изготвено и приложено Задание за определяне на обхвата на екологичната оценка и схема за извършване на консултации по реда определен с чл. 19, 19а и чл. 20 от наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, които са внесени за съгласуване към съответните институции, както и уведомление съгласно чл. 10, ал.1 и ал.2 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони /Наредбата за ОС, посл. Изм. ДВ, бр. 94/2012г./.

Фигура 1. Място на ОУП в системата от документи за стратегическото планиране на пространственото развитие.	17
Фигура 2. Национални културни коридори /Източник: Национална концепция за пространствено развитие/.....	20
Фигура 3. Население на град Кнежа /1934 -2011 г./.....	28
Фигура 4. Относителен дял на населението по местоживееене в област Плевен, по общини /измерено в %/, Източник: НСИ.....	29
Фигура 5. Население под, в и над трудоспособна възраст в общините на област Плевен 2012г. /%/, Източник: НСИ.....	31
Фигура 6. Структура на населението под, във и над трудоспособна възраст на общини в област Плевен, Източник: НСИ.	32
Фигура 7. Полово-възрастова пирамида на населението на община Кнежа 2011 г., Източник: НСИ.....	33
Фигура 8. Лица отговорили на въпроса за етническа принадлежност, по общини в област Плевен.	34
Фигура 9. Население на 7 и повече навършени години по степен на образование в област Плевен по общини, Източник: НСИ.....	36
Фигура 10. Брой нефинансови предприятия на 1000 души население по общини в област Плевен, Източник: Областна стратегия за развитие на област Плевен 2014-2020, Данни: НСИ.	43
Фигура 11. Динамика на основните икономически показатели на предприятията по общини на територията на област Плевен /с изключение на община Плевен/ – 2011 г. /хил. лв./, Източник: Областна стратегия за развитие на област Плевен 2014-2020, Данни: НСИ.....	43
Фигура 12. Баланс на територията на община Кнежа в %;, Източник: НСИ.	45
Фигура 13. Процентно отношение на основните култури отглеждани в община Кнежа. ...	46
Фигура 14. Национални културни коридори /Източник: Национална концепция за пространствено развитие/.....	58
Фигура 15. Пространствено разпределение на недвижимите културни ценности в териториалната структура на община Кнежа.	68
Фигура 16. Статистически райони според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България / NUTS 2/.	84
Фигура 17. Териториално-урбанистична структура на Северозападен район, Източник: Национална стратегия за регионално развитие на Република България.	85
Фигура 18. Йерархична система от градове-центрове, Източник: Национална стратегия за регионално развитие на Република България.....	87
Фигура 19. Територии със специфични характеристики - Дунавски общини, Източник: Национална концепция за пространствено развитие.....	90
Фигура 20. Сателитно изображение на град Кнежа.....	91
Фигура 21. Сателитно изображение на село Бреница.	92
Фигура 22. Сателитно изображение на село Еница.	93
Фигура 23. Сателитно изображение на село Лазарово.	94
Фигура 24. Относителен дял на обитавани и необитавани жилища по общини в област Плевен, Източник: НСИ.	99

Фигура 25. Пътна инфраструктура, Източник: Областна стратегия за развитие на област Плевен 2014-2020 г. Данни: Агенция „Пътна Инфраструктура“.	105
Фигура 26. Обща карта на водопроводната мрежа на „Аспарухов Вал”, гр. Кнежа.	110
Фигура 27. Обща карта на канализационната система на ВиК „Аспарухов Вал” ЕООД, гр. Кнежа.	120
Фигура 28. Геоложка карта	125
Фигура 29. Физикогеографска подялба на България /по Гълъбов, 1966/	133
Фигура 30. Природно-географски области на България /Пенин, 2007/.	134
Фигура 31. Разположение на Защитените територии, спрямо регулационните граници на община Кнежа.	140
Фигура 32. Местоположение на общ. Кнежа и защитени зони “Река Искър” ВГ 0000613, и зона „Конунски дол“ с код ВГ 0000627	146
Фигура 33. Предварителен проект на ОУПО Кнежа с местоположението на защитени зони: “Река Искър” ВГ 000061, „Конунски дол“ ВГ 0000627	147
Фигура 34. Прогноза за броя на населението на община Кнежа през 2030 г. - I вариант /при хипотеза за конвергентност/.	188
Фигура 35. Прогноза за броя на населението на община Кнежа през 2030 г. - II вариант /относително ускоряване/.	189
Фигура 36. Прогноза за броя на населението на община Кнежа през 2030 г. - III вариант /относително забавяне/.	190
Фигура 37. Моноцентричен модел на развитие на община Кнежа.	205
Фигура 38. Полицентричен модел на развитие на община Кнежа.	207
Фигура 39. Полицентричен модел на развитие фаза II на община Кнежа.	209
Фигура 40. Карта на водните обекти.	218
Фигура 41. Населени места и население в обособената територия.	221
Фигура 42. Схема на водоизточниците от ВС Кнежа.	224
Фигура 43. Схема на резервоари от ВС Кнежа.	227
Фигура 44. Схема на помпените станции от –ВС Кнежа.	229
Фигура 45. Схема на главните водопроводи от ВС Кнежа.	231
Фигура 46. Схема на водоразпределителната мрежа от ВС Кнежа	233
Фигура 47. Селища, засегнати от ограничено водоснабдяване в обособената територия /червени зони/.	236
Фигура 48. Процентно разпределение на канализационната мрежа на гр. Кнежа по диаметри	242
Фигура 49. Разпределение на канализационната мрежа на гр. Кнежа по години	243

ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Среден брой на дните с мъгли;.....	23
Таблица 2. Текуща демографска характеристика /2001 – 2013 г./;.....	29
Таблица 3. Полова структура на населението 2012г. /%/.....	30
Таблица 4. Възрастови съотношения през 2012 г. – общо за страната, област Плевен и община Кнежа.....	30
Таблица 5. Население под, в и над трудоспособна възраст 2012 г. /%/.....	31
Таблица 6. Етническа структура на населението 2012г /%/;.....	34
Таблица 7. Население по степен на завършено образование 2012 г. /%/.....	35
Таблица 8. Естествено движение на населението на община Кнежа/2001 – 2013 г./;.....	37
Таблица 9. Механичен прираст на населението /2001-2013 г./.....	38
Таблица 10. Предприятия /без финансовите/ в община Кнежа по икономически дейности /брой/.....	40
Таблица 11. Баланс на територията - според актуализиран опорен план;.....	45
Таблица 12. Брой отглеждани животни в община Кнежа 2007-2012.....	48
Таблица 13. Добита продукция от отглежданите животни в община Кнежа 2007-2012; ...	48
Таблица 14. Здравни заведения с община Кнежа за периода 2010 – 2012г.....	51
Таблица 15. Брой на медицински персонал на територията на община Кнежа за периода 2010-2012г.;.....	51
Таблица 16. Брой детски ясли, деца и места в тях за периода 2010 – 2012г.;.....	52
Таблица 17. Брой на учащите в община Кнежа за периода 2010/2011 – 2012/2013г.;.....	53
Таблица 18. Брой детски градини, учители и деца в община Кнежа за периода 2010/2011 – 2012/2013г.;.....	54
Таблица 19. Недвижими културни ценности на територията на община Кнежа.	66
Таблица 20. Площ, гъстота на населението и населени места към 31.12.201г.;.....	85
Таблица 21. Категоризация на община Кнежа съставните ѝ населените места.....	86
Таблица 22. Жилищни сгради към 31.12.2012 г. по материал на външните стени на сградата, статистически зони, статистически райони и по области и общини.....	95
Таблица 23. Полезна площ на жилищата на 31.12.2012 г. по статистически зони, статистически райони и по области и общини.....	96
Таблица 24. Жилища към 31.12.2012 г. по брой на стаите, статистически зони, статистически райони и по области и общини.....	97
Таблица 25. Жилища по вид на сградата в община Кнежа.	98
Таблица 26. Жилища и домакинства към 01.02.2011 година – община Кнежа.	98
Таблица 27. Жилищни сгради по период на построяване, общо за страната, област Плевен и община Кнежа.;.....	99
Таблица 28. Баланс на територията- според актуализиран опорен план;.....	101
Таблица 29. Баланс на територията на Република България към 31.12.2000 г. по вид територия.....	102
Таблица 30. Баланс на територията на Република България към 31.12.2000 г. по фонд територия.....	103
Таблица 31. Дължина на Републиканската пътна мрежа според класа на пътя към 31.01.2013 г.	105
Таблица 32. Транспортна достъпност /км./.....	107
Таблица 33. Дял на загубите на вода /%/.....	115

Таблица 34. Сервитути на електропроводите;	129
Таблица 35. Връзка на защитената зона с други зони от Natura 2000	141
Таблица 36. Класове земно покритие в рамките на ЗЗ „Река Искър	141
Таблица 37. Типове местообитания	144
Таблица 38. Класове земно покритие в рамките на ЗЗ	145
Таблица 39. Средно месечна сума на валежите /mm/ за периода 1931 - 1985 г.	152
Таблица 40. Средно сезонна и годишна сума на валежите /mm/ за периода 1931-1985 г.	152
Таблица 41. Брой на дни със снежна покривка по десетдневия.	152
Таблица 42. Средна месечна и годишна относителна влажност %/ за периода 1931 - 1970г.	153
Таблица 43. Средна месечна и годишна скорост на вятъра /m/s/ за периода 1931 - 1970 г.	154
Таблица 44. Средна скорост на вятъра /m/s/ по посока за станция Кнежа за периода 1931 - 1970 г.	154
Таблица 45. Списък на контролираните обекти - източници на емисии на територията на Община Кнежа, показатели за мониторинг и измерени нива на емисии, за периода 2012 - 2014 г.	158
Таблица 46. Извадка от Приложение 1.2.4.1-Списък на повърхностните водни тела категория реки.	163
Таблица 47. Реалистична прогноза за населението /брой/.	213
Таблица 48. Оптимистична прогноза за населението.	213
Таблица 49. Песимистична прогноза за населението	213
Таблица 50. Сценарии за развитие на бизнеса /хил. лв./	214
Таблица 51. Битово водопотребление.	214
Таблица 52. Прогноза за водопотреблението в обособената територия.	215
Таблица 53. Количество отпадъчни води за град Кнежа за 2038 г.	216
Таблица 54. Повърхностни водни тела - Повърхностни водни тела категория „река“ от поречие Дунав и Искър	219
Таблица 55. Повърхностни водни тела - Повърхностни водни тела категория „езеро“ от поречие Дунав и Искър	219
Таблица 56. Косвено определяне на оттока	220
Таблица 57. Технически показатели за „ВиК Аспарухов вал“ ЕООД – гр. Кнежа - водоснабдяване	222
Таблица 58. Основни водоземания по водоснабдителните системи	222
Таблица 59. Списък на хлораторните станции в обособената територия	225
Таблица 60. Списък на съществуващите резервоари във ВС	226
Таблица 61. Списък на помпените станции във ВС Кнежа	228
Таблица 62. Обща дължина на преносните водопроводи във водоснабдителните системи по материали и диаметър	230
Таблица 63. Обобщена таблица за водоразпределителните мрежи в град Кнежа	232
Таблица 64. Технически показатели за „Аспарухов вал“ ЕООД - гр. Кнежа канализация	240
Таблица 65. Канализационна мрежа на гр. Кнежа.	242
Таблица 66. Години на изграждане на канализационната мрежа на гр. Кнежа.	243
Таблица 67. Синтезен баланс на територията на община Кнежа.	263